

AGENTA BLONDĂ

AGENTA BLONDĂ

POVESTIRI ŞI SCHIŢE

Autori:

ION BĂLAN
CONSTANTIN BORCAN
IOSIF CADAR
MIHU NEAGU
ANDREI INDREI
VICTOR JERCA
VASILE MIRCEA MÎNZĂȚANU
I. MOCANU
NICHIFOR PIETRIȘ
OLIMPIAN UNGHEREA
RADU VAIDA
ROLAND VASILIEVICI
PETRE VÂRLAN
ION VLAICU
CONSTANTIN VOIVOZEANU
CORNEL VRĂBEȚ

AGENTA BLONDĂ

Povestiri
şi
schiţe

EDITURA FACLA — 1977

ION BĂLAN

AUDIENŢA

Cînd telefonul începuse să zbîrnîie, Cristescu se afla sub duş.

— Alo!

— Alo? mormăi o voce şi adaugă ezitant: Locotenentul Cristescu? ... Sînteţi acasă?

Lui Cristescu îi veni să înjure. Unde naiba putea fi, dacă . . .?

— Da, sînt acasă, zise el suspect de calm. Cine sînteţi?

Spre enervarea crescîndă a locotenentului, urmară cîteva clipe de tăcere. În receptor se auzea doar respiraţia greoaie a celui care sunase. Era chiar atît de emoţionat? Sau gripat?! Sau era vorba de o glumă proastă?

— Nu mă cunoaşteţi . . . cel puţin aşa sper, spuse încurcată vocea. Dar . . .

— Dar?! întrebă Cristescu renunţînd pentru moment la frecatul cu prosopul.

— Eu vă cunosc... Da, vă cunosc foarte bine, ne întîlnim aproape în fiecare zi, dar eu cu ale mele, dumneavoastră cu...

— Ce vă frămîntă?

— Vroiam să vă previn că...

— Mulţumesc, sînt în pericol? întrerupse Cristescu iritat.

— Nu, nu dumneavoastră, vă rog să mă scuzaţi, dar... De la un timp gîndurile mă cam... Dar la ce v-ar folosi de fapt, dacă legea, care...

— N-aţi vrea să discutăm altfel decît prin telefon?

— Nu pot. Nu ştiu dacă nu greşesc. Mi-aţi luat liniştea cu...

— Eu?

— Da. Şi nu ştiu dacă sînt chiar atît de vinovat, de...

— Ce-ar fi totuşi să ne vedem? Cînd doriţi. Veniţi de pildă, mîine dimineaţă, la...

— A, nu! Nu vin acolo! Mă scuzaţi. Bună-ziua!

Şi pac! Telefonul era închis, se putea intra acum sub duş. Da de unde! Trebuia întîi să usuce covorul, să... da, să şteargă parchetul. Bună treabă.

Se apropie de fereastră şi privi în stradă. Nu era totuşi o glumă proastă? A vreunui coleg? Cabina telefonică din colţ era goală.

Dar dacă nu era o glumă?

Vocea ciudată, parcă puţin tremurată, a necunoscutului îi rămăsese în urechi. Avea să-l urmărească de fapt toată ziua. Nu, nu părea să fie o glumă proastă.

Inginerul Pantaze privea nemişcat receptorul telefonului. De trei zile nu se putea sustrage unei întrebări, care punea tot mai multă stăpînire pe el: de ce fusese invitat la procesul public al inginerului Daneş? De ce fusese invitat el la acel proces? Fusese doar o simplă întîmplare? Nu complica oare lucrurile dacă l-ar fi întrebat pe Cristescu aşa, direct: Tovarăşe locotenent, în definitiv, de ce?

Nu! ... Nu mergea! Locotenentul era un tînăr, un „puşti", nu prea înalt, slăbuţ, cu priviri vesele, veşnic cercetătoare. Părea un om de treabă altfel. Dar de ce îl invitase pe el la procesul lui Daneş?

Venea des la uzina lor locotenentul. Odată le-a tot vorbit celor din cercetare despre obligaţia şi responsabilitatea de a apăra secretul de stat. Cît de teoretică şi depărtată de ei părea discuţia aceea? Ce treabă aveau ei cu trădătorii de ţară şi cu spionii?! Hai să fim serioşi! Nu umblă spionii chiar aşa pe toate drumurile. După ce Cristescu îşi terminase prelegerea îi mulţumiseră frumos şi plecaseră spre casă meditativi. Se opriseră însă la bufetul din colţ, unde s-au tratat preventiv contra infectării cu „microbi de spioni" ...

Rapidul intrase ca de obicei cu viteză în gară. Oprise în scrîşnet ascuţit. Dintr-un vagon de clasa I coborî un bărbat înalt, îmbrăcat într-un pardesiu gri, cu pălărie trasă puţin pe ochi. Era reprezentantul unei firme străine şi se numea Fulbert. Cel puţin aşa se recomanda.

Domnul Fulbert cunoştea bine oraşul şi prefera, în mod ciudat, să meargă pe jos, deşi era noapte,

iar camera primitoare de la hotel îl aştepta liniştită. Se îndreptă spre centrul oraşului, la o intersecţie se opri şi intră într-o cabină telefonică. Formă un număr. La celălalt capăt al firului nu răspundea însă nimeni... Domnul Fulbert nu insistă.

A doua zi, mai exact în noaptea următoare, cam la aceeaşi oră, Fulbert se aşeza pe o bancă din părculeţul pustiu, alături de un bărbat în vîrstă care-şi strîngea de frig gulerul ridicat al pardesiului.

— V-am telefonat aseară. De ce n-aţi venit la hotel dimineaţa? începu străinul direct. Am cîteva atenţii pentru dumneavoastră, adaugă el imediat, remarcînd tăcerea ciudată a celuilalt.

— Regret, dar...

— S-a întîmplat ceva, domnule Pantaze?

— Să zicem că nu.

— Să zicem?

— Cel puţin aşa sper. Am fost invitat la un fel de proces. O adunare, unde s-au spus nişte lucruri care mă neliniştesc.

— Despre dumneata?!

— O, nu! Despre mine nu a fost nimic, dar...

— Atunci? De ce atîta panică? Eu vă aduc o veste bună. Am aranjat să faceţi călătoria pe care o doriţi. Totul pe spesele noastre, bineînţeles... Veţi primi zilele acestea invitaţia oficială. Cu această ocazie veţi vedea la lucru şi instalaţiile de care are nevoie uzina dumneavoastră.

— Mda. Vă mulţumesc!

— Sper că aţi reuşit şi dumneavoastră să perfectaţi chestiunea cu oferta. Pantaze tăcea, aşa că Fulbert se grăbi să adauge:

— Va fi de fapt o afacere rentabilă pentru toată lumea. Şi, de ce să n-o spun deschis, în primul rînd pentru partea română.

Pantaze îl privi îndelung. Erau singuri, ce dracu! Ori îl credea Fulbert atît de tîmpit încît să înghită povestea cu avantajarea părţii române?

— Eu sînt om de cuvînt, domnule Fulbert, începu el încet, dar să ştiţi că este foarte greu. Sînt obiecţiuni că instalaţiile oferite sînt cam scumpe. Cam prea scumpe şi mai ales... demodate.

— Ei, ei, ei! În afaceri sînt şi riscuri, domnul meu! Dumneavoastră aveţi nevoie de instalaţii şi... dacă luăm în consideraţie ce cîştigaţi... Nu te bucuri prietene, ce naiba?!

Pantaze aprobă din cap. Da, se bucura. Într-adevăr, cu o săptămînă în urmă s-ar fi bucurat pentru o asemenea veste. Şi Daneş se bucurase... Parcă aşa se spunea la proces...

Un vînt rece, iscat de undeva din inima Bărăganului, mătura fără milă străzile oraşului. Picăturile dese de ploaie şi frunzele îngălbenite arătau că toamna îşi intrase în drepturi, aşa că trecătorii se grăbeau spre căminul cald. Toţi, pînă şi îndrăgostiţii, admiratori declaraţi sau în taină ai frunzelor de aramă de pe aleile lăturalnice...

Un singur om nu părea să se grăbească. Dăduse colţul unei străzi şi paşii săi se încetiniră parcă şi

mai mult. Ba se opri. Oftă apoi lung. Şi intră pe o poartă de fier într-o curte unde un plutonier îl întrebă pe cine caută.

Cristescu privea mîinile cu degete lungi, noduroase ale inginerului. Şi ochii! Ochii lui Pantaze aveau ceva obosit, arătau poate mai bine decît orice starea lui sufletească. Inginerul vorbea, vorbea de aproape zece minute, fără să spună mare lucru. Se încurca în termeni tehnici şi consideraţii generale, fără nici o legătură cu motivul real pentru care venise acolo. Se opri deodată, privind spre locotenent.

— Vreţi totuşi să-mi spuneţi ceva, nu? zîmbi Cristescu

— Da.

— Vă rog.

— Nu sînt un trădător! aproape strigă Pantaze.

— Ştiu că nu sînteţi, răspunse Cristescu cu tonul cel mai normal şi convingător posibil.

În loc să se liniştească, chipul inginerului se contractă şi mai mult:

— Scăpaţi-mă de coşmarul în care trăiesc! Aţi ştiut, nu? Aţi ştiut! De-asta m-aţi invitat la proces. Eram gata s-o fac, dar n-am întreprins nimic! Dar Dumneavoastră aţi ştiut, nu?

— Nu asta e important în primul rînd, surîse Cristescu. De acord?

Pantaze nu părea să fie de acord. S-ar fi spus că pentru el era chiar foarte important dacă Cristescu ştiuse sau nu.

Îl privea pe locotenent cu alți ochi, tonul său deveni mai sigur în momentul în care reîncepu, rîzînd aproape firesc:

— De fapt, ați fost foarte amabil cu mine. V-ați gîndit că aș putea face o greșeală și mi-ați atras atenția discret, invitîndu-mă la procesul Daneș. M-ați menajat și vă mulțumesc, dar să știți că nu era cazul. Nu m-aș fi pretat niciodată la o afacere murdară, cu tipi de genul acestui Fulbert.

— Eram convins de asta, zîmbi iar locotenentul.

— Foarte bine, acceptă Pantaze ușurat. De vreme ce știți că totul e în ordine, pot să plec liniștit. La noapte cred că voi dormi și eu. După aproape o săptămînă de insomnie. Dacă știam, veneam mai de mult în „audiența" asta.

— Sigur că da, aprobă locotenentul fără să mai zîmbească, gîndindu-se parcă la cu totul altceva.

Pantaze se ridică, era gata să întindă mîna lui Cristescu, se răzgîndi, porni spre ușă, de unde spuse pe un ton parcă puțin zîmbitor:

— Vă salut, domnule locotenent!

Pusese deja mîna pe clanță cînd vocea uscată a tînărului îl încremeni.

— Ați uitat să-mi dați chestionarul pe care vi l-a lăsat Fulbert.

Foarte încet, Pantaze se întoarse, îl privi lung pe locotenent și întrebă, iarăși pe un ton foarte umil și nefericit:

— Știați?

Locotenentul aprobă din cap.

— De unde? insistă Pantaze.

— Domnul Fulbert dă întotdeauna asemenea chestionare persoanelor cu care a încheiat deja o afacere... Cum spuneați? „Murdară", parcă, nu?...

DOMNUL MAK SE SIMTE JIGNIT

Era o căldură toridă de iulie. Nici o pală de vînt. Toată suflarea evita parcă orice mișcare. Numai un individ plinuț, îmbrăcat într-un costum verzui, părea că sfidează această toană a naturii, agitîndu-se inutil la punctul de trecere a frontierei, pentru a-și face formele de intrare în România. În privirile ofițerului de grăniceri se putea citi ușor nemulțumirea. Întrebă totuși pe un ton politicos:

— Domnul unde merge?

— În orașul B., răspunse jovial domnul Mak, într-o limbă română acceptabilă. Sînt un om de afaceri, domnule, a continuat el, reprezint o firmă de renume! Vin cu gînduri bune; afaceri rentabile pentru toată lumea...

Și a continuat așa tot timpul cît ofițerul îi cerceta pașaportul. „Se pare că a început-o ca vînzător de aspiratoare într-un oraș fără praf", gîndi ofițerul sătul de vorbele noului venit, care se adăugau căldurii toride doar așa, pentru a-i face ziua mai plăcută.

— Documentele însoțitoarei?

— Este fiica mea, Lola dragă, te rog!

Din Opelul tip '74, de culoarea vişinei putrede, a coborît o tînără care s-a apropiat de cei doi cu paşi leneşi, ce se lipeau parcă de asfaltul fierbinte. A întins paşaportul.

— Aveţi ceva obiecte de declarat?

— Cîte ceva... Mici atenţii, pentru prietenii lui papa de aici.

Mak a contactat brusc un acces de furie... paternă. Cu o voce joasă, mieroasă spuse:

— Ah, draga mea, nu poţi să păstrezi nici un secret... O să vi le arătăm imediat, domnule. Sînt...

Ofiţerul a zîmbit plictisit şi le-a întins documentele. Cu o sprinteneală de nebănuit la cei cincizeci de ani ai săi, Mak s-a strecurat iute în maşină şi a demarat puternic pe şoseaua care, din cauza caniculei, lăsa impresia unui fluviu gata să se reverse.

— Papa, crezi că individul ăla care nu m-a slăbit cu privirile lui obraznice poate să ne încurce voiajul?... Papa! Ce-i cu mutra asta?

— Tu nu-i cunoşti pe români, mormăi „papa". Dar nu avea nici o grijă, totul va merge perfect!

Lola îşi cunoştea tatăl foarte bine, aşa că vorbele lui n-o liniştiră. Ştia că „papa" era în stare să plaseze drept cel mai mare adevăr minciuna secolului. Tatăl îşi cunoştea şi el fiica. O ştia capricioasă, avea uneori chiar momente de furie. Undeva, în sinea lui, Mak avea o vagă bănuială că Lola se droga. N-o prinsese însă niciodată. Iar în călătoria asta, o fată cu picioare svelte şi ochi inocenţi „prinde bine", zîmbi Mak.

— Minţi, papa, dar n-am ce face, eşti laşul meu preferat! Cine ştie? Poate dacă n-ai fi atît de laş, nu te-aş iubi!

— Lola, draga mea, cum poţi să spui aşa ceva?
— Foarte simplu. Dacă n-ai fi laş, n-am mai semăna.

— Bonjur, Mak! Te-ai întors?
— Întors, Lucia. Eu mă întorc întotdeauna. Şi te găsesc mereu mai adorabilă!
— Ai rămas la fel de galant ca-n tinereţe, Mak!
— Facem o plimbare?
— Nu pot. Experimentăm o lucrare a şefului. Spun că trebuie s-o terminăm repede.
— A, treburile de serviciu înaintea celorlalte! Înţeleg!
Şi zicînd acestea, Mak strecură cu discreţie în poşeta femeii o cutie micuţă, îmbrăcată în catifea roşie. Lucia clipi cu prefăcută emoţie şi plăcere.
— Sper însă că de mîine eşti mai liberă. Vreau să te văd în fiecare zi, scumpa mea.
— Rişti mult, Mak! rîse femeia. Şi mă obligi şi pe mine... adaugă ea punînd punctul pe i.
— Eu risc întotdeauna, draga mea. Dar pentru o femeie frumoasă ca tine, zău că merită.
— Bine, Mak, ne vedem mîine. Să ştii însă că banii nu aduc niciodată fericirea, spuse ea, şi completă cu un zîmbet: Cel mult, ajută...

De cîtva timp, locotenentul Cristescu nu prea era în apele lui. Şi aceasta, din ziua în care se instalase într-un birou din apropierea sectorului C, din cadrul combinatului. Nu-şi explica de ce acest

lucru produsese un fel de agitație printre tehnicieni. Nimeni nu l-a întrebat nimic, dar simțea că unii dintre ei îl priveau într-un anume fel. Cristescu lucrase în uzină, la secția cercetare, plecase apoi la școala de ofițeri de securitate, se întorsese locotenent și acum... Acum se instalase aici, într-un birou la care i se părea că oamenii se uitau... Cum se uitau oare? Gîndurile i-au fost curmate de intrarea în birou a unui bărbat, care se anunțase cu cîteva bătăi puternice în ușă. Era trecut de patruzeci de ani, avea o înfățișare aspră, impunătoare.

— Bună-ziua, tovarășe locotenent.

— Să trăiești, nea Ilie. Ia loc!

Ilie Pîrvu își roti discret privirile prin birou și se așeză pe un scaun.

— S-a întîmplat ceva?

— Păi nu știu cum să zic... Am venit pînă la dumneata să-ți cer părerea. Că de, în specialitatea ce o ai...

Cristescu a roșit ușor. Inima a început să-i bată puternic.

A fost poate prima clipă mai importantă din viața lui. Cînd și-a dat seama că oamenii din mijlocul cărora plecase apelau la el, convinși că „nu și-o fi pierdut vremea la școală băiatul ăsta". Numai de-ar fi în stare să... să nu-i dezamăgească. Era obsedat de gîndul ăsta.

— Zii, nea Ilie, îl îndemnă locotenentul, abordînd un ton degajat.

— Știi că de vreo zece zile experimentăm invenția aia a inginerului-șef Radu. Experimentăm un nou proces de fabricație. O idee care zic și eu că merită toată atenția. Numai că e povestea aia

cu Meşterul Manole. Ce face ziua se dărîmă noaptea...

— Se dărîmă?

— Adică batem pasul pe loc. Înţelegi? Oamenii au început să vorbească. Păreri sînt multe... Eu le explic să aibă răbdare, că asta e o chestie nouă şi nu merge aşa cum vor ei, dar de...

— Ai mai vorbit cu cineva despre presupunerile dumitale?

— Nu. Cu nimeni. Că s-ar putea să mă înşel. Şi nu vreau să mă agăţ de cineva ca boala de om sănătos. Ar fi bine să mă-nşel, dar zic că-i bine şi... să ne gîndim amîndoi. Păi nu?

Rămas singur în birou, Cristescu vru întîi să ia legătura la telefon cu şeful cercetării, inginerul Damian. Renunţă. Dar dacă nea Pîrvu se înşela?... Şi el crea o alarmă falsă mergînd şi difuzînd o simplă presupunere?

Şi dacă, totuşi, are dreptate nea Pîrvu? Dacă cineva...

Cineva, cine? Cineva înseamnă să-i bănuiască pe toţi, pe baza unei simple presupuneri.

Şi dacă, totuşi... Locotenentul constată cum îl cuprinde o vagă, inexplicabilă teamă. Aşa arăta oare sentimentul răspunderii?!

Zîmbi. Dar trist. Se simţea totuşi singur. Ridică jaluzele de la geam, îşi aruncă privirea în curtea combinatului. Cîţi oameni sînt acolo şi dincolo, între pereţii de beton şi sticlă ai halelor! Cîţi oameni şi, poate, un singur ticălos. Unul singur. Dar cine era? Şi cum trebuia să procedeze acum!?

— Bună-ziua, tovarăşe inginer Damian!
— Aha! Un nou mister?! Asta te-aduce pe la mine, aşa-i? Sau o nouă conferinţă despre apărarea secretului de stat?
— Şi da şi nu, răspunse Cristescu cam încurcat.
— Hait! S-a întîmplat ceva?
— Am venit să-ţi cer o părere, să ne sfătuim . . .
— I-auzi!
— Cum vă merg treburile? atacă Cristescu simţind că nu se pricepe s-o ia pe departe.
— Experimentăm tehnologia pentru o nouă variantă la produsul de bază.
— Şi ipotezele inginerului-şef sînt confirmate de experienţe?
— Ştiu eu? spuse inginerul fără prea multă convingere. Nu reuşim să obţinem parametrii din calcule.
— Ce-ar fi, interveni locotenentul după cîteva clipe de reflecţie, dacă am folosi şi contra-probe pentru activitatea laboratorului?
— Sabotaj . . .?! sări deodată inginerul Damian. Asta bănuieşti, va să zică?!
— Nu, nu! Un control de precizie, preventiv, atîta tot.
— . . . Deci, aşa, preventiv . . .
— Exact . . . Dar totul rămîne strict confidenţial.

Cînd secretara i-a comunicat că poate intra la inginerul-şef, Mak a mulţumit ceremonios şi i-a pus pe birou o ciocolată. Apoi intră repede.

— O, domnul Mak!

— Eu în persoană, domnule inginer-şef! V-am cerut o audienţă să vă comunic că am revenit şi ...

— Bine aţi venit! Luaţi loc. Cum vă merg afacerile?

— ... Şi-aşa şi-aşa. Sper să realizez cu dumneavoastră ceva mai important ... Cum v-aţi petrecut concediul?

— La mare cîteva zile, dar am fost chemat la combinat. Treburi ... Asta-i viaţa!

— Cel puţin, aveţi satisfacţii. Sînteţi un mare specialist, domnule Radu. Păcat doar ... mare păcat că sînteţi încă atît de necunoscut ...

— A, nici o grijă, domnule Mak, nu stau degeaba, sînt pe cale să închei unele cercetări care sper să fie apreciate cum se cuvine în lumea specialiştilor. Cînd am să le public.

— Să mă iertaţi, nu fac nici o aluzie, doamne fereşte de aşa ceva, dar dumneavoastră aveţi nevoie de un editor rapid, sigur şi serios! Eu v-aş sta cu plăcere la dispoziţie în cazul în care ...

Cristescu cobora cu pas agale spre port. Cînd era obosit, cînd viaţa îl chinuia cu întrebări fără răspuns, simţea nevoia să se învîrtească puţin, aşa, fără ţintă, pe malul Dunării. Peste cîteva minute se afla pe chei. Vîntul adia uşor, aducînd de peste ape un miros discret de baltă şi salcie verde. Se apropia amurgul şi valuri mici se spărgeau neputincioase de blocurile masive de piatră.

Se aşeză pe o bancă mai retrasă şi îşi aprinse o ţigară.

Fără să vrea, gîndurile se întoarseră tot la problemele profesionale, care-l preocupau atît de mult în ultimele zile. „Deci frumoasa Lucia de la labora-

tor este o cunoştinţă mai veche a domnului Mak! Dar cine eşti, de fapt, dumneata, domnule Mak?

Nu-şi explica de ce, după venirea sa în oraşul B, Mak făcea atîta risipă de cadouri şi de mese oferite la restaurante. Şi fiică-sa? Fiică-sa aia, cu figură de somnambulă, oare ce învîrtea?

Dracu s-o ia, în definitiv îl interesa combinatul, nu fiica domnului Mak . . . Oare? . . .

De ce făcuse Mak o nouă vizită inginerului şef Radu? Şi de ce vizita se prelungise cu mult peste uzanţe? Cristescu se ridică înfuriat şi aruncă ţigara. „Devii suspicios, băiete", îşi spuse trist. „Devii suspicios şi asta nu e bine deloc!"

Avea încredere în inginerul şef Radu.

Se cunoşteau de pe vremea cînd Cristescu lucra în combinat. Se cunoşteau bine. Cum trebuia să procedeze acum? O discuţie deschisă?! Ce să-i spună?

Îşi aminti „o poantă" pe care i-o spusese un coleg de la miliţie: „Mă, cînd o situaţie e foarte încurcată, trebuie să cauţi femeia! Ea e cheia întotdeauna, ascultă-mă pe mine, că sînt vulpoi bătrîn". Vulpoiul bătrîn avea trei ani de cînd lucra la judiciar.

Dar dacă avea dreptate? Ce-ar fi?! . . . Ce-ar fi nu să caute femeia, ci . . . Ci . . .

Drace, asta era!

— Tovarăşă Radu, am nevoie de sfatul dumneavoastră.

— Te pomeneşti că vrei să te însori!

— A, nu, nu, problema asta sper s-o rezolv singur . . .

Femeia rîse larg. Era, spre deosebire de bărbatul ei, o femeie cu un spirit practic înnăscut. Şi operativă. Una din cele mai bune inginere din combinat.

— Atunci care-i baiul? Spune, dar repede!

— Să intru direct în subiect?

— Ştii că-mi plac mie introducerile?

— Bun. Cum merg experienţele soţului? Dumneavoastră conduceţi unul din laboratoare şi...

— În curînd le vom definitiva.

— Rezultatele, ca specialist...?

— Competitive. O reuşită formidabilă! Mai e ceva?

— Îl cunoaşteţi pe domnul Mak?

— Tipul ăla care zîmbeşte mereu?

— ...Ieri i-a făcut o nouă vizită soţului dumneavoastră.

— Şi?

— Ca s-o spun tot direct, poate să nu însemne nimic. După cum poate să însemne ceva! Dacă ipoteza că omul acesta s-ar adeveri că este un escroc şi un traficant de idei?

— Poftim?! ... Zău?

— Zău!

— Sper să ... Ascultă, sper că nu îl bănuiţi pe soţul meu că ...

— Nu, dar aş vrea să mă ajutaţi. Soţul dumneavoastră este un mare specialist, care mai mult ca oricînd are nevoie acum de linişte. Nu vreau să-l tracasez, dar ... n-aş vrea nici să-l tragă de limbă individul acela. Soţul dumneavoastră e un om sensibil şi încrezător. Nu ştiu dacă am reuşit să mă fac înţeles.

— Aproximativ. Cam ce ar trebui să fac?

— În primul rînd, să-l determinați să aibă mai multă grijă de lucrările pe care le deține. Pe care le-a elaborat. Apoi să-i insuflați rezerva necesară față de amicul Mak, fără să-i spuneți însă nimic despre gîndurile mele, despre suspiciunile mele. Asta, oricum, l-ar nelinişti.

— Perfect.

— Vă mulțumesc. Nu vă dați seama cît de mult mă ajutați.

— Hm! Eu îți mulțumesc. Şi... N-avea nici o grijă.

În secție era un zgomot surd, înfundat. Aveai impresia că totul vine mai degrabă din giganticele ventilatoare din plafon, decît de la şirurile de maşini. Maistrul Ilie Pîrvu completa ultimele cuvinte din raportul de tură. Cînd ieşi pe poarta uzinei, simți cum cineva îl bate amical pe umăr.

— Salut, domnule Pîrvu!

— Bună-ziua, domnule Mak! Dar... parcă spuneai că nu mai vii în România?!

— Ei, afacerile, afacerile! Facem ce vrem noi vreodată?!... Cum merg maşinile noastre?

— Mai scîrțîie cîteodată, dar merg...

— Merg! Asta-i bine. Trebuie să bem un păhărel, pentru revedere. Nu poți să mă refuzi, noi întotdeauna...

Mak arăta o dispoziție foarte bună, era prietenos şi volubil ca de obicei. Maistrul Pîrvu nu l-a refuzat, aşa că la sfîrşitul programului se aflau deja cu paharele în față, într-un mic restaurant.

Mak a deschis discuţia, a vorbit despre tot felul de lucruri, au mai băut un rînd, apoi deodată:

— Ai supărări?

— Nu. De ce?!

— Ei, omul mai are şi supărări. Apropo, cum merge cu tehnologia dată de noi?

— ... Am mai modificat cîte ceva.

— Domnul inginer-şef spune că vrea să modifice întreaga tehnologie. Oare este posibil ...?!

— S-ar putea. Şeful are idei îndrăzneţe.

Mak a desfăcut servieta pe care o purta veşnic cu el, a scos un pachet pe care i l-a întins lui Pîrvu:

— Un cadou pentru dumneata. Am adus cîte o atenţie numai pentru prieteni ...

— Nu trebuia să te deranjezi. Dar am să mă revanşez. Ţi-o promit.

— Să vedem, să vedem, domnule Pîrvu ... Noroc! În sănătatea domnului inginer-şef! Mare cercetător! Mi-ar face multă plăcere să-l ajut. Dar nu-mi dau seama cum anume. Un om ca el merită.

— Asta aşa-i. Merită, că-i om bun.

Mak a scos o havană, i-a rupt vîrful cu dinţii, l-a privit atent pe Pîrvu şi a meditat:

— Să schimbaţi tehnologia? O fi bine? ... Dumneata ce zici? Omul de bază acolo, în uzină, dumneata eşti, asta-i clar.

— N-o pot schimba fără mine! răspunse Pîrvu. Şi apoi, domnule Mak, ţi-o spun deschis, dar asta numai pentru dumneata, o tehnologie nouă ar însemna muncă serioasă, necazuri, zile şi nopţi de trudă. Nu mai sînt la vîrsta cînd toate astea nu mă mai deranjează. Aşa că ...

— Te înţeleg prietene, te înţeleg. Toţi ajungem

la o vîrstă cînd, nu-i așa, înțelegi că degeaba te tot agiți. Așa-i! Mai bine, domnul inginer-șef și-ar publica ideea. Dacă ar publica-o undeva, eu l-aș putea ajuta. S-ar putea să ia o avere pe ea, știi?

— Chiar o avere!?

— Oho! Eu l-aș ajuta cu multă plăcere. Numai că nu știu cum să discut cu el, e cam încăpățînat, tînăr, de!

— Mie îmi spui, domnule Mak?! rîse Pîrvu. Păi să vezi anul trecut ce mi-a făcut inginerul nostru șef!

Locotenentul Cristescu lucrase toată ziua. Își aminti că odată șeful său îl apostrofase în glumă:

— Lucrezi toate trei schimburile?

— Păi ...

— Păi asta-i rău! Cine nu-și termină treburile în opt ore, înseamnă că nu-și organizează bine munca.

Cristescu n-a zis nimic, s-a uitat doar lung la ceas, apoi la șef. Au rîs amîndoi. Era 12 noaptea.

Acum simțea însă că evenimentele se precipitau. Lucia îi ceruse inginerului Damian să lucreze numai în schimbul de noapte. Oare de ce?

Luase oricum măsuri ca Lucia să nu aibă acces decît la o parte nesemnificativă a rezultatelor experienței. Întîlnirile dintre Mak și ea erau din ce în ce mai dese ... și mai discrete. Damian i-a comunicat apoi locotenentului că de cîteva zile Lucia devenise foarte nervoasă. Intrase într-o puternică stare de alarmă, își evita colegii de muncă. Totuși, experiențele mergeau bine. Supoziția lui nea Pîrvu se dovedise neîntemeiată. Atunci?

Era totuși ceva. Era însă ceva care ...

— Bine că te-am găsit. Ţi-am adus un cadou...

Cristescu îşi ridică privirile din hîrtii. Ce se întîmplase oare cu nea Pîrvu? Avea faţa congestionată, vocea aspră. Trîntise pe masă ceva, un obiect ambalat foarte elegant.

— Un cadou de la omida de Mak, spuse Pîrvu cu revoltă. Şi de data asta nu mă mai înşel, domnul ăsta vînează aici, ascultă-mă pe mine. Vînează cu metode moderne.

— Ce-i în pachet?

— Păi desfă-l, să vezi! Şi după aia să-ţi spun şi cam încotro bate'ımnealui!

Programul se terminase de mult. Se lăsase înserarea. Inginerul-şef Radu se afla în biroul său. Cristescu se hotărî să-i facă o vizită. Bătu, intră. Inginerul-şef studia ceva, ridică ochii spre el, aruncă o privire pe ceas, rîse:

— A, bună-seara, tovarăşe locotenent! Nu te-am mai văzut de mult, se vede că nu te mai interesează cercetările noastre?

— Ba mai mult ca oricînd!

— Înseamnă că nu ai uitat de prima dumitale dragoste.

— Prima dragoste nu se uită niciodată, rîse Cristescu.

— Aha! Aud că m-ai căutat şi de dimineaţă.

— Da. Aveam nevoie de o lucrare a dumneavoastră.

— Şi n-ai putut s-o iei, nu-i aşa? Nevastă-mea e de vină, îmi pune pînă şi notiţele făcute pe colţuri de ziar sub cheie. I-au intrat în cap nişte... Ascultă, nu cumva dumneata i-ai vîrît în minte toate poveştile alea?

— Nu ştiu care poveşti!

— Nu cumva şi dumneata ai ceva cu Mak?

— Absolut nimic, cred chiar că-i un domn foarte simpatic.

— Chiar?

— Chiar. Ceea ce v-aş ruga e să purtăm doar o discuţie în trei, cînd va veni prima oară la dumneavoastră.

— În trei? De ce nu? Dar... ce vrei să-i spui?

— Să-l sfătuiesc să-şi menajeze sănătatea. Suferă de inimă şi se expune la tot soiul de emoţii. I-ar putea fi fatal.

— Ne pare rău, domnule Mak, dar oferta dumitale nu ne mai interesează. Am pus la punct un procedeu de fabricaţie ceva mai modern decît ceea ce ne propui.

— Iar! Glumiţi, desigur, domnule Radu.

— Deloc!

— Este cu neputinţă ce-mi spuneţi, din cîte ştiu nu v-au reuşit experienţele pe care le-aţi efectuat pînă nu de mult. Vă trebuie cîţiva ani ca să puteţi schimba procedeul nostru.

— A, asta v-a spus-o nea Pîrvu, sînt sigur. E un mare şmecher bătrînul. Se ţine numai de glume.

— Glume?! Deci... începeţi fabricaţia pe o tehnologie nouă?! Îmi pare rău, domnule Radu.

Foarte rău îmi pare, pentru că în cazul acesta nu voi mai putea să mă țin de promisiunea pe care v-am făcut-o.

— Ce promisiune?

Mak privi cu coada ochiului spre Cristescu, care „întîmplător" se afla în biroul inginerului-șef, și ezită. Radu zise:

— E vorba de lucrările mele? Pe care voiai „să mă ajuți" să le public?

Mak tăcea, simțind parcă în prezența tînărului ceva suspect pentru siguranța sa.

— Ei bine, nici nu ți le-aș mai da, domnule Mak, continuă inginerul-șef. Și asta pentru că mi-am dat seama că mă înșelasem în privința dumitale.

Mak păli, dar spuse pe un ton absolut calm, privindu-l în ochi pe inginerul-șef;

— Eu sînt un specialist și un om de afaceri corect, domnule Radu. Afirmația pe care ați făcut-o trebuie să o justificați, alminteri am să mă plîng, pentru că m-ați jignit. Corectitudinea mea . . .

— Poate ar fi mai bine întîi să ascultați o declarație a fiicei dumneavoastră, domnule, interveni Cristescu.

— A fiicei mele?!

— Da. A încercat să ofere niște „marfă" cuiva și este arestată. Miliția a constatat cu acel prilej că fiica dumneavoastră folosește serios drogul respectiv.

— Lola?! E . . . e la miliție?!

— Da, domnule Mak, și vă asigur că a făcut cîteva declarații interesante în legătură cu preocupările dumneavoastră. Vă consideră laș pentru a le face singur. Iertați-mă, dar sînt cuvintele ei.

— Ce fel de preocupări?
— Ea nu a spus aşa, dar se cheamă spionaj ştiinţific.
Mak rîse. Rîdea chiar foarte natural.
— Ei bine, domnilor, dar n-o să puneţi bază pe ce spune o fată aflată sub efectul drogurilor, nu?
— Numai pe ce spune o asemenea fată, nu, desigur, spuse Cristescu. În mod ciudat însă, cele spuse de Lola se susţin prin alte probe foarte concrete.
— Care anume?
— Cunoaşteţi bricheta aceasta, domnule Mak? întrebă Cristescu.
— A, da, un mic cadou făcut unei cunoştinţe.
— Mai exact, prietenei dumneavoastră, Lucia. Ei bine, mini-magnetofonul pe care îl cuprinde a înregistrat „din greşeală" şi o discuţie pe care aţi purtat-o ieri cu această persoană. Care lucrează la uzină, din ordinul dumneavoastră, numai în schimb de noapte. Doriţi să ascultaţi discuţia, domnule?
Cu capul plecat, Mak nu mai avea nici forţă, nici curaj să se împotrivească. S-a ridicat cu greu de pe scaun şi a întrebat cu o voce stinsă:
— Pot să plec, domnilor?
— Am să vă conduc eu. Mai există cîteva probe pe care le-am adunat, pentru a nu vă simţi jignit de afirmaţia tovarăşului Radu.
— Cu cine am onoarea?
— Locotenent Cristescu, spuse tînărul cu surîsul lui pe care Mak îl găsea pur şi simplu imposibil.
Nu era însă el primul pe care îl iritase zîmbetul locotenentului. Şi, probabil, nici ultimul ...

CONSTANTIN BORCAN

CEREREA ÎN CĂSĂTORIE

Elena sosise acasă obosită. Avusese o zi grea. Abia aştepta să se culce, cînd auzi soneria. În faţa uşii văzu un bărbat şi o femeie. Aveau un aer obosit amîndoi şi o anumită amărăciune în privire, amărăciune care Elenei i se păru în mod bizar cunoscută.

— Tovarăşa Elena Macarie? întrebă bărbatul parcă nesigur, privind-o atent.

— Da, eu sînt!

— Aţi dat un anunţ la ziar, că vă căutaţi fratele?

— Într-adevăr! Şi asta o fac de mult! spuse Elena.

— Şi noi, eu cu soţia mea, căutăm pe cineva, spuse omul oftînd. Mai precis pe sora mea. Am colindat foarte mult, dar nu mă dau bătut. Pînă la urmă vom reuşi, chiar dacă va trebui să mutăm munţii, zîmbi omul uitîndu-se în ochii Elenei.

Apoi se opri brusc. Elena nu înţelegea totuşi ce voiau cu ea.

— Ați vrea, interveni femeia, ați vrea să-mi spuneți... Eventual aveți despre rudele dumneavoastră vreo idee cît de vagă?... Pentru că am impresia... Căutînd-o pe sora soțului meu, credem, este posibil să fi găsit pe cineva care... s-ar putea să fie fratele dumneavoastră.

Elena simți un val de fierbințeală care o cuprinse. Îi invită în casă, se așezară pe scaune, îi privea neștiind cum să înceapă. Ce să le spună?

Cînd deschisese ochii pe lume, se afla într-un orfelinat. Aici îi purtase mult de grijă o femeie bătrînă pe care toți o strigau „mama", era mama lor, a tuturor. Cei din administrativ o strigau, e drept, tovarășa Chița, dar pentru ei toți, pentru copii, era „mama".

După ce-și tamponă de cîteva ori fruntea și obrajii cu o batistă, Elena începu să le povestească totul, tot ce știa. Își amintea mai ales acea noapte de iarnă cînd fusese chemată, ea singură, la mama Chița. Dar mama Chița nu era în camera ei, ci în alta, albă, imaculată. Deși era iarnă, fereastra era întredeschisă, iar mama Chița era întinsă pe un pat și respira greu, foarte greu.

— Cînd m-a văzut, m-a apucat de braț cu mîinile-i scheletice. Făcea eforturi să vorbească, mi-a spus, în cîteva cuvinte, povestea vieții mele: „Mama ta, după ce mi te-a pus în brațe, m-a rugat să-mi fac milă și să am grijă de tine, că ea este bolnavă și se duce. Taică-tu e un stricat. Era mecanic, dar începuse să bea și l-au dat afară. S-a luat cu una, și-a părăsit-o de mult. Mi-a spus maică-ta că mai ai un frățior. Caută-l tu! Eu am încercat să-l găsesc, dar n-am putut... Caută-l tu!"

Elena făcea eforturi vizibile să-și stăpînească

lacrimile. Cei doi aşteptară să se liniştească, apoi bărbatul întrebă cu glas stins:

— În ce loc v-aţi născut?

— În zona Tîrgu-Jiu. Mama Chiţa spunea aşa, preciză Elena.

— Şi după ce aţi părăsit orfelinatul ce aţi făcut? se interesă omul stînjenit.

Ea le povesti cu lux de amănunte totul. Cum învăţase stenodactilografia şi apoi a urmat liceul. La îndemnul unei colege, a absolvit şi şcoala de surori medicale.

— Deşi nu sînt sigur, totuşi... spuse cetăţeanul cu îndoială în glas, frecîndu-şi palmele. N-aş vrea să vă produc o dezamăgire, dar s-ar putea... Merită să încercăm.

— Ştiţi pe cineva, care...? se interesă Elena tresărind.

— Da. În peregrinările noastre, am cunoscut atîţia oameni. Ştim un băiat, e inginer, taică-su a fost mecanic. Locuieşte în Craiova şi îşi caută la rîndul lui sora.

— Vreţi să-mi daţi adresa?

— Sigur că da, dar săptămîna asta este încă la Băile Herculane. Aşa l-am cunoscut, noi sîntem de-acolo. Dacă vreţi, mergeţi cu noi. Noi plecăm chiar acum, mîine e duminică, aşa că luni veţi fi oricum înapoi, ca să nu lipsiţi la serviciu. Merită să încercaţi, zău.

O săptămînă mai tîrziu, în faţa uşii pe care era plăcuţa cu numele Elenei Macarie se opri un subofiţer de miliţie. Sună şi, cînd uşa se deschise, întrebă:

— Tovarăşa Elena Macarie?
— Da.
— Aveţi o invitaţie la noi, la miliţie. Poftiţi!
— Nu ştiţi despre ce-i vorba?
— E în legătură cu cererea dumneavoastră, răspunse subofiţerul. Cu fratele pe care îl căutaţi!
— L-aţi găsit? Dacă aţi şti! Săptămîna trecută am mai avut o dezamăgire. Cineva, doi soţi, credeau că l-au găsit . . .
— Se pare că s-a descoperit o urmă. Veniţi la noi şi-o să aflaţi, încheie subofiţerul, salută apoi şi plecă.

După ce mai privi de cîteva ori invitaţia, Elena se îmbrăcă şi plecă la secţia de miliţie. Luă, pentru orice eventualitate, o pastilă calmantă. Imediat ce ajunse fu introdusă într-o încăpere odihnitoare, aranjată cu gust. O vază cu încrustaţii frumoase era plină de flori; garoafe albe şi roşii.

Unul din ofiţeri îi ţinu tovărăşie cîteva minute, discutînd diverse lucruri fără importanţă, apoi apăru un alt ofiţer, împreună cu un cetăţean înalt, de 30—35 de ani. Ofiţerul care intrase în cameră începu formalităţile care măreau aproape insuportabil tensiunea sufletească a Elenei. Ea răspundea la întrebări, studiind atentă faţa omului înalt. „Să fie el oare"? se întreba în gînd. Îşi luă inima în dinţi încercînd să spună ceva, dar simţi neputinţa care o apăra ca un gol imens.

În sfîrşit, după ce mai privi o ultimă dată insistent cîteva fotografii, ofiţerul de miliţie începu solemn, protocolar, însuşi glasul lui vibra, din cauza emoţiei: „După îndelungi şi susţinute eforturi, se dă posibilitatea la doi fraţi să se revadă, restabilindu-se firul legăturilor de sînge" . . .

Elena se ridică cu fața congestionată, se repezi la bărbatul înalt, îl îmbrățișă, încremeni lipită cu fața de pieptul lui.

A doua zi de la eveniment, bucuria revederii a fost sărbătorită în familia fratelui Elenei, inginerul Mirea Liviu. Cînd Elena a întrebat de „tăticu", Liviu a lăsat privirile în pămînt. A făcut un gest, din care femeia a înțeles că nu mai putea să-l vadă niciodată.

Vom merge mîine la cimitir, a spus Liviu, năpădit de tristețea amintirilor.

A doua zi, ceva mai tîrziu, au mers la cimitir. Liviu pășea înainte, tăcut. Rătăciră cîtva timp pe potecile pline de buruieni, priviră inscripțiile de pe cruci care fixau cu litere majuscule identități dispărute. Liviu se scuzase că nu mai fusese de mult pe la cimitir „din cauza lipsei de timp". Cu toate eforturile, nu găsiră mormîntul. Apelară la administrator, un ins ras în cap, dar care purta o barbă ca un fuior enorm. Omul, după ce ascultă cîteva preliminarii despre dispărut, spuse plictisit:

— O fi pezevenghiul de la patruzeci și cinci; ăla care a avut trei neveste și l-a lovit damblaua acum un an.

Cei doi frați se priviră mirați. Liviu îi făcu un semn surorii, lăsînd-o să înțeleagă că omul e puțin „sărit", din cauza profesiei. Apoi se adresă administratorului:

— Nu, domnule! Tata a murit acum zece ani.

— Așa! Poate-i slăbănogul de lîngă Didina, care avea bodegă la colț și care-și ciomăgea datornicii de le mergea untul!

— Nu. Tata a fost mecanic de locomotivă.

— O fi atunci ăla care a trăit cu sora nevesti-si şi aia, de necaz, l-a opărit într-o noapte de i s-a tras moartea?

Elena protestă indignată, cerîndu-i să respecte memoria morţilor. Faptul îl îndîrji şi mai mult pe individ, care se răţoi de-a binelea:

— Dacă era bun, ştiaţi unde zace!

După ce au plecat de la cimitir, negăsindu-l pe cel căutat, Elena rămase pe gînduri, privi la Liviu. Cum era posibil ca el, omul care locuise în oraşul ăsta, să nu ştie . . .

Era posibil? Îl privi deodată pe Liviu Mirea şi i se păru în mod ciudat, pentru prima dată, un străin . . .

Liviu o luă de mînă şi surîse.

— Nu-i nimic, am să mai caut eu. Principalul e că ne-am găsit noi doi.

După cîteva săptămîni, cu ajutorul fratelui ei, Elena, care între timp dobîndise toate actele pe numele de Mirea, ajunse secretara unui director de uzină. Cei doi, Liviu Mirea şi Ştefănescu, directorul, fuseseră colegi de facultate, apoi lucraseră un timp împreună la instalaţiile unor şantiere mari. Cînd Liviu îl rugase să-l ajute, în vederea încadrării surorii sale, acesta acceptă imediat, înţelegînd că astfel cei doi fraţi puteau locui în acelaşi oraş. Elena se mută imediat şi se dovedi demnă de încredere. Cuceri repede simpatii, se făcu remarcată printr-un spirit prevăzător şi o manieră de lucru ireproşabilă. În jurul ei nu se auzeau decît cuvinte de laudă.

de cele cîteva prietene de încredere, Elena află ce dorea despre Băltărețu. Un bun specialist, care se bucura de aprecieri din partea șefilor.

De atunci începură să se întîlnească foarte des. Uneori Băltărețu venea la ea în birou și o aștepta pînă își termina ce avea de lucrat. Aștepta cuminte, privind-o lung. Au stabilit să se căsătorească în ultima sîmbătă a lunii septembrie.

Colonelul Nuțu îl fixă cu privirea pe individul care îi fusese adus. Acesta, cu bărbia proptită în piept, se uita în pămînt. Fața-i era congestionată, ochii plini de cearcăne se adînciseră în orbite. Tăcea așteptînd.

— Ce vînt vă aduce pe la noi, domnule Dominic? întrebă colonelul.

— Am fost reținut pe nedrept. Am să mă plîng la ambasadă.

— S-au găsit la dumneata, în peretele dublu al valizei, cîteva documente: un buletin de identitate, un pașaport cu fotografia unei femei. La ce urmau să-ți folosească?

— Nu știu absolut nimic! Am cumpărat valiza de la un magazin oarecare, înainte de a pleca.

Abia după cîteva zile, Dominic începu să recunoască. Venise cu scopul de a scoate din țară o femeie pe care pretindea că nu o cunoaște. Ar fi urmat, spunea el, ca femeia aceea să-l caute la hotel. Într-o zi care deja trecuse . . .

În dimineața aceea, directorul-general intrase furios în birou. I-a cerut Elenei un pahar cu apă,

a ciugulit cu degetele-i butucănoase o pastilă dintr-o cutiuță. Apoi a rămas inert cu capul rezemat de spătarul scaunului. Cutele de pe față i se adînciseră, iar ochii căpătaseră luciri ciudate.

— S-a întîmplat ceva? îl întrebă Elena precaută, punîndu-i în față o ceașcă cu ceai.

— Mai mult decît „ceva", domnișoară. Mi se pare că o să mă ia dracul!

Cu toate că insistă, șeful refuză să mai discute. Elena înțelese și se retrase cu grijă. Șeful ei rămase la fel, parcă pietrificat, fixînd lampa cu neon din tavan.

Pe coridoare, evenimentul era deja discutat. Se vorbea de dispariția unui document, se produsese vîlvă. Mulți înclinau să creadă că totul pleacă de la un „căscat" care a pălăvrăgit. Ca un vînt ușor care de-abia mișcă frunzele, un zvon trecu din gură în gură. Se preciza că individul cu pricina a fost identificat. Mai mult, unii spuneau că a fost arestat, urmînd să fie judecat chiar în întreprindere.

Era noapte tîrziu.

Un individ înalt, cu părul castaniu, intră într-o cabină telefonică, ridică receptorul și formă numărul de acasă al Elenei.

— „Sînt Iosif, ascultă-mă! Ne vedem la intrarea în Parcul Libertății, mîine la ora 13."

— Dar nu vă cunosc, tovarășe! Cine sînteți?

— Ah, iertați-mă, cred că am greșit numărul.

La capătul celălalt al firului, Elena respiră adînc, ca după o mare spaimă. Își privi ceasul, era

ora 22 şi 35 de minute. Înţelese că trebuia să se grăbească. Conform înţelegerii pe care o stabilise, „mîine la ora 13" înseamnă „azi, la ora 23". Îşi strînse în poşetă cîteva obiecte, aruncă o privire circulară prin cameră şi ieşi.

Cînd taximetrul se îndepărtă, de după colţ apăru o limuzină. Omul cu păr castaniu opri chiar lîngă Elena şi deschise portiera.

— Ai întîrziat zece minute!

— N-am găsit taximetru, se dezvinovăţi ea. Acum trebuie să-mi spuneţi ...

— E timp pentru toate, răspunse el în doi peri. Hai, urcă-te!

Maşina demară rapid.

— Aţi aranjat cu actele aşa cum am stabilit cu Dominic?

— Totul e aranjat, n-aveţi nici o grijă.

— El unde e?

— O să-l vedeţi încă în noaptea asta.

Zece minute mai tîrziu, maşina intră în curtea unei clădiri impunătoare. Omul de la volan coborî, o invită şi pe ea să coboare şi o conduse într-un birou.

— Bine, dar ce înseamnă asta? De ce m-aţi adus aici? întreba femeia mereu, părînd nedumerită.

Un om în vîrstă, cărunt, posomorît îi arătă un scaun.

— Te anunţ că te afli la securitate. De fapt, care-i numele dumitale?

— Elena Macarie mă cheamă, adică Mirea, spuse femeia cu vocea sugrumată. Mi-am găsit fratele şi ...

— Sigur te numeşti Elena Macarie?

— Bineînțeles!

Bărbatul cu păr cărunt apăsă pe butonul unei sonerii. După cîteva clipe în cameră intră Băltărețu. Călca apăsat, privind atent femeia care-l fixa la rîndul ei, jucînd încă nedumerirea.

— Așadar susțineți că dumneaei nu este Elena Macarie? întrebă bărbatul cu păr cărunt.

— Elena Macarie este soția mea, tovarășe colonel, zise Băltărețu. Ne-am căsătorit acum patru ani, dar ... fusese o căsătorie pripită. N-a mers. Ne-am certat imediat, a treia zi după ce trecusem pe la ofițerul stării civile. Ne-am despărțit. Elena a plecat din localitate, i-am pierdut urma. Am regăsit-o apoi ... Adică am dat peste această femeie care seamănă uimitor cu Elena ... poartă numele ei, are în casă obiectele ei, biografia ei, dar ... „a uitat" că eram căsătoriți! I-am propus și ... urma să ne căsătorim, eu și ea, luna viitoare! Exact în ziua în care se împlineau patru ani de la căsătoria mea cu Elena! I-am propus ziua asta, a acceptat fără nici o ezitare.

— Ce aveți de spus? întrebă colonelul.

Femeia tăcea cu buzele strînse.

— Făceți-o să vorbească! explodă Băltărețu. Ea trebuie să știe unde este Elena! Să spună unde e! O țin ascunsă sau ...

Colonelul își întoarse spre el privirile și Băltărețu tăcu.

— Spuneați că v-ați certat imediat după căsătorie? se interesă colonelul.

— A fost o prostie din partea mea! Ea nu era de vină cu nimic! Trebuie s-o găsiți!

— Da, spuse încet colonelul. O s-o găsim, dar ... Acum cîteva luni, înainte de a se muta pen-

tru penultima oară această persoană, a fost găsit cadavrul unei femei. În apropiere de Băile Herculane. În poşetă era un paşaport străin şi o scrisoare stupidă.

Băltăreţu tăcea, cu ochii mari, dilataţi, parcă neînţelegînd.

— În urmă cu cîteva zile de la aceea „sinucidere", continuă colonelul, Elena Macarie plecase de-acasă în miezul nopţii cu doi necunoscuţi; spunînd vecinilor că şi-a găsit fratele. Undeva, la Băile Herculane.

IOSIF CADAR

SUSPECTUL NUMĂRUL UNU

Era o noapte de iarnă, în care vîntul spulbera zăpada măruntă şi ţepoasă, biciuind feţele rarilor pietoni ce se încumetaseră să mai iasă pe stradă.

Căpitanul Corbeanu ajunsese acasă după miezul nopţii, îngheţat pînă-n măduva oaselor. Ai lui dormeau. Se dezbrăcă, se îndreptă în vîrful picioarelor către baie, gîndind că cel mai bun remediu pentru a preveni o răceală era o baie fierbinte şi o aspirină; sau poate şi o duşcă de turţ, din acela pe care maică-sa, cu toată iarna grea, i-l adusese tocmai din Maramureş.

Abia deschise uşa la baie, că sună telefonul. Sandu îl anunţa că, imediat după ce plecase el, „vizitatorul s-a prezentat la locul aşteptat". Numai că luase „coletul" şi venise cu el direct la punctul de control.

— Unde?! La care punct de control? întrebă Corbeanu nerăbdător.

— La noi, la minister! Şi doreşte să stea de vorbă „cu cineva competent".

— I-au verificat actele? E dintre cei bănuiţi de noi?

— Este. Este ... „numărul unu"! Stă de vorbă cu el locotenentul Bratu.

— Conduceţi-l la mine în birou, vin imediat, zise Corbeanu.

— Am înţeles, maşina a şi pornit spre dumneavoastră.

După ce închise telefonul, Corbeanu rămase cîteva clipe pe gînduri. Apoi începu să se îmbrace grăbit, înfuriat că nu apucase să facă măcar baia; că de aspirină sau turţ ...

În maşină recapitulă în minte întregul caz. Începuse totul doar cu cîteva zile în urmă, cînd un institut de cercetări sesizase că unele informaţii secrete ajunseseră în străinătate. Începuse să verifice informaţia, dar după două zile, ofiţerul de serviciu primise un telefon. O voce de femeie anunţa, mai bine zis întreba: „Ştiţi unde-şi ţine inginerul Tudor Torgan, de la institutul de cercetări, nişte notiţe extrase de pe documente secrete?" Nu aşteptase un răspuns ci continuase, indicînd o ascunzătoare făcută în piedestalul unei statui dintr-o piaţă publică a Bucureştiului. Apoi închisese telefonul, fără să-şi spună numele.

Cele anunţate au fost verificate; într-adevăr, la baza statuii indicate se afla un lăcaş în care erau cîteva coli de hîrtie, împăturite, acoperite cu un scris de mînă; totul bine ascuns într-o pungă de plastic şi înfăşurat într-un ziar vechi. Scrisul era al inginerului Torgan.

Pentru a stabili pentru cine erau puse acolo acele informaţii, trebuia să se aştepte. Căpitanul Corbeanu luase toate măsurile spre a afla cine va

veni să le ridice. El şi colegii lui stătuseră în gerul năprasnic al iernii de februarie aproape douăzeci şi patru de ore. Şi ... poftim, surpriză: şi-a făcut apariţia chiar proprietarul notiţelor, inginerul Tudor Torgan, coautor la invenţia la care se refereau notiţele. Dar, pentru ca încurcătura să fie şi mai mare, acesta se prezentase imediat cu notiţele la Ministerul de Interne! ...

Căpitanul Corbeanu nu reuşi să tragă decît o singură concluzie: în verificările făcute, undeva se greşise. Da, asta era cea mai plauzibilă ipoteză. Persoana sau persoanele implicate au simţit ceva şi iau contramăsuri. Avea să asiste probabil la o scenă de „mărturisiri", la vreo poveste bine ticluită. Şi pe deasupra îşi dădu seama că începuse să aibă febră. Asta mai lipsea, să-l prindă o gripă!

O sumedenie de întrebări îl sîcîiau pe căpitan: ce rol avea inginerul Torgan în acest joc? Cine să fie femeia care a făcut sesizarea? De unde ştia ea de materialul lăsat în soclul statuii?

Cu aceste întrebări şi multe altele încă neformulate limpede care făceau să-i vîjie capul, căpitanul Corbeanu se trezi, aproape fără să-şi dea seama, în biroul său, unde-l aşteptau inginerul însoţit de locotenentul Bratu. În ochii mari şi negri ai inginerului se citea neliniştea.

Căpitanul se prezentă, îşi dezbrăcă paltonul şi îl puse pe cuier, se aşeză apoi la birou, invitîndu-l pe interlocutor să ia loc. Mai stătu cîteva momente tăcut, examinînd buletinul de identitate al inginerului, gîndindu-se de fapt cum să înceapă.

— Da, vă rog! Ce doriţi să ne spuneţi?

— Sînt vinovat, începu inginerul. Dar nu de ceea ce credeţi dumneavoastră.

— Nu credem nimic, așteptăm explicații, spuse Corbeanu pe un ton aspru, de care și el se miră. Surmenajul și febra îl făceau caustic fără să vrea.

— Mai întîi, sînt vinovat că mi-am extras notițe de pe un material secret referitor la stadiul cercetărilor pentru invenția la care lucrăm. Dar să vedeți... Să vă explic cum a fost! ... Am ... am fost chemat la minister la o analiză; și nu voiam să iau tot materialul cu mine. Este voluminos. Mi-am scos doar ce era esențial, pe hîrtiile astea. După ce m-am întors de la minister, am lăsat pe birou toate documentele, inclusiv notițele, și am mers în laborator. Eram nerăbdător să-i anunț pe colegi că ministerul este mulțumit de stadiul în care ne aflăm. N-am lipsit nici cinci minute. Totuși, cînd m-am întors, am constatat că uitasem biroul deschis. Asta e a doua greșeală — preciză inginerul metodic. Apoi, nu am observat imediat că notițele lipsesc...

— Și dacă le-ați uitat la minister? interveni căpitanul Corbeanu.

— Nu, precis nu! Înainte de a pleca în laborator, mă uitasem la un termen pe care-l aveam notat în dreptul unei poziții de pe notițe. Trebuia să-l transmit colaboratorilor și nu voiam să greșesc.

— Cînd ați observat că vă lipsesc extrasele?

— A doua zi, la prima oră. O serie de termene și indicații trebuiau trecute în graficul de lucrări. Nu m-am impacientat întîi, eram sigur că sînt rătăcite printre celelalte hîrtii din fișet. Nu am avut însă timp să le caut atunci, deoarece am fost convocat la o ședință. Apoi m-am luat cu alte treburi și...

— Şi cu plimbarea de astă-seară din parc cum a fost? întrebă căpitanul Corbeanu iritat.

— Da. Ce v-am spus pînă acum, îmi aparține mie. Ce s-a întîmplat mai departe, nu-mi pot explica. Aşa că am să vă redau exact cum s-au petrecut lucrurile: aseară, respectiv acum trei ore, şi inginerul se uită la ceas, am primit acasă un telefon. Tocmai adormisem. Vorbea o femeie şi ... În timp ce vă aşteptam, am transcris, cred că am reuşit să redau aproape cuvînt cu cuvînt convorbirea avută, încheie el împingînd spre Corbeanu o foaie de hîrtie, pe care erau scrise următoarele:

Ea: Domnul inginer Torgan?

Eu: Da, cine-i la telefon?

Ea: Are mai puțină importanță numele, principalul e ce am să vă spun.

Eu: Vă ascult.

Ea: Vezi că prietenul dumitale nu a venit să ia notițele. S-o fi împotmolit pe undeva cu maşina. E zăpadă mare, viscol ...

Eu: Ce notițe, ce prieten? (eram mirat, nu ştiam ce vrea).

Ea: Vă înțeleg discreția. V-am spus că vreau să vă fac un bine.

Eu: Nu înțeleg nimic. Cine sînteți şi despre ce vorbiți?

Ea: Este vorba de notițele privitoare la invenție, pe care le-ai pus în parcul din piață, la statuie. Sau nu-ți aminteşti?

Eu: Ce invenție? Şi ce parc, ce statuie?

Ea: Nu mai ştii, nu?! La statuia din fața casei tale, inocentule! Ascunzătoarea din dreapta soclului.

Corbeanu reciti hîrtia şi ridică privirea spre inginer.

— A închis telefonul rîzînd, explică inginerul. Eu am rămas stupefiat. M-am îmbrăcat în grabă şi am mers în părculeţ, la locul indicat. Am găsit această pungă de plastic cu notiţele mele. Am venit direct aici. Asta-i tot. Ba nu! Între timp, m-am mai liniştit şi... vreau să fac, dacă-mi permiteţi, nişte precizări.

— Da. Ce precizări?

— Vocea femeii care mi-a telefonat îmi este absolut necunoscută: mi s-a părut că era puţin „afumată"; de acolo de unde vorbea... cînta muzică destul de tare; mi s-a părut că cineva îi spunea ce răspunsuri să dea. Ea întîrzia, timp în care se auzea cineva şuşotind; era, din cîte mi-am dat seama, o voce de bărbat.

Intenţionat, căpitanul Corbeanu nu-l întrerupsese, nu-şi făcuse notiţe, ci îl privea fix pe interlocutor. După ce acesta termină relatarea, tăcură un timp. Abia după ce inginerul repetase de cîteva ori: „Asta-i tot, ce încurcătură, doamne, ce încurcătură!", Corbeanu interveni:

— Toate bune şi interesante, adică mai mult interesante decît bune, dar cum puteţi să ne convingeţi că aţi spus adevărul? Că acesta este adevărul? Şi aprinzîndu-şi încă o ţigară, se apropie de geam, îl întredeschise, lăsînd să intre în încăpere un aer rece, curat, însoţit de fulgi de zăpadă care se topeau ajungînd pe covor.

Inginerul privea ca hipnotizat fulgii. Stătea pe scaun cu umerii căzuţi, aplecat mult înainte, pierdut în gînduri. Părea gîrbovit. După un timp, făcînd un efort, îşi îndreptă trupul şi zise cu năduf:

— N-am să încerc să vă conving... Nu, nu am... nici un argument, nici o dovadă, nici un „alibi", cum obişnuiţi dumneavoastră să spuneţi! ... Speranţele mele că voi fi crezut, se topesc... se topesc ca fulgii ăştia de zăpadă...

Corbeanu se întoarse spre inginer, privindu-l cam chioriş. Ei, cu aşa o persoană încă nu avusese de-a face. Suspectul sentimental! Inginerul poet! Măi să fie, era noaptea surprizelor! „Suspectul" înţelese greşit privirea căpitanului:

— Vă dau cuvîntul meu de onoare că nu ştiu cum au ajuns notiţele mele în ascunzătoarea aceea...! Dacă aceasta poate fi socotit un argument demn de luat în consideraţie...

Corbeanu se îndreptă spre birou şi scoase o cutie de cafea.

— Poate găsim împreună argumente? zîmbi el. Bem o cafea?

— O cafea?!

— Da, zise Corbeanu căutînd prin sertar şi o aspirină.

Stătură mult de vorbă. Cînd inginerul părăsi sediul Ministerului de Interne, mijeau zorile. La despărţire, Corbeanu îi spuse:

— Ar fi bine să nu mai ştie nimeni ce-am discutat aici. Iar dacă veţi fi întrebat ce aţi căutat la noi, spuneţi că aţi pierdut nişte documente, că aţi raportat pierderea pe linie ierarhică şi acum sînteţi cercetat pentru neglijenţă în apărarea secretului de stat!

— Cine să ştie că am fost aici? De unde?

— Dacă sînt persoane interesate în afacerea asta, nu-i exclus să vă fi urmărit. Notițele le lăsați aici, anexate la declarație.

Inginerul fu condus de locotenentul Bratu. Cînd acesta reveni în cameră, Corbeanu văzu că tînărul ofițer dădea vădite semne de nerăbdare.

— Zi, Bratule, ce te frămîntă?

— Păi . . . ce să zic, tovarășe căpitan?! ridică Bratu din umeri. O dată ne vine și nouă „spionul", zîmbi el, vine singur să se spovedească și . . . i-am dat drumul. Măcar pentru neglijență, zic eu, mai puteam să-l ținem, nu?

— Probele demonstrează că a dat dovadă de neglijență, este adevărat, se încruntă Corbeanu, dar cazul este mult mai complicat. S-ar putea ca inginerul Torgan să fie sincer, să fie victima unei înscenări. După cum s-ar putea să . . . s-ar putea să încerce să ne păcălească urît de tot. Ai verificat dacă nu-l urmărește cineva pe inginer?

— Da, tovarășe căpitan.

— Mergi și te culcă două ore, apoi o să hotărîm ce facem. Ne vedem la ora zece, în birou la mine. Clar?

În aceeași zi, după o scurtă consfătuire cu ofițerii ce luau parte la acțiune, căpitanul Corbeanu se prezentă la conducerea institutului unde lucra inginerul. După ce se convinse că notițele se referă la o lucrare de cercetare importantă — aflată într-o fază nu prea avansată — aduse la cunoș-

ţință că inginerul este cercetat pentru neglijență în păstrarea secretului de stat. Ceru apoi permisiunea să discute cu cîțiva dintre colegii lui Torgan și cu alți salariați care-l cunosc.

A discutat cu mai mulți, chiar și cu unii care nu aveau tangență directă cu sectorul în care lucra inginerul. Dorea să dea impresia că face jocul celui care a pus la cale înscenarea.

După amiază, la birou, tocmai analiza rezultatul discuțiilor, cînd sună telefonul. Era inginerul care, surescitat, îi relata că tocmai primise un al doilea telefon de la aceeași misterioasă femeie, care îi vorbise din nou pe același ton impertinent și ironic.

— Ce v-a spus?

— Am înregistrat tot, cînd pot să vă predau banda?

— Cum ați înregistrat?

— Foarte simplu, pe casetofonul meu. Atîta lucru poate face și un inginer, nu?! Mă temeam că n-o să mă credeți, mă așteptam să mai mă sune și... m-am pregătit. Vreți s-o ascultați?

— Da.

Urmă o scurtă pauză, apoi Corbeanu auzi în aparat foarte clar o voce de femeie care spunea:

— Se pare că nu prea ai fost crezut, domnule inginer, și-au dat seama că joci teatru, joci tare. O să înfunzi pușcăria pentru trădare, nu pentru neglijență. Te-am prevenit aseară, dar în loc să iei măsuri, ai preferat să-i înfrunți direct și, cu talentul tău actoricesc, să pozezi în victimă. Ești un cercetător bun, dar un spion prost — și se închisese telefonul.

— Asta-i, încheie inginerul. Ce să fac cu banda?

— O aduceţi mîine la institut. Eu o să trec pe acolo.

Încă în timp ce inginerul îi vorbea, căpitanul Corbeanu îşi răsfoia cu înfrigurare notiţele luate în timpul discuţiilor cu persoanele de la institut. Îşi amintea că cineva mai folosise la adresa inginerului calificativele de „bun actor", „joacă tare" şi alte asemenea. Cine, cine spusese asta? Cineva de la institut, dar... Găsi. Petre Gristu, care era angajat de institut ca instructor cultural. Da, el spusese: „Inginerul ăsta păcat că nu s-a făcut actor! Are talent actoricesc, joacă tare de tot!"

Corbeanu îşi aminti figura nefericită a inginerului Tudor Torgan şi se încruntă.

În următoarele cîteva zile, căpitanul Corbeanu şi locotenentul Bratu stabiliseră aproape totul despre Gristu. Nu totul interesa, dar cîteva aspecte erau de reţinut: avea 46 de ani, dar nu încă şi un serviciu stabil. Tatăl îi murise în război, mama îl ţinuse sub autoritate pînă la terminarea liceului, cînd Gristu, descoperindu-şi vocaţia artistică, a intrat într-o orchestră de restaurant, apoi a devenit solist vocal de sezon, cînd la mare, cînd la munte, absolvise chiar nişte cursuri care îi dădeau dreptul să fie consultant sau îndrumător cultural. În ultimii ani nu mai era solicitat la restaurante, cînta într-un stil demodat, dar el nu disperase. Avea un unchi în cartierul Militari. Fusese inginer constructor unchiul, locuia într-o vilă proiectată şi construită de el. Înconjurată de o grădină cu pomi fructiferi şi ronduri de flori, unchiul îşi petrecea anii de pensie, trebăluind toată ziua prin grădină.

Cel mai frecvent vizitator era Gristu, despre care în cartier se zvonea că ar fi viitorul moştenitor al vilei bătrînului.

De la institut aflară că Gristu era foarte conştiincios, aproape zilnic trecea pe acolo o oră-două. Discuta cu artiştii amatori — cercetători, proiectanţi, secretare, dactilografe — despre planurile lor viitoare. În laboratoare nu intra decît rar, cînd nu-l găsea pe vreunul la birou şi trebuia neapărat să discute cu el. „Trebuie să-mi merit onorariul" obişnuia el să le spună celor care-i admirau sîrguinţa. Îl simpatizau toţi, era jovial, manierat, glumeţ. Pe băieţi îi servea adesea cu „super-long", pe fete cu ciocolată, bomboane.

În oraş, Gristu avea o sumedenie de cunoştinţe. Era de ajuns să intre în vreun restaurant sau bar, că se saluta cu zeci de persoane.

Într-una din zile, locotenent Bratu intra voios în biroul căpitanului Corbeanu:

— Am găsit, tovarăşe căpitan, am reuşit! Ipoteza dumnevoastră se confirmă.

— Mai întîi, că nu-i ipoteza mea, ci a noastră. Reţin că ai adoptat-o şi ai adus chiar argumente în favoarea ei. În al doilea rînd, cum poţi afirma că vocile sînt identice? Aşa, după ureche? Seamănă, într-adevăr, dar . . .

— Poftiţi expertiza făcută de criminalist.

— Aşa da.

Încurajat de aprecierea căpitanului, locotenentul povestea cu lux de amănunte prin cîte peripeţii trecuse pentru a o identifica pe femeia care vorbise inginerului Torgan la telefon şi pe care ingi-

nerul o înregistrase. Era o anume Viky, fără ocupație.

— E clar acum, spuse Bratu, Viky și cu Gristu sînt cele două persoane care ne interesează.

Corbeanu îl lăsă să-și savureze succesul, după care spuse:

— Nici eu nu am stat degeaba zilele astea. am și eu surprize, dar ele nu te vor bucura. Am stabilit precis că în ziua cînd inginerului Tudor Torgan i-au dispărut notițele, Petre Gristu nu a fost la institut!

— Nu a fost? Deloc?

— Nici o secundă. Se pun deci cel puțin două întrebări: cum au ajuns notițele acestea la el și de ce pe ele nu apar decît amprentele lui? De ce nu apar măcar și amprentele lui Torgan care le-a scris, care a fost cu ele la minister? Doar nu a purtat tot timpul mănuși. Cert este că, înainte de a ajunge la Petre Gristu, notițele au fost „curățate". Dar de către cine?

— Mda! Curios mi s-a părut și mie că această Viky și Gristu nu se cunosc. Am crezut că este o evitare sistematică, tocmai pentru că ar fi lucrat împreună, dar acum înțeleg că mai există un personaj.

— Cel principal, surîse Corbeanu.

— Vorbiți de parcă am ști cine este, nu se putu stăpîni locotenentul.

— Deocamdată îl vom numi „X" cu toate că ceva bănuieli avem. Cred că Viky ne-ar putea duce la el, poate mai repede decît ne așteptăm. S-o ajutăm, ce părere ai?

Trecuse o lună, zăpada se topise, în parcuri mirosea a pămînt reavăn, copacii păstrau parcă un moment solemn înaintea marii procesiuni a înfrunzirii ce avea să înceapă curînd. Era trecut de ora douăzeci şi trei, cînd, în faţa restaurantului „Bordei", se opri un taxi. Din el coborî un tip corpolent, îmbrăcat într-un pardesiu elegant, de culoare închisă. După ce plăti şoferului şi acesta demară în viteză, omul aruncă cîteva priviri în jur, apoi trecu şoseaua şi intră în parcul Herăstrău, pe aleea ce ducea spre restaurantul „Pescăruş". Deşi se străduia să fie cît mai degajat, o privire mai atentă ar fi putut observa încordarea de care este cuprins. Tresărea la zgomotul făcut de valurile ce se spărgeau în malul de beton sau de căderea vreunei crenguţe uscate. Ajuns în dreptul restaurantului „Pescăruş", observă că din partea opusă se apropia un individ care îi semăna întrucîtva. Omul răsuflă uşurat. Scoase din buzunarul pardesiului ziarul „Informaţia Bucureştiului", o despături şi făcînd-o sul o luă în mîna dreaptă. Cel ce aşteptase avea tot în mîna dreaptă o revistă. În lumina slabă a becurilor, trecură unul pe lîngă celălalt, ca şi cum nu s-ar fi cunoscut. Au ocolit pe diverse alei şi după un sfert de oră s-au întîlnit într-un loc retras şi întunecos din parc.

— Cam frig în seara asta, rosti în sfîrşit unul dintre ei, aşezîndu-se pe bancă alături de celălalt.

— Destul de cald totuşi pentru o seară de martie. Sînteţi amabil să-mi spuneţi cît e ceasul?

— Da, este 21,45.

De fapt era mult mai tîrziu, dar cifra făcea parte şi ea din parola de recunoaştere. Individul ce venise cu taxiul pînă la „Bordei" scoase din

buzunarul pardesiului un pachet și, întinzîndu-l interlocutorului, spuse abia șoptit:

— Aveți aici trei rolfilme. Desene, calcule, rezultatul încercărilor, absolut totul. Principalul este să vă grăbiți și să brevetați invenția în străinătate La noi formalitățile durează cîtva timp, așa că..

— Depinde dacă vom avea ce breveta, să nu vă fi răzgîndit între timp și să-mi fi dat povești.

— Cum puteți spune una ca asta?! Nu cumva vreți să reduceți ceva din banii pe care am convenit să-i primesc?

— Sau... poate securitatea s-a vîrît pe fir și...

— A, cu securitatea e o poveste tare nostimă!

— Zău?

— Zău! Undeva, la voi sau pe circuitul de legătură, a transpirat ceva din informațiile transmise în iarnă.

— De unde știți asta? Aveți legătură cu ei?!

— Prostii! Am simțit eu, se tot agitau. Se făceau la institut verificări discrete. Atunci am recurs la varianta Gristu, pe care o convenisem cu Lari. A mers perfect. Securitatea îl cercetează acum pe Tudor Torgan, un coleg al meu de la institut. Dacă vor trece de el, îl descoperă pe Gristu, după care firul se rupe. Nu au cum ajunge la mine. Gristu nu mă cunoaște. Așa cum nu o cunoaște nici pe Viky, deși ea îi transmite dispozițiile mele.

— Mă tem că totuși undeva ați greșit.

— Exclus! Spune-i lui Lari că planul lui a mers perfect, că totul e pur și simplu amuzant. Cînd am simțit că se fac verificări, am sustras niște documente de la un coleg al meu, Torgan, le-am pus în ascunzătoarea stabilită cu Gristu, apoi prin Viky

l-am anunțat pe acesta să le ia și să le pună la o statuie într-un parc. Gristu a executat întocmai, el era convins că de acolo urma să le ridice o legătură a noastră, care trebuia să le scoată din țară. Nici nu bănuia că este un „agent de sacrificiu". Apoi, tot prin Viky, l-am anunțat pe Torgan unde-și poate găsi notițele, iar securitatea am anunțat-o că Torgan a pus notițele acolo, pentru „o legătură a sa care urma să le ridice". Așa se face că Torgan s-a dus să-și ia notițele, iar securitatea aștepta să vadă cine le va ridica. Nu-i nostim? Faptul că s-a prezentat chiar Torgan la ei a creat și mai mare derută, așa că îl cercetează de zor. În cel mai bun caz, ajung la Gristu și aici firul se rupe, cum am spus. Dar vor avea doi „spioni" prinși, așa că un timp mă vor lăsa în pace pe mine. Putem fi fără grijă.

— Domnule inginer Graman, ați făcut totuși cîteva greșeli... „amuzante", ca să folosesc cuvîntul dumneavoastră preferat. La unele din informațiile transmise în iarnă, Torgan nu avea acces în nici un fel, deci nici nu le putea transmite, așa că securitatea, verificînd, și-a putut da seama că altul este făptașul sau că mai este încă o persoană implicată. N-ați bănuit apoi că paralel cu pista falsă pe care a pornit-o — Gristu — securitatea a căutat și femeia care dădea inginerului Torgan misterioasele telefoane. Vocea ei, înregistrată pe bandă de către inginer, s-a dovedit a fi identică cu cea a femeii care ținea legătura, prin biletele lăsate în ascunzători, cu Gristu. Și uite că au ajuns la Viky, care te cunoaște binișor, fiind concubina dumitale de aproape un an! Și care se

pare că s-a cam săturat de dumneata, dovadă că a vorbit.

— Viky? A vorbit?! De unde ştii?

Graman se ridicase de pe bancă speriat, celălalt se ridică şi el.

— Să nu tragi, strigă aproape patetic Graman. N-am nici o vină! Am procedat întocmai cum mi-a spus Lari! Ajutaţi-mă, dacă îmi faceţi rost de un paşaport...

— Da, chiar asta ţi-am şi adus, spuse necunoscutul. Un paşaport, vei merge cu mine.

Graman simţi în spatele său o mişcare. Două siluete îl încadrau, apărute din umbră. Peste umărul său, una din siluete aprinse o lanternă, care lumină „paşaportul" din mîna omului din faţa sa. Era un mandat de arestare.

JOCUL CULISELOR ŞI RISCURILE LUI

Ianuarie, o seară oarecare, la aeroportul Otopeni. Ici, colo, cîte un pasager întîrziat sau vreun curios venit să-şi omoare timpul, cască gura la păsările de oţel ce risipesc poleiul pe pista de aterizare.

Un B.A.C.-111 atinge solul. Face cîteva manevre, opreşte, îşi stinge motoarele. E ora 20,40. Unul, doi, douăzeci şi trei de pasageri, întîmpinaţi de ger. Al douăzeci şi patrulea îşi ridică gulerul,

își pune mai sigur o mapă sub braț, se uită la ceas. E ultimul care a coborît din aeronavă. Ultimul e și la primirea bagajelor, care sînt pe numele lui Geo Sant. E un nume real? Să presupunem că da.

Om de afaceri al unei firme străine, Geo Sant își anunțase pentru a doua zi vizita la o întreprindere românească de comerț exterior. Un taximetru îl lasă în fața hotelului „Lido". Un „mersi" și plata îl fac pe șofer să înțeleagă că e liber. Este ora 21 și 10 minute.

După un sfert de oră, Geo coboară scările hotelului. Iese în bulevardul Magheru și oprește discret un alt taxi. Ajunge la restaurantul „Gambrinus", unde rostește același „mersi" puțin graseiat și face plata. Cu aceeași mapă sub braț, intră în Cișmigiu. La „Buturugă" stă în cumpănă, dacă s-o ia la dreapta sau la stînga aleii. Vede o femeie cu o fustă largă, trăgînd alene o sanie goală. Alături, un copil o bombardează cu bulgări care se spulberă înainte de țintă. Geo se uită la ceas. 21,40.

— E cam tîrziu pentru copil, nu? intră el în vorbă.

Și găsește subiect de conversație. Prilejul îl folosește de fapt pentru a verifica dacă vreuna din persoanele ce vin în urma lui nu-l ține sub observație. După ce se convinge că nu e urmărit, se îndepărtează spre un loc mai puțin luminat. Acolo unde, cu cîteva minute mai înainte, un ins dăduse jos zăpada de pe bancă, Geo trece pe lîngă ea, o privește atent și se pierde în întuneric.

— Tovarăşe maior, începe directorul cu un aer preocupat, un lucru mă îngrijorează în această afacere. De-asta v-am şi rugat să veniţi, să discutăm. Principalul nostru client, firma reprezentată de domnul Sant, spre deosebire de contractele anterioare, manifestă foarte multă rigiditate în tratative. Ştie că produsul s-a scumpit pe piaţa mondială, conjunctura ne este favorabilă, şi totuşi oferă cele mai scăzute preţuri. E vorba de cifre foarte mari şi mă tem să nu fie la mijloc o manevră abilă.

— De ce nu vindeţi altor firme, doar dumneavoastră dispuneţi, nu?

— Bineînţeles că aşa vom face, numai că celelalte firme cumpără cantităţi mai mici.

— Presupuneţi că Geo Sant are asigurări că îşi va impune condiţiile lui?

— Ce asigurări?! De la cine? Sub concurenţă tot nu-i vindem! Produsul nostru răspunde parametrilor de pe piaţa mondială. Şi el o ştie foarte bine!

— Nu v-aţi pus problema că unui „binevoitor" din întreprinderea dumneavoastră i-a venit ideea unei tranzacţii aparte? Avantajoasă pentru buzunarul său?

— Nu, nu cred asta, tovarăşe maior.

Tratativele erau în impas. Partea română ţinea la preţ, firma reprezentată de Geo la fel.

Timp de trei zile, Geo îşi pierde timpul prin baruri. Apoi, „negăsind interes la firma română de a finaliza tratativele", pleacă din ţară. Revine

însă, fără să fi fost chemat oficial, după o lună. Tot seara. Numai că avionul întîrzie o jumătate de oră. Ceasul arăta 21,10, cînd aparatul atingea pista. Un taximetru îl duce pe Geo la hotelul „Union", de data aceasta.

Străinul îl roagă pe şofer să nu plece. Intră în hol, fără să dea măcar bună-seara recepţionerului, scoate un pardesiu din valiză, pe care îl ia pe mînă, rupe eticheta legată de mînerul valizei, lasă valiza la recepţie şi iese. Maşina îl duce în strada Ştirbei Vodă, aproape de intrarea în Cişmigiu.

Şi iată că aici intervine imprevizibilul! Intervine ceva, mai exact cineva, la care domnul Sant, realmente, nu se gîndise. Şi cînd imprevizibilul intervine, surprizele nu se lasă aşteptate.

Ce se întîmplă? Şoferul taxiului, cu toate că primise de două ori costul transportului, sau poate tocmai de aceea, nu se întoarce în staţie. Demarează brusc, dar se opreşte la nici o sută de metri. Două întrebări îl sîcîie: de ce naiba avea nevoie clientul său de taxi ca să meargă „doi paşi", de la „Union" la Cişmigiu? De ce în maşină a îmbrăcat, peste costumul lui impecabil, un pardesiu ponosit? De ce a scos din buzunar bascul acela şifonat şi decolorat şi l-a îndesat peste părul bogat, pieptănat cu grijă? E ceva necurat, constată şoferul, dar răspunsul acesta nu-l mulţumeşte. Aşa că îşi pune şi el scurta, încuie maşina şi, cu ce mai ştia el de cînd se juca de-a hoţii şi vardiştii, cu ce mai văzuse în filmele poliţiste, îşi ia rolul lui Mannix...

Geo, într-adevăr, nu-l observă. Dar complicele său, care era în apropiere de aceeaşi bancă, de pe care în ianuarie dăduse jos zăpada, tresare.

Fix la ora 22, Geo se aşează pe bancă. E frig,

Cişmigiul pustiu. Complicele trece prin fața lui Geo, încetinește pasul, ezită, dar nu se oprește. Șoferul-detectiv își face o socoteală simplă, dar foarte sănătoasă: străinul locuiește la „Union", i-am reținut bine figura, poate fi identificat. Important este complicele care a șters-o. Are grijă să nu fie remarcat, șmecherul! Ei, stai! Și omul care-și părăsise volanul, îl urmărește pînă la restaurantul „Izvorul Rece". Întîrzie cîteva minute și intră și el. Necunoscutul tocmai sorbea un coniac cinci stele. Șoferul încearcă să pună scurta pe un scaun din apropiere, însă răstoarnă paharul unui client, care insista ca cineva să-i fredoneze melodia „Valurile... Dîmboviței".

— De Ivanovici n-ai auzit, dar de vărsat băutura oamenilor te pricepi. Na, ca să mă ții minte, îi zice clientul, lovindu-l. Șoferul ripostează, cineva cheamă milițianul din colțul străzii.

Douăzeci de minute mai tîrziu, la o secție de miliție avea loc următorul dialog:

— „Imperativ major" să te bați în local?

— Da, da. Ce vă surprinde? E o problemă de securitate. Și încă foarte urgentă... Am vrut să aflu cum îl cheamă pe martorul acela brunet, căruia i-ați notat numele la urmă. Iar de băut, n-am băut, că sînt la volan. Anunțați, vă rog, pe cineva de la securitate!

*

A doua zi avea loc o ședință de lucru cu funcționarii care se ocupau de exportul produsului respectiv.

— Bine, tovarăși, li se adresează șeful, cine vă dă dreptul să faceți treabă de mîntuială? Dacă se

mai întîmplă, voi lua măsuri pînă la desfacerea contractului de muncă. Se poate să nu luaţi în seamă ultimele propuneri ale firmei G.D.T.? Doar acum două zile au sosit. Hai, dacă era mai de mult, mai ziceam că s-au pierdut printre alte hîrtii. Dar aşa? Cînd G.D.T. ne oferă un preţ la care nici nu ne aşteptam, voi uitaţi să faceţi propuneri la minister? E posibil aşa ceva?

Al. Dulu sare ca ars:

— Dacă propunerile nu au ajuns la noi, cu ce sîntem vinovaţi?

— Bine, am să verific eu cum de nu ajung la voi. Dosarul rămîne la mine. Voi să-mi faceţi toate calculele, pe repere, potrivit acestor propuneri. Dar să nu dureze mai mult de două ore! Notaţi-vă! ...

Al. Dulu, cu toate că e presat de timp, nu uită să-şi facă şi o altă notiţă personală, codificată, cu ultimele date ale situaţiei. Nu uită nici să rupă o altă notiţă pe care o avea pregătită şi s-o arunce la coş, zicîndu-şi, cu umor: „Noroc cu şedinţa asta, altfel Geo ar fi fost convins că-l dezinformez intenţionat".

Aceeaşi zi, seara. La ora 21,30, Geo şi Al. Dulu îşi fac apariţia în Cişmigiu.

La ora 22, Geo se aşează pe bancă într-un loc mai retras şi întunecos. Al. Dulu nu întîrzie prea mult şi ia loc lîngă el. Predă fiţuica şi primeşte un plic.

— Ieri-seară am renunţat, spune Al. Dulu, fiindcă am avut impresia că eşti urmărit de un tip. Stătea în întuneric, uite acolo! Bine că ne-am întîlnit azi, trebuie să te grăbeşti, altfel pierzi şansa

Timp de zece zile, doi reprezentanţi ai firmei lui Geo Sant, sosiţi cu primul avion în urma telefonului primit, participă la tratative. Contractul începe să prindă contur, fără ca Geo să ia parte la tratative. În schimb, îi însoţeşte pe şefii săi, timp de două zile, în vizitele pe care le fac la întreprinderea producătoare, pentru a-şi da şi el părerea asupra fluxului tehnologic şi asupra rezultatelor testărilor produsului. În restul timpului, „stă inactiv". Mai bine zis, îşi continuă rolul de „om al culiselor". Fără el, şefii lui n-ar fi fost atît de grăbiţi în România, fără el şefii lui n-ar fi cedat treptat-treptat, în aşa fel, ca în cele zece zile să se ajungă atît de aproape de preţul cerut de partea română.

Treburile merg bine acum, conducerea întreprinderii îi mulţumeşte maiorului Corbeanu pentru ideea dată. Acum, agentul lui Geo îşi păcăleşte şeful, ce-i drept, fără să aibă habar că o face. Dar Corbeanu e furios. Informaţiile ajung de la Dulu la Geo, dar cum?

Da, oare cum reuşeşte Geo, în cele zece zile de „inactivitate", zece zile cînd nu se mai întîlneşte niciodată cu Al. Dulu, să le furnizeze şefilor săi informaţii, la zi despre ce şi cît este dispusă partea română să cedeze la preţ sau să accepte o condiţie în compensaţia alteia?

În dosar se conexează următoarele fapte:

Geo Sant vizitează capitala şi împrejurimile ei, îşi face prezenţa în cît mai multe restaurante, îşi reia relaţiile cu vechile cunoştinţe feminine, face totul să se afle în compania altora. Relaţii intime întreţine doar cu două. Nimic ieşit din comun, decît că tuturor prietenelor sale obişnuieşte să le

ofere „mici atenții" în mod ostentativ, motivînd: „Știi, draga mea, nu mă feresc de autorități, după mine, bărbații care nu fac cadouri fetelor cu care se distrează, nu sînt bărbați. La mine este un capriciu".

Cu șefii săi, Geo se vede, de regulă, la micul dejun, rareori servesc cina împreună. Doar cu Al. Dulu nu se mai întîlnește deloc, nicăieri.

Al. Dulu, în primele două seri după sosirea șefilor lui Geo, întîrzia cîte o oră într-un imobil tip „vagon", în apropiere de Obor. Pe cine vizitase? Atunci nu s-a putut stabili. În următoarele zile vizitează o mulțime din foștii colegi, cunoștințe, rude. Se plimbă prin oraș. Intră în vorbă cu necunoscuți pe stradă, în restaurante. Dar ocolește localurile unde Geo apărea zilnic. La serviciu, Al. Dulu se dovedește același foarte corect funcționar. N-are motive să-și schimbe brusc atitudinea. Mai ales că acum lucrează direct la exportul produsului. La un asemenea prilej, nici că se gîndise. Într-o ședință de lucru, șeful se adresează lui Dorin M. și lui Al. Dulu:

— De cînd lucrez numai cu voi doi, facem progrese în tratativele cu străinătatea. Partenerul se dovedește mai receptiv la propunerile noastre. Parcă presimte că firmele celelalte îi stau în coastă și așteaptă să le invităm la tratative. Nu are rost să ne grăbim. Singurul atu al partenerului nostru era cantitatea. Nu-l mai are acum! Și celelalte firme cer cantități pe care nici nu știu dacă le putem onora. Priviți ultimele propuneri primite.

Pe măsură ce parcurge corespondența, fiind un om cu o îndelungată experiență, Dorin M. e tot mai nedumerit. Cîteva priviri către șeful său și in-

tuiția lui de „comerciant bătrîn" îl fac să înțeleagă. Nu pune întrebări. Acceptă tacit și cu admirație „tactica".

Al. Dulu, în schimb, un novice în comerțul exterior, presat și de interesele sale meschine, de cererea zilnică a lui Sant, soarbe cu nesaț noile informații. Dîndu-și seama că nu le poate ține minte — erau prea „multe și importante" — cere permisiunea șefului să-i lase documentele pentru a face „situația la zi". Primește, bineînțeles, încuviințarea.

Lucrătorii întreprinderii de comerț exterior sînt foarte mulțumiți. Maiorul Corbeanu numai pe jumătate. Știe precis că Al. Dulu îl alimentează zilnic cu informații pe Sant, dar încă nu aflase cum se realizează această informare.

Analizînd activitatea și comportarea din ultimele zile ale lui Sant și Dulu, maiorul Corbeanu și colegii săi au ajuns la concluzia că numeroasele întîlniri ale acestora, vizitele la prieteni, cunoscuți și necunoscuți etc., nu constituie decît un truc menit să-i deruteze pe eventualii urmăritori, să-i „împrăștie" după cît mai multe persoane. Era clar că, din mulțimea de indivizi, interesa unul singur, folosit de ei ca intermediar. Dar care este acela?

După o chibzuită analiză eliminatorie, maiorul Corbeanu a reținut două aspecte: Dulu vizitase în trei zile la rînd imobilul din preajma Oborului. În aceleași zile, Sant se profilase subit pe țigări Snagov. Curiozitatea era că nu le cumpăra de la hotel sau de la vreo tutungerie din apropiere, ci de la unul și același chioșc din cartierul Dorobanți. Se putea face o legătură între cele două preocupări? Maiorul Corbeanu a considerat că merită tot in-

teresul. Şi în mai puţin de o oră s-a convins că nu greşise. La chioşcul preferat de Sant era vînzătoare persoana vizitată de Dulu în imobilul de lîngă Obor. Era de fapt o soră a funcţionarului român, pe nume Emilia R. „Punctul mort" fusese depăşit.

*

Se înserează. Domnul Sant iese din hotel, urcă în primul taxi şi spune şoferului într-o română stricată să-l lase la „Lupoaică". Înainte de a merge la tutungeria preferată, se autoverifică, plimbîndu-se mai bine de o jumătate de oră pe diverse străzi din jur. Abia după aceea intră în tutungerie.

În timp ce Emilia caută pachetul de ţigări sub poliţă, Sant se caută prin buzunare. Schimbul îl fac odată. Ea îi dă un pachet Snagov, iar Sant mai multe bancnote împăturite de cîte o sută de lei. Iese şi se îndreaptă grăbit spre prima staţie de taxi.

A doua zi, Sant a avut o comportare dintre cele mai banale. Dimineaţa a fost la tratative, iar după-masă şi-a petrecut timpul în holul şi barul hotelului. După ţigări nu s-a mai dus.

Asta ce mai putea să însemne?

Spre seară, maiorul Corbeanu este chemat urgent prin staţie la sediu. Cînd soseşte i se spune că la biroul de informaţii aşteaptă o tînără care are ceva de spus în legătură cu Sant.

Corbeanu constată cu surprindere că are în faţă pe cea mai apropiată prietenă a lui Sant, care era din cale afară de speriată.

— Ştiu că aveţi o părere proastă despre fete

ca mine, începe ea repede, dar este o treabă serioasă... Am uitat să vă spun numele...

— Îl știu. Mirela. Ce s-a întîmplat?

Și Mirela G. începe să povestească:

— Azi după-amiază m-am întîlnit ca de obicei cu Sant la bar. Era agitat. Se uita mereu la ceas. La un moment dat mi-a spus că-l așteaptă pe un coleg care întîrzie și m-a rugat să-i fac un serviciu. Să merg la o tutungerie, tocmai în Dorobanți, și să-i cumpăr țigări Snagov. Am rîs, spunîndu-i că Snagov se găsesc și la barul în care eram sau la alt chioșc din apropiere. S-a enervat, m-a întrebat dacă vreau să-l servesc sau nu. Am spus „da". Nu puteam să-l refuz, se purtase totdeauna drăguț cu mine. M-a luat de braț și în drum spre stația de taxi, mi-a spus să mă adresez vînzătoarei, cînd nu sînt alți clienți în debit. Să-i spun: „Vă rog să-mi dați patru pachete de Snagov fără filtru". Am început din nou să rîd, spunîndu-i că Snagov fără filtru nu există. S-a enervat și mai rău, mi-a spus că acea doamnă, pentru el, are. Mi-a dat o sută de lei, cerîndu-mi să-i spun vînzătoarei că peste două zile îi va plăti el toate țigările.

Vă spun drept, mi s-a părut curios, dar în același timp hazliu. La debit am spus vînzătoarei exact ce mi-a spus Geo, dar ea mi-a dat numai un pachet de Snagov; acesta! încheie Mirela, și scoase din poșetă pachetul pe care-l întinse maiorului.

— I-am spus că cerusem patru pachete, la care ea, nervoasă, m-a repezit, spunîndu-mi că e bine așa și să plec repede. Nu mi-a cerut bani pe el. M-am speriat cumplit, mai ales cînd am văzut că pachetul era foarte ușor. Vroiam să-l arunc și să

fug, dar șoferul taxiului care mă aștepta mi-a deschis ușa.

Am mers pînă la toaleta de la benzinăria „Lido", acolo am deschis pachetul și, cînd am văzut că, în loc de țigări, sînt hîrtiile astea, era să leșin. Am băgat pachetul în poșetă, am luat un alt taxi și am venit aici. Faceți ce vreți cu el.

— Pachetul era dezlipit? întrebă Corbeanu.

— Celofanul era rupt, hîrtia lipită.

— Spune drept, Geo te-a trimis la noi cu povestea asta?

— Să nu-mi văd mama și pe cei doi frați dacă... Și Mirela izbucni în plîns.

— Bine, spuse maiorul, liniștește-te. Avem foarte puțin timp. Geo te așteaptă cu nerăbdare și poate deveni bănuitor.

— Cum adică...?

— Rugămintea noastră este să-i duci pachetul.

— Să-l ia dracu! Mai bine...

— Ne faci un serviciu. Eu o să schimb cîte ceva din datele astea. Pînă atunci liniștește-te și aranjează-te, să nu observe că ai plîns.

În timp ce Mirela G. se aranja, maiorul Corbeanu trece în alt birou pentru a face o fotocopie. Îl interesează mai mult amprentele lui Dulu, deoarece materialul, conținînd mai mult cifre, nu-i dă certitudinea probării prin expertiză grafologică. De schimbat, nu era nevoie să schimbe nimic.

Restituindu-i pachetul, Corbeanu îi spune fetei:

— Domnul Sant te așteaptă nerăbdător. Îi spui că ai întîrziat pentru că la debit a fost aglomerație. Începea un meci în sala Floreasca și microbiștii se înarmau cu țigări.

— Da, era chiar așa!

— Ştiu şi e bine. Succes.

Faţă de Geo, Mirela s-a comportat ca o adevărată actriţă. Înainte de a pleca la Tîrgovişte, a dat o declaraţie completă, devenită piesă la dosar.

— Tovarăşe maior, eu propun să ne oprim, zise directorul. Mi-e frică să nu se rupă plasa pe care singuri au aruncat-o, iar noi i-am făcut să se încîlcească în ea.

— Dumneavoastră hotărîţi cînd ne oprim, noi în tratative nu ne amestecăm, spuse Corbeanu.

— După-masă semnăm contractul cu firma lui Geo. Dar cu el ... cu el ce faceţi?

— Nimic. Am stabilit că şi-a făcut planuri mari. Vrea să pună la cale sustragerea reţetei produsului. Cum îl cunoaştem bine, o să ne străduim să-l „ajutăm" şi în această misiune.

— Şi eu ce fac cu Dulu?

— Dumneavoastră, nimic. Situaţia lui şi a complicilor o va soluţiona justiţia. Sînt probe suficiente.

MIHU NEAGU

FERNER NU MAI PLEACĂ JOI

1. O ÎNTREBARE CLASICĂ

— Ştii de ce te-am chemat, Matei? îl întrebă colonelul Brateş, pe maior, după ce îl invitase să ia loc.

— Nu ştiu, tovarăşe colonel, răspunse liniştit Matei, cunoscînd obiceiul colonelului de a întreba ba de una, ba de alta, înainte de a-şi consulta colaboratorii în probleme de muncă mai sensibile.

— Cum stai cu treburile?

— Tovarăşe colonel, bine!

— Adică?

— În cazul „Căprioara albă" s-a confirmat că Roibu a distrus documentul şi pregătim o dezbatere a dosarului în uzină. Cît priveşte cazul „Postăvarul", lucrurile merg, zic eu, bine.

— Dar Ferner?

— Cu Ferner, tovarăşe colonel, cum să vă spun ... Stăm!

— Adică?

— Lucrurile sînt așa cum vi le-am raportat și săptămîna trecută. N-a intervenit nimic deosebit...

— Și-asta ce-nseamnă?

— S-ar putea să fie și bine, s-ar putea să fie și mai puțin bine, sau deloc bine.

— Ca să nu zicem... prost, care va să zică, glumi colonelul.

Maiorul vru să confirme părerea colonelului dar se răzgîndi; în fond, n-ar fi adăugat nimic, ar fi spus același lucru cu alte vorbe. Și faptul n-ar fi scăpat meticulozității colonelului. Îl auzise o dată pe șeful său spunînd că adevărul amețește cînd e purtat între vorbe multe; iar replica anterioară a colonelului putea fi o aluzie. Îl cunoștea bine; cînd își spunea părerea, numai așa, în treacăt, sau cînd punea cîte o întrebare aparent fără legătură cu discuția, sugera de fiecare dată o premisă pentru un raționament moralizator. Cîndva, colonelul îi dăduse să înțeleagă că trebuia să gîndească mai mult. Se prezentase atunci, pentru a cere permisiunea să meargă la Constanța, să verifice niște date. „Să mergi dumneata personal?" îl întrebase colonelul „Da, răspunsese Matei." „De ce?" „Consider că în stadiul în care se află acțiunea e necesar." „Ai analizat, bob cu bob, situația? Eu nu cred că e bine", adăugase colonelul. „Am înțeles, răspunsese Matei, n-am să mai merg." „Eu cred că nu e bine", repetase colonelul aprecierea, rostind fiecare cuvînt apăsat. „Și-atunci, ce ordonați?" întrebase derutat Matei. „Gîndește-te și după aceea îmi raportezi și mie", îl sfătuise colonelul, ca și cum n-ar

fi auzit întrebarea lui Matei. Altfel spus, colonelul îl invitase atunci să analizeze mai temeinic, să nu se pripească. Acum, replica colonelului îi atrăgea parcă atenția asupra exactității, a preciziei în formularea unei concluzii, ceea ce, la drept vorbind, era cam același lucru.

— Uite ce e, Matei, îi întrerupse colonelul gîndurile. Cazul Ferner trebuie reluat. Există în materialele pe care le-am citit o „chichiță", cum spuneți voi. Bănuiești despre ce e vorba...

— Sînt mai multe. Depinde care dintre ele v-a atras atenția.

— Ferner a spus cuiva că vrea să ajungă *undeva,* la o ușă, spuse colonelul.

— Da, asta știu, chiar a și precizat la cine.

— Exact. Te-ai întrebat de ce?

— Ăștia umblă pe toate căile s-ajungă la toate ușile posibile și cît mai sus cu putință; meseria-l obligă...

— Depinde *care* meserie... observă colonelul... Eu nu cred că interesele firmelor pe care le reprezintă Ferner îl mînă să ajungă neapărat la o *anumită* ușă... Am impresia că individul și-a încheiat tatonările și-și pregătește atacul...

— Nu trebuie exclusă nici ipoteza că Ferner s-a hotărît, în sfîrșit, să abordeze mai serios afacerile sale comerciale.

— Desigur, acceptă colonelul, întrebarea însă, și într-un caz, și-n celălalt, rămîne: de ce? De ce la o *anumită* ușă?! De ce neapărat *acolo* și nu în altă parte?! Asta cred că trebuie să vedem...

2. CINE ESTE FERNER?

Doctorul Felix Ferner, originar din România, plecat înaintea războiului, venea de cîţiva ani ca reprezentant comercial a trei firme occidentale. După aproape doi ani de vizite, în interese comerciale, în România, Ferner nu realizase nici o tranzacţie onorabilă; un sumar bilanţ al activităţii lui ducea la concluzia că „vînzările" erau cu mult sub nivelul „cheltuielilor". Inactivitatea sa profesională era compensată de o hipersensibilitate faţă de anumite aspecte ale activităţii economice din ţară. Ferner îşi crease relaţii în rîndul unor ingineri şi tehnicieni, împărţea cadouri cu largheţe, îşi oferea cunoscuţilor maşina pentru plimbări . . . Cu ce scop? Nostalgia anilor petrecuţi în România şi sensibilităţile vîrstei? Ferner avea peste şaizeci de ani, ceea ce ar fi explicat, în parte, dar în nici un caz n-ar fi justificat comportamentul său. Existau motive reale să se creadă şi altceva. Unul dintre cunoscuţii lui Ferner, inginerul Oprişan, se prezentase la organele de securitate şi relatase că i se oferise un „neînsemnat" cadou, „o mică atenţie din partea unui bun prieten", un magnetofon, pentru ca nu mult după aceea să i se ceară cîteva date despre oţelurile pe care le pregătesc uzinele româneşti pentru industria rulmenţilor . . . Din discuţia pe care maiorul Matei o avusese cu Oprişan rezultase că Ferner căutase să obţină informaţiile în cadrul unei discuţii voit amicale, în timpul unei plimbări cu maşina. El mai adăugase că între cei la care Ferner se referise erau şi inginerii Pascu

şi Vidraşcu, de la laborator. („Pascu îmi spunea că oţelurile dumneavoastră se apropie de cele suedeze" — aruncase vorba Ferner. „Sînt oţeluri şi oţeluri", răspunsese Oprişan)... Matei stabilise, atunci, trei chestiuni de clarificat: 1) În ce scop se interesează Ferner de oţelurile româneşti? 2) Cine i-a recomandat pe inginerii Oprişan, Pascu şi Vidraşcu? 3) Ce „taine" ascunde maşina?

3. FEMEIA CU EŞARFĂ ALBASTRĂ

— Mi-e limpede, acum, de ce vrea Ferner să ajungă la o uşă atît de sus. Se lucrează pe două fronturi. Mai există un altul pe care Ferner fie că-l dublează, fie că vrea să-l ... acopere. Cred că acum principalul e să vedem prin cine va încerca să facă acest lucru, raportă Matei colonelului.

— N-ar fi exclus ... acceptă colonelul. E posibil ca el să mai aibă pe cineva de-ai lui prin altă parte ... Nu m-am gîndit încă, atîta vreme cît aici nu e limpezită situaţia ... Uite, mă gîndesc la doamna cu eşarfă albastră ... Mă gîndesc la inginerul Nodoşan ... Mă gîndesc şi încă nu ştiu ce să cred. Să fie Ferner chiar atît de subtil?!

— Tovarăşe colonel, mie mi-e şi mai greu să-mi spun părerea.

— Dar Orban ce zice?

— Nu l-am întrebat; e necăjit. După eşecul de ieri ...

— Eşec?

— E totuşi eşec şi omul e mîhnit.

— Nu văd de ce...

— Era o chestiune elementară. El nu trebuie s-o scape din vedere pe femeia cu eşarfă albastră, nu pe Ferner. Cine-şi putea închipui că ea nu se va mai întoarce şi că va rămîne în pădure, chiar şi după căderea nopţii?

— Şi-atunci, ce vină are Orban? întrebă colonelul.

— Are. Cînd a văzut că din pădure se întoarce numai Ferner, trebuia să-l lase pe el şi să se ocupe de ea... Nu era mai bine?

— Era, dar Orban nu ţi-a raportat alaltăieri cum sună ordinul pe care i l-am dat?!

— N-a avut cînd.

— Poate că a fost mai bine. Tu n-ai să te superi, iar Orban n-are de ce să fie mîhnit. Am să-ţi explic mai tîrziu de ce, bineînţeles, dacă va fi cazul... Şi dacă va fi, atunci îţi spun de pe-acum că nu trebuie să faci nici un rabat la... gîndire.

— Nu fac, tovarăşe colonel.

— Ai grijă, atunci, de Orban; dă-i sarcini; ajută-l!

— Am înţeles, repetă Matei şi adăugă un *deocamdată*, pe care colonelul, după o mai veche convenţie a lor, îl înţelese şi-l acceptă. Mai este însă o chestiune, continuă Matei. Lui Orban îi e teamă că Ferner l-a reţinut...

— Să nu-i fie teamă, să lucreze. Mai mult, îţi propun să-i dai chiar lui sarcina de a face investigaţii în legătură cu Olivia.

— Aveţi vreo informaţie? întrebă surprins

Matei, auzind pentru prima oară, în această acțiune, numele de Olivia.

— Trebuie să vedem dacă între colegele de serviciu se discută ceva după... escapadă...

— Ea este individa din pădure?!

— Nu știu, s-ar putea. Ceea ce este sigur — *deocamdată*, sublinie neutru colonelul, este că Olivia a mijlocit unor diverși mai multe audiențe la ușa pe care o vizează Ferner; ea a fost cîndva o funcționară apreciată, are relații multe. N-ar fi exclus ca Ferner să cunoască acest lucru și să încerce. Sau: n-ar fi exclus ca Ferner să fi cunoscut acest lucru și deja să fi încercat.

— Atunci, ea este femeia cu eșarfă albastră...

— Nu știu... repetă colonelul indiferent, ca și cum nu l-ar fi interesat identitatea femeii cu eșarfă albastră.

4. SCHIȚA REPERULUI C.14

Cînd intră în birou, maiorul Matei găsi pe masă un bilețel: „Iancu așteaptă la uzină, la ora 11." Pe moment crezu că Orban nu luase încă legătura cu căpitanul Iancu. Ridică receptorul și formă interiorul lui Orban. Nu răspunse nimeni. Îl sună pe Iancu; nici el nu răspundea. Mai erau aproape trei ore și voia să afle cel puțin dacă însărcinările primite de Orban rămăseseră aceleași. Îl sună pe colonel și îi raportă situația.

...În ce te privește s-a întîmplat ceva? se interesă colonelul.

— Nimic deosebit, totul a decurs normal. Vasiliu developează deja...

— S-a cam întîrziat...

— Da, Ferner nu s-a apropiat decît după ce a studiat o jumătate de oră împrejurimile.

— Era și de așteptat. Nu-i nimic.

— Acum nu știu ce e cu Orban.

— Orban a așteptat probabil pînă la opt și un sfert, cum era stabilit, și dac-a văzut că întîrzii, a plecat să-și rezolve treburile lui. Vezi că Iancu are un exemplar din schița reperului C.14. Stabiliți cînd a fost scoasă și aveți grijă să fie conservate amprentele.

— Am înțeles, spuse Matei, după care așeză receptorul în furcă și ieși din birou...

5. CÎND MELOMANUL NU ASCULTĂ

Șoseaua era neobișnuit de aglomerată pentru o oră de amiază. Fiat-ul pilotat de Brateș nu era solicitat prea mult, în jur de cincizeci de kilometri pe oră. Ferner și la volan era cumpătat și prudent, asta îl cam nemulțumea pe colonel, trebuia să circule mult pe dreapta și să fie foarte atent la depășirile celorlalți.

— Așa merge Ferner totdeauna? întrebă colonelul.

— Numai aşa, tovarăşe colonel, răspunse de alături căpitanul Neagu, te scoate din sărite...

— Să-l vedem ce va face cînd va intra în „probleme", interveni din spate căpitanul Croicu. Deocamdată, domnul Ferner se interesează de repertoriul filarmonicii...

— Ce e cu filarmonica?

— Nu ştiu încă... Întreabă şi cere lămuriri în legătură cu repertoriul...

— Ei, drăcie, exclamă colonelul. Te pomeneşti că domnul Ferner este şi un meloman fanatic. A fost vreodată la concert, Neagule?

— O dată, la un matineu... Nu era însoţit de nimeni. A, s-a-ntîmplat, atunci, o chestie nostimă, nu ştiu, dacă v-a povestit tovarăşul Matei... În pauza spectacolului, s-a dus la garderobă şi a cerut un coniac şi garderobiera, neatentă, i-a spus să mai aştepte...

— O clipă, o clipă, interveni Croicu. Mi se pare că Ferner lucrează.

— Controlează bine.

— Controlat. Ferner are în maşină un aparat de emisie.

— Interesant... interesant... repeta colonelul... Domnul Ferner e un geniu dacă pe lîngă muzică se pricepe şi la radiofonie...

— Dacă şi la radiofonie se pricepe ca la muzică, nu-l prea consider geniu...

— De ce, Neagule?!

— Pentru că în timpul concertului, mi-am dat seama, sunetele se aşezau pe o ureche tare străină... Era un chin pentru el...

— Dar cu garderobiera, cu coniacul?

— A, cu coniacul, îşi aminti Neagu şi înainte de a răspunde izbucni în rîs... N-a fost nimic. Garderobiera l-a luat... scurt: „Ce coniac ceri, dom'le, de la garderobă, ce, nu ţi-e bine?"

6. ÎN PRAGUL UNEI NOPŢI ALBE

Cineva ciocăni la uşă. Maiorul îşi scoase ochelarii. Uşa se deschise uşor, ca şi cum ar fi fost mîngîiată, şi în cadrul ei apăru zîmbetul colonelului Brateş.

— Iar nu respectăm programul, Matei.

Matei se ridică şi ieşi în faţa biroului.

— Ce să fac, tovarăşe colonel, dacă domnul Ferner e... indisciplinat.

Colonelul rîse cu poftă, ceea ce nu-i scăpă din vedere lui Matei. Însemna că şefului îi era totul limpede.

— Eşti obosit... constată colonelul şi-l invită pe Matei să ia loc. Se aşezară amîndoi pe fotolii.

— Merge, răspunse Matei... Dacă într-o oră Neagu raportează, în cel mai mult două ore, după aceea, totul e gata. Vasiliu e pregătit şi-aşteaptă. Aţi văzut fotografiile?

— Da. Sînt clare. Mi-e ciudă totuşi că Nădăşanu a fost un timp scăpat.

— E destul ce-avem, tovarăşe colonel. Amprentele şi declaraţiile lui Vidraşcu ajung...

— Nu la asta mă refer. Nădăşanu ăsta a fost scăpat: a fost pierdut pe drum... N-am dat la timp deoparte amănuntele. Existau date din care se putea deduce că el ar putea să fie „aghiotantul" domnului Ferner.

— Nu ştiu cît de clare erau datele, dar de scăpat, l-am scăpat. Nici despre Vidraşcu nu am ştiut tot ce puteam şti. Schiţa reperului se afla de cu seară la el. Nădăşanu i-o dăduse imediat la ieşirea din schimb...

— Tocmai astea sînt *amănuntele*, Matei... Nişte băieţi deştepţi, cum ne pretindem, ar fi băgat de seamă că dintre toţi inginerii de la laborator, numai despre Nădăşanu n-a cerut nici o relaţie domnul Ferner.

— N-am sesizat, spuse Matei, lăsînd ochii în jos.

— Mai ales că doamna Nădăşan...

— Nu ştiu ce e cu doamna Nădăşan...

— Ai să afli, Matei, ai să afli, zise cu obişnuita-i ironie colonelul şi, intuind efectul reproşului său, îl întrebă pe Matei cum se mai simte Orban.

— Cred că necăjit rău... Cînd mi-a raportat că a „pierdut-o" din nou pe Olivia, abia i-am recunoscut vocea. Îmi dau seama că îi e foarte greu, îl macină teribil.

— O zi, două, mai trebuie şi el să mai rabde. Ce să-i faci; trebuie!

7. SURPRIZA DIN ZORII ZILEI

În zorii zilei, Matei ciocăni și intră în biroul colonelului. Brateș era la fereastră. Privea spre crestele munților.

— Tovarășe colonel, vă raportez că materialele vor fi gata în jurul orei zece...

— Vino-aici, Matei, îl invită colonelul la fereastră.

Matei se-apropie și sorbi și el aerul proaspăt al dimineții.

— Ce zici, Matei, de grădinarul nostru?...

— E meșter mare...

— Artist! Trandafirii ăștia sînt ca niște felinare de miresme. Ieri după masă era „Corso" pe trotuarul nostru... Aici să te-ntinzi acum, să te-mbete mirosul...

— Aș adormi înainte de a-mi așeza capul... ca și dumneavoastră.

— Crezi?!

— Mi se pare că nici dumneavoastră n-ați închis ochii.

— Și crezi că eu aș ațipi în beția asta de miresme? Nu; Matei, chiar dac-aș pica, tot aș mai rupe un ceas... Dar fie, dacă ești tare obosit, poți să te duci.

— Trebuie să vină Neagu să-l instruiesc în legătură cu materialele; Vasiliu nu se poate descurca singur.

— Lasă că-l instruiesc eu... În afară de fotografiile schițelor, mai are ceva?

— Da, spuse Matei evaziv pregătindu-se să savureze surpriza pe care i-o rezervase colonelului.

— Ce?

— Cineva a transmis ceva „în direct".

— Lui Ferner?

— Da.

— Cine?

— Inginerul Nădăşan! rosti apăsat Matei.

— Ce vorbeşti?! Şi pîn-acum nu mi-ai spus.

— Voiam să vă fac o surpriză.

— Aşa somnoros, cum eşti? glumi colonelul.

— De ce nu?!

— Şi ţii cu tot dinadinsul la o surpriză, acum pînă-n ziuă . . .

Matei nu răspunse. Urmărea cu voluptate vioiciunea colonelului şi aştepta să afle ce ţintă au întrebările sale . . .

— Ei află, dacă ţii neapărat la surprize, că Nădăşan este soţul femeii cu eşarfă albastră . . . Înţelegi? Soţul femeii cu eşarfă albastră, repetă colonelul. Şi-acum du-te şi te culcă, amănuntele după-amiază . . .

8. O EXPLICAŢIE

În după-amiaza aceleiaşi zile, colonelul îi chemă la el pe Croicu şi pe Orban. Venise de cîteva minute şi Matei. Cei doi intrară şi se aşezară pe fotolii. Orban făcea eforturi vizibile pentru a-şi păstra calmul; avea faţa răvăşită.

— Ce faci, tovarăşe Orban? îl întrebă colonelul.

— Bine, tovarăşe colonel, răspunse Orban, cu vocea aproape sugrumată.

— Eşti sănătos? Te simţi bine?

— Da.

— Acum eşti cam obosit, aşa e?

— Da, tovarăşe colonel.

— Tocmai de-aia te-am chemat odată cu Croicu, ca să cîştigăm timp. Mîine va fi arestat Ferner. Sarcina dumitale, tovarăşe Croicu, va fi să participi alături de tovarăşii de la procuratură la percheziţia maşinii. Trebuie să ai mare grijă de emiţător.

— Se poate, tovarăşe colonel? Numai eu ştiu cît m-a chinuit pînă l-am detectat.

— Nu, Croicule, fii atent, e vorba de *o probă*... Ştii ce-nseamnă asta?...

— Ştiu, tovarăşe colonel.

— Atunci e bine. Pentru asta v-am chemat.

— Şi eu? întrebă Orban.

— A, da, era să uit... Ţi-ai făcut datoria exemplar... Misiunea asta-ţi cerea: s-o „pierzi" cît mai bine pe Olivia... Ştiu că te-ai perpelit două zile, dar n-aveam cum să-ţi transmit felicitările, din moment ce n-ai apucat să-i raportezi la timp lui Matei.

— M-am gîndit eu să-i raportez după aceea, cînd m-a luat la rost, dar am zis c-aşa aţi vrut dumneavoastră...

— A ieşit bine, n-ai nici o grijă...

Cei doi plecară.

Matei scotocea cu privirile cadrul ferestrelor. Ceva nu înțelegea, ceva îl nemulțumea...

— Ce-i, Matei?! intui colonelul nedumerirea colaboratorului său.

— Eram gata-gata să vă raportez că totul se clarifică... Acum, însă, după ce dumneavoastră ați obținut mandatul de arestare pentru Ferner, aproape că nu știu ce să-nțeleg...

— E-așa de greu de-nțeles? Ferner va fi arestat.

— Asta știu, dar ce se-ntîmplă cu restul?

— Cu restul, dragă Matei, trebuie să spun că nici eu nu știu ce se va întîmpla, decît așa, în mare... Amănuntele le voi afla tot de la tine!

— Imposibil! exclamă Matei, total derutat.

— Da, da, de la tine. Pentru că hotărîrea n-am luat-o eu, ci tovarășii de la București. Și, începînd de mîine, vei lucra în colectivul de-acolo... Sper că te-ai odihnit suficient ca să poți pleca chiar din seara asta.

— Da, tovarășe colonel.

— Atunci, hai să deschidem fereastra, să-l mai admirăm pe artistul nostru...

— Și totuși, tovarășe colonel, mai e povestea cu inginerul Nădășan.

— Inginerul e un om de treabă, dragă Matei, serios și modest, explică colonelul în timp ce deschidea fereastra. Foarte serios... Ca și ceilalți... Nu-i așa că trandafirii noștri ne pregătesc un amurg romantic?!

ANDREI INDREI

ULTIMA SCRISOARE

Niciodată n-aş fi bănuit că o scrisoare poate să-mi provoace o anume derută, mai ales că, încă, nici nu-i cunosc conţinutul. Este o scrisoare la fel ca celelalte primite de la el în care am crezut şi pot spune că niciodată nu m-am înşelat! Pe aceasta am aşteptat-o atît de mult! Acum, o am în mînă. o întorc pe o parte şi pe cealaltă, dar nu îndrăznesc să o deschid. Ar trebui să mă bucur, dar nu o fac, deşi oricine în locul meu ... Prea mult a întîrziat ca să nu lase loc bănuielilor. Presimt ceva, dacă nu am chiar siguranţa că ea conţine o veste pe care, sincer să fiu, nu doresc s-o aflu. Luciul plicului îmi transmite o anume senzaţie, care e mai degrabă o emoţie copleşitoare. Pînă acum ştiu că şi această scrisoare este la fel ca celelalte douăzeci şi patru, sosite pe parcursul a douăzeci şi patru de ani, în fiecare an cîte una, primită la aceeaşi dată şi amintind, într-un fel, de aceeaşi întîmplare.

Totul este, de altfel, o convenţie tacită între noi, semnificaţia ei nefiind însă dezvăluită, nici

chiar în momentele de totală sinceritate a reîntîlnirilor noastre. Contrea scria, iar eu răspundeam. Într-un an, coincidența a făcut să-l vizitez în cătunul acela, ce mai trăia încă sub amenințarea stîncii de bazalt, care se ridica la apus în apropierea casei, chiar în acea zi cînd îmi pregătea scrisoarea. Nu mi-a vorbit nimic despre ea. Îmi amintesc ziua aceea; tata Contrea m-a îmbrățișat la sosire și a rîs, apoi la plecare, mi-a întins mîna și a oftat. Acolo am stat unul lîngă altul pe pridvor, privind mai tot timpul tăcuți, la stînca măcinată de ani și de exploziile dinamitei. O tăcere întreruptă doar de vuietul înălțător al pădurii, o tăcere impusă de el, pe care am înțeles-o și i-am respectat-o. Apoi ne-am despărțit, rămînînd în mine cu un gol pe care l-am umplut abia acasă, după cîteva zile, cînd am citit scrisoarea pe care mi-a expediat-o și care mi-a adus întreaga lume a gîndurilor lui. Și ce mult m-a bucurat că am înțeles solemnitatea acelor clipe...

De astă dată, scrisoarea a întîrziat și încă nu mă împac cu acest lucru. Scrisul de pe plic trădează nesiguranța. Rotunjimea literelor e prea căutată și, deci, nereușită așa cum eu n-o știam. Tremurul lor spune ceva la care refuz să mă gîndesc. Să deschid scrisoarea? Trebuie să o fac. Degetele îmi tremură și filele foșnesc în căutarea inerției de pînă atunci. Citesc și literele se amestecă cu lumina, haotic. „Nepoate, fiindcă așa îmi spunea el și numai el, aflã despre mine că sînt la un pas de..." O, nu, în nici un caz... Evit să citesc cuvîntul următor, nu-l vreau sau nu am tăria să o fac... Refuz să cred că e posibil așa ceva. „Și stînca asta, cu care m-am născut în ochi, o macină

vremea... Nepoate, ața se deapănă, se mai încîlcește dar odată și odată se rupe, iar a mea e pe aproape..." Deci iată că există presimțiri... Poate că eu sînt vinovat că mi-am imaginat un vis așa de frumos cu tata Contrea, că mi-am făcut planul să-l întîlnesc și peste zece... douăzeci... cincizeci de ani...? „Vino să te văd, nepoate... tu mi-ai dat vedere, și inimă ca să se bucure de ce vede, pentru încă douăzeci și cinci de ani..." „Viața asta e ca ața, bat-o focu s-o bată de ață, alții ți-o dau, iar anii, cînd să te bucuri mai mult de ea, o încîlcesc și uite așa se rupe."

Simt că mă dor ochii. Îi închid. E felul meu de a-mi impune o anume tărie, dacă nu refuzul unei lacrimi ce se vrea eliberată. De ce-am primit scrisoarea?... Mai bine nu venea și mă lăsa cu visul... Aș fi avut tăria să refuz orice veste care sosea din cătunul acela. „Vino nepoate!..." O chemare pe care pot să nu o doresc? Recitesc iarăși rîndurile așternute în grabă. Nu-mi vine să cred că viața se stinge în tata Contrea.

„Doctorul a ajuns și pe la noi, m-a învîrtit și a zîmbit așa cum fac ei ca să-ți dea curaj și speranță... Am priceput că zilele-mi sînt numărate. Așa sînt eu ca gorunii; Și ei mor odată și odată... îi vezi că se uscă în picioare, în liniște, pînă cînd într-o noapte se prăbușesc, de parcă n-au fost niciodată".

Într-un fel mă intrigă umorul ăsta al bătrînului, care nu-l părăsește nici acum, precum și seninătatea, o anume demnitate, în fața implacabilului.

„Altfel, ce să-ți mai spun, nepoate? Cumva, eu am murit atunci, de mult, de cînd e și povestea

aceea. Îmi pare rău că n-am avut ce să-ți dau, pentru tot ce ai făcut, decît omenia mea... Tu, nepoate, mi-ai dat totul... Iată că am trăit și am văzut multe!"

Citesc scrisoarea fragmentînd-o. Încă mă mai amăgesc cu gîndul că este o glumă. Și nu știu de ce caut să ocolesc adevărul, cînd el este atîta de direct spus?

Atunci eram tînăr și copleșit de misiunea pe care o aveam. Doream succese rapide, dar prea adesea mă încercau și nehotărîrile. Bătrînul Contrea mi-a apărut un uriaș atunci cînd m-a primit spre găzduire. M-a măsurat, m-a cîntărit din privire și n-a mai ezitat nici o clipă. Acest fel a lui mi-a lăsat o undă de îndoială. De ce așa de ușor a acceptat? Dacă mă primește pentru ca apoi să mă trădeze? Treceam de la incertitudini și apoi iar înapoi și iar, pînă cînd m-am hotărît să-mi spun că bătrînul e sincer! M-a surprins privindu-l și, ca să nu-i las îndoielile mele de pînă atunci, i-am vorbit despre cauza noastră... El m-a ascultat, îmi urmărea mîna care descria cercuri mari, iar cînd m-am oprit, a rîs. Sincer să fiu, rîsul m-a descumpănit. Țin minte că odată, într-o noapte, mi-a spus căutîndu-și cuvintele: „De ce vrei să mă cîștigi? Să știi nepoate că eu de mult sînt cîștigat pentru cauza asta care este și cauza mea"... Am înclinat capul, lăsîndu-l să înțeleagă că știam acest lucru, că altfel nu veneam la el, însă din cînd în cînd, e bine să vorbim de acest lucru; ne mai clarificăm problemele, mai luăm unul de la altul cîte ceva... Apoi mîinile ni s-au împreunat în tăcere. I-am simțit căldura care plămădea hotărîrile lui, și abia

atunci am înțeles că melancolia aceea, atît de permanentă în privirea lui, e doar o aparență...

Dimineața, cînd s-a trezit, Contrea m-a găsit privind muntele acela pe care cu greu îl încadram în geamul miniatural, aducîndu-mi-l, cît mai aproape, pentru a-i observa cărările care undeva se întîlneau definitiv în convergența unor pași. La o distanță suficientă pentru a-mi declanșa surpriza, am văzut pe cineva și am tresărit, armînd instinctiv automatul. Însuși Contrea s-a precipitat și a împrumutat reacțiilor sale o anume gravitate, alăturîndu-mi-se cu privirea... A renunțat destul de repede. M-a liniștit șoptindu-mi: „Ăsta e Ciobu de la noi din sat... După cîte am înțeles la el trebuie să vină cel pe care-l așteptăm". Am măsurat camera cu pașii agitați și aveam impresia că timpul se risipea în van, că se îngreuna de ceva inutil, de nesuportat. Bătrînul Contrea îmi zise atunci povestea aceea frumoasă, poate neverosimilă. Spunea el că o pasăre răpitoare, într-una din zile, se repezise în curtea lui... El ochise cu arma și trăsese, alicele îi zdrobiseră păsării picioarele... Regretase că trăsese, după cum a regretat că n-o omorîse... Îi părea rău că o condamnase la foame... Într-o bună zi, însă, pasărea a apărut din nou, apoi, după un an sau doi, iarăși revenea, îndemnată de aceeași foame, rotindu-se în zbor larg, planat, prudent, pe deasupra casei... Își încerca norocul, dar se speria repede, chiar de umbra ei ce se profila pe pămînt.

„ ...Ai răbdare, nepoate, că și criminalul ăsta vine... Și cel care se lasă hăituit de gîndurile lui, revine la locul unde a trăit, nu pentru că nu l-a uitat, dar acolo se simte mai în siguranță... speră el că acolo își găsește liniștea?!..." Dacă la început

credeam că-mi spune toate acestea numai ca să mă amăgească, mai apoi m-am obișnuit să cred în ele, și Contrea se bucura că-l ascult. „N-oi avea eu școală, continuase el, dar să știi că le-am pus la punct și pe dihăniile alea vopsite în verde care mărșăluiau zi și noapte zdrăngănind din pistoale".

...Cuvintele din scrisoare aleargă sub privirea mea. În acea lungă așteptare, cînd îl învățam să scrie, veneau greu. Scria o literă și se însenina... Într-o zi, mi-a luat cartea și, silabisind, mi-a citit. Era prima lui lectură și se bucura de parcă ar fi descoperit o lume. Apoi, mai îndîrjit, continuase din nou cu scrisul. Bătrînul Contrea scria iar eu insistam cu privirea pe geam, furișînd-o arareori asupra caietului. Mai apoi, mă ruga să citesc, și el privea pe geam. Îl văd și acum; fața-i cîștiga seninătate, se umplea de zîmbet și cutele dispăreau. Amîndoi așteptam și credeam atît de mult în așteptarea noastră. Citeam și el scria. și credeam în mine și în el.

Altădată, epuizat de atîta așteptare, am armat automatul și am pășit spre ușă cu intenția de a ajunge la sălașul acela din munți unde presupuneam că asasinul poposește cîteodată. Contrea s-a repezit la mine și parcă îl aud și acum: „Mînzule!... nepoate!... iartă-mă că-ți spun așa... tovarășe locotenent, mai stai... ai răbdare... va veni... Mergi la moarte sigură... poți strica totul... te poate vedea de oriunde... ascultă-mă pe mine... eu îl cunosc... e ca o fiară... Cînd l-am văzut, după atîția ani, ieșind, de la ăsta, mi-a pierit glasul... Îl știam prin străinătăți... Nu mi-a venit să cred... Semăna a cîine turbat..."

...Curaj și calcul, nu riscăm nimic... deci atenție la declanșarea semnalului; iată cuvintele pe care le-am dus pînă acolo, purtîndu-le mai tot timpul cu mine.

...„Vino! nepoate... Nu pot pleca, trebuie să te văd. Cît de tînăr erai pe vremea aceea. Îți amintești că ți-am spus că ești încăpățînat? — Cred că am greșit! Acum, îmi dau seama că ai știut ce vrei... Îți spun că mi-ai plăcut, avea-i ambiție. o țincai de partea ta și ai reușit".

Deci iată că îmi repetă, și pentru a cîta oară? ceea ce știu chiar, dinainte de a deschide scrisoarea... Refuzul meu de a înțelege pare un capriciu, o ignorare deliberată a legilor firii... Nu mai amîn plecarea,... alerg la mașină...

Pentru prima dată, acest drum, spre satul acela, mi se pare un supliciu. Cîndva, știam că la capătul lui mă așteptau niște bucurii, pe cînd acum.. Dacă mi-ar sta în putere, l-aș refuza. Mototolesc scrisoarea și o furișez într-un buzunar. Pornesc mașina... După nu știu cît drum o opresc. Scot scrisoarea din buzunar și citesc: „Nepoate, am fost mereu îngrijorat de tine, nu de alta, dar te joci cu viața ta. Am judecat în fel și chip și am zis că ce faci tu e mult prea primejdios. Nu știi niciodată la ce să te aștepți..." Pornesc mașina și accelerez, că doar știu că bătrînul mă așteaptă. Timpul îmi lovește timpanele...

„...Zic că am murit atunci și spun că ce am văzut, în anii ăștia, pare un vis. Și tot eu vin și zic: ce vis, domnule? Cînd le vezi pe toate cu adevărat, cînd le simți cu mîinile tale și ele își fericesc ochii de-ți crește inima..." Furișez din nou scrisoarea în buzunar...

Gîndul îmi este îngreunat de amintirea momentului rememorat de bătrînul Contrea. Mă tulbură, mă leagănă pe nişte ape leneşe, calde... De ce vrea să mă facă cu orice preţ erou? M-am repezit şi l-am tras din calea snopului de gloanţe şi atît... A fost risc; Poate? Dar şansă, cu siguranţă... L-am ţintuit pe tata Contrea la pămînt, am stins lumina şi am dat semnalul... Apoi m-am ridicat, odată cu înălţarea rachetei lăsîndu-l acolo pe Contrea care striga: „Nu!... nu pleca... eşti aşteptat!"... Ştiam că mă aşteaptă şi criminalul dar şi ai mei...

Este prima oară cînd o povestesc. De cîte ori am fost rugat, am evitat... Oricum o spui, lasă impresia de bravadă...

„Nepoate, tu puteai să mori în locul meu" Să fi stat impasibil sau era mai bine să fug, tată Contrea? Cînd eşti surprins, ai şanse puţine, dar trebuie să fi hotărît, că numai aşa le ai şi pe acelea puţine cîte sînt. M-am hotărît pe loc, sau hotărîrea era în mine, asta nu o ştiu! Dar ştiu că nu am sperat. A fost una din rarele clipe cînd nu am mai sperat, ci am crezut în mine.

Maşina s-a oprit la capătul pantei. Casa lui Contrea pluteşte în soare. Simt geamătul pădurii. Între două răbufniri surde, ea înghite văzduhul. Un şoim se prăbuşeşte din înălţimi... Să fie acela de care mi-a povestit bătrînul?... Păşesc şi pietrişul plînge sub tălpi. Mă opresc şi ascult iarăşi pădurea...

Vin spre mine: prispa, pragul, o mulţime de

ochi tulburi, învăluiţi în basmale negre, apoi, miresme de sulfină şi busuioc...

Bătrînul Contrea întins, pare că doarme... Nu! nu doarme... A adormit doar aşteptarea în el... Mă apropii... Este el?... Da, el! Faţa lividă, mîinile deshidratate... O paloare care a dezintegrat toată forţa din el...

Închid ochii şi mi-l readuc pe tata Contrea aşa cum îl ştiam eu.

Cineva se apropie şi-mi şopteşte că tata Contrea m-a aşteptat... Bătrînul se mişcă... Freamătă. Puţinul de viaţă care a mai rămas în el freamătă... Ochii care au mai păstrat puţină lumină pentru mine încearcă, — oare cu cîte eforturi? — să se deschidă... M-a simţit. Mîinile mă caută... se întind, ridicînd cu ele greul de plumb...

— Ai venit... Să ştii... te-am aşteptat... Nu mor... Mă auzi?... Nu mor... mă prefac numai... Ochii se deschid şi eu plutesc în apele lor.

Mîinile lui caută, în spuma pernelor, ceva... Găsesc, acolo, caietul — acelaşi caiet al aşteptărilor care începe cu „a" mic şi „A" mare... Mi-l întinde. Buzele mimează ceva. „Poate, ai grijă de el şi de tine!"... Apoi ele se apropie de mine, crispîndu-se înainte de a reuşi ceva... Reuşesc, eu, şi pentru el. Stejarul de lîngă casă se prăbuşi. Strigai: tată Contrea, nu eu te-am salvat atunci... Stejarul... În el s-au împlîntat primele gloanţe... Mă auzi? Un zîmbet îngheţă în ochii lui ca un refuz.

Fără să-mi dau seama, scot scrisoarea din buzunar şi o netezesc cu palmele, care nici acum nu vor să admită că e ultima scrisoare...

REGĂSIRE

„Voluptatea regăsirii e mai mare
decît aceea a primei întîlniri"

Al. Philippide

Coborî și ultimele trepte. Era singur — așa cum dorise să fie — dar gîndul mai stăruia încă asupra a ceea ce se spusese la masa de despărțire. În fond tot ce se petrecuse acolo nu a făcut decît să-i reamintească faptul că este pensionar. „Deci sînt bătrîn"...

Apoi, repetîndu-și această concluzie, constată că devenise o obsesie, căpătînd sensuri de neacceptat pentru el, tocmai prin aceea că dezvăluia prea brutal o realitate, propria sa realitate, pe care încerca permanent să o nege, dacă nu, cît de cît, să o estompeze. Și totuși, acolo, în sala aceea, poate prea somptuoasă, de un fast excesiv, gîndurile i se amestecau, iar rotonda pentru dans, urmărită insistent cu privirea, devenise stimul ideal pentru rememorări, pe care, sincer spus, nu le dorise, dar pe care împrejurarea le ceruse, le provocase.

Acum, mergînd pe bulevard, încerca să reconstituie pentru el — fiind așa aproape de eveniment — tot ce se petrecuse acolo. Revedea buchetele mari de cale, cupele pline, irizările șampaniei, mulțimea de pahare și de platouri de cristal, ornate extravagant cu incrustații sau reliefuri ce

se înscriau oarecum pretențios în arabescuri bizare.

Ascultase, impasibil, rîsetele cascadate, acoperite trecător de voci ce evocau amintiri dintre cele mai interesante, amintiri care nu se destăinuiau decît în atari ocazii. Pentru el — care într-un fel își dramatiza propria situație — totul părea prea „regizat", mai ales atunci cînd s-au rostit toasturi, cînd s-au spus, cu destulă ușurință, cuvinte mari, admirative la adresa sa, cuvinte, după opinia sa, inutile, în care bănuia ironia, deși aceasta era inexistentă, iar pe cei ce le pronunțau îi suspecta de un anume conformism.

Pentru el, de o „luciditate" exagerată pentru o atare împrejurare, căutînd voit tăcerea, dîndu-i astfel o aparență ostentativă, ținînd tot timpul în fața sa o cupă plină de șampanie, o cupă neatinsă de buzele sale din dorința, prea evidentă, de a-și manifesta dezacordul cu tot ce se petrece acolo, toate acestea i-au lăsat impresia că masa despărțirii prea însemna o abdicare de la datorie, o renunțare declarată la lupta sa neștiută de alții, la acea luptă pe care el a identificat-o cu însăși viața sa. Nu! Nu se putea împăca cu gîndul că trebuie să renunțe la ea, așa după cum nu s-a gîndit niciodată să renunțe la aspirațiile sale pe care le-a etalat, uneori într-un fel suspect, mai întotdeauna de bravadă.

Imprudent — fiindcă numai imprudența putea fi acolo la masă, după un gest care a trădat dorința de renunțare la gîndurile sale — într-un moment de obiectivitate, a lăsat mîna să-i cadă pe picior și așa a atins din nou cicatricea aceea proeminentă, rece, care parcă nu era a lui, și pentru

o clipă, undeva, în el, s-a repetat explozia grenadei, împrăștierea haotică de schije. A tresărit, a privit apoi cupa plină cu șampanie și și-a descoperit fața reflectată. Degetele-i tremurînde, nesigure, din cauza șampaniei, involuntar i-au atins fața și atunci s-a ridicat... un impuls nedefinit l-a determinat să plece... În urma sa persistau ecoul vocilor, rîsetele, acoperite, din cînd în cînd de sunetul acela reverberant al cristalului și cu cît s-a îndepărtat, a rămas tot mai mult, tot mai singur cu el...

Pășea mecanic. Nu se putea împăca nicidecum cu ideea plecării și, în învălmășeala de gînduri, se opri asupra unor cuvinte ce și le aminti: „A pleca înseamnă a muri puțin". Apoi se întrebă, fără să-și dea un răspuns, dacă nu o anumită vîrstă îl face pe om inutil? Se luptă cu el ca să se descătușeze de obsesia plecării, a acestui fel de a încheia ceva esențial.

„Deci, plec... plec..., dar ar trebui să o fac cu fruntea sus, rîzînd, că doar am realizat multe... rămîn destule lucruri în urma mea" își spuse, într-un fel conciliant cu el însuși. Era în ipostaza aceluia care pleacă, care deși știe că plecarea este o realitate impusă de legile vieții — se hotărăște destul de greu să o accepte, și chiar dacă o acceptă, are tendința de a se reîntoarce la ceea ce a lăsat, la tinerețea sa, pînă la urmă la el însuși, fiindcă într-un fel — după cum își spunea — „rămîne ceva din tine, pentru totdeauna acolo."

„Am lăsat atîția ani, o viață de om, și totuși nu înțeleg de ce cei care rămîn regretă că plec, dar spun ei, trebuie să accepte ideea plecării, pe cînd eu — și aici prea e adevărul meu — regret

că plec și îmi este imposibil să accept această plecare deși știam că odată și odată, tot trebuia să se întîmple". Apoi gîndurile din nou se învălmășeau, trădau neîmpăcarea cu un fapt deja împlinit, ar fi vrut să zică împlinit, ignorîndu-i-se dorința, dar a renunțat. Ceva poate din el, poate de undeva, îi repeta, probabil cu intenția de a-i spulbera nedumeririle: „Trebuia să se întîmple... trebuia, înțelege... acceptă"... și aceasta nu era altceva decît o încercare de a se regăsi, de a se elibera de gîndurile care-l stăpîneau insistent, din ce în ce mai insistent.

Încă de acolo încercase să-și reamintească totul, stimulat într-un fel de colegii săi. A început să-și adune niște întîmplări risipite prin ani, dar nu a descoperit decît pe cele naive și atunci a rîs discret, evident jenat, considerîndu-se mai de grabă un intrus și s-a întrebat ce caută totuși acolo, pentru că nu-l apăsase senzația că e străin.

Din acel moment a început de fapt și plecarea lui...

În clipa în care descoperi zgomotul bulevardului, constată că face drumul înapoi. Căuta febril ceva, pierdut, dar pentru moment nu-și aminti ce anume, numai atunci cînd reveni la sensul inițial: „Da, evident, căuta ceva ce a fost, dar există momente de căutare despre care destul de tîrziu știi că nu duc la ceea ce dorești". Revenirea era pentru el imposibilă, o asemui cu un eșec, deși în fond nu era nimic din ceea ce se străduia să dovedească.

Dramatiza sub impulsul învălmășelii de gînduri și era convins de acest lucru, dar se întreba insistent: „Ce poate face omul în ultima zi, cînd trebuie, într-un fel, să se despartă de pasiunile

sale, cînd deși în față mai are destule șanse, considera că din acel moment trebuie să accepte, totuși, postura celor ce trăiesc din amintiri?" Mai mult, nu era sigur dacă o poate face, dacă mai este capabil să-și amintească întîmplările, propriile-i fapte, întrucît nu cultivase niciodată siguranța memoriei. Pur și simplu nu a dorit amintirile întrucît nu a crezut că va avea nevoie de ele atît de curînd, nu a sperat că va fi încercat de necesitatea de a se regăsi în ele.

Pașii ezitanți îl purtau pe străzi înguste cu aspect de burg medieval și numai într-un tîrziu se opri în fața unei porți care în partea de sus era încadrată de două cariatide, în prelungirea cărora se desfășurau doi stîlpi de marmură încărcați de elemente ornamentale de baroc tîrziu. Pentru început nu s-a gîndit ce anume l-a determinat să se oprească pentru a admira decorația porții, și numai după ce stăruise un timp asupra ei își aminti că, de fapt, cunoaște torsiunile baroce, volutele ce se înscriau sinuos, anevoios, în masivitatea pietrii, de altfel întreaga ornamentație pînă în cele mai mici amănunte. Și-n acea clipă a început să pătrundă sensurile prezenței sale acolo. Atunci îi reveni în memorie imaginea primei zile, a primei intrări pe acea poartă, cînd greul din piatra dăltuită — care aparent se prăbușea peste el — îi provocase emoții, îi inspirase timiditate.

Prima zi... În realitate primul pas într-o luptă de-o viață. În acea zi, și-o amintea atît de perfect, a pășit hotărît, după ce șovăise incredibil de mult, a ajuns în holul acela mare și a salutat, ascultînd ecoul propriului glas."

Dacă atunci ornamentația excesiv de bogată

a porții l-a timorat, acum a deșteptat în el nostalgia după acel început și cu toate că-și da perfect de bine seama că timpul acela este ireversibil, că nimic din tot ce a fost nu se poate repeta, fie la o scară infinit mai mică și nici măcar pentru o clipă, totuși se străduia ca acel puțin să-și apropie, ceea ce el numea: „PRIMA ZI, acea zi pe care o denumea el PRIMA ZI DE LUPTĂ"... De astă dată și-o aminti, cu amănuntele pe care le crezuse uitate definitiv, își aminti și noaptea care precedase prima zi, noaptea aceea în care indiferent de dorința lui, au persistat niște gînduri sau el a insistat asupra lor amplificîndu-le, gînduri care au determinat niște întrebări pe care era și normal să și le pună. S-a gîndit insistent, s-a întrebat cum va fi prima zi, care va fi prima sa misiune? Și cu greu a reușit să o anticipeze numai datorită imaginației. Atunci, obosit, în starea aceea dintre somn și trezie și-a inventat una, alcătuind-o din închipuiri, atît de departe de realitate, introducînd acele elemente care-i facilitau acțiunile, reușind să domine pînă și cele mai surprinzătoare răsturnări de planuri. Pentru un moment — adică momentul tuturor „firelor" prinse cum l-a denumit — a avut convingerea că întreaga problematică a cazului este pe punctul de a fi elucidată, dar numai pentru o clipă, fiindcă în clipa următoare, a auzit o bătaie în ușă, suficientă pentru a avea în față imaginea eșecului. Și-a frecat ochii, avînd impresia că i s-a jucat a farsă, și-a dat seama că totul a fost numai o plăsmuire.

Acum, admirînd portalul, reveni din nou, cu gîndul, la succesiunea faptelor, la tot ce a urmat

după prezentare, atunci, în prima zi. Trăia acum după atîția ani momentul regăsirii interioare, acel moment al retrospectivei pe care fiecare o face cel puțin o singură dată. Revăzu scările de marmoră suspendate peste un gol, trădat de-o lumină alterată, își reaminti încurajările aceluia care l-a însoțit pînă în birou, apoi privirile interogative ale celor pe care i-a găsit acolo, priviri care l-au dezarmat, dar care numai după cîteva zeci de minute i-au inspirat încredere, i-au impus siguranța de care avea nevoie.

Primise un dosar enorm cu file îngălbenite în care — pe măsură ce le citea — descoperea fizionomii din cele mai variate, acțiunile condamnabile, ale unor inși, și își pusese întrebarea dacă aflarea acestor fapte aveau rostul să-l introducă în „atmosferă" sau să-i satisfacă o anumită curiozitate care să fie un stimul pentru ambiția sa de a forța și alte necunoscute care inerent vor apare în muncă.

Liniștea stăpînea totul, iar foșnetul filelor de hîrtie semăna mai degrabă cu fîlfîitul unor aripi care caută echilibrul, sau care doresc ascensiunea. Apoi a urmat ca o replică violentă la această liniște sunetul strident, alarmant al telefonului. A auzit vorbindu-se precipitat iar frînturile de fraze, ascultate, lăsau un vag mister asupra întregii conversații. Maiorul — fiindcă acesta vorbise la telefon — și-a acoperit cu palma ochii, dar numai pentru cîteva secunde iar apoi se apropiase de el, îi așezase mîna pe umăr și privindu-l în ochi i-a spus să lase totul, fiindcă trebuie să plece, întrucît avusese loc un act terorist. Cuvintele maiorului

le-a receptat oarecum disperate, de unde cu greu, în primul moment, a priceput deplina lor semnificație și doar atunci cînd s-a urcat în autoturism — o marcă de nedefinit prin transformările pe care le suferise — a înțeles că de fapt aceasta era prima lui misiune.

În interiorul mașinii era cald. A privit insistent la oamenii ce se plimbau pe străzi, impasibili și a remarcat — doar pentru sine — că acest cadru contrasta cu ceea ce și-a imaginat el despre prima misiune. Dar se înșelase, imaginația sa o plasase într-o seară cu vînt puternic, cu felinare care balansau bizar, împrăștiind pe străzile pustii o lumină nesigură și alterată.

A continuat să privească pe geamul minuscul al mașinii și a zîmbit într-un fel ironic. Autoturismul nu avea viteza celor din filmele despre spionaj și contraspionaj și, prin zgomotul care-l făcea, lăsa să se întrevadă că o pană este iminentă. Maiorul — o fire cerebrală după cîte se va convinge mai tîrziu — parcă a intuit la ce se gîndește și a remarcat, calm: „A merge cu viteză mare nu înseamnă să ajungi unde dorești, se mai rămîne și pe drum". După o pauză, continuă: „. . . calculat, prevăzător să urmărești reușita . . . "; ultimele cuvinte urmărindu-l parcă pe el.

Nu înțelesese prea multe din cele spuse de maior, dar nici nu se străduise să le înțeleagă sensul. Superficial, s-a mulțumit să le pună pe seama justificării unei posibile defecțiuni a autoturismului.

La locul faptei, dezamăgirea căpătase noi contururi; nimic nu concorda cu ceea ce imaginativ preconcepuse. Nici tu parfum de santal, nici tu sti-

cle de Bitter, Cinzano sau Whisky . . . Nici un indiciu că s-a „lucrat clasic", că asasinul a uzat de frumosul pistolet BERETTA. Acolo i s-a înfăţişat chipul hidos al morţii, survenite, în urma unor lovituri demenţiale, laşe, date pe la spate. Atmosfera aceea de violenţă primară, înscenată de asasin, înscrisurile insolente, cu grafie voit stîngace care făceau ca ameninţarea şi ura să continue dincolo de caz, l-au revoltat, dar în mod stupid, dezamăgirea aceea puerilă mai persista încă, probabil şi din cauza faptului că totul i se părea simplu, că nimic nu a intervenit la locul faptei — în sensul de a complica lucrurile. Dorise un caz aparte, şi încă de la începutul cercetării remarcă lipsa femeii, care să încurce cazuistica. Nici un indiciu nu vorbea, cît de cît, de o mică complicitate a vreunei reprezentante a sexului frumos. După concepţia sa de atunci ea trebuia să existe — prezenţa acesteia într-o asemenea situaţie era un rău necesar; avînd oarecum menirea să „coloreze" cazul. De loc nu l-a surprins nici propria-i idee aberantă lansată: „Femeia fatală trebuie inventată". Probabil tocmai de aceea s-a bucurat cînd, pe un pahar, a descoperit urme de destratificare, de fapt urme de ruj carmin şi vădit distrat le-a ignorat vechimea atît de evidentă chiar pentru un novice. A exclamat victorios şi imaginaţia a început să „lucreze", să elaboreze o ipoteză cu care să impresioneze şi facil a concluzionat: „O ipoteză frumoasă, o vizitatoare mai mult decît frumoasă, diabolică, în complicitate cu „X" intră la ora „h" în camera victimei, ambii sînt emisarii oficinei de spionaj . . . După această concluzie, a fost cuprins de o euforie, i s-a părut că a învins de îndată ce a lansat ipoteza cu femeia fatală.

Maiorul îi lăsase libertatea de a hotărî asupra propriilor ipoteze, aparent toată libera inițiativă în acel caz, dar, prudent, verifica toate concluziile lui, paralel acumulînd probe aproape insesizabile, formulîndu-și „drumul său către prezumtivul asasin". El nu a urmărit insistența maiorului asupra unor indici esențiali, ci din contră îi părea ridicolă atitudinea — de chițibușar, a acestuia. I s-a părut că „bătrînul" încearcă să-i dărîme ipoteza, că face totul să-i demonstreze contrariul. Găsea mai nimerit să continue conturarea mentală a ipotezei sale fără să-și dea seama că improviza — uzînd de dilatarea unor posibile fapte, presupuse a avea legătură cu cauza. Se hazarda, indicînd alte sensuri unor obiecte, atribuindu-le, în mod fals, funcția de corpuri delicte, fără să-și dea seama că procedînd astfel juca riscant, incredibil de riscant, în favoarea erorii.

Desigur, maiorul sesizase că se „hrănește cu himere" din moment ce devenise atît de circumspect, combătînd prin tot ceea ce era posibil ipoteza lansată și atunci, după discuția controversată, și-a spus tainic că „bătrînul" este orgolios, ambițios, căutînd cu orice preț să-i demonstreze că propriile-i concluzii îl canalizează pe o pistă falsă, spre o sublimă eroare.

Acum, în fața portalului, zîmbi și se întrebă: cum de a putut judeca atît de infantil? „De fapt eu atunci nu am căutat asasinul, teroristul, ci senzaționalul!" Apoi se motivă: „Așa este orice început... Reușitele mele ulterioare se datoresc realismului și insistenței cu care am căutat adevărul.. Chiar dacă atunci sau altădată am greșit, am știut să revin la esențial, am știut fie cu ajutorul meu

fie cu al altora, dar am știut să mă reîntorc la mine, să mă regăsesc prin ceilalți, să ies astfel din impas. Așa am procedat și atunci; am revenit asupra propriilor mele erori, excluderea din cauză a elementelor de recuzită care caută cu orice preț pseudo-aventuri și conjugînd eforturile, acceptînd fără prejudecată verosimilul, am ajuns la un punct care a însemnat reușita.

Era obosit nu numai de drum, dar și de gînduri. Se împăca tot mai mult cu realitatea plecării și chiar o explicase: „Este imposibil ca oamenii să se despartă. Totul este numai o aparență; ei rămîn împreună iar părăsirea unei clădiri — unde ai muncit atîta — nu înseamnă de fapt o despărțire".

Deschise poarta și își spuse că drumul de acolo pînă acasă a fost o retrăire a acelor momente din viață care fac posibilă regăsirea.

Reveni cu gîndul la acel ultim caz care ar fi putut deveni „cazul" vieții sale dar îl lăsase spre elucidare tovarășilor săi... „Cazul era acum rezolvat, fusese o „afacere" clasică de spionaj, cu un autor încă necunoscut, și din care își făcuse o problemă nu numai de datorie ci și de orgoliu. A ținut, atunci, să-și impute — exigent cum era cu el însuși — că nu reușise să realizeze mai mult decît o fotografie — robot care a fost confruntată cu mii de fizionomii, fără să fi obținut identificarea...

Obsedat privise oamenii de pe stradă, îi comparase, îi raportase la simulacrul acela de fotografie și repetat și-a manifestat insatisfacțiile, într-un fel imprudent mișcînd dezaprobator din cap.

Într-una dintre zile, cînd era pe punctul de a abandona preocupările în acel „caz", privirea i s-a oprit asupra unui trecător şi... Pupilele i s-au dilatat, au căutat să cuprindă, să pătrundă, să fixeze pe retină totul... Comparase semnalmentele insului cu cele reţinute fidel de memoria sa şi concluzia la care a ajuns a fost incredibilă. Depistase autorul „cazului"... În momentul în care îşi formulase această convingere intimă, auzise apelul telefonic, care se amplifica alarmant, la fel ca în prima zi. Pentru o clipă nehotărîrea l-a pus în dificultate, neştiind la ce să renunţe. A ezitat, în spaţiul acela dintre geam şi telefon, pentru ca apoi să alerge în stradă... Acolo a regăsit persoana în cauză... Fusese pe punctul să exclame... „Priviţi... iată-l!"... Păşise singur şi fiecare pas pe care-l făcuse, l-a convins că a descoperit adevărul... Nu era însă momentul ca omul acela să fie reţinut. Încă nu.

A trecut deci mai departe, a început aproape să alerge, aidoma unui copil, care a cîştigat un joc în modul cel mai cinstit. S-a bucurat pentru frumuseţea adevărului, pentru ura împotriva trădării, pentru conştiinţa datoriei sau pentru toate la un loc... Continuase să parcurgă drumul acela, al lui, dintotdeauna. Într-un tîrziu a scos fotografia — robot; a privit-o şi satisfăcut a rupt-o, convins de inutilitatea ei...

VICTOR JERCA

BALADA OMULUI CU PĂRUL CĂRUNT

Seara de iarnă vine grăbită.

Şi-atunci, oamenii se retrag spre locuri de tihnă, începînd să depene amintiri. Privesc jarul din vetre şi au grijă să hrănească focul cu vreascuri umede; să ardă mocnit, fără vîlvătăi, să nu tulbure noaptea... Deşi ştiu că noaptea trebuie înşelată, scurtată. Şi-atunci vorbele vîrstnicilor se fac auzite, domol, topind ecouri vechi. Iar gîndurile fug ori se apropie, se zbenguie pînă tîrziu, cînd cad obosite în jarul încins. Dar nu mor! ...

— Era în 1954, începu molcom povestitorul, o iarnă ca acum, cu lună plină şi-un ger de crăpau pietrele. Urmăream un criminal de război, care fugise în munţi cu încă vreo trei cam de-o seamă cu el. Îşi procuraseră arme şi loveau; unde apucau; ca lupii flămînzi. Cu ei fugise speriat şi *el*...

Nimeni nu întrebă cine era acel „el". Înțele-

sesem toţi că acel „el" era altfel decît ceilalţi patru. Dar era „acolo", între ei.

Cel care începuse să povestească nu era un bătrîn trecut, căci simţeai încă vigoare în privirea ochilor lui mari, căprui, umbriţi de sprîncene crîncene. Doar părul albit şi argintiul din mustaţa stufoasă, crescută mult, lăsau mărturie pentru vîrstă şi dădeau greutate vorbirii.

Şi astfel, încet, încet, începură să se înşire în imagini trăiri neştiute, dînd la iveală fapte din alţi ani, fapte amestecate în noianuri de gînduri. Şi firul vorbelor căpătase acum rezonanţă de basm, căpătase pentru mine un ritm neştiut de poem, la căldura jarului, aşa cum stăteam cu bărbiile sprijinite în pumni, privind tăcuţi, toţi, spre cel care-atunci, demult şi totuşi nu atît de demult, fusese hărăzit să plece în munte, împreună c-un tînăr, cunoscător de locuri . . .

Maşina urca din greu pantele abrupte, se tîra încăpăţînată pe drum neprimitor, lăsînd în urmă stejarii şi brazii uimiţi. Gerul pictase flori măiestre pe geamurile maşinii, iar înserarea cobora mai repede decît s-ar fi dorit.

Gîndurile amestecate cu zgomotul puternic al motorului dezlănţuit se roteau în mersul maşinii, alergau printre trunchiuri şi se agăţau de crengile desfrunzite, scuturînd nostalgia fulgilor de nea. Zburau apoi, iarăşi, spre poieniţa rece şi neprimitoare, terminată abrupt în povîrnişul cu nume bizar: Rîpa Ursului. Acolo trebuiau să ajungă la trei ore după

miez de noapte, înfruntînd gerul, stîncile și teama...

Șoferul pipăia cu privirea fîșia de drum, lată de cîțiva metri, pe care trecuse și altădată, dar nu în miez de iarnă și de noapte. Părea că nu are habar de tulburarea celorlalți doi, care stătea alături. Tăcea și el, ca și ei; să nu i se vadă neliniștea. Se aplecase mult peste volan, pătruns de un simțămînt tot mai ciudat, acum cînd capătul de drum era aproape...

— Am ajuns, spuse el și opri mașina aproape de cabana din bîrne groase, lîngă buza pădurii. Cobori din mașină și căută dibuind cheia lăsată acolo de pădurarul coborît în vale odată cu primii fulgi de zăpadă. O găsi, descuie ușa grea; aprinse focul cu vreascuri tăiate și rînduite în stive din vară, apoi ieși neobservat, lăsîndu-i înăuntru pe cei doi cu gîndurile lor.

Aceștia păreau încremeniți, stăteau plecați deasupra vîlvătăilor din vatră, în șubele mițoase pe care uitaseră să le mai scoată. Mai tînărul își luă din cap căciula țuguiată și o îndesă pe genunchi. Mai vîrstnicul avea fața brăzdată de cute adînci, iar sub căciulă i se zăreau fire-argintii. Avea treizeci de ani și-acum, aici, era „cel vîrstnic".

— O să vină? rupse tăcerea primul.

— A promis, răspunse scurt, parcă în silă, cel cu fața brăzdată, ca și cînd ar fi dorit să nu se mai vorbească despre lucruri spuse de multe ori pînă atunci.

Tăcură iar, privind jarul ce le înroșise obrajii și mîinile. Scîntei sclipeau în ochii lor arși de ne-

somn, în liniştea rănită doar de trilul mic al unui greiere, trezit din somnul lung.

— Eu zic să luăm armele cu noi, căzu apoi o frază scurtă, a celui cu căciula pe genunchi.

— Nu, zise hotărît celălalt.

— Să nu crezi că mi-e teamă!

— Nu cred.

— Dar el va fi-narmat...

— Va fi precis.

— Vrea să nu avem arme, dar... Se întrerupse şi spuse scurt: Bine, atunci să nu le luăm...

— Ai devenit mai înţelept, zîmbi cel mai în vîrstă.

— ...Doar două, trei grenade!

— Mde! Astea am putea să le uităm prin buzunare...

Timpul torcea iarăşi neliniştit, şi apăsa acum umerii mari ai celor doi, cu griji pentru alţi umeri, mai tineri, neştiutori de ceea ce se întîmpla acum, aici, departe, în mijloc de pădure. Iar noaptea împingea clipele, grăbind plecarea din acest ultim popas, spre drumul nu uşor, care ducea la... Rîpa Ursului.

Loc mai neprimitor nici că se putea!

Iar în cantonul ascuns sub crengi înalte şi troieni va rămîne şoferul doar.

Hazardul le putea juca vreo festă doar dacă *el* n-ar fi putut pleca firesc de lîngă *ceilalţi.* Ori dacă aceia, bănuitori, prinzînd de veste, i-ar călca pe urme proaspete-n zăpada afînată şi l-ar surprinde în poiană, în vorbă cu cei doi sosiţi. Atunci...

— Nu putem fi siguri pe ce face, mai încercă cel tînăr.

— De asta mergem noi acolo...

— O să-l convingem?

— Trebuie! E timpul să plecăm...

Ieşiră iar în gerul nopţii, priviră luna plină. Şoferul care-şi făcea de lucru tăcea. Cel vîrstnic zise-ncet:

— Ne-aştepţi aici pînă în zori. Pleci doar dacă auzi împuşcături. Numai atunci! ... Să fie încercuită zona şi... Făcu un gest cu mîna şi încheie: Rămîi cu bine!

Zăpada scîrţîie, cei doi se contopesc cu umbrele pădurii, cătînd pe scoarţă de copac semnele vagi ale marcajului potecii. Grăbesc urcuşul, uitînd prudenţa, dorind doar a sosi la timp, cu orice preţ. Respiră greu, bundele mari, miţoase, sînt descheiate-acum; se opintesc în crengi, şi-aşa, cei doi ajung la hogaşul adînc al rîului de munte, dar puntea — un buştean căzut pe maluri — a dispărut.

Pîrîul — sloi de ghiaţă — pare primitor.

— Ne ţine! spune cel mai tînăr şi se lasă să lunece pe povîrnişul abrupt, pînă la oglinda apei.

Piciorul pipăie cu grijă tăria gheţii — pod înşelător — apoi, încet, pas lîngă pas, porneşte spre malul opus, urmat de celălalt. Atîta doar, că ei doresc să fie prea aproape şi gheaţa se crapă în căuş de şoapte.

— Dă-mi mîna!

— Lasă... Am scăpat!

Nu se opresc din mers. Zoresc paşii. Dar şoşoteli nedesluşite, nu ale apei tulburate, îi înlemnesc.

— Auzi?! ...

Cel întrebat răspunde printr-un semn din cap şi amîndoi ascultă mai departe bolboroseli neînţelese, venind de undeva din stînga, din brădet şi neguri. Pîndesc.

Zadarnic, nimic de înţeles, nimic. Şi cată amîndoi să se ascundă, se-aşează lîngă un brad, simţind în nări mirosul de răşină crudă.

Atunci plezneşte o-împuşcătură! Puternică, trezind pădurea în ţiuit prelung, iar bubuitul ei se pierde în ecou. Şi, brusc, se aşterne iar liniştea apăsătoare.

Cei doi se ghemuiesc în brad, privindu-se nedumeriţi ...

— Sînt ceilalţi! murmură cel tînăr, simţindu-i-se în şoapte teama. L-au dibuit! ... L-au omorît ...

— Pentru aşa ceva ar fi făcut risipă, cred, de gloanţe, răspunde la fel de încet cel vîrstnic. Şi-ncearcă să pară calm, ştergîndu-şi năduşeala de pe frunte.

Pădurea adormită aduce-apoi spre ei zgomot de paşi grăbiţi. Zăpada zgrumţuroasă ţipă înfundat sub tălpi şi vorbe bucuroase se aud din ce în ce mai clare. La zece paşi de ei trec două umbre, una scundă, firavă, de copil necopt, urmată de alta, înaltă, a unui bărbat spătos, cu umerii îngroşaţi de o povară grea.

— Dacă n-ar fi fost luna, scăpa! zice voios glasul subţire al celui mic.

— Tot îl ocheam, răspunse vocea groasă.

— E greu, măi tată?

— Este, zise bucuros cel întrebat. O să aveţi acum mai multe zile ce mînca! ...

Se duc grăbiți, tăind pe scurtătură coama dealului, dispar printre copacii ce le sînt prieteni.

Cei doi rămași nu-i mai zăresc, dar stau privindu-se întrebători, căci șoaptele bolborosite-n stînga lor n-au încetat. Mai tînărul întrebă, tot șoptit:

— Ce poate fi?! ...

— Parcă ar ține sfat ...

— De n-ar pleca cel de la Rîpa Ursului ...

— Ori de n-ar da alarma șoferul nostru! ...

Singur, în noapte, șoferul încremenise auzind împușcătura, departe, în munte. Rămase stană, așteptînd alte împușcături. Ecoul se pierduse însă treptat și liniștea căzu la loc, apăsătoare. Se repezi să dea alarma pentru primejdie, se răzgîndi, rămase nemișcat încă, ascultînd.

Apoi luă repede automatul, îl cîntări în mîini. Metalul rece se lipi de palmele-asudate. Zmuci de-nchizător. Privi cartușele ce așteptau cuminți, sclipind tăcute într-o rază de lumină ...

Cei doi stau încă ghemuiți, lipiți de bradul cu miros puternic de rășină; ascultă nedumeriți nedeslușitele șoapte, care tot vin din stînga lor.

— Mă duc să văd ce este, zice-ncet cel tînăr.

— Nu, să mergem, spune repede cel cu părul cărunt.

S-au depărtat tîrîș, pînă ce zgomotul ciudat de șoapte rămase-n urmă, printre brazi. Se ridicară, înaintau acum grăbiți spre locul de-ntîlnire. Căci

nu-i mai despărțea prea mult de acel loc, dar ora întîlnirii sta să treacă.

Poteca bănuită sub stratul de zăpadă rupea pieptiș pădurea, poticnindu-se mereu de stînci colțoase, ivite cenușii în razele de lună. Încetiniră mersul, cătînd poiana din priviri și locul întîlnirii apăru. Nici tril de păsări nu se auzea, nici foșnete de ramuri, doar crănțănitul cuminte, egal, al zăpezii sfărîmate sub pași.

Se opriră în marginea poienii. Puieți de brazi pitici împrejmuiau palma de luminiș, putînd face ușor pavăză celui ce sta, poate, la pîndă, fără să-l bănui. În mijlocul poienii se profilau hîde doar cioturile rănite ale fagului trăznit, stîlp semeț de-amintiri.

— Precis că s-a postat la pîndă undeva, șopti cel tînăr, frămîntînd căciula în palme.

— Posibil. '

Privirile doar scormoneau cu grijă și-auzul tresări la vaietul prelung de lup flămînd ce se stingea în depărtare.

Poiana dormea, strîngînd la piept zăpada înghețată, fără să-i ia în seamă pe veniți.

Tăcuți, cei doi reluară mersul, se apropiară de fagul singuratic. Ar fi dorit să stea, să se odihnească după drumul greu, dar banca, cioplită din bardă, pe care-o știau cîndva aici, nu mai era. Pusă pe foc de vreun oier întîrziat?

Rămaseră în așteptare, săltînd cînd un picior, cînd altul, s-alunge frigul; nedînd de înțeles că s-ar grăbi. Ușor i-ar fi venit oricui să-i culce c-o rafală la pămînt. Știau, dar nu s-ar fi clintit din loc, era nevoie de răbdare și-au înțeles că *el* așteaptă,

semnul pus în crăpătura fagului trăznit era acolo. Aşteaptă, dar ei au venit. Aşteaptă ce?

— Vrea să verifice de nu-i întindem vreo capcană, şopti cel mai în vîrstă.

— Da. S-a obişnuit să nu se-ncreadă în nimic, zise şi celălalt la fel de moale.

Din nou urlă prelung lupul flămînd, sub luna care se proptise a odihnă. O tuse seacă se desluşi apoi de după brazi, fără să bănui din ce parte vine, şi-un glas ce se dorea impunător rosti tăios:

— Armele jos!

Tresăriră. Dar oftară parcă uşuraţi.

— Ai vrut să nu venim cu ele şi nu le-am luat, răspunse rar cel vîrstnic.

Omul care stătuse ascuns ieşi din cetini şi făcu neîncrezător doar cîţiva paşi, în mîini avea o armă cu ţeava retezată. Se opri şi întrebă:

— Ascult! Ce vreţi cu mine?

— Aş vrea să stăm de vorbă din aproape, răspunse cel cu păr cărunt.

— Aud de-aici . . .

— Cuvintele ajung să se răcească de distanţă . . .

În mod ciudat, păru convins, se-apropie, dar ascultînd atent, rotind privirea hăituită. La cîţiva metri se opri din nou, prudent; şi zise scurt:

— Staţi jos! Şi dacă încercaţi ceva . . .

— Ne-am dat cuvîntul; cînd am decis să ne-ntîlnim . . . Noi n-avem arme . . . Dar este *una* . . .

— Vă ascult! . . .

— Ţi-a spus soţia dumitale ce dorim.

— Mi-a spus că vreţi să discutăm. Ascult!

— *Ceilalţi* nu bănuiesc nimic?

— Vă este teamă?... Fiţi fără grijă, nu bănuiesc nimic.

— ... Ai salutări de la băiat...

— De la băiatul meu?

— E mare-acum. Învaţă la liceu... Cred că e bine să te întorci iar între oameni...

— Uşor de spus. Vreau să fiu liber!

— Acum eşti liber?!

— Acum fac doar ce vreau. Şi n-am ucis, să ştiţi! ...

— De! S-ar putea s-o faci...

— Puteam să vă împuşc pe voi. Dar n-am făcut-o.

— De-aceea stăm de vorbă.

— Ce-aţi vrea să fac?

— Ştii asta la fel de bine ca şi noi.

— Vreţi libertatea mea în schimbul altor vieţi?

— A uneia! E condamnat. Sînt crime de război... De dumneata şi de ceilalţi din bandă, ştii bine că se foloseşte doar. Vrem să ne-ajuţi să ştim, exact, unde vor fi în noaptea următoare. Vrem doar să ştim unde va încerca să jefuiască iar! ...

Se scurse un timp şi vorbele se cîntăreau cu grijă. Cei doi veniţi priveau în tihnă la frămîntarea celui nedecis, căci răsuflarea-i devenise apăsată.

Se-apropie, deodată, se aşeză lîngă ceilalţi. Zvîrlise puşca retezată la o parte...

Cel care vorbise se opri. Şi rămase aşa, cu privirea vrăjită parcă de tăciunii încinşi. Timpul trecuse, dar somnul ne trecuse de tot.

— Şi . . . l-aţi prins pe . . . şef? . . .
Era o întrebare timidă, dar care rupsese firul vrajei. O rostise un ascultător nerăbdător. Care vrea el să afle mai repede „dezlegarea".

— I-am prins pe toţi, fireşte!

— Şi . . . şoferul? . . .

— L-am regăsit. Era mai extenuat ca noi. Ştiţi, nu se trăsese decît un foc de armă. S-a gîndit el că unul din doi trebuia să se-ntoarcă. Şi-a aşteptat. Cînd am ajuns lîngă maşină . . . făcuse o potecă straşnică în jurul ei . . . Toată noaptea s-a învîrtit în loc . . . Aşteptîndu-ne. Ah, şi ce bine că n-a plecat!

— Dar şoaptele . . . şoaptele nedesluşite?

— După ce-am terminat cu toate, am mers acolo. Sigur, eram şi eu curios. Era un pîrîiaş. Se juca cu-o creangă de alun. Sunetele semănau a şoapte, lua-le-ar naiba! . . . Ne-au păcălit grozav. Mi-am amintit de toate astea azi la prînz, cînd l-am văzut din nou pe fiul *lui*. E doctorul care m-a operat . . .

AMNEZIA

Privi din nou cu coada ochiului spre dosarul de pe birou, apoi îl deschise într-un anumit loc, unde pusese ca semn o bucată de hîrtie şi se uită

iar la declarația aceea, scrisă mărunt de Marcel Ioniade. Începu s-o citească din nou.

„... Am fost chemat de Hamilton la o întîlnire, de această dată în cimitirul Ghencea. Am fost foarte atent pînă am ajuns acolo. L-am găsit îngenunchiat lîngă o cruce. M-am apropiat de un mormînt alăturat și i-am atras atenția, discret, că am venit. După ce a privit în jur, mi-a comunicat că este ultima noastră întîlnire directă. Urma să-mi schimb numele imediat, și să iau legătură cu agentul „R-2", care avea să-mi pregătească ascunderea și actele false. L-am întrebat cum să procedez. Mi-a spus că va trebui să mă plimb de la ora douăsprezece pînă la unu prin fața magazinului Lafayette, în fiecare marți. Mi-a spus că „R-2" va primi fotografia mea și nu va avea cum să mă confunde. Respectivul se va apropia de mine și mă va întreba: Știți pe unde se află strada Tabacului? Eu trebuia să-i răspund: Îmi pare rău, sînt venit în București de cîteva zile, din Timișoara. După aceasta respectivul pleca, dînd impresia unei discuții întîmplătoare. Eu trebuia să nu-l pierd din vedere și să mă țin după el, pînă cînd intra într-un anumit imobil. Atît. Intram și eu acolo și căutam apartamentul cincisprezece. Sub preșul din fața ușii găseam cheia și intram înăuntru, unde, dacă se considera necesar, găseam și actele viitorului meu nume.

Hamilton mi-a mai atras atenția să nu încerc în nici un caz să aflu cine era „R-2". Abia la a patra așteptare, adică în cincisprezece sau în douăzeci ale lunii martie 1955, am fost contactat de un bărbat care mi-a șoptit parola. Am rămas surprins cînd am constatat că este un anume Toni Gîrneci,

pe care eu îl cunoscusem întîmplător, cu cîţiva ani mai înainte, la conacul lui Bebe Nicolaide.

Nu i-am dat de înţeles acelui Gîrneci, alias „R-2", că l-aş cunoaşte. M-am luat după el şi m-a condus în blocul din Calea Victoriei unde am fost descoperit apoi şi arestat.

Marcel Ioniade"

Terminînd de recitit, căpitanul Dorobanţu se sculă de pe scaun şi îşi reluă plimbarea, călcînd gînditor de la uşă la geam şi înapoi, după cum îi era obiceiul.

În grupul trădătorilor din 1955 apăruse un anume Anton Gîrneci, dar, la o scurtă confruntare între el şi Marcel Ioniade, consemnată fugitiv în dosar, rezultase că cei doi nu se văzuseră de fapt niciodată. Totuşi Anton Gîrneci recunoscuse că a făcut parte din reţea şi că primise indicativul „R-2" de la Hamilton. Asta încurca foarte mult lucrurile. Cum se făcea că Marcel Ioniade şi Anton Gîrneci „nu se văzuseră niciodată"? Unde era minciuna? Pe cine să mai crezi în situaţia aceea? Dar acum, cînd lucrurile puteau fi judecate cu răbdare, reieşea destul de clar că Anton Gîrneci nu prea părea a fi „R-2". Atunci cine era celălalt?

Făcînd legătura între nepotrivirile din dosarul acela vechi şi starea de nervozitate a lui Marcel Ioniade înainte de a fi găsit mort în locuinţa sa, la cîţiva ani după ce ieşise din închisoare, căpitanul Dorobanţu avea toate motivele să se frămînte acum, înaintea venirii lui Bebe Nicolaide, singurul care ar fi putut clarifica ceva. Putea oare? Şi dacă nu el, cine mai putea lămuri povestea asta? Anton Gîrneci decedase şi el, cu patru ani în urmă, sufe-

rind de hepatită epidemică. Hamilton reuşise să dispară din ţară, în clipa cînd observase că se încurcă lucrurile. Singurul deci în viaţă, singurul care putea şti ceva era acest Bebe Nicolaide, care urma să vină acum. Fusese invitat pentru ora 9.

Telefonul sună iar şi Dorobanţu se grăbi să-l ridice. Mai spera încă în venirea colonelului Pleşoianu, cu care ar fi vrut foarte mult să discute înaintate de venirea lui Nicolaide. Era însă ofiţerul de serviciu. Îi comunica prezentarea lui Bebe Nicolaide la punctul de control. Dorobanţu puse receptorul în furcă, îşi mai aruncă o privire spre declaraţia lui Marcel Ioniade apoi închise dosarul şi-l băgă în fişet.

Nicolaide intră cîteva minute mai tîrziu, părînd foarte nemulţumit de invitaţia care îi fusese făcută.

— Vă salut cu respect, zise el totuşi pe un ton moale.

— Bună ziua! Vă rog să luaţi loc, îi făcu semn Dorobanţu spre scaunul din faţa biroului.

— Mulţumesc, sînt obişnuit să stau în picioare. Mă numesc Nicolaide. Bebe Nicolaide, mai exact. Sînteţi sigur că eu trebuia să mă prezint la dumneavoastră?

— Dacă vă numiţi astfel şi veţi fi stînd şi pe strada Narciselor, la numărul 64, vă asigur că n-am comis nici o confuzie.

— Deci, începeţi iar să mă tracasaţi. Mi-am închipuit eu că n-o să fiu lăsat în pace. Degeaba am fost asigurat că dacă o să-mi văd de treabă şi aşa mai departe, o să pot dormi liniştit. Dar omul nu are nevoie să fie liniştit numai cînd doarme, dom-

nule, ascultați-mă pe mine. În sfîrșit, să nu lungesc vorba. Vă rog să-mi spuneți ce doriți de la mine.

— Sînteți foarte grăbit?

— Da! La ora douăsprezece trebuie să plec cu un prieten la pescuit. Da, da, degeaba vă uitați așa la mine. S-ar putea, nu zic nu, să vi se pară un lucru lipsit de importanță. Pentru mine este însă capital. Am nervii foarte obosiți, pescuitul pentru mine e un fel de tratament, prietenul are mașină și nu vreau în ruptul capului să pierd o asemenea ocazie. Pînă la balta unde mergem e hă-hă! ...

— V-aș ruga, totuși, să luați loc.

— Mulțumesc, nu simt nevoia. Nimeni nu știe mai bine ca mine că nu sînt vinovat cu nimic. După ce-am fost pus în libertate, cînd cu grațierea din 1964, mi-am văzut de treabă. Asta-i! Și vreau să fiu lăsat în pace!

— Eu aș fi de părere să vă liniștiți și să luați totuși loc pe scaunul de lîngă dumneavoastră. Sper să fiți înțelegător, o să lămurim repede ce avem de lămurit și astfel nu veți risca să pierdeți ocazia cu mașina prietenului dumneavoastră. Vă înțeleg. Și mie îmi place pescuitul.

— Nu văd că ați avea intenția să mă arestați, de acuzat nu aveți de ce să mă acuzați, așa că ...

— Nu este vorba de arestare, calmați-vă.

— Mulțumesc, zise Nicolaide și se așeză bățos pe scaun, privind insistent spre căpitan.

Aștepta. Întreaga lui înfățișare arăta pe omul care face eforturi mari să fie amabil, dar care lasă să i se citească nemulțumirea. Dorobanțu sesiză toate astea, dar nu le acordă importanță. Continuă imperturbabil:

— Vreţi să-mi prezentaţi buletinul de identitate?

— L-am prezentat la poartă, cînd am venit aici. Eu sînt cel care trebuia să vină. Sînt Bebe Nicolaide şi locuiesc, într-adevăr, la şaizeci şi patru pe Narciselor. Asta-i!

Văzînd însă că ofiţerul tace şi aşteaptă, căută precipitat actul de identitate şi i-l dădu.

— Poftiţi! Acum vă rog să-mi spuneţi pentru ce m-aţi ... convocat aici.

Căpitanul Dorobanţu frunzări cîteva clipe buletinul, apoi ridică privirea spre interlocutor şi spuse:

— În 1955 aţi fost condamnat pentru trădare de patrie. Vă rog să-mi vorbiţi, pe scurt, despre toate persoanele împreună cu care aţi lucrat atunci. Cred că aţi reţinut, am spus despre *toate!* Mă înţelegeţi?

— Domnule, se precipită Nicolaide foindu-se pe scaun, în cazul despre care sînt întrebat, ştiţi mai bine decît mine că acţionează puterea lucrului judecat. Am spus tot ce aveam de spus atunci, nu înţeleg ce urmăriţi, răscolind acum din nou toate astea şi, oricum, voi fi nevoit să vă dezamăgesc: nu mai sînt omul apt să vă fie de folos cu ceva în legătură cu cele petrecute atunci. Am suferit imens, domnule ofiţer, în timpul care a trecut. Să nu credeţi însă că pricina văicărelilor mele de acum a constituit-o detenţia. Nu. Am înţeles că plăteam firesc pentru ce făcusem. În timpul acela însă am suferit o amnezie totală. Asta s-a întîmplat în penitenciar, după ce am aflat de moartea tatălui meu la care am ţinut enorm şi de divorţul soţiei, pe

care o divinizam. Am stat o perioadă îndelungată în spital. Puteţi consulta dosarul şi vă veţi convinge că nu exagerez deloc.

Nicolaide tăcu. Căpitanul aşteptă să continuie, studiindu-l cu atenţie. Faţa lui prelungă trăda o intensă frămîntare interioară. Lăsase privirea în jos şi îşi studia unghiile de la mîini, ca şi cînd abia atunci ar fi descoperit sidefiul lor.

— S-ar putea să aveţi dreptate, domnule Nicolaide.

— Am dreptate, domnule ofiţer. Amnezia a şters din memoria mea tot, absolut tot ce s-a petrecut înainte de ultimul an de penitenciar. Tot ce era înainte de a primi veştile acelea.

Bebe Nicolaide ridică brusc capul şi îşi înfipse ochii sfredelitori în privirea căpitanului.

— Da, începu Dorobanţu iar. Am mai întîlnit cazuri cînd, datorită unei nenorocite de amnezii, omul nu-şi mai amintea nici în ruptul capului o anumită perioadă din viaţa lui. Din punct de vedere medical, o amnezie poate dispare treptat, mizam pe asta ...

— Amnezia mea nu a dispărut, domnule căpitan.

— Am sperat tare mult, continuă Dorobanţu, că voi putea elucida, cu ajutorul dumneavoastră, motivele asasinării lui Marcel Ioniade.

— Marcel Ioniade?! ... Scuzaţi-mă, cine-i această persoană? Nu-mi amintesc să-i fi auzit numele undeva ...

— Am să încerc să vă ajut, domnule Nicolaide. Asta pentru că accept amnezia de care mi-aţi vorbit. Marcel Ioniade este acela care, în 1955, a

fost implicat în acelaşi grup cu dumneavoastră. Am convingerea că moartea lui recentă ar putea avea legătură directă cu cele întîmplate atunci.

Bebe Nicolaide părea indiferent la cele auzite. Doar cînd aflase că Marcel Ioniade este mort, avusese o tresărire scurtă, abia perceptibilă.

— Vă rog, s-ar putea să aibă legături cu ce-a fost, nu zic nu, dar cu ce v-aş putea eu ajuta?

— A fost găsit asfixiat în baia locuinţei sale. Lăsa impresia că moartea i s-ar fi datorat imprudenţei lui; tocmai încerca să-şi curețe un costum de haine cu neofalină.

— „Lăsa impresia", aţi spus?

— Da, însă lucrurile nu stau nici pe departe astfel.

— Şi acum căutaţi un criminal, nu?

— Aţi intuit perfect.

— Şi ce v-aţi spus: Ia să aducem noi pe hodorogul ăla de Nicolaide, să vedem dacă nu l-a ucis el, nu?

— Dumneavoastră nu-l puteaţi ucide, spuse Dorobanţu cît se poate de calm.

— Ei, nici să mă socotiţi un ramolit. Este adevărat, însă, că n-aş ucide un om pentru nimic în lume. Am oroare de violenţă.

— Voiam să spun că dumneavoastră nu văd de ce l-aţi fi ucis pe acela care, cu ani în urmă, v-a salvat viaţa.

— Cine mi-a salvat viaţa? Ioniade?! ... Mie?!! ...

— Un moment, zise Dorobanţu ridicîndu-se de la birou şi mergînd la fişet, de unde scoase dosarul îngălbenit de vreme. Am o declaraţie a lui Ioniade aici, mi-a atras atenţia pentru că este foarte

poetică. Ascultați, domnule Nicolaide, ce a declarat Marcel Ioniade în legătură cu întîmplarea referitoare la dumneavoastră. Căută în dosar, găsi fila și începu să citească:

„... Era toamnă cînd l-am cunoscut pe Bebe Nicolaide. Să fi fost în o mie nouă sute patruzeci și șase ori un an mai tîrziu, nu mai rețin exact. Îmi amintesc doar că era o toamnă tîrzie, în care salcîmii înfloriseră a doua oară. Bebe Nicolaide m-a invitat pentru o vînătoare la conacul său. M-am dus, am cunoscut-o atunci și pe nevastă-sa, era o femeie splendidă, care a refuzat însă să ne însoțească la vînătoare, spre regretul meu. Am plecat în pădure, să surprindem un urs în bîrlogul lui. Mai era cu noi un pădurar care știa locul.

Cînd soarele a năvălit printre frunzele umede ale dimineții, ceața din jur a început să se destrame, pădurea prindea viață. Nu mai auzeam pașii înăbușiți de foșnetul frunzelor uscate. Zeci de triluri felurite izbucniseră de prin crengi, mîngîindu-ți auzul. Beat de încîntare, mergeam în urma pădurarului ce părea nepăsător la toate.

Nicolaide venea în urma mea. Ne apropiam de bîrlog, am înțeles asta din prudența cu care începuse să pășească pădurarul, cînd am auzit deodată un răcnet, mormăit de fiară dezlănțuită. Am înghețat, apoi m-am întors speriat. Ursul apăruse din spatele nostru și pe Nicolaide l-am văzut între labele animalului enorm. Într-o frîntură de secundă am smuls arma de pe umăr și am tras. Colosul maroniu era ucis, iar Nicolaide s-a prăbușit leșinat de spaima prin care trecuse. Pădurarul fugise ...“

— Nu-i adevărat! Sări de pe scaun Nicolaide.

Marcel a fost cel care a fugit atunci. Dacă nu era pădurarul Sfîrlogea, Dumnezeu să-l ierte...

Nicolaide se opri brusc, sub privirea lui Dorobanțu și, încet, se reașeză pe scaun. Broboane de sudoare îi apărură pe frunte.

— Pădurarul Sfîrlogea ați spus?

Nicolaide se strîmbă.

— V-ați dat seama, observ, că nu are rost să mai rămîneți pe poziția de... neutralitate, zîmbi Dorobanțu. Trebuie să vă reamintesc întrebarea pusă la începutul dialogului nostru de acum?... Minutele trec... Mai avem puțin pînă la ora douăsprezece...

— Lăsați-l încolo de pescuit, domnule căpitan. Credeți că îmi mai arde de asta? Dar canalia care ziceți c-a murit asasinat... Nu știu cine a făcut-o, dar... El m-a atras în activitatea de trădare, el mi-a sugerat să joc amnezia, el se încurcase cu nevastă-mea și... acum, asta-i bună, el m-a salvat de la moarte!... Auzi minciună!... N-am suferit de nici o amnezie, domnule căpitan. Credeam însă că voi putea să nu declar vreodată despre ce n-am vorbit niciodată. Există într-adevăr o taină... pe care o socoteam înmormîntată. Nu înțeleg cum ați putut-o afla. Nu Anton Gîrneci era „R-2". A declarat atunci că el primise acel indicativ, pentru a nu fi arestat și nepotul său, Hariton Gîrneci. Confuzia a pornit de la faptul că amîndoi purtau diminutivul de Toni, și semănau puțin. Cînd am fost arestați, ne-am dat seama de confuzie și... am făcut tot ce ne-a stat în putință... să derutăm ancheta. După ce am fost eliberat, Hariton Gîrneci m-a amenințat... cu moartea, dacă voi îndrăzni să

vorbesc *vreodată* despre el. I-am spus povestea aceea cu amnezia, am jucat un pic de teatru şi m-a lăsat în pace... Nu ştiam de fapt adevărul decît eu... şi Marcel Ioniade.

Dorobanţu închise dosarul încet. Pe scaunul său, Bebe Nicolaide părea cufundat în amintiri. Spusese însă ceea ce era esenţial. Apărea deci un personaj nou. Hariton Gîrneci, cel mai tînăr dintre ei, singurul care nu fusese arestat atunci, dispăruse în străinătate, cam odată cu Hamilton. El era deci „R-2"?!

Şi mai ce? Moartea lui Marcel Ioniade se datora lui? De ce?

Dintre paginile îngălbenite de vreme se isca pare-se o nouă acţiune, al cărui fir pornea doar de la o poveste foarte veche...

O crimă? De ce? Cine sau ce o cauzase? De ce, Hariton Gîrneci?...

VASILE MIRCEA MÎNZĂŢANU

EXAMENUL

Telefonul nu a sunat pentru simplul motiv că, în tentativa mea de a-i remedia o defecţiune, îi adusesem îmbunătăţiri atît de substanţiale, încît trebuia schimbat receptorul. În schimb, uşa apartamentului a fost zguduită violent, prin lovirea din exterior cu un corp contondent, care s-a dovedit a fi vîrful cizmei plutonierului Agafiţei. Acesta s-a scuzat pentru violenţă, dar m-a anunţat că alte încercări de a mă trezi din somn eşuaseră. Nu m-am mirat, adormisem abia de cîteva ore, după o noapte agitată; de revelion. Aşa că vă daţi seama cu cîtă plăcere am ascultat ordinul, pe care Agafiţei mi l-a transmis în termeni sacramentali, de a mă pregăti imediat pentru o deplasare în oraşul H, unde se comisese un nou furt prin spargere.

În douăzeci de minute eram în biroul şefului.

Cu conciziunea-i caracteristică, colonelul Argint mi-a prezentat datele cazului: în noaptea precedentă autori neidentificaţi au pătruns în locuinţa

medicului Ionescu, de unde au sustras bunuri de mare valoare.

— Tinere, a încheiat şeful, trebuie făcută legătura cu celelalte furturi comise în ultima vreme, mai precis cu furturile de la muzeu şi de la cele trei unităţi comerciale. Consideră că acesta este examenul prin care poţi dovedi că promovarea dumitale la serviciul judiciar nu a fost o greşeală.

— Am înţeles! am zis.

Ce puteam să spun altceva, chit că nu-mi plăcuse nici tonul şi nici acel „tinere" al colonelului. Ştia că făcusem destul pentru elucidarea cazurilor despre care amintise. Rezultatele însă, ce-i drept, nu puteau fi incluse nici măcar în categoria celor minime... Peste toate şi acel „tinere" rostit cu o notă sceptică. Ar fi putut să-mi spună „tovarăşe locotenent major" sau să-mi adreseze o cît de mică încurajare.

Am salutat fără prea multă convingere pe ceilalţi componenţi ai echipei de cercetare, care, la fel de „în formă" ca şi mine în această dimineaţă de 1 ianuarie, au dat din cap. Singurul care mi-a adresat un mîrîit prietenos, a fost specialistul în căutarea urmelor, cîinele „ZORO".

Limuzina noastră, un I.M.S. cu prelată subţire, ne-a amintit că mercurul termometrului se zbînţuie în limita inferioară. Cu o zi în urmă, căzuse un strat subţire de zăpadă, acum nu mai ningea, vîntul dormea şi el, prin cine ştie ce văgăuni, obosit probabil după noaptea revelionului. Ori poate fusese chemat de împăratul vînturilor şi acum i se stabilea traseul pe care urma să-l parcurgă?..

Pe întinderea albă a cîmpiei, singurul punct

mişcător era „bolidul" nostru cu cochilie de gheaţă. Am străbătut în tăcere tot drumul pînă în oraşul H. Locuinţa medicului era de fapt o vilă cochetă, în interiorul căreia mai rămăseseră totuşi o mulţime de obiecte valoroase. Medicul însă şi nevastă-sa îmi aminteau la un interval de cel mult două minute, că de-acuma pot să moară, pentru că au rămas săraci, iar cînd unul dintre ei m-a întrebat şi cîţi ani am, am înţeles că nu-şi pun prea mari speranţe în posibilităţile mele de a-i prinde pe autori. De fapt, nu au întîrziat să-şi manifeste făţiş neîncrederea, întrebîndu-mă „dacă nu ar fi mai bine să solicite cîţiva lucrători de la Bucureşti". Le-am spus că „nu sînt de părere" şi spre continua dezamăgire a celor doi soţi, am terminat cercetarea operativ. Geamul spart, dezordinea aproape inexistentă, lipsa urmelor şi praful acela alb împrăştiat prin camere, mi-au format convingerea că şi aici operaseră aceiaşi „specialişti" ca şi în furturile despre care îmi amintise şeful.

Ce să spun, începutul promitea! Vecinii medicului convocaţi de subofiţerul care asigurase paza locuinţei pînă la venirea noastră, mi-au stimulat şi ei buna dispoziţie prin răspunsuri de genul „Nu ştiu", „N-am văzut nimic", „Am stat în faţa televizorului" şi variaţii pe aceeaşi temă.

La vreo cincizeci de metri depărtare de locuinţă, am găsit totuşi şi am ridicat urmele unor pneuri de autoturism. Pe străduţa aceea înfundată, nimeni nu avea în proprietate un asemenea mijloc de transport şi din cîte am stabilit, în ultimele zile nu avuseseră decît vizitatori pedeştri. Scriam, făceam schiţe şi mă miram cum de nu îngheaţă cer-

neala din stilou. Sub nas simţeam cum gem sub promoroacă mustăţile mele de tip haiducesc.

Am extins investigaţiile pentru stabilirea celor care umblaseră cu colindul. Se părea că norocul începuse într-adevăr să-mi surîdă, pentru că un puşti cu nas obraznic, de şinşpe ani — cum pronunţă oamenii din partea locului — mi-a spus că pe la orele 23—24 a văzut staţionînd pe străduţa respectivă o „Dacia 1100". Nu-i reţinuse numărul dar, mi-a spus cu voce tremurată, că ştie cui aparţine, fiind vecin cu proprietarul maşinii. Cînd am auzit Ionel Corcodel, zis „Mînă de aur", mi-a revenit optimismul. Pe Corcodel îl cunoşteam de mai mulţi ani: alcoolic, violent, cu un cazier deloc neglijabil, mai ales pentru furturi din spargere. După ultima condamnare, acum doi ani, se încadrase totuşi în serviciu şi se căsătorise cu o domnişoară cam posmogită, care îl făcuse proprietarul unui autoturism şi al unei sume de bani destul de considerabilă.

La sediul miliţiei orăşeneşti mă aşteptau vreo zece pletoşi cu cazier, toţi fără serviciu, pe motive de „n-am găsit", „nu mi s-a oferit un post conform pregătirii mele", „cînd eram mic am suferit de rujeolă" şi alte asemenea argumente suflate printre dinţii îngălbeniţi de fumul ţigărilor „Kent", „Chesterfield", sau alte mărci neapărat străine, împreună cu parfumul deloc agreabil al licorilor cu de la patruzeci de grade în sus, consumate nu cu mult timp în urmă. Am recunoscut printre ei pe „CAP", „OMUL INVIZIBIL", „PREOTUL" şi „RUŢĂ BANI MĂRUNŢI", toţi experţi fără diplomă în acte antisociale, cascadori curajoşi de „Ce-aveţi cu noi,

tov. şef, nici de sărbătorile legale nu ne lăsaţi acasă, parc-am fi numai noi cu cazier din tot oraşul ăsta". Singurul care a îngăimat un „Trăiţi don'major" a fost „Preotul", poreclit astfel pentru „pasiunea" pe care o avea pentru „operaţii cu pietate" în bisericile oraşelor.

Toţi prezentau bineînţeles alibiuri „perfecte" teoretic, aşa că, pentru atestare practică, au plecat cîţiva lucrători să le verifice. Mahmureala de dimineaţa îmi pierise fără urmă şi simţeam o acută nevoie de o masă copioasă, cu salată de varză acră.

În timp ce discutam cu „Ruţă Bani Mărunţi", şeful s-a simţit obligat să-mi mai trimită, telefonic, o doză de scepticism punctată în mai multe locuri cu expresia „tinere". I-am raportat ce am făcut pînă atunci, precum şi datele care-l indicau ca prezumtiv autor pe Ion Corcodel, la care obţinusem avizul procuraturii să efectuez o percheziţie domiciliară, l-am trimis pe „Ruţă Bani Mărunţi" să-mi cumpere un pachet de ţigări, iar eu am mestecat deocamdată o jumătate de corn pe care am descoperit-o prin mapă. Pe ferestrele biroului apăruse o grădină albă, cu flori iritant de simetrice. Între timp fusese adus şi Ion Corcodel, care, ca prin minune, nu se clătina pe picioare.

— Trăiţi, tov. Voicu, ce bine-mi pare că vă mai văd, a început el vesel.

— Bună seara, Ioane şi la mulţi ani! i-am întors-o.

— Dacă vă referiţi cu urarea asta la „coţi", zău că vorbiţi degeaba. Eu sînt numai bănuit, pe cîtă vreme dumneavoastră căutaţi pe cel care l-a

uşurat de boarfe pe doctor. În privința mea, puteți fi liniştit. Om serios, nevastă, serviciu, curat ca lacrima, ce-a fost odată, a fost!

— Nu ţi-am spus pentru ce te-am chemat şi nici n-am afirmat că ai încălcat în vreun fel legea. Poate am dorit numai să purtăm o discuţie amicală.

— Zău că mi-ar place, don'major, numai nu ştiu cum se face... am mai purtat noi asemenea discuţii „amicale" şi după aia am stat cîţiva „coţi" la „întristare". Acum, vă zic sincer, m-am liniştit. Îmi iubesc soţia, nu mă leg de nimeni, ce mai vreţi?

— Păi de ce să n-o iubeşti, Ioane, de ce să n-o iubeşti, ce dacă are dublul vîrstei tale?!

— Vă gîndiţi la maşină şi bani, dar p-onoarea mea, don'şef, o iubesc! Ori nu mă credeţi capabil de-o mare pasiune?

— Te cred, dacă-mi spui unde ai fost azi-noapte.

— La serviciu! Am asigurat paza unităţii! Cu colegul meu, Ghiţă Asăndulesei. Puteţi să-l întrebaţi şi pe maistrul Abutoaiei. Pe treişunu m-am oferit singur să fac de pază în noaptea revelionului. Acolo am stat toată noaptea. Am cinstit şi un păhăruţ de vin cu Ghiţă. De! Noaptea de revelion, oameni şi noi! Dar cu măsură!

Deşi răspunsul fusese mitraliat, am perceput în glasul lui „Mînă de aur" o notă de ezitare, care m-a făcut atent.

— De-acord cu-un control la domiciliu?

— Ziceţi-i percheziţie, don'major, şi nu-mi mai cereţi acordul. Sînt sigur că aveţi autorizaţia procuraturii în buzunar.

Afară se înnoptase, fulgii de nea dansau pe aripile vîntului. Am alunecat într-o groapă şi Ion mi-a întins mîna, să mă ridic, înaintea locotenentului Bujor care ne însoţea. Aş fi lăsat totul pentru a doua zi, dar nu puteam da drumul celor zece perechi de blugi cu plete, care aşteptau la miliţie verificarea alibiurilor, cu stocurile de „Kent" secătuite.

Trecusem de vreo oră într-o altă zi cînd am terminat percheziţia, martorii dădeau semne de nerăbdare, convinşi că rezultatul va fi negativ. Aşa şi părea să fie, cînd, pe o scîndură, sub straşina casei, locotenentul Bujor a găsit o cheie de un format neobişnuit şi un inel din metal galben. L-am ridicat, şi am consemnat în procesul-verbal că Ion Corcodel şi soţia sa declară că nu cunosc provenienţa acestor obiecte, nici cine le-a pus acolo.

— Poate au rămas de la fostul proprietar. Noi am cumpărat casa abia de un an, ţinu să completeze soţia lui Corcodel.

— Nu, aceste obiecte nu pot aparţine fostului proprietar. Cheia este una şi aceeaşi cu aceea de la caseta de monezi bizantine sustrasă de la muzeul orăşenesc cu vreo lună în urmă, iar inelul, după caracteristici, tare mă tem că, pînă acum aproximativ două zile, a împodobit mîna soţiei medicului Ionescu.

Greşisem. Avea dreptate şeful să-mi spună „tinere". Mi-am dat seama abia după ce terminasem de spus ultimul cuvînt. În acel moment, Ion Corcodel a răsturnat masa pe care scrisesem procesul-verbal şi dintr-un singur salt a ieşit afară. Încercările mele şi ale locotenentului Bujor de a-l prinde

pe „Mînă de Aur" au eşuat. Era noapte, dispăruse parcă-l înghiţise zăpada.

Am raportat colonelului Argint ce se întîmplase şi au fost alertaţi toţi cei care puteau concura la prinderea fugarului. Ghiţă Asăndulesei, colegul lui Ion, mi-a confirmat că acesta din urmă a stat cu el, toată noaptea începutului de an. Chiar au băut cîte o ţuică împreună. Ţuică? Hopa! I-am spus că cele declarate de Ion diferă de ceea ce afirmă el. L-am văzut cum tresare, obrajii i se coloraseră într-o nuanţă portocalie, mîinile voiau parcă să rupă marginile căciulii.

— Să vedeţi, tovarăşe locotenent-major, Ion m-a învăţat să vă spun aşa. A plecat de cum am intrat în serviciu şi s-a întors spre dimineaţă. Nu mi-a spus unde a fost, dar cred că a stat toată noaptea la contabila Ailincăi de la fabrica noastră. Vă spun, nu ştiu sigur, dar aşa vorbeşte lumea, că-i încălzeşte plapuma Floricăi, de cînd i-a murit soţul în accident. Ştiţi, a dat o maşină peste el. Doamne fereşte... Ion n-a băut nici înainte de a pleca şi nici după ce s-a întors. Era cu maşina, cu „nevasta" lui, cum zice el.

L-am pus pe Ghiţă Asăndulesei să scrie o declaraţie, a scris, a semnat, a ieşit din birou cu spatele, gata să se împiedice de pragul uşii, nu înainte de a-mi adresa un „Să trăiţi!" răspicat, însoţit de o aplecare vizibilă a corpului spre înainte.

Au mai trecut vreo cîteva zile, fără a da de urma lui „Mînă de Aur", fără rezultate demne de reţinut. Telefonul îmi devenise cel mai aprig duşman, pentru că de două ori pe zi trebuia să-i raportez şefului ce-am mai făcut. Medicul recunoscuse ca fiind al său inelul găsit la locuinţa lui Cor-

codel. Paralel, îi ţineam sub supraveghere pe cei care ne puteau interesa în rezolvarea cazului.

Peste toate, de vre-o trei zile dispăruse de la domiciliu şi Ghiţă Asăndulesei. Soţia acestuia m-a oprit pe stradă şi mi-a aruncat în faţă, furioasă, că eu sînt de vină că i-a fugit bărbatul de-acasă, că „i-am distrus căsnicia" şi celelalte, uitînd, se vede, că pînă atunci Ghiţă mai dispăruse discret de-acasă de vreo trei ori, pierzîndu-se în mici aventuri sentimentale. Auzisem că femeia bocea şi mă blestema toată ziua. Eh, distracţii ale muncii.

Din verificările făcute în jurul lui Ghiţă Asăndulesei, au rezultat însă aspecte nu lipsite de interes: în timpul războiului rămăsese orfan, a crescut din mila vecinilor, pînă la vreo paisprezece ani, după care cu încă doi minori comisese mai multe furturi (ăsta era un element nou). Fusese internat la un institut special de reeducare, unde dobîndise o calificare. După satisfacerea stagiului militar, urmase o şcoală pentru conducători auto fără a promova examenul de absolvire. Se căsătorise însă cu Zizi, drăgălaşa doamnă care mă blagoslovea cu blesteme, convinsă că bărba-su e nevinovat. Era oare? Foarte bine se putea ca Ghiţă, ştiind că prietenul său se afla la Florica, să-i fi luat maşina şi să-l fi „vizitat" pe medic în noaptea de revelion. Ştia să conducă, pentru el nu era o problemă să pornească motorul, chiar dacă nu se afla în posesia unui permis şi a unei chei de contact.

Totuşi, ceva îmi spunea că Ghiţă e rătăcit tot la vreo femeie, că nu face parte din această combinaţie şi acest ceva se corobora cu raportul subofiţerului care-l controlase în noaptea de revelion,

exact la orele 23,30, parcă numai pentru a-mi da peste cap raționamentele!

Și în privința lui Corcodel, lucrurile se încurcaseră, Ailincăi Florica îmi confirmase faptul că revelionul l-a petrecut împreună cu acesta, timp în care, zicea ea, mașina a rămas în stradă! În plus, infracțiunile pentru care fusese condamnat anterior Corcodel le săvîrșise cu destulă abilitate, așa că nu-mi explicam ușurința cu care păstrase într-un loc unde puteau fi găsite, probe nu, pentru unul, ci pentru două furturi. De fugit însă Corcodel fugise! De ce? Dintr-un simplu imbold de moment? Nu era nici asta imposibil, mai ales că posesorii blugilor cercetați nu aveau alibiuri fără fisuri. Toți, cu excepția lui „Ruță Bani Mărunți", circulaseră prin oraș, în timpul săvîrșirii furtului, fără a putea să-și justifice chiar „la milimetru" cum și-au petrecut timpul în perioada respectivă.

Totul era și nu era posibil, nu prea mai știam ce e de făcut.

Dușmanul meu, telefonul, a ținut să revenim la bunele relații de mai înainte. Am auzit la celălalt capăt al firului un oftat, apoi o voce de femeie, pe care am catalogat-o imediat ca fiind a unei tinere. A început repede:

— Știu că vă ocupați de furtul de la doctorul Ionescu. Nu vă pot spune cine sînt, dar cunosc cine este autorul. N-am să vă spun numele lui, pentru că m-a amenințat că dacă-l „torn" mă omoară.

A urmat o pauză întreruptă de cîteva hohote de plîns, eu mi-am dat seama cu cine vorbeam. Discutasem cu cîteva zile înainte cu vreo patru femei din cercul de cunoștințe al „băieților veseli"

ai orașului, încercasem să le conving că dacă știu sau află ceva, e spre binele lor să-mi spună cît mai e timp. Iată că reușisem, vocea tinerei care-mi telefonase părea sinceră, s-a făcut curînd din nou auzită:

— Vrea să fugă din țară și mă obligă să-l urmez, altfel își pune în aplicare amenințarea despre care v-am vorbit. Căutați în crama părăsită, de lîngă C.A.P. Corni și dacă-l prindeți, vă rog să nu-l omorîți. Așa, vrea să plece împreună cu...

Aici femeia s-a oprit și imediat după aceea a revenit tonul. Probabil tînăra se răzgîndise să-mi spună numele complicelui. Și chiar dacă îi recunoscusem vocea și bănuiam unde o pot găsi, am crezut de cuviință s-o las în pace, mă ajutase suficient.

Am luat măsurile impuse de o asemenea situație și i-am reconvocat pe toți cei cercetați în legătură cu furturile săvîrșite în ultima perioadă. Le-am ascultat iarăși lamentările jalnice și i-am lăsat în grija locotenentului Bujor, căruia i-am indicat să le citească din Codul penal pînă mă întorc. Îmi revenise optimismul și, fără să vreau, m-am trezit fredonînd o melodie.

Nu ne-a fost greu să reperăm crama despre care mi se vorbise la telefon. Mă gîndisem pe drum că totul ar fi putut fi totuși o farsă, dar nu a fost așa. În pivnița cramei, sub un maldăr de paie, am găsit trei geamantane, dintre care unul l-am recunoscut ca fiind cel reclamat de medic. Nu erau încuiate, iar cînd le-am deschis, am constatat că, dacă voiam, în cel mult o oră, puteam să reîntregesc patrimoniul medicului care solicita specialiști de la București. Le-am închis și am aranjat paiele

la loc. Într-un fel de firidă din fundul pivniţei, a cărei intrare era blocată cu un pietroi, am găsit şi caseta pe care o aveam fotografiată în dosarul privind furtul de la muzeu. În interiorul acesteia nu se aflau însă monezi bizantine, ci un fişic cu dolari şi vre-o zece lire sterline. Am lăsat-o tot acolo şi după ce am şters urmele trecerii mele prin acel loc, am revenit la sediul miliţiei orăşeneşti, unde locotenentul Bujor mi-a raportat că peste vreo oră, termină prelucrarea de acte normative. Un mîrîit dezaprobator a fost scos de posesorii de bărbi, plete, antecedente de rujeolă din copilărie şi de alte necazuri, după majorat.

— Toţi afirmaţi că nu aţi găsit un loc de muncă, am început eu. Este bine că aţi audiat unele din dispoziţiile legii noastre penale, dar nu numai pentru acest aspect v-am invitat aici. Am primit dispoziţie, ca pe toţi cei care refuză nejustificat să presteze o activitate socială utilă, să-i transportăm în oraşul C***, pentru a lucra pe şantierul care se deschide acolo. Vor primi o remuneraţie după calitatea şi cantitatea muncii prestate. Aici am un angajament abia dactilografiat prin care vă obligaţi ca mîine dimineaţă, la orele şapte, să ne revedem în acest loc, de unde, cu mijloacele de transport pe care vi le punem la dispoziţie, veţi pleca la C**.

Toţi au semnat şi au dispărut de parcă le-aş fi comunicat că urmează să se dărîme clădirea în care ne aflam.

— Bine, tovarăşe locotenent-major, dar eu nu cunosc nici o astfel de dispoziţie, mi s-a adresat locotenentul Bujor.

— Nici nu ai avut de unde, ideea mi-a venit

abia cu o jumătate de oră în urmă! Știu unde se află obiectele sustrase de la medic, dar nu pot aștepta pînă cînd cei care le-au dus acolo vor binevoi să le ridice. Le trebuia un stimulent, nu?

Ultimul tren de seară știam că pleacă la orele 23,50.

Cu o oră înainte de plecarea acestuia, două umbre se furișau spre intrarea în cramă. După cîteva minute au ieșit, avînd mîinile ocupate cu căratul unor geamantane. Mai multe lanterne și-au întretăiat atunci fascicolele, luminînd fețele surprinse ale celor doi, în care am recunoscut pe „Ruță Bani Mărunți" și pe un alt client, Tănase Iorgu zis „Tîndală".

— Eh, n-a ținut trucul cu cheia și inelul, don' major a zis „Ruță Bani Mărunți", n-a ținut! Acum, puneți-mi „brățările", sînt convins că ne-ați mirosit de mult.

Mai puțin „sportiv", Tănase își înjura colegul bombănind:

— „Idee de zile mari" ziceai că e, ai!? Și tocmai cînd te-a trimis după țigări ți-ai găsit să-ți vină ideea asta, tîmpitule!

Eu nu ziceam nimic, părea că nu mă interesează decît melodia pe care-o cîntau tălpile pantofilor pe zăpada sticloasă.

I. MOCANU

TABLOUL

Tabloul despre care vreau să vă povestesc se găseşte la Muzeul de artă, ca rezultat al primei misiuni pe care am îndeplinit-o ca lucrător de securitate. El îmi aminteşte, ori de cîte ori îl revăd, de anii tineri, iar faptul că îl ştiu mereu acolo, unde poate fi privit şi admirat în voie de mii şi mii de vizitatori, îmi umple sufletul de o mare mulţumire.

Întîmplarea s-a petrecut cu peste douăzeci şi cinci de ani în urmă, la scurtă vreme după ce fusesem repartizat în securitatea statului direct din activul unui comitet judeţean al organizaţiei de tineret. Sarcinile fiind multe şi complexe iar oamenii fiind puţini la număr, nimeni nu şi-a „pierdut timpul" cu pregătirea mea prealabilă. Meseria se învăţa pe atunci văzînd şi făcînd. De partea noastră erau entuziasmul, tinereţea, devotamentul şi asta însemna mult, foarte mult. Mi s-a încredinţat încă din primele zile misiunea de a verifica

semnalările referitoare la activitatea suspectă desfăşurată de un reprezentant al unui stat străin.

Despre omul acesta — pe care îl voi numi Walther — se ştia că îşi crease un cerc larg de relaţii, atît printre elementele aparţinînd marii burghezii înlăturată recent din poziţiile conducătoare ce le deţinuse în economie, cît şi printre afaceriştii veroşi care profitau pe timpul acela de lipsa din comerţ a unor articole de mare necesitate.

Identificarea cîtorva indivizi din această ultimă categorie, verificarea lor la cazierul judiciar, precum şi unele cercetări discrete întreprinse cu concursul organelor de miliţie, m-au lămurit destul de repede asupra naturii legăturilor lui Walther cu persoanele din mediul respectiv. Apărea că, în loc să se rezume la îndeplinirea însărcinărilor ce le primea de la guvernul său, individul desfăşura pe cont propriu o activitate susţinută de contrabandă. El făcea să-i parvină prin valiza diplomatică, la un loc cu corespondenţa şi obiectele de folosinţă personală ce-i erau expediate de familia şi cunoscuţii săi din străinătate, mărfuri de dimensiuni şi greutate cît mai redusă, dar de valoare extrem de ridicată pe „piaţa" speculanţilor bucureşteni. Între aceste mărfuri locul cel mai important îl ocupau medicamentele şi în primul rînd antibioticele, pe care cei în suferinţă erau gata — în anii aceia — să le plătească la preţuri ce depăşeau greutatea lor în aur cu ambalaj cu tot. Nu erau însă dispreţuite nici ceasurile de mînă, lamele de ras şi chiar peniţele de toc rezervor cu vîrf de iridium, din care miliţia confiscase chiar cu prilejul cercetărilor iniţiate de mine o cantitate apre-

ciabilă. Deşi limitasem aceste cercetări la ceea ce se cheamă „mîna a treia" a grupului de traficanţi, evitînd pentru moment implicarea cîtorva „caizi" aflaţi în legătură nemijlocită cu Walther, adunasem — după părerea mea — suficiente declaraţii şi corpuri delicte, care probau activitatea ilicită a acestuia. Tare pe această convingere, am întocmit un raport asupra cazului, la care am anexat copii ale declaraţiilor celor mai edificatoare, precum şi fotografii ale mărfurilor de contrabandă confiscate. Furat de retorică, am propus, la sfîrşit, reţinerea şi trimiterea în justiţie a contrabandiştilor români şi semnalarea cazului la Ministerul Afacerilor Externe în vederea declarării lui Walther „persona non grata" şi a întocmirii unui protest ferm către guvernul reprezentat de el. Raportul a poposit pe biroul şefului meu din acea vreme, căpitanul Nanu Gheorghe.

Căpitanul, care împlinise chiar în luna aceea treizeci de ani, avea asupra noastră nu numai ascendentul vîrstei şi al gradului său, dar şi pe acela al unei activităţi „îndelungate" în securitate. Lucrase aici trei ani şi avusese nu o dată prilejul să-şi măsoare forţele cu agenţii unor servicii de informaţii, a căror demascare stîrnise vîlvă în ţară şi peste hotare. Ori de cîte ori sarcinile îi permiteau, Nanu umbla în uniformă; îi venea foarte bine şi suplinea întrucîtva absenţa totală a oricărei urme de marţialitate la acest intelectual, mai degrabă mărunt de statură şi purtător al unor ochelari cu lentile destul de groase pentru anii săi. El absolvise, în condiţii materiale extrem de grele, facultatea de litere şi filozofie şi în puţinele momente de răgaz pe care le avea deschidea mereu

ba o carte, ba o revistă, aflate întotdeauna la îndemînă. Avea în permanență un aer distrat, datorat mai ales faptului că se străduia să lucreze fără ochelarii care îi dădeau o înfățișare severă, de profesor de matematici, cu totul nepotrivită firii sale. Noi, cei tineri, îl iubeam și îl respectam pentru cordialitatea simplă cu care ne trata, pentru cultura sa și mai ales pentru exemplul viu de dăruire în muncă pe care ni-l oferea în modul cel mai natural și cel mai puțin ostentativ cu putință. De aceea, mi-a făcut o deosebită plăcere faptul că am fost chemat în biroul său. L-am găsit citind materialul întocmit de mine.

— Ia loc, Matei, m-a îndemnat Nanu. Tocmai terminam de citit povestea ta. Un adevărat rechizitoriu.

— Cred că faptele sînt concludente, iar rechizitoriul e întemeiat, tovarășe căpitan, am răspuns eu cu multă siguranță și cu o anumită lipsă de modestie.

— Concludente și nu prea. Vezi tu, noi am intuit destul de bine faptul că domnul Walther este un ticălos. De aceea, ai și primit ordinul să te ocupi de el. Ai început bine — adăugă el încurajator, văzînd cum mă dezumflu după prima remarcă. Dar de la a începe și pînă la a termina mai este... Desigur, nimic nu ne împiedică să lichidăm banda de traficanți care se învîrte în jurul lui Walther. Avem toate temeiurile și dovezile necesare pentru a o face în orice moment. Mă tem că aceste dovezi nu-i vor determina pe superiorii lui Walther să-i recunoască vinovăția. El poate susține că n-a văzut niciodată ceva care să semene cu mărfurile de contrabandă și nici cu infractorii

reţinuţi şi că totul este o înscenare destinată să-l compromită nu numai pe el, dar şi ţara pe care o reprezintă.

Va trebui, deci, să continui urmărirea individului şi a complicilor săi, luînd totodată măsuri de zădărnicire a acţiunilor de contrabandă susţinute de Walther. Am şi vorbit în acest sens cu maiorul Andreescu de la Miliţia Capitalei, la care te rog să te prezinţi încă astăzi. În timp ce miliţia îşi face datoria sa, noi ne-o facem pe a noastră. Să căutăm să stabilim cît mai repede cu putinţă fapte, dovezi, momente care îl implică direct pe Walther, singurele de natură să-l demaşte în ochii şefilor săi. Cam asta e tot, încheie Nanu întinzîndu-mi mîna peste birou.

— Pot pleca? am întrebat ridicîndu-mă.

— Desigur, a încuviinţat şeful meu. Te rog însă să revii să discutăm ori de cîte ori vei crede că este necesar. Sînt convins, după felul cum te-ai apucat de treabă, că vei rezolva acest caz repede şi bine.

Tonul prietenos al discuţiei şi mai ales ultima afirmaţie a căpitanului mi-au ridicat serios moralul. M-am apucat deci de treabă şi am avut prilejul să mă conving că, deşi scurte, indicaţiile lui Nanu se dovedeau salutare pentru finalizarea rapidă a cazului. Am reuşit să stabilesc, mai întîi, cum folosea Walther banii cîştigaţi de pe urma contrabandei. El îi „convertea", nu direct în valută forte, ci în lucruri de valoare pe care le cumpăra direct de la cunoştinţele sale din rîndul fostelor clase avute. Pe timpul acela, domnii în cauză aflaţi în aşteptarea unui miracol care să pună capăt „coşmarului", îşi prelungeau traiul de huzur vîn-

zînd, la prețuri derizorii în raport cu valoarea reală, obiectele de artă care le împodobiseră conacele, vilele și soțiile.

Odată scoase peste graniță, aceste obiecte ar fi recuperat însutit investițiile și eforturile de imaginație depuse de Walther în activitatea sa „de afaceri". Exista însă un anumit obstacol în calea realizării unei asemenea operații: comorile adunate erau prea voluminoase pentru a fi strecurate în coletele și corespondența personală trimise prin valiza diplomatică de către contrabandistul cu imunitate. De aceea, ele fuseseră îngrămădite, pentru moment, sub cheie, într-o cameră din apartamentul său, în așteptarea unei ocazii favorabile pentru a fi transportate. Găsirea unei asemenea posibilități devenise, se vede, preocuparea de căpetenie a lui Walther. Dar pe undeva, prin preajmă, pîndeam și eu, hotărît să împiedic o asemenea manevră și să îndeplinesc cel de-al doilea ordin al căpitanului Nanu: acela de a stabili fapte, dovezi, momente care să-l implice nemijlocit pe Walther, demascîndu-l în fața șefilor săi.

Într-o zi, am aflat că Walther făcuse Ministerului Afacerilor Externe român o propunere care prezenta interes pentru țara noastră. El se oferise să facă demersurile necesare pentru a aduce la București arhiva unei foste ambasade românești dintr-un stat cu care relațiile noastre fuseseră întrerupte ca urmare a războiului. Pe baza unei înțelegeri, guvernul lui Walther preluase atît reprezentarea intereselor României în țara respectivă,

cît şi reprezentarea intereselor acesteia la Bucureşti. Oamenii de cultură români ceruseră de mai multe ori Ministerului de Externe să intervină pentru recuperarea arhivei în cauză, care conţinea documente de o reală valoare istorică. Un anumit interes pentru acest schimb de documente exista şi de cealaltă parte. În consecinţă, acordul părţilor a fost obţinut repede, iar Walther s-a apucat cu rîvnă de ambalarea în lăzi şi sigilarea arhivei ţării respective, care urma să fie transportată de pe teritoriul nostru în străinătate. Nu este de prisos să precizez că această arhivă se păstra la sediul reprezentanţei conduse de Walther, unde se găsea şi apartamentul său personal. Se vede că operaţia împachetării materialelor îi dădea mult de lucru, căci angajase, timp de o săptămînă, pe doi dintre concetăţenii săi care locuiseră mai mulţi ani în România şi care primiseră tocmai viza de plecare. Atunci nu mi s-a părut deloc ciudat că, pe tot timpul cît a durat operaţia ambalării, cei doi au locuit acasă la Walther. Nu m-a frapat nici faptul că, imediat după terminarea împachetării, cei doi au fost conduşi la aeroport chiar de către Walther, care a rămas cu ei pînă la plecarea avionului. Nefamiliarizat prea bine cu atribuţiile diplomaţilor, am considerat normal ca cei doi să se bucure, la plecare, de atenţia reprezentantului ţării lor.

Considerînd întreaga poveste cu schimbul de arhive drept o acţiune oficială, nu am dat mai deloc atenţie acestei iniţiative a lui Walther şi nici nu m-am ostenit să văd şi eu lăzile ce conţineau arhiva, atunci cînd acestea au fost transportate la antrepozitele vămii, din Calea Rahovei. Ştiam doar că, înainte de a ajunge la destinaţie, coletele

respective urmau să tranziteze prin capitala țării lui Walther, unde ar fi trebuit să fie desfăcute, confruntate cu inventarele aflate în posesia proprietarilor și, apoi, preluate și reambalate de către aceștia. L-am pus, totuși, la curent pe căpitanul Nanu cu acest eveniment, mai mult așa... ca să nu spună că nu-l informez despre noutățile survenite. Șeful meu a rămas cîteva momente pe gînduri, apoi mi-a spus:

— Știi ce? Dă chiar astăzi o raită pe la vamă și vezi mai îndeaproape coletele astea. Nu trebuie să excludem cu totul posibilitatea ca omul tău să fi reușit să-și facă la el în țară unele aranjamente care să-i permită să deschidă lăzile înaintea inventarierii oficiale...

A fost suficient să văd coletele respective pentru a-mi da seama cîtă dreptate avusese Nanu și ce greșeală grosolană săvîrșisem. Mă aflam în prezența a nouă lăzi din categoria celor denumite în jargonul specialiștilor în transporturi „liftvanuri". Fiecare dintre ele avea un volum de circa șase metri cubi astfel încît, chiar în ipoteza că ambasada respectivă ar fi funcționat în țara noastră cîteva secole, membrii ei n-ar fi putut produce cantitatea de documente suficientă pentru a le umple pe toate. M-am întors la serviciu cu sufletul la gură, am dat buzna peste căpitanul Nanu, i-am raportat cele văzute precum și convingerea că lăzile conțin, pe lîngă arhivă, toate lucrurile achiziționate de Walther, și am propus să cerem Ministerului de Externe să intervină, pe căile diplo-

matice care îi stăteau la dispoziţie, pentru deschiderea oficială a lăzilor înainte ca acestea să părăsească teritoriul român. Pentru prima oară de cînd lucram cu el, Nanu a zîmbit obosit şi descurajat:

— De data aceasta am întîrziat. Ministerul de Externe nu va putea face un asemenea demers, dacă nu-i vom oferi dovezi neîndoielnice privind conţinutul ilicit al lăzilor, iar noi nu mai putem furniza asemenea dovezi.

Am ieşit din biroul şefului cum nu se poate mai amărît şi m-am îndreptat, fără chef, spre cantina ministerului.

La masă mă întîlneam aproape regulat cu un locotenent-major medic, cu faţa bălaie, grozav de deştept şi simpatic. Ne împrietenisem. Sîntem buni prieteni şi astăzi. Singurul lucru care mă deranja niţel în relaţiile noastre era acela că doctorul îmi împuia capul, ori de cîte ori mă găsea la masă, cu tot felul de detalii privind meseria sa de radiolog, şi mai ales cu calităţile şi performanţele aparaturii noi pe care o mînuia. În dimineaţa aceea l-am găsit din nou la cantină şi a trebuit să-l ascult, afectînd mult interes, dar în realitate aproape complet absent şi preocupat de necazurile mele. Doctorul Antoniu se apucase să-mi descrie cu mult entuziasm o instalaţie portativă de raze Roentgen pe care tocmai o luase în primire. Cuvintele „portativ" şi „raze" pe care Antoniu le-a repetat de mai multe ori m-au determinat brusc să-l privesc atent, ca şi cum l-aş fi văzut pentru prima oară. Îmi venise o idee:

— Cît de portativă zici că e staţia asta a ta?

— Cum nu se poate mai portativă. Îţi spun

doar de un sfert de oră că este montată pe un autocamion.

— Şi trebuie să te sui în camion pentru a putea fi radiografiat?

— Nu neapărat. Există şi posibilitatea mutării ei, pentru cazuri grave, în care este prudent să examinezi, de pildă, un accidentat înainte de a-l mişca din loc. De aceea, atît proiectatorul cît şi ecranul pot fi deplasate. Generatorul este însă fixat pe platforma acoperită. Dar de ce te interesează amănuntul acesta? Ai de gînd să-ţi frîngi gîtul pe undeva?

— Poate că da, poate că nu, i-am răspuns în doi peri. Dar spune-mi, prin ce grosime pot străbate razele emise de aparatul tău? Probabil doar printr-una aproximativ egală cu corpul omenesc!

— Nu e chiar aşa. Ştii, chestia asta depinde de structura, de compoziţia corpului radiografiat. În cazul metalului sau a unor substanţe anorganice, razele nu străbat de loc obiectele, ci le pun doar în evidenţă conturul. Dacă avem de-a face cu compuşi organici cum sînt: ţesutul muscular, hîrtia, lemnul şi altele, sau cu spaţii goale, razele străbat distanţe mari fără a putea fi oprite. Pe baza acestor însuşiri, razele Roentgen şi-au găsit în ultima vreme numeroase aplicaţii nemedicale. Dar tot nu mi-ai spus care este rostul examenului la care mă supui de cîteva minute.

În loc să-i răspund la întrebare, am respirat adînc. În minte începuse să mi se contureze un plan care putea oferi o soluţie pentru scoaterea cazului meu din impasul în care ajunsesem. Problema care mă frămînta era dacă trebuia sau nu să-i împărtăşesc acest plan lui Nanu şi să-i cer

sprijinul. Am decis destul de repede să nu fac acest lucru. Mă temeam că şeful meu nu va aproba această nouă iniţiativă. Mi se păruse că pentru el totul se sfîrşise, că nu mai era dispus să insiste, să lupte. Era o părere greşită, de fapt, nu-l cunoşteam încă suficient. Oricum, am decis să acţionez singur, iar faptul că Nanu nu mi-a reproşat acest lucru şi nu mi-a purtat niciodată pică, n-a făcut decît să accentueze regretul pe care îl resimt şi astăzi pentru purtarea mea. Dar în dimineaţa aceea m-am gîndit mai puţin la toate acestea. Mi-am luat deci pe loc libertatea de a-l pune la curent pe doctorul Antoniu cu problema pe care o urmăream şi l-am convins să mă însoţească în noaptea aceea, cu instalaţia sa, la antrepozite. L-am prevenit cinstit că era o iniţiativă personală şi că, deşi aceasta nu iese din cadrul legal, sînt multe şanse ca lucrurile să se sfîrşească prost pentru noi, iar el a reflectat îndelung. Am avut impresia că îl frămînta mai puţin natura consecinţelor care ne ameninţau direct şi mai mult posibilitatea deteriorării aparatului său nou şi minunat. La urmă mi-a spus simplu:

— Sînt cu tine. Avem însă nevoie şi de un şofer.

L-am „corupt" deci şi pe sergentul-major Ştefan, şoferul colectivului nostru. A mai trebuit convins şi directorul vămii, să ne lase înăuntru în timpul nopţii. S-a lăsat greu şi numai cu condiţia să fie şi el de faţă. Ne-am chinuit apoi cu toţii, plini de înfrigurare, toată noaptea. Aşa cum mă temusem, lăzile erau prea mari pentru a fi radiografiate pe toată lărgimea lor. A trebuit să ne mulţumim deci cu examinarea colţurilor, pe care

le-am introdus în fața plăcii fotosensibile sub un unghi de 45 de grade. Pînă la urmă am avut noroc. Dimineața aveam, alături de un maldăr de clișee stricate, patru poze pe care se puteau vedea cu claritate contururile unor tacîmuri, ferecătura în metal a unei icoane bizantine și un morman de bijuterii, compus, după toate aparențele, din inele, brățări, coliere și cercei. Am constatat ulterior că aceste bijuterii erau de fapt îngrămădite într-o cutie chinezească din lemn de piper lăcuit.

În zori, după ce am readus la bază camionul cu instalația, m-am instalat, cu filmele în mînă, pe un scaun din biroul căpitanului Nanu. O oră mai tîrziu, acesta mă scutura cu energie de umăr. Adormisem. Am sărit în picioare și i-am raportat totul, în poziția și în termenii cei mai reglementari cu putință, predîndu-i cele patru radiografii. Nanu m-a privit lung, apoi a examinat cu multă atenție pozele. Mi-a ordonat să plec imediat să mă culc, iar el a pus într-o mapă materialele și a plecat la șeful unității. De acolo, nu știu unde s-au dus, dar în aceeași seară, directorul vămii „Antrepozite" a primit dispoziție să rețină de la expediere coletele depuse de Walther. A doua zi, ambasadorul român acreditat în țara lui Walther a cerut deschiderea oficială a acestor colete. Au urmat zile de așteptare înfrigurată, în care diplomatul contrabandist, pierzîndu-și cu totul liniștea, intervenea cu energie, cu impertinență chiar, la Ministerul de Externe și la Direcția vămilor pentru cît mai grabnica expediere a lăzilor. După aproape două săptămîni, guvernul lui Walther și-a dat acordul pentru deschiderea coletelor, cu condiția ca operația să aibă loc în prezența unui reprezentant al său. Trei zile

mai tîrziu, acest reprezentant, care se numea Paul şi vorbea destul de bine româneşte deoarece lucrase mai mulţi ani la noi în ţară, rupea, după o atentă verificare, sigiliile diplomatice aplicate de Walther pe lăzi. Acesta nu era de faţă. În ajun, după o convorbire îndelungată cu Paul, plecase definitiv cu avionul în ţara sa. Pentru isprava comisă, a fost imediat eliminat din corpul diplomatic.

Din cei peste cincizeci de metri cubi, cît totaliza volumul lăzilor, abia vreo doi erau efectiv necesari arhivei propriu-zise. Restul spaţiului, neaşteptat de mare, servise mai ales împachetării unor garnituri şi piese de mobilă stil, a căror autenticitate şi valoare erau autentificate de semnătura unor maeştri ebenişti celebri. În rest, în colete au mai fost găsite mai multe seturi de tacîmuri, vase de aur şi argint, bijuterii, icoane vechi ferecate în metale şi pietre preţioase, blănuri scumpe, statuete şi chiar obiecte departe de a reprezenta o valoare artistică, aşa cum era o maşină de cusut „Singer" nouă-nouţă. Totul era evaluat cu minuţiozitate de experţii „Consignaţiei" aduşi special acolo, şi apoi trecut în procesul verbal pe care Paul a trebuit să-l semneze la sfîrşit, atestînd că lucrurile fuseseră găsite în coletele diplomatice ale ambasadei lor. Abia în a doua ladă a fost găsit un sul de carton din care a fost scos Tabloul. Puritatea clasică a liniilor sale şi lumina optimistă pe care o iradia au făcut să pălească parcă dintr-o dată strălucirea bijuteriilor şi a celorlalte comori orînduite pe mesele din faţa comisiei. Specialistul chemat să-l evalueze l-a privit îndelung în lumina aurie a toamnei. Apoi l-a examinat minuţios cu lupa. Într-un tîrziu a declarat:

— Este o piesă autentică, de mare valoare, considerată pierdută de mai multă vreme. Tabloul face parte din patrimoniul cultural al României şi, în consecinţă, nu poate fi evaluat în bani. Rog ca acest tablou să fie transportat de îndată la Muzeul de artă.

M-am întors în birou către seară, după ce totul se terminase şi după ce obiectele confiscate fuseseră predate în custodia şefului vămii. Domnul Paul plecase şi el la ambasada lui, ducînd în portbagajul maşinii arhiva pe care urma să o reambaleze. Pe drum, m-a izbit un vînt rece ce prevestea zăpada şi de care haina mea subţire nu prea reuşea să mă protejeze. Căpitanul Nanu studia la el în birou dosarul unui nou caz. În penumbra pe care o lăsa în încăpere lampa de birou, mai mult mi-a ghicit, decît mi-a văzut faţa:

— S-a terminat, Matei? Aprinde lumina mare şi ia loc cîteva minute. Aştept să-mi povesteşti.

Toate ca toate, dar ordinul de a aprinde lumina nu prea mi-a convenit. Din dimineaţa în care îi predasem clişeele făcute fără ştirea sa, nu prea mă mai încumetasem să-mi privesc şeful în ochi. Nanu zîmbea însă prietenos şi-mi vorbea ca de obicei pe tonul liniştit şi blajin care i se potrivea atît de bine. Am început să-i povestesc grăbit, amestecînd amănuntele: cum se deschiseseră lăzile, ce se găsise în ele, ce figură a făcut Paul cînd a semnat procesul-verbal . . .

Apoi i-am vorbit timp îndelungat, cu încîn-

tare, despre Tablou. Nanu şi-a trecut mîna prin părul des şi negru şi mi-a spus simplu:

— Te felicit din inimă, Matei. O voi face şi mîine la adunarea ofiţerilor în mod oficial şi în numele conducerii unităţii. Dealtfel, va trebui să-ţi înmînez şi premiul ce ţi s-a acordat şi care... aici Nanu făcu o pauză privind buzele mele vinete de frig — se va dovedi, sper, destul de important pentru a-ţi putea cumpăra un palton bun.

La puţină vreme după aceea, într-o duminică de dimineaţă, cu un soare anemic ce se ostenea zadarnic să topească bruma groasă de pe acoperişurile caselor, urcam împreună cu căpitanul Nanu treptele Muzeului de artă. Mergeam să vedem împreună Tabloul care-şi ocupase locul cuvenit.

NICHIFOR PIETRIŞ

AGENTA BLONDĂ

1. O AUDIENŢĂ CIUDATĂ

La începutul lunii februarie, tînărul inginer Adrian Comşa intră la directorul institutului de cercetări fără să mai aştepte să fie anunţat de secretară.

În dimineaţa acelei zile sosise din străinătate, unde participase la un colocviu ştiinţific internaţional.

Directorul, cunoscutul profesor Grigore Necula, de cum îl văzu intrînd, se ridică grăbit şi, potrivindu-şi pe nas ochelarii lui demodaţi, îi întinse mîna:

— Îmi pare foarte rău că nu am putut veni la aeroport, dar mă sufocă şedinţele. Adică ce să mai spun, parcă dumneata nu ştii? Ei, cum a fost? vru el să ştie cînd îl văzu aşezat în fotoliu.

— Bine, tovarăşe profesor, chiar foarte bine.

Comunicările specialiştilor români s-au bucurat de aprecieri pozitive.

— Am citit în presă ceva, dar cred că mai bine mi-ai spune dumneata cum a fost.

Profesorul Grigore îşi aşeză mai bine ochelarii şi Adrian Comşa povesti cu amănunte cele întîmplate, fiindcă ştia obiceiul directorului: el dorea să cunoască totul. La sfîrşitul discuţiei, scoase din servietă şi aşeză, în faţa profesorului, un plic destul de voluminos.

— Ce-i acolo? vru să ştie Grigore intrigat.

— Însemnări legate de lucrarea inginerului Mihai Georgescu. Şi-a susţinut cu doi ani în urmă teza de doctorat pe o temă de cercetare a laboratorului nostru.

— Ştiu, a fost o lucrare strălucită, se entuziasmă dintr-o dată profesorul. Chiar mi-a părut rău că nu a putut participa la simpozion. Mi se pare că se află la Viena, la tratament. Dar nu înţeleg ce caută aceste însemnări la dumneata.

— Dumneavoastră ştiţi că noi sîntem prieteni, cam de aceeaşi vîrstă, burlaci . . .

— Mă rog, deveni dintr-o dată nerăbdător profesorul. Le-ai avut cumva la dumneata?

— Da, tovarăşe profesor. Iată pe scurt cum s-au petrecut lucrurile. Am primit o scrisoare din partea lui Mihai în care mă ruga să trec pe acasă şi să iau de la părinţi o parte din însemnările lui legate de teza de doctorat. Cealaltă parte se afla în fişetul său, la care eu am acces.

— Foarte bine, probabil că şi-a zis, cît mai stă pe acolo să le revadă. Sau poate i-o fi venit cine ştie ce idei. Dar dumneata nu aveai voie să faci aşa ceva. Nu?

— Exact, tovarăşe profesor. Dar mi-am zis că nu sînt date care să... Mai ales că Mihai mă rugase să nu spun la nimeni. „Ştii cum sînt oamenii, îmi scria el, cine ştie ce ar putea să creadă". Aşa am gîndit şi eu. De altfel, aveţi aici scrisoarea, vă puteţi convinge personal.

Comşa scoase din aceeaşi servietă un plic obişnuit şi i-l întinse profesorului. Acesta îl luă circumspect, apoi îl desfăcu grăbit şi-i parcurse conţinutul.

— Da, zise el. Este limpede. Şi i le-ai dus?

— Vedeţi, aici... Comşa se codi puţin, ca şi cum cele ce aveau să urmeze nu ar fi trebuit spuse. Păi nu i le-am dat fiindcă nu l-am găsit. Şi atunci le-am adus înapoi.

— Şi eu aş fi procedat la fel, conveni profesorul. Dar tot nu înţeleg, spuse intrigat, cu ce te-aş putea ajuta eu pe dumneata?

— Sînt cîteva fapte care cred c-ar trebui cunoscute de tovarăşii de la securitate.

Profesorul, surprins, clipi des. Ochelarii îi alunecară pe nas şi el se grăbi să-i aşeze la locul lor.

— Păi atunci să vedem ce este de făcut...

2. PRIMA RELATARE A OFIŢERULUI DE SECURITATE

Pînă la urmă, au ajuns la concluzia să mă invite „la o cafea", la institut, să analizăm cazul împreună. M-am dus, mi-am relatat discuţia de mai

sus şi îndoielile lor, eu m-am interesat cine era acel Mihai Georgescu. Am aflat. Era un inginer tînăr ale cărui lucrări, şi mai ales teza de doctorat, făcuseră vîlvă în lumea ştiinţei. Pe cînd era în ultimul an de facultate, începu să frecventeze una din bibliotecile străine aflate în Bucureşti, unde, pe lîngă publicaţiile care îl interesau, participa şi la alte activităţi: vizionări de filme, întîlniri cu diferite personalităţi de peste hotare.

După terminarea facultăţii, Mihai se dedică cercetării de laborator şi pregătirii tezei de doctorat; întrerupe vizitele la bibliotecă. La cîţiva ani, însă, după terminarea facultăţii, „Fundaţia H" dintr-o ţară occidentală oferea tînărului inginer o bursă pentru specializare în laboratoarele proprii.

„Fundaţia H" este cunoscută în lume ca o instituţie de prestigiu, care sprijină cercetătorii de valoare şi în special tinerii să se specializeze în modernele-i laboratoare. Dar ceea ce se cunoaşte mai puţin este activitatea „nevăzută" pe care o desfăşoară anumiţi salariaţi ai instituţiei şi anume aceea de a determina pe unii din bursieri să nu se mai întoarcă în ţara de unde vin, ci să rămînă, fie să lucreze mai departe în cadrul fundaţiei, fie să se angajeze la diverse uzine sau laboratoare. Există indicii care arată că aceşti salariaţi sînt finanţaţi de către uzinele şi laboratoarele respective, unii din ei fiind agenţi ai unor servicii de spionaj.

...La terminarea specializării Mihai Georgescu se întoarce la institut.

Tînărul inginer se afirmă ca un om deosebit de valoros. Împreună cu Adrian Comşa, cu care este prieten, participă la citeva simpozioane în străinătate.

Discuţia cu Adrian Comşa o voi reproduce în întregime. El mi-a relatat că ajungînd în străinătate şi-a căutat prietenul, aflat la tratament.

„Am format numărul indicat şi mi-a răspuns o voce de femeie. I-am spus cine sînt şi ce doresc.

— O clipă, mi-a zis ea, să vă dau legătura.

Am aşteptat destul de mult, apoi mi-a răspuns tot o femeie. Mi s-a părut că o cunosc. Nu mă înşelam. Era Clarence, o prietenă a lui Mihai, cunoscută în timpul cît fusese la specializare.

— Unde eşti? a vrut ea să ştie.

— La hotel.

Mi-a cerut adresa. I-am dat-o. Şi nu peste mult timp Clarence era la mine în cameră.

I-am spus că trebuie să-l văd pe Mihai, întrucît am ceva pentru el, iar eu nu am decît două zile de stat şi trebuie să mă-ntorc în ţară...

— De unde o cunoaşteţi pe Clarence? am vrut să ştiu.

— Din povestirile lui Mihai. Sînt prieteni buni, se pare că are chiar intenţia să o ia de soţie.

— I-aţi spus ce conţine plicul?

— Nu. Ea însă ştia. Mi-a zis că Mihai fiind plecat într-un sanatoriu unde urma să-şi petreacă convalescenţa, a rugat-o să ducă ea plicul.

— Şi de ce nu i l-aţi dat?

— Vedeţi, aici lucrurile se încurcă. Pur şi simplu nu am avut încredere în ea. Ştiam ce conţine plicul, erau totuşi date... Ştiu că am greşit, că

am scos din ţară asemenea materiale, dar mi-am răscumpărat greşeala, cred.

— Asta este altă problemă, am zis. Şi ca să fiu sincer, poate c-ar trebui să ne gîndim dacă nu cumva însemnările au fost fotografiate?

— Asta... cam aşa este, a recunoscut puţin derutat. Şi eu m-am gîndit la acest aspect şi încă... Dar puteam foarte bine să tac, să nu spun nimic, să pun hîrtiile la loc, să-i duc doamnei Georgescu celelalte hîrtii, să-i spun că nu l-am găsit pe Mihai, ceea ce trebuie să admiteţi că este adevărat, şi azi nu mai eraţi aici.

A zîmbit ironic. Era rîndul meu să recunosc că avea dreptate.

— Tocmai, mă întreb ce v-a determinat s-o faceţi!

— V-am spus doar. Clarence nu mi-a prezentat încredere. Ce ştiam despre ea?"

3. SE SCHIMBĂ DATELE PROBLEMEI

— Am o surpriză pentru dumneata, mi-a zis şeful şi mi-a întins scrisoarea lui Mihai Georgescu adusă de prietenul său Comşa.

Am luat scrisoarea, m-am uitat la ea. Unde era surpriza de care vorbea şeful meu?

— Ştiu, doar eu am adus-o...

— E falsă, a zis şeful ca şi cînd ar fi spus că în ziua aceea era luni şi a doua zi urma să fie marţi sau cam aşa ceva, un lucru foarte firesc.

— Cum adică, falsă?

Cred că am avut o mutră caraghioasă, fiindcă şeful meu a pufnit în rîs, ceea ce, trebuie să recunosc, nu o face prea des.

— Acum se limpezesc nişte lucruri, nu?

Şi fără să mai aştepte răspunsul meu:

— Această Clarence cred că face parte din acei care nu prea se ocupă cu ştiinţa la „Fundaţia H".

— Nici nu este om de ştiinţă. Comşa zice că e dactilografă sau cam aşa ceva.

— Hm, a murmurat şeful meu. Atunci, vedeţi ce spun părinţii lui Mihai. Poate că ei ştiu mai mult despre această frumoasă blondă. Şi încă ceva, a ţinut el să precizeze în timp ce mă pregăteam să părăsesc biroul: poate că ar trebui să stai de vorbă, mai pe îndelete, cu Adrian Comşa. Cîte ceva am să mă străduiesc să aflu şi eu.

Casa bătrînilor Georgescu se află pe lîngă Piaţa Dorobanţi. Începuseră ploile de primăvară şi se deschiseseră, bineînţeles, şantierele construcţiilor de locuinţe. Peste tot noroi, basculante şi materiale depozitate.

M-a întîmpinat o femeie cu părul albit mult pe lîngă tine. I-am spus că îl caut pe inginerul Mihai.

— Eu sînt mama lui, a zis femeia cu o căldură pe care numai bătrînii o au atunci cînd vorbesc despre copiii cărora le duc dorul. Poftiţi înăuntru.

Am intrat într-un hol micuţ şi în timp ce îmi scoteam pardesiul ud de burniţă, m-am oprit în faţa unui tablou.

— Băiatul dumneavoastră?

Bătrîna a dat din cap.

— Va trebui să-l scot cînd s-o întoarce. Sînt sigură că n-o să-i placă. Dar eu şi soţul meu, de fiecare dată cînd pleacă în străinătate, îl aşezăm aici în hol. Aşa trăim cu senzaţia că, atunci cînd venim din oraş, el ne întîmpină, cum făcea cînd era mic. Şi fiindcă nu ajungea la yale aveam un scăunel pe care se urca. Băiatul a crescut... Dar poate că toate acestea nu vă interesează... Şi-apoi, nici nu ştiu cine sînteţi...

I-am spus că sînt ofiţer de securitate.

— Nu vă speriaţi, am liniştit-o eu urmînd-o în cameră. Fiului dumneavoastră nu i s-a întîmplat nimic.

Femeia s-a întors spre mine şi m-a privit adînc în ochi.

— Noi, bătrînii, sîntem oameni ciudaţi. Tresărim ca animalele pădurii la fiecare zgomot, cînd e vorba de copiii noştri.

— Aveţi motive să fiţi îngrijoraţi de fiul dumneavoastră?

— Printre străini i se poate întîmpla orice, a zis încet femeia.

Mă aflam într-o cameră spaţioasă, mobilată cu gust. Rafturi pînă în tavan, burduşite cu cărţi. Literatură şi istorie. Foarte multe cărţi de istorie românească. Niciodată pînă atunci nu mai văzusem într-o casă atîtea volume de istorie românească.

— Soţul meu a fost profesor de istorie, a zis bătrîna, răspunzînd privirii mele.

— Şi acum?

— Pensionar. Mai lucrează însă, din cînd în cînd, în cadrul institutului de istorie, secţia veche... A fost unul din specialiştii manuscriselor vechi româneşti. Iar unii oameni nu au astîmpăr nici cînd ies la pensie.

— Mai aveţi alţi copii afară de băiat?

Am încercat un sentiment ciudat: jenă amestecată cu ciudă. Vii în casa omului şi tulburi o anumită linişte, un echilibru sufletesc, cu întrebări.

— E singurul. Ochii noştri din cap.

— Şi de ce inginer?

— Unele din enigmele vieţii... Soţul meu a dorit din tot sufletul ca fiul nostru să iasă istoric. S-a şi pregătit pentru aceasta, dar...

— V-a scris în ultimul timp?

— În ultimul timp, nu, a zis bătrîna...

— Cînd aţi primit ultima scrisoare?

— Mîine se împlineşte o săptămînă. Şi ne este destul de greu... Dar îi cunoaştem obiceiul. Aşa face totdeauna înainte de a sosi. Noi aşteptăm scrisoare şi iată că apare el. Ochii femeii se umeziră brusc.

— Mi-e greu să vă întreb, dar vă rog să mă înţelegeţi... vă scrie ceva deosebit...?

— Lucruri banale. Cum o duce, ce tratament face. Şi vi le dau să le citiţi. Nu sînt multe şi nici nu conţin secrete.

Am luat dintr-o casetă de lemn de nuc pe care

bătrîna mi-a întins-o un vraf de scrisori şi le-am citit.

După amiază relatam cît mai concis şefului concluziile mele. Cum nu-i place să o întinzi la vorbă, mi-am expus cît mai lapidar punctul de vedere.

— Ceea ce m-a intrigat a fost faptul că, în scrisorile trimise, Mihai Georgescu nu pomeneşte nimic de femeia la care se referea Comşa. Am întrebat-o pe bătrînă, dacă ştie ceva de Clarence. Ştia. Cu un an în urmă i-a făcut o vizită.

Clarence nu i-a plăcut nici bătrînei şi nici profesorului.

...După cum reiese însă din ultima scrisoare, Mihai Georgescu se afla la Salzburg, plecat cu o săptămînă înainte de a sosi Adrian Comşa, unde audiase seria concertelor prezentate de către orchestra din Philadelphia. Apoi se întorsese să-şi continue tratamentul în clinica profesorului Bauer. Înseamnă că de această absenţă profitase Clarence sau cei din spatele ei. Fiindcă cine altcineva era mai în măsură să ştie din timp ce va face Mihai Georgescu? Şi oare relatarea inginerului Comşa fusese completă?

4. ULTIMA DISCUŢIE CU ADRIAN COMŞA

— Nu aţi fost sincer cu mine, tovarăşe Comşa, am zis cuprins de tristeţe. Scrisoarea este falsă. Ce s-a întîmplat, deci, în străinătate?

— V-am spus...

— De acord. Dar nu tot. Cred că ceva vă apasă... S-a uitat în ochii mei.

— Fie, a zis.

Am dat din cap în semn că poate avea încredere în mine.

— Cînd am venit ultima dată la Bucureşti, Clarence mi-a dat întîlnire la hotel. M-am dus fără ştirea lui Mihai. Şi femeia este foarte frumoasă...

— Şi la Viena?

— A venit, cum v-am spus, la hotel. Era într-o seară. Am petrecut pînă tîrziu, apoi ea a rămas la mine. Eram frînt, am dormit, dar nu ştiu cum s-a întîmplat că m-am trezit imediat. Deschizînd ochii, am surprins-o cercetîndu-mi la lumina unei lanterne conţinutul servietei. Am stat nemişcat simulînd că dorm. Ştiam că plicul o interesează.

L-a luat, a plecat cu el în baie. A venit într-un tîrziu în cameră. Am văzut că a pus ceva în poşetă. Am aşteptat pînă a adormit, apoi m-am ridicat şi, fără să aprind lumina, i-am luat din mers poşeta. În baie am deschis-o. Nu mă înşelasem. În ea, alături de lanternă, se afla un minuscul aparat de fotografiat. La aparate foto mă pricep. I-am voalat filmul şi m-am culcat lîngă ea, fără să mai pot adormi, pînă la ziuă.

Mi-am zis că întrucît nu şi-a atins scopul puteam să spun aproape în întregime adevărul. Nu în întregime, s-a corectat el. Cum să spun, că mi-am înşelat prietenul?

Comşa era sincer şi zbuciumul lui sufletesc m-a impresionat...

...În ziua în care Mihai Georgescu sosea din străinătate, am cerut şefului să-mi aprobe să merg la aeroport.

— Pentru ce? a vrut el să știe. Crezi că este nevoie să faci cunoștință cu el?

— Uneori, în aceste zile, am avut senzația că sînt din familie. Am intrat în atîtea lucruri intime...

— Și Adrian Comșa va veni la aeroport? Și dacă împreună cu Mihai va sosi și Clarence?

M-am uitat surprins la șef. Ei nu, că prea departe merge cu imaginația.

— Știți ceva în sensul ăsta?

A ridicat din umeri.

— De unde să știu? Am presupus doar.

Presupunerea șefului meu mă găsise complet nepregătit.

— Adrian Comșa va fi la aeroport, am zis. Cel puțin așa mi-a promis. Sînt doar prieteni.

...Am sosit mai devreme la aeroport. Mi-am găsit un loc mai retras. Simțeam nevoia să-mi limpezesc gîndurile. Încă mai stăruia în capul meu ideea că ceva îmi scăpase. Este adevărat că aveam motive să fiu bucuros. Într-un fel, deși nu-l văzusem niciodată, fusesem apărătorul lui Mihai Georgescu. Îl ferisem, pusesem o stavilă nevăzută între el și agenții serviciului străin de spionaj. Era limpede pentru mine rolul jucat de Clarence: cal troian. Și mai era ceva: femeia nu era o novice, și mai ales nu avea scrupule.

A pune mîna pe notițele tînărului savant român era o miză destul de mare. Și poate că această Clarence își asumase singură răspunderea.

Femeie ambițioasă. Aș fi vrut s-o văd în carne și oase. Din descrierea făcută de Comșa putusem să-i întregesc cît de cît chipul. Bătrîna, mama lui Mihai, pusese prea multă patimă, tonurile erau în-

chise, nu le puteam lua prea mult în seamă. Dar bătrîna spusese un lucru pe care numai o femeie ca ea îl poate simţi cu sufletul: Clarence este vicleană. „De asemenea femei este bine să te fereşti, domnule Ene ... "

Şi Adrian Comşa ... Neplăcută situaţia lui, dar oricum numai el trebuie să-i spună. Numai el, destăinuind tot ce se întîmplase, îl putea convinge de nesinceritatea femeii şi de pericolul unei asemenea legături.

Dacă aş fi stat eu de vorbă ... Şeful meu respinsese de la început o asemenea idee. Ar fi fost posibil ca Mihai Georgescu să devină suspicios. Mai bine să ne păstrăm anonimatul; pentru noi esenţialul era îndeplinirea misiunii. Adrian Comşa va fi mult mai convingător ...

În taină am încercat un sentiment de încredere şi chiar de admiraţie pentru robusteţea firii lui.

În geamurile mari ale aeroportului ploaia măruntă de primăvară; larma obişnuită a aerogării; vocea cristalină a crainicei care anunţa sosirea avionului, apoi pasărea argintie care ateriza într-un nor de apă pulverizată ... M-am smuls cu greu din starea care pusese stăpînire pe mine.

„Ei, hai băiete, nu fi sentimental", m-am îndemnat. Mi-am cules pardesiul de pe fotoliul alăturat, l-am îmbrăcat fără grabă. La parter grupul compact al celor care aşteptau sosirea avionului s-a fărîmiţat. Am văzut-o pe bătrîna Georgescu alături de profesor şi pe Adrian Comşa ... Primii, îmbujoraţi de emoţie ca nişte şcolari, ultimul, puţin palid, ţinînd stîngaci un buchet de flori. „Cred

că n-o să se apuce să-i spună imediat cele întîmplate."

De altfel, în ultima discuţie îi sugerasem că nu trebuie să se grăbească. Dar oare poţi şti totdeauna ce este în sufletul omului?

Bucuria aceasta a aşteptării a pus stăpînire dintr-o dată şi pe mine. Am coborît la parter şi am rămas deoparte, tulburat.

...Avionul s-a oprit şi ploaia a stat ca prin minune. Grupuri, grupuri, pasagerii se îndreptau spre intrarea în aerogară, mecanicii se învîrteau pe lîngă uriaşa pasăre obosită, dormitînd parcă, după un drum atît de lung.

Iată-l pe Mihai Georgescu. După fotografia văzută în casa părinţilor lui, l-aş cunoaşte dintr-o mie. Făptura lui degajă ceva fragil. Poate că l-a obosit călătoria, sau, poate că încă se resimte după boală.

Dar, Dumnezeule, cred că nu visez. Nu, trebuie să fie o greşeală. Ba nu este nici o greşeală. Pe măsură ce se apropie, mă conving tot mai mult că ceea ce văd nu este halucinaţie. Femeia care păşeşte lîngă el, elegantă şi cu un mers graţios, este Clarence. Iată, Mihai a luat-o cu gingăşie de braţ şi ea s-a întors spre el zîmbindu-l fermecător.

Vreau să văd reacţia celor trei... Pe bătrîni nu-i văd, dar Adrian Comşa e ca o stană de piatră. Cum stă cu florile în mînă, pare o barză rătăcită în holul imens al aerogării. Mai am timp să văd că această Clarence este foarte frumoasă, apoi grupul iese din cîmpul meu vizual. Aştept, trebuie să se îndrepte spre ieşire.

Calculul femeii este simplu, îmi zic. Nimeni

nu spune prietenului său apropiat: „Ştii, am făcut dragoste cu iubita ta." Înseamnă că voalarea filmului a luat-o drept un eşec tehnic?

Recunosc că sînt uluit, dar nu are rost să mă grăbesc ca să-l anunţ pe şef.

Grupul celor cinci a apărut în apropierea vămii. Sînt curios să văd ce valize are Clarence. Am timp berechet. Mă îndrept spre telefonul public.

Îmi răspunde Schipa.

— Bătrîne, zic, unde e şeful?

— Alături de mine. Să ţi-l dau?

— Te rog. „Vă cheamă Ene", aud. „Ce vrea?" întreabă şeful.

— Ştiţi cine a venit cu Mihai Georgescu? vreau eu să-i fac o surpriză.

— Hm, zice, deşi ar putea să întrebe cine. Îmi dau seama că l-am întrerupt din cititul unui material important, probabil un raport al lui Schipa.

— Domnişoara Clarence, spun, străduindu-mă să adopt un ton cît mai firesc, de parcă i-aş comunica cine ştie ce banalitate.

— Vino şi dumneata încoace. Sau te-ai îndrăgostit de frumoasa blondă?

— Am înţeles.

— Ura.

Aşez receptorul în furcă, încet fără grabă.

„Deci asta era, îmi spun eu. D-asta mă îndemnai"... „Du-te, du-te la aeroport".

OLIMPIAN UNGHEREA

DINCOLO DE APELE LIMPEZI

La întorsătura Motrului, acolo unde primeşte apele Huşniţei, se întinde o luncă îngustă, cu pămîntul gras, străjuită de sălcii bătrîne, scorburoase, cocîrjate deasupra apelor. Pămîntul e acoperit cu puzderie de flori şi o iarbă solzoasă, aşezată în straturi moi.

E un colţişor liniştit. Chiar şi în timpul verii tihna luncii era rar tulburată... Turiştii nu au ajuns încă pînă aici.

Dar acum era toamnă. O toamnă plină de brînduşe tîrzii, de busuioc şi cimbrişor, de mirosul tămîioasei ce răzbătea din dealul Strehăii.

Petrache Duduleanu stătea în faţa „conacului" din răchită albită, răsucită şi împletită cu meşteşug. Curăţa rame de stup, mînuind o spatulă din lemn înnegrit. Fluiera uşurel un cîntec de demult, la fel cu mai toate cîntecele bătrîneşti: un pic triste, un pic şăgalnice şi cu o leacă de mînie strunită, scăpărînd ici-colo pe cursul neted şi blînd al melodiei.

— Aaheeeiii! ...

Bătrînul își înălță fruntea, cătînd să afle cine chiuie așa de amarnic. Strigătul hăuli o vreme printre sălcii, apoi se stinse încet, pierind la vale în apele Motrului. Duduleanu scormoni cu privirea buza malului dinspre bac, de-acolo de unde cineva slobozise chemarea. Zări răsărind dintre sălcii un bărbat înalt, cu cizme și bluză de vînt, fluturîndu-și prietenos brațele către el. Inima bătrînului prinse deodată să bată într-un fel anume, ciudat, săltîndu-i în gîtlej un nod de bucurie.

— Heeeiii! ...

Răspunsul bătrînului clocotise gros și prelung deasupra luncii, după care pluti în jos, supt de pînza apelor.

Petrache se ridică de pe scăunel, trînti spatula și rama una peste alta și se îndreptă către oaspete. Se opri, așteptîndu-l, drept și spătos, cu chica aspră și albă zburlită de vînt, cu brațele atîrnîndu-i din umerii încă puternici.

Neașteptatul musafir, după ce alergase, tăind de-a curmezișul poiana, se opri la doi pași în fața bătrînului.

— Bine te-am găsit, nea Petrache!

— ... tă-te să te bată, Radule! Ia să te văd mai de aproape. Se îmbrățișară vîrtos, privindu-se îndelung, abia apoi își strînseră mîinile bărbătește.

— Iacă-tă-mă-s, nea Petrache! făcu Radu. Te gîndeai că mă vezi?

— Îi aproape anul de cînd nu te-am văzut! Te-ai domnit, de! Ai uitat de moș Petrache! ... îl dojeni cu blîndețe bătrînul, după care se interesă ce fac ai săi, dacă sînt bine ... Cezar a mai cres-

cut, nu? E ştrengar mare, aşa-i? Ia zi, pe la slujbă ce mai e, colonelul Dinu cum se mai ţine?! Tu de ce eşti îngîndurat? Nu rîde, că eşti!

— Nene Petrache, crezi matale că rezist eu la atîtea întrebări deodată? Abia-mi trag sufletul. Ştii de unde vin pe jos? Tocmai de la Butoieşti. Am lăsat dracului hodoroaga aia de tren şi-am tăiat-o peste cîmp.

Vorbiră despre familie cîteva minute, apoi Radu trecu la altceva. Da, are iar un caz „al dracului de încîlcit", „Bate pasul pe loc" şi simte că „nu-l mai ţin nervii". Venise pentru o zi la prisacă...

Soarele trecuse de ora prînzului. Petrache Duduleanu îşi omenise oaspetele ca la cîşlegi: pui la frigare, saramură de peşte, brînză cu mămăligă şi ouă jumări, toate stropite din belşug cu un vin negru de Slătinic, vîrtos şi tare, dezmierdat de pămîntenii locului cu un nume de rezonanţă păgînă: Zaibăr.

Cîteva linguriţe de miere, de culoarea aramei topite, încheiară acest prînz cîmpenesc. În umbra căsuţei de răchită, bătrînul întinse o cergă groasă, îşi umplu luleaua cu un tutun negru, aromat, peste care aruncă un tăciune aprins, cules din spuza de sub pirostrii. Se aşezară alături, Radu întinzîndu-se pe spate, cu braţele sub căpătîi.

— Ce linişte-i aici! spuse el, închizînd ochii o clipă.

Bătrînul îl privea tăcut pe sub sprîncenele stufoase. „Aşa făcea şi pe timpuri, cînd era un

boboc și dădea fuga la mine... tovarășe colonel în sus, tovarășe colonel în jos... se agita ca argintul viu prin birou! Eh! oftă bătrînul... colonelul Duduleanu... sublocotenentul Radu... Sînt aproape cinsprezece ani de atunci!..."

Îl întrebă, într-un tîrziu, așa, ca răspunzînd unor gînduri:

— Radule, tu l-ai apucat pe Hariton Răducanu?

— Care Hariton?

— Pe maiorul Răducanu!

— Nu!

— Nu?! Păcat, spuse bătrînul cu glas scăzut. Era un om ciudat. Îi plăcea singurătatea. Unicul lui prieten eu i-am fost. Doamne, cum a zburat timpul! S-a prăpădit într-un accident, la Petroșani... Am lucrat atîția ani împreună! Păcat că nu l-ai cunoscut! Da' cum de nu l-ai apucat? Așa... da! Tu ai venit cu vreo trei sau patru ani mai tîrziu...

Petrache se răsuci pe cergă, tuși zdravăn, oftă, trase din lulea în liniște, cîteva minute lungi. Apoi începu simplu, firesc, cu vocea ușor voalată de o emoție strunită.

— Era Hariton ăsta un tip care te uluia! Cînd te privea în albul ochilor, te simțeai mic. Și era doar o mînă de om, slăbuț, pirpiriu la trup. Trecuse prin cîteva pușcării și lagăre, urmărit mereu de siguranță Era omul de acțiune prin excelență. A muncit ca activist de partid pînă prin cincizeci și unu, cînd a fost trimis să lucreze la securitate. În cîteva luni i se dusese vestea în tot ținutul Olteniei. Erau tot soiul de bande pe vremea aceea. Dar îi luaseră frica. Înțelegi? Îl amenințaseră cu

moartea, îl urau, dar se temeau de el ca de dracu.

Petrache Duduleanu își scutură luleaua, bătînd-o ușurel de o buturugă de lîngă peretele „conacului". Vorbi după o vreme, cu aceeași voce scăzută, continuînd să-și depene firul amintirilor:

— Au fost zile aspre atunci! ... Era aproape ca-n vreme de război. Cu Răducanu m-am împrietenit încă din primele zile. Nu era vorbăreț, dar cînd spunea ceva, ori te ardea la inimă, ori te umfla rîsul. Nu știu să fi spus vreodată vreo vorbă nelalocul ei. Întrucîtva ne asemănam la fire, poate că de-aia ne și căutam, tacit, unul pe altul. Îmi amintesc de o acțiune la Peștișani, un sat asvîrlit mai încolo, pe niște dealuri, către Baia de Aramă. Era prin toamna lui nouă sute cincizeci și patru ... O toamnă ca acum: calmă, aurie, plină de mirosul merelor coapte. Ei, și într-o toamnă ca asta, se aciuase o bandă în satul Peștișani, o bandă încropită în jurul unui fugar de prin părțile locului, fostul legionar Potîrcă. Răducanu îl împuținase simțitor și Potîrcă turba. Făcuse jurămînt de răzbunare. Se vînau reciproc. Într-o zi, așa către chindie, numai ce-l văd venind pe Răducanu la mine, îmi cere tutun să-și răsucească o țigară și-mi spune:

— Petrache, să nu zici nu, diseară mă duc la Potîrcă.

— Unde?! l-am întrebat. Ce te-a apucat?!

— Acasă la Botgros!

Botgros era un morar în capul satului, la care mai cinam cîteodată. Îl bănuiam noi că nu prea ne are la suflet, dar nu vedeam legătura între Potîrcă și morar, așa că l-am întrebat:

— Ce rost are aici morarul?

— Are, zîmbi straniu Răducanu. Vrea să mă dea lui Potîrcă.

— Eşti nebun! am strigat eu. M-am repezit la el şi l-am zgîlţîit zdravăn. Spune, ce ştii? Răducane, să nu faci o prostie. Spune-mi tot ce ştii!...

Îl zgîlţîiam cam tare, dar, deşi eram şeful lui, n-am avut tăria să-i strig răspicat două cuvinte: „iţi ordon!" S-a uitat la mine lung, a rostit doar atît, foarte încet:

— Puteam să nu-ţi spun nimic. Potîrcă vrea o răfuială cu mine. Nu cu noi toţi, înţelegi? Cu mine! Lasă-mă să mă duc, Petrache!

Parcă mă lovise ceva în moalele capului. I-am cerut, fără să-l privesc:

— Spune-mi tot ce ştii!

Mi-a raportat, zgîrcit la vorbă, cum îi era felul, că Botgros l-a poftit la masă, pe diseară, dar că a aflat că Potîrcă cu banda lui vor să-l prindă în capcană, viu. Şi că el, Răducanu, i-a trimis vorbă morarului că se duce, că-i e dor de un chef pe cinste. Asta era tot.

— Nu te duce! i-am spus. Hai să le întoarcem capcana pe dos!

Ţin minte şi acum, aveam trei oameni la Peştişani în ziua aceea şi mai erau şi doi miliţieni, deci cinci, iar pînă seara, era timp să reped maşina la regiune şi să aduc întăriri. La ora cînd trebuia să meargă Răducanu, am fi înconjurat casa morarului şi banda lui Potîrcă ne-ar fi căzut în plasă.

— Nu! a zis Răducanu. Va curge sînge. Potîrcă va riposta, îl cunosc mai bine decît tine. Te rog, lasă-mă să mă duc singur! Dacă faci vreo mişcare cu oamenii, se află imediat în sat şi se

duce dracului toată treaba. Stai liniștit la postul de miliție, sau fă ce-i vrea, plimbă-te prin sat, du-te la cîrciumă, aiurea, numai spre casa lui Botgros nu! ...

Îmi amintesc, s-a ridicat brusc de pe scaun și s-a înfipt în fața mea, țapăn, privindu-mă de jos în sus, că era mai scund ca mine cu un cap.

— Dacă mă asculți, Petrache, pînă la miezul nopții îți aduc la postul de miliție toată banda, cu Potîrcă în cap, vii și nevătămați, auzi?

Am cedat cu greu. Toată după-amiaza aceea și seara au fost un coșmar pentru mine. Îmi reproșam slăbiciunea în fața lui Răducanu, mă blestemam, mă perpeleam cu toate gîndurile negre și presupunerile nenorocite pe capul meu. Dar Răducanu s-a dus singur ... Cum a fost acolo am aflat mai tîrziu, în anchetă.

Duduleanu tuși de cîteva ori gros, dregîndu-și glasul, după care continuă la fel, domol:

— Era noapte, va să zică. După ce a străbătut bezna ulițelor, Răducanu a urcat dealul, în preajma morii. În tinda casei, lumina puternic un petromax. A pătruns în curte. De jos, din odaia de sub moară, unde în atîtea rînduri cinasem împreună, răzbătea prin crăpătura ușii o geană de lumină și muzică de patefon. A împins ușa cu umărul și a intrat. Camera era micuță, cu geamuri zăbrelite, și el a observat atunci că ferestrele erau înfundate cu perne. Botgros, Potîrcă și încă trei ședeau pe lîngă pereți, așezați pe niște taburete scurte, cu trei picioare. Lîngă morar, direct pe podea, patefonul. Alte mobile nu erau. Patru țevi de armă erau îndreptate spre el cînd a deschis ușa.

După ce a oprit patefonul, morarul a scos şi el de la brîu un pistol greu, nemţesc, i-a tras piedica, a rînjit şi l-a îndreptat spre Răducanu. Răducanu a întins doar mîna încet. Avea în mînă o grenadă, din acelea, din fontă, cu pătrăţele. O ţinea strîns în pumn. Le-a explicat că a tras dinainte ştiftul de siguranţă, aşa că . . . dacă desfăcea pumnul, grenada exploda. Le-a atras atenţia că, dacă îl omoară, vor fi şase morţi în cămăruţa aia, scăpare nu există! Morarul şi ceilalţi se holbau la el. Hotărîrea fermă din glas şi privirea grozavă a lui Răducanu i-a derutat. Ştia să privească Răducanu. Cînd se uita el urît la un cîine, potaia începea să chelălăie şi o lua la sănătoasa. Răducanu le-a poruncit, să pună armele în miljocul camerei. Apoi s-a rezemat cu spatele de uşă. Strîngea grenada în pumn şi aştepta.

Mi-a spus mai tîrziu, că unul dintre bandiţi, unul cu părul cărunt şi mustaţa groasă ca o semilună neagră, l-a făcut nebun. Zicea într-una: „Ăsta-i nebun! Ăsta-i nebun!", dar a fost primul care a depus „Z.B"-ul acolo, jos, pe podea. Un altul, mai tînăr şi roşu la faţă, care purta o căciulă ofiţerească din biber, a urlat la ceilalţi, cu o voce neverosimil de groasă pentru statura lui: „Nu vă lăsaţi fraieriţi, mă! Auziţi, nu sîntem babe, mă! Ce vă holbaţi aşa la el?! Ne minte, grenada aia e un rahat, o farsă, n-are focos! . . . " Răducanu i-a răspuns, fără să clipească măcar, că grenada e adevărată şi el nu iese fără ei din moară. Potîrcă l-a măturat cu braţul pe tînărul cu căciula din biber, a făcut un pas spre Răducanu şi a rămas aşa, stană de piatră, în faţa lui. După o vreme i-a vorbit ofi-

ţerului cu acelaşi sînge rece, trădat doar de privirea care-i aluneca ferit într-o parte, ocolind acum ochii mari, albaştri şi rotunzi ai lui Răducanu. Pronunţa cuvintele aproape şoptit, cu pauze lungi:

— Domnule locotenent — era locotenent pe atunci Răducanu — ne vînăm de mult unul pe altul... Există o furie care ne învrăjbeşte... Dar să ştii că te-am subestimat, domnule locotenent... Aici am greşit! ... Mi s-a părut tot timpul că făceai pe grozavul numai înconjurat de-ai dumitale, în umbra pistoalelor, dar am greşit... Ştiu precis că ai venit singur. N-am crezut însă că poţi surîde morţii, că-i poţi da cu tifla... Mie mi-e frică de moarte, să ştii! .. Şi-mi ziceam, pînă azi, că numai un nebun nu se teme de ea. Ştiu că nu eşti nebun. Şi mai ştiu că nu glumeşti, că grenada aia e întreagă şi dacă desfaci pumnul... Dar lasă-mi o şansă, domnule locotenent! ... O ultimă şansă, ca în orice luptă dreaptă...

— Asta numeşti dumneata luptă dreaptă?! Aţi venit cinci aici, cînd eu sînt singur. Ştiaţi că vin singur! Haida de! Ia priveşte la Botgros cum tremură! ... Nu, domnule Potîrcă. Singura voastră şansă este să puneţi armele colo, jos, pe podea.

— Nu! ... a răcnit atunci cineva din bandă.

Potîrcă s-a întors fulgerător spre cel care strigase. În liniştea aceea de mormînt nu se auzea decît gîfîitul morarului înspăimîntat de trădare şi de moarte. Potîrcă a făcut un semn zmucit cu mîna. Atît. Unul cîte unul, toţi din bandă şi-au lepădat armele, cu grijă, fără zgomot. Apoi se retrăgeau la perete. Ultimul a depus arma Potîrcă. Botgros începu să se tînguiască amarnic şi să plîngă cu vaiete lugubre.

— Domnule locotenent, spuneţi-i să tacă ăluia, că săr la el şi-l sugrum, dumnezeii lui! ... Taci, scîrbă, n-auzi?

Cel care vorbise era banditul cu mustaţa ca o semilună neagră. Morarul, speriat, s-a lipit cu spatele de perete, abia ţinîndu-şi răsuflarea. A aruncat şi el arma în sfîrşit, plîngînd.

După ce le-a pus cătuşele, înlănţuindu-i în şir indian, Răducanu i-a împins afară şi le-a ordonat să se culce la pămînt. Potîrcă îşi săltase puţin fruntea şi-l urmărea cu privirea în lumina ascuţită a petromaxului. Ceilalţi îşi turtiseră înfricoşaţi nasurile în ţărîna curţii. Răducanu s-a depărtat cîţiva paşi spre fundul grădinii, unde se afla o groapă de var ... Bubuitul exploziei a zguduit colţul acela de sat, în puterea nopţii, ridicînd oamenii din paturi şi zădărind cîinii ...

Fostul colonel de securitate tăcu, mîngîind cu privirea, pe deasupra sălciilor, limpezimea cerului, ori poate doar cohorta amintirilor. Răsturnat pe spate pe cerga pufoasă, Radu furişă spre el o privire iute, îi surprinse genele fluturînd şi obrazul zvîcnind uşurel. Privirile înrourate ale bătrînului se încăpăţînau să plutească pe deasupra sălciilor şi Radu înţelese şi tăcu, respectîndu-i pacea gîndurilor ...

RADU VAIDA

TAINA NOULUI SEZONIER

Stropii de ploaie îl învăluiră şi vîntul îi flutură poalele mantalei. Pe uliţele pustii, nici ţipenie de om. Dinspre pădure răzbătea un vuiet surd, neîntrerupt. Rafalele de vînt aplecau vîrfurile copacilor, şuierînd sălbatec printre frunze. Plutonierul de miliţie Petre Solcan se opri în faţa cooperativei, stătu cîtva timp nemişcat, scrutînd întunericul, apoi porni mai departe.

Prin fereastra bufetului, o fişie de lumină se strecura în uliţă. Se auzea zumzet neîntrerupt. Intră, schimbă cîteva cuvinte cu oameni cunoscuţi, dar nu întîrzie în local. Îşi scutură cascheta şi ieşi afară. Călca rar, oprindu-se din timp în timp, străduindu-se să străpungă cu privirea bezna. Din uliţa mare se făcea o alta mai mică, ce ducea într-un urcuş lent, printre copaci, spre cabana întreprinderii forestiere. Acolo dormeau muncitorii sezonieri şi, uneori, chiar din cei permanenţi, care locuiau în comunele vecine. Se opri la răspîntie. Chiar pe colţ se ridica o clădire masivă, înaltă,

dispensarul comunal. Șeful de post avea și aici cunoscuți și prieteni, dar se gîndi să se oprească după ce va trece mai întîi pe la dormitorul comun din pădure. Își săltă arma pe umăr și o luă spre cabană. Lui Petre Solcan îi plăcea să stea de vorbă cu muncitorii. La urma urmei, el nu fusese oare tot muncitor, la pădure? Și acum, dacă cineva l-ar fi întrebat ce meserie îndrăgește mai mult, cea de milițian sau cea de forestier, ar fi răspuns, desigur, că amîndouă îi sînt la fel de dragi. De data aceasta însă, șeful de post nu se îndrepta spre cabană numai de dragul de a sta la taclale...

Drumul deveni mai abrupt și subofițerul se opri în dreptul unui podeț mic din piatră pe sub care se strecura, bolborosind, un pîrîu de munte umflat de apele ploii. Casele rămăseseră în urmă, drumul se îngusta, îmbrățișat de amîndouă părțile de pădure. Singurătatea îl apăsa. Își aminti de discuția pe care o avusese cu un brigadier forestier cu cîteva zile în urmă...

Îl întîlnise duminică, în dreptul consiliului popular. Își strînseseră mîinile și primul care legase firul vorbei fusese el.

— Ei, ce mai noutăți pe la voi, tovarășe brigadier?

— Mai nici una... Muncim, ca de obicei...

— Vremea rea nu i-a alungat pe oameni?

— Dimpotrivă, a adus și alții noi. A venit unul Fotescu, care mă face să rîd ori de cîte ori îl văd... Să-l vezi cum ține țapina, ca pe o lopată...

— Poate că așa o fi firea lui, mai de domnișoară, îi zise plutonierul. Și asta nu că nu l-ar fi

crezut pe omul din fața lui, dar ar fi vrut să afle mai multe despre noul venit.

— Zice că a mai lucrat la pădure... Da' dacă ăsta a mai lucrat la pădure, apoi și eu sînt bun de mitropolit! izbucni brigadierul. Dacă nu crezi...

— Ești grozav, rîse șeful de post. Te cred, cum să nu te cred?

La despărțire, cu un ton voit indiferent, îl rugă pe brigadier să-l trimită pe Fotescu la post, pentru viza de flotant.

Omul se prezentă chiar a doua zi. Buletinul lui de identitate nu prezenta nimic suspect. Și nici povestea pe care i-o înșirase nu-i dăduse ceva de bănuit... Era vorba de un divorț cu o femeie pe care o iubea foarte mult. Vina divorțului aparținea soției, așa spusese Fotescu. Nu mai putuse suporta prezența ei în același oraș, așa că plecase să muncească la pădure.

— Nu-i nimic, îl îmbărbătase milițianul. Aici ești printre prieteni cu care, după cum spui, ai mai lucrat. Munca și aerul tare al munților te vor ajuta să uiți...

Și Fotescu plecase de la post foarte bine dispus.

De atunci și pînă acum, cînd urca, biciuit de ploaie, spre cabana muncitorilor, trecuseră patru zile. Era sigur că răspunsul la raportul său avea să sosească în curînd. Un fulger despică negura în două și se topi spre coama muntelui. Îi urmă un bubuit puternic, amplificat de ecou. După un cot al potecii zări cîteva luminițe ce pîlpîiau prin pînza deasă a ploii. Era cabana muncitorilor. Subofițerul își șterse fața cu dosul palmei și porni, luînd pieptiș urcușul. Cînd ajunse în pragul caba-

nei i se păru că ploaia a mai contenit, dar, ca la o comandă, o nouă rafală de apă coborî vijelios peste acoperişul clădirii. Apăsă pe clanţă şi intră în sala de mese. Oamenii tocmai terminaseră de mîncat şi se pregăteau să se ducă la culcare. Fu întîmpinat cu vorbe de bun sosit şi invitat de brigadierul Albu să-şi „încălzească sufletul" cu un pahar de „tărie". Miliţianul refuză politicos.

În timp ce îşi dezbrăcă mantaua de ploaie, un muncitor tînăr, aproape băieţandru, intră zorit în sala de mese. Cu ochii la subofiţer, se adresă celorlalţi:

— Fraţilor, lui Pavel Stravin îi e rău. Mergeam cu el spre dormitor, cînd i s-a făcut rău. L-am dus în pat şi l-am culcat. Dar îl doare tare stomacul.

Şeful de post, cu ceilalţi după el, se îndreptă în grabă spre dormitor. Bolnavul, un muncitor de vreo treizeci de ani, uscăţiv la faţă, îşi muşca buzele şi gemea înfundat.

— Unde te doare? îl întrebă încet plutonierul.

— Aici, răspunse cel întrebat şi îşi duse mîna la stomac, în partea dreaptă, mai jos de coaste.

— Ce-i facem? întrebă brigadierul Albu aproape şoptit la urechea subofiţerului.

— Poate că are apendicită, se amestecă în vorbă Fotescu.

Subofiţerul îi dădu dreptate.

Bolnavul gemea din ce în ce mai tare. Pe frunte îi apăruseră broboane de sudoare.

— Un doctor, să aducem un doctor, spuse cineva tare.

Subofiţerul se gîndi o clipă, apoi spuse hotărît:

— Pierdem timp. Trebuie dus în comună. La dispensar există şi masă de operaţie şi instrumente. Doctorul are casa alături. Şi fiindcă ceilalţi îl priveau miraţi, continuă: facem o targă şi cu opt oameni, cu schimbul, în mai puţin de un ceas sîntem la dispensar.

Brigadierul aprobă imediat:

— Bine! Haideţi, cît mai repede...

...Oamenii coborau de un sfert de ceas, încet, să nu-l zdruncine pe bolnav. Peste bolnavul acoperit cu mantaua subofiţerului, ploaia cădea parcă şi mai furioasă decît înainte. Muncitorii se schimbau la targă în tăcere. Călcau cu grijă pe drumul bolovănos, acum alunecos din cauza apei. Un copac trăsnit ardea cu flăcări vii, roşietice şi se prăvăli împroşcînd mii de scîntei. Spectacolul era măreţ, dar nu era timp să-ţi arunci măcar o privire.

— E rîndul meu, îl auzi subofiţerul pe Fotescu, care se afla în apropierea sa.

Omul îşi luă locul la targă şi micul grup porni mai departe.

Ajunseră la dispensar cu hainele grele, îmbibate de apă. Cineva chemă medicul, care veni cu ochii umflaţi de somn. Se spălă, apoi îl consultă pe bolnav şi spuse:

— Aţi ajuns la timp... Trebuie operat urgent.

— Putem sta şi noi? întrebă îngrijorat brigadierul.

— Asta nu, se împotrivi medicul.

— Nu înăuntru, aici, pe sală, insistă Albu.

— Mai bine v-aţi culca, mormăi medicul ursuz, dar observîndu-le privirile îngrijorate îşi muie glasul: Staţi, dar să n-aud o vorbă!

— ...Eu mă duc la post să vedem ce-i pe-acolo, îi spuse subofiţerul lui Albu. Mă întorc mai tîrziu.

În faţa postului văzu I.M.S.-ul de la judeţ. Intră în locuinţa sa, unde era aşteptat de doi ofiţeri. Raportă tot ce se întîmplase.

Unul dintre cei doi ofiţeri, un căpitan voinic, pe care şeful de post îl cunoscuse de curînd la o convocare, îl luă deoparte:

— Ne-aţi trimis un raport cu privire la un oarecare Fotescu. Acesta-i? Şi ofiţerul îi arătă o fotografie mică.

Plutonierul privi o clipă poza şi exclamă, sigur de el:

— El este!

— Să mergem în camera postului, spuse celălalt ofiţer.

Părăsiră încăperea tocmai cînd înăuntru intra Domnica, soţia şefului de post, cu o tavă pe care abureau, îmbietoare, ceştile cu ceai.

— Beţi-l acum, cît e fierbinte, spuse ea.

— Vă mulţumim, dar o să-l lăsăm pe mai tîrziu, îi răspunse căpitanul.

Şi toţi trei ieşiră din încăpere.

Peste cîteva clipe, maşina miliţiei se afla în faţa dispensarului. Şeful de post intră înăuntru.

Medicul, cu faţa obosită, le explica cu bunăvoinţă:

— Da, a scăpat ieftin... Să vă mulţumească dumneavoastră, tuturor, că a scăpat cu bine...

Şeful de post se apropie de Fotescu:

— Aş vrea să stăm puţin de vorbă!

Şi apucîndu-l uşor de braţ, îl invită spre uşă.

Fotescu se încordă ca un arc, îl îmbrînci pe neașteptate pe milițian și fugi val-vîrtej pe ușă.

Subofițerul își dădu seama că a greșit. Odată ajuns afară, desluși umbra fugarului care se pierdea spre fundul curții și nu spre poartă, unde se aflau cei doi ofițeri de miliție.

Tocmai atunci un fulger brăzdă cerul și subofițerul îl zări apropiindu-se de gard. Desigur, avea intenția să-l sară. Din cîțiva pași repezi îl ajunse din urmă și, cînd să-l prindă, Fotescu se strecură din mîinile sale ca un țipar și îl lovi cu pumnul în față. Șeful de post simți o durere ascuțită săgetîndu-l, dar făcu un nou salt și-i prinse pe Fotescu în brațe. Începu o luptă surdă. Fotescu gîfîia greu, dar nu se dădea bătut. Mai voinic, subofițerul reuși să-l țintuiască la pămînt, tocmai cînd ajunseră la locul luptei și cei doi ofițeri.

— Asta-i tot, spuse Petre Solcan, ștergîndu-se pe haine, în timp ce pe mîinile lui Fotescu se închideau cătușele. E cam tare aerul pe aici pe la noi, domnule Fotescu ... Nu ți se pare? ... adăugă oarecum mîndru de sine.

Bănuiala lui se adeverise: Fotescu era un infractor. Dispăruse din Capitală, încercînd să-și piardă urma acolo, departe, în pădure.

... Ploaia se potolea. Norii se îndepărtau în zare, goniți de vînt, în timp ce pe boltă apăreau puzderie de stele vii, strălucitoare ...

ROLAND VASILIEVICI

ENIGMA BIJUTERIILOR DIN LEMN

Totul a început într-o zi de duminică dimineaţa. M-am sculat ceva mai tîrziu şi, nu ştiu cum, cred că îndemnat de fiica mea, cu care plecasem în oraş să ne plimbăm, am ajuns la muzeu. După ce am vizitat, nu mai reţin pentru a cîta oară, secţiile masivului castel, inclusiv turnurile de apărare, meterezele, pe un culoar lateral al labirintului său am găsit două piese noi, nişte adevărate bijuterii din lemn: o masă superbă şi un secretaire, ambele împodobite cu sculpturi, entarsii, bronzuri, foarte frumoase. Le-am examinat cu atenţie şi surprindere.

Cunoşteam toate colecţiile particulare de artă, din judeţ, şi reţineam că pe meleagurile noastre nicăieri nu văzusem cele două piese, scoase ca dintr-un castel flamand, bătrîn de cîteva secole.

Cu imaginea celor două „bijuterii din lemn" în ochiul minţii, m-am dus la biroul muzeului unde l-am găsit pe directorul adjunct, profesorul Andrei Vîlculescu, albit în căutări arheologice, şi l-am

întrebat de unde au fost achiziționate cele două piese...

— Dintr-o colecție particulară, mă lămuri el.

— Da?! Cu cît le-ați cumpărat? m-am interesat mai departe.

— Cu 300 000 de lei. Dar valorează mai mult.

— Sînt originale? am îndrăznit să întreb.

— Indiscutabil.

— Cine este... colecționarul? am continuat.

— Un oarecare Steifeld Lulu, din piața Horațiu, tovarăşe căpitan.

— Piața Horațiu? Am rămas surprins, neavînd nici un fel de informații că cineva ar deține, pe acolo, în acel ungher arhaic al municipiului, asemenea valori. Directorul adjunct, înțelegînd din uimirea mea faptul că nu ştiu unde este situată Piața Horațiu, continuă:

— Acolo, la bastionul turcesc, transformat în restaurant sau bar. Chiar în vecinătatea catacombei begului Iusuf. Iar Steinfeld locuieşte în clădirea galbenă, cea în stil baroc...

După ce i-am mulțumit, am plecat spre casă. Pe drum m-a urmărit, tot timpul, o întrebare sau, mai corect spus, o nedumerire care se putea rezuma la: „cum de nu am ştiut eu de mobilierul din Piața Horațiu şi... de unde l-a avut Steinfeld?"

A doua zi, luni, am trecut prin piața de lîngă catacomba begului Iusuf. M-am oprit la clădirea cu numărul 17, cea de culoare galbenă şi am intrat în casa scărilor spre a examina tabelul locatarilor. La apartamentul cu numărul 28 figura, într-adevăr, numele lui Steinfeld Lulu şi, în dreptul numelui cu majuscule: ANTICAR.

Anticar? Iată o nouă surpriză.

M-am interesat la vecini de anticarul meu. Pensionarul care era intendentul casei mă lămuri că domnul Lulu e un aiurit.

— Cum aiurit? m-am interesat în continuare.

— Așa. Adună cutii vechi, cartoane, ambalaje... Noi cei din casă îi spuneam „papircu". A fost internat și la un spital, știți, de ăla pentru... și flutură cu mîna în dreptul capului.

— Ce are în casă? am atacat frontal intendentul.

— În casă? Mai nimic. Niște vechituri, cîteva tablouri, două fotolii vechi, un pat, o vitrină, două dulapuri...

— Dar... bani? Are bani?

— N-are decît o pensie modestă din care trăiește.

— Cine îl vizitează? am schimbat direcția dialogului căutînd alte valențe spre a destrăma misterul domnului Lulu.

— În mod frecvent, nimeni. Doar la zile mari mai trece pe la el un fost prieten, sau coleg de breaslă cu care stă la povești...

— Cine?

— Un oarecare Stolnicu.

— Cum arată?

— Este mic, chel, mai bătrîn, cocoșat. Poartă un trenci bej, ochelari de vedere...

— Ce a fost înainte domnul Lulu?

— Vînzător la un magazin de antichități, pe strada Gării.

„Asta da, mi-am zis. Aici s-ar putea ascunde cheia misterului posesiei mobilierului vîndut."

— A vîndut recent domnul Lulu ceva?

— Ce anume? rămase descumpănit omul.

— Mobilă.

— Mobilă? N-a vîndut nimic bătrînul, tovarăşe căpitan. Nici n-avea ce vinde. Cui să-i fi vîndut?

— Muzeului, am replicat sigur.

— El? Muzeului? Ha, ha, rîse scurt intendentul. El şi muzeul! Cine v-a vîndut asemenea gogoşi?

— Dumneata de cînd îl cunoşti? încercai cu o altă întrebare.

— De... peste treizeci de ani. Şi pot să jur că nu a avut şi nici nu are ceva valoros în casă. Mai mult, nu a scos din casa lui, de peste două decenii, nici un cui, n-a mişcat nimic din loc, n-a înstrăinat nimic.

Mai apoi şi vecinii mi-au confirmat că lucrurile stau aşa cum mi le relatase intendentul.

„De unde atunci mobila aceea frumoasă?"

Negăsind un răspuns la întrebare am plecat la serviciu şi, la Evidenţa populaţiei, am căutat adresa lui Stolnicu. Am găsit, destul de uşor, trei familii Stolnicu...

Peste un ceas eram din nou pe drum.

În strada Marconi locuia prima familie Stolnicu. Erau doi tineri, angajaţi la o fabrică de pantofi. Deci, nu cei căutaţi de mine. În Piaţa Gării, a doua familie Stolnicu: soţ, soţie, doi copii, un bunic înalt, slab, cu păr bogat şi o bunică. Nici aici... În fine, nu departe de spitalul judeţean, pe strada Rozaliei, l-am găsit pe Stolnicu descris de intendent: mic, chel, cocoşat. Omul avea o pensie de 1 500 de lei şi-şi cumpărase în ultimii doi ani o vilă cu 200 000 de lei declaraţi la notariat, pen-

tru fixarea taxelor de timbru, dar în realitate, cu 500 000 de lei, un autoturism cu 70 000 de lei, pentru el şi altul, tot cu 70 000 de lei, pentru fiică-sa, care era studentă la politehnică.

Unul dintre vecini, care făcea parte din comitetul de stradă, îmi spuse cu ironie că moş Stolnicu a descoperit comorile lui Darius sau secretul de a înmulţi banii prin semănat şi de atunci nici la şedinţe nu mai vine.

Vila cumpărată în strada cu pricina era într-adevăr frumoasă. Examinînd-o din exterior am apreciat că are cel puţin cinci sau şase camere, cu o mulţime de dependinţe. Era înconjurată de multă vegetaţie. În spatele ei se afla un fel de hangar, acoperit cu azbociment, ce nu putea fi confundat cu un garaj, fiind capabil să adăpostească şi zece maşini la nevoie.

— Ce-ar putea să aibă în hangarul acela? l-am întrebat pe acelaş vecin.

— Habar n-am. În ultimii ani a devenit misterios. Ne evită, ca să nu-i mai călcăm pragul, vin la el tot felul de indivizi; mai frecvent doi, destul de tineri, care aduc cu ei nişte lădiţe verzi.

— Unde a lucrat Stolnicu în trecut?

— La o fabrică de mobilă de lux.

— În ultimul timp nu s-a scos ceva din vilă? Ceva mai masiv?

— Mereu se scoate şi se aduce cîte ceva. Se aduc buşteni, grinzi vechi şi se scoate ceva, din cînd în cînd, cu un camion, dar nu ştiu ce anume.

I-am mulţumit omului pentru informaţii şi, ca electrizat, am plecat mai departe. Primul drum l-am făcut la serviciu, cerînd tuturor colegilor să treacă pe la aşa-zişii colecţionari şi să vadă ce mobilier

vechi au achiziționat în ultimul timp. După ce au plecat, am obținut o ordonanță de percheziție cu ajutorul căreia să pot intra în vila lui Stolnicu. Mă interesa, în deosebi, hangarul. Apoi, l-am rugat pe directorul adjunct al muzeului să invite un fizician la muzeu și să-i ceară să stabilească, cu ajutorul unor substanțe radioactive, vechimea lemnului din care s-a confecționat mobila nou achiziționată. Directorul însă îmi servi la telefon o nouă surpriză, completînd lanțul care era în plină desfășurare: „Să știți că proba radioactivă s-a executat înainte de achiziționare. Mobila provine din secolul al XVIII-lea. Am hîrtii în sensul acesta!! Sînt niște piese veritabile, nu falsuri."

Spre prînz, cu alți doi colegi, ne aflam în strada Rozaliei. Pînă după ora 18 ne-am plimbat așteptînd ca cei doi tineri, cu geamantanele verzi, despre care vorbise vecinul de dimineață, să părăsească vila. Pe la ora 18,30 au apărut în poarta familiei Stolnicu cei doi... Băieții mei au pornit pe urmele lor, iar eu m-am îndreptat spre mașina pe care o lăsasem dincolo de colțul străzii. Prin stația de emisie-recepție am cerut să mi se trimită, la postul „Rozalia", un ajutor. Radiofonistul de serviciu mă încunoștință că i s-a comunicat că a fost depistată o tranzacție de piese valoroase de mobilier vechi.

— Cine sînt cumpărătorii? am insistat.

— Doi medici.

— E clar. Tezaurizează oamenii.

— Probabil, acceptă radiofonistul.

Am închis stația așteptînd venirea ajutorului. M-am plimbat în lungul străzii Rozalia, admi-

rînd multitudinea de stiluri din arhitectonica locală. În acest timp m-am gîndit că probabil şi cei doi medici au fost victimele unui fals. Dar nu orice fals, ci unul foarte ingenios. Poate unic. O singură verigă îmi mai lipsea ca să pot face dovada unui fals celebru, sau pe cale de a deveni celebru.

Pînă la sosirea lui Ştefănescu se înserase de-a binelea. Pe stradă s-au aprins luminile de neon, emanînd o lumină albă, lactee.

Fără să-l las să răsufle, i-am spus ce anume trebuie să facem şi apoi am trecut la acţiune. Am intrat în strada paralelă cu Rozalia şi, după ce am parcurs un teren viran, ne-am oprit în spatele vilei lui Stolnicu. Ocrotiţi de întuneric am sărit gardul şi ne-am furişat pînă după magazia aceea cu aspect de hangar. Ajuns în dreptul iluminatorului, am căutat să privesc în interior. Dar ce se putea vedea într-o asemenea beznă?! Fireşte, nimic. Ştefănescu, mai scund de statură, căută şi el, punînd un picior pe marginea peretelui, să-şi arunce privirile în hangar, dar nu reuşi. Se duse înapoi la gard şi veni cu un cazan din tablă pe care îl puse în dreptul iluminatorului şi se urcă pe el. Dar tabla veche cedă şi se trezi cu ambele picioare pe pămînt. Involuntar am început amîndoi să sîsîim ca şi cum ne-am fi adresat cazanului. Dar el scrîşni a tinichea spartă, ca orice cazan cumsecade, turtit de nouăzeci de kilograme şi ceva. După această peripeţie am rămas în aşteptare cîteva minute, apoi am scos din buzunar lanterna şi am proiectat pe iluminatorul îngust un fascicul de lumină roşiatică. Şi ce mi-a fost dat să văd! Era de necrezut

ce ascundea în interiorul său magazia aceea cu exterior modest.

În lungul unui perete erau mai multe piese de mobilă, fantastic de frumoase, alături de unele începuturi sau fragmente, aflate în lucru, ce aveau sculptate pe ele heruvimi, ghirlande de flori, amfore alungite, profile de lei... În colțul drept se aflau îngrămădiți niște stîlpi sau grinzi, selecționați în fel și chip. Am plimbat lumina de-a lungul celor trei piese terminate, săturîndu-mi ochii cu perfecțiunea lor. În stînga era un „secretaire", folosibil ca birou, dulap, cabinet, executat dintr-un lemn superb, decorat, din abundență, cu marchetărie, lac, bronz, care avea patru picioare suple, ca o gazelă. În față, ușile sale delicate erau acoperite cu plăci de porțelan, ca de Sevres, pe care o mînă pricepută pictase imagini mitologice, specifice manierei secolului al XVIII-lea. Orice specialist putea jura că piesa provine dintr-o casă flamandă. Alături de ea era o comodă în care se îmbinau elementele ornamentale ale artei romane, cu ale Egiptului, amintind de stilul Empire. Una din capetele comodei se termina într-un gen de melc sculptat, cu rafinament, care se continua, în partea sa inferioară, printr-un profil de leu, ca element de susținere. A treia piesă, ultima finisată, era un dulăpior mignion, realizat în stil Directoire sau Messidor, cu un romb de culoare deschisă în față, parcă dintr-un material sclipitor, ca sideful, cu trei sertărașe în partea inferioară, mult bronz, risipă de intarsii, butoni, mînere...

Văzîndu-le am exlamat involuntar:

— Magnific!

— Mai încet, îmi șuieră Ștefănescu timorat, căutînd să-mi tempereze elanul și entuziasmul.

— Ai dreptate, am coborît tonul.

— Ce-i acolo? întrebă Ștefănescu agitat. Un cadavru?

— Nu. Niște mobilă.

— Mobilă? Și pentru asta trebuie să te minunezi?! Doar n-o fi de la muzeul Luvru?

— Nu, dar așa arată.

— Să văd și eu, și se înghesui la iluminator, săltîndu-se pe vîrfuri.

Mai cu forțele sale proprii, mai ajutat de epava cazanului, reuși să se ridice la nivelul iluminatorului și să privească în interior. Cînd fasciculul de lumină se plimbă în lungul pereților și zări cele trei „bijuterii din lemn," de uimire se rostogoli peste catastrofa aceea de cazan, care bubui în noapte ca un clopot spart. Speriați de zgomotul cazanului o luarăm la fugă peste gard, ajungînd neașteptat de repede pe terenul viran. Acolo ne-am oprit să ne tragem sufletul și l-am auzit pe Stolnicu cum strigă: „Șiț, șiț.. Mițele dracului, nu mai au astîmpăr cu toamna asta . . ."

Ne-am întors la serviciu și am așteptat vești de la cei doi colegi plecați pe urmele tinerilor cu valizele verzi. După ora 22 au apărut și ei cu sacul doldora de noutăți care, toate, pledau în favoarea supoziției mele. Unul din tineri era sculptor în lemn, și lucrase cinci ani la fabrica de mobilă fină din Arad. Nu se știe din ce motive părăsise fabrica. Celălalt era pictor de firme. Deci, sculptorul, ajutat de Stolnicu, executa mobilierul, iar pictorul ornamentele de bronz și pictura ce imita

stilul atelierelor de Sèvres. Pînă aci, totul era clar! Dar lemnul era vechi, foarte vechi, din secolele XVIII—XIX, lucru dovedit prin analizele cu carbon radioactiv! Așa a ajuns să fie păcălit și muzeul. De unde să fie lemnul?

Acasă m-am întins pe pat cu gîndul la „bijuteriile acelea din lemn." Mă obseda întrebarea de unde provine lemnul. În timp ce mă perpeleam așa, căutînd să adorm cu forța, ca o scînteie, mi se aprinse în creier o idee. Mi-a venit să exclam „Evrika"... Palatul Justiției!!! A fost în reparație capitală! E din secolul al XVIII-lea. Din cele șase aripi uriașe ale sale au fost scoase toate grinzile de lemn și înlocuite cu fier beton, șine, ciment... Iar grinzile au fost valorificate. Idem lambriurile din esențe rare. Deci trebuie văzut cine le-a cumpărat. Neputîndu-mi stăpîni emoția m-am dus la telefon și l-am sunat pe Ștefănescu:

— Dormi, bătrîne?

— Nu. Mă gîndesc la mobila aceea...

— Și eu. Dar cred că am descoperit toată șmecheria.

— Nu mai spune? Zi-mi și mie ce ai în tolbă.

— Ăștia au achiziționat lemnul scos din Palatul Justiției, sau Dicasterial cum i se spune pe la noi, și s-au apucat să confecționeze mobilă veche. Fiind foarte buni meseriași, au reușit să imite maniera diferitelor secole și ateliere ajunse celebre în toată lumea. Puțin, dar bun, cum s-ar spune! Lemnul rezista la toate analizele și atesta că e din secolul al XVIII-lea, aproximativ, sau și mai vechi. Mobila o vindeau printr-un fost anticar, puțin cam aiurit, cum afirmă vecinii, care fusese internat într-un spital de neuropsihiatrie, deci are respon-

sabilitatea parțial abolită... Pînă aci totul era perfect. Prețurile exorbitante făceau ca afacerile să fie extrem de rentabile.

— Foarte ingenios, exclamă Ștefănescu.

— Da, numai de ar veni mai repede dimineața ca să stabilim cine a achiziționat lemnul din Palatul Justiției.

— Vine ea. E trecut de miezul nopții. De acum cred că am să adorm. Totul mi s-a clarificat, nu mă mai preocupă de unde au apărut minunile alea sculptate în hambarul acela.

— Atunci, somn ușor colega, și am închis telefonul.

M-am întins în pat, dar, cînd să asediez lumea viselor, sună telefonul. Era Ștefănescu.

— Auzi, mă luă direct, dar cu doctorii cum rămîne?

— Cum să rămînă?! Ei au vrut să tezaurizeze niscaiva bani, să investească în „ceva sigur," cum spun ei, și acel „foarte sigur," achiziționat cu toată discreția, la sume astronomice, era în realitate la valoarea unei mobile confecționate anul acesta, sau anul trecut. Ei se vor judeca cu falsificatorii, „în civil," cerînd despăgubiri, dacă le va da mîna să facă publicitate în jurul sumelor investite în mobilier. Dar, mai mult ca sigur, nu vor face caz. O să declare că nu au nici un fel de pretenții. Ai să vezi!

— La ce prețuri au cumpărat mobila?

— Unul are trei piese achiziționate cu 400 000 de lei bucata, se pare, iar celălalt două piese, cumpărate cam cu același preț.

— Ce specialitate au?

— Ginecologi, ce pot fi?

Dimineaţa am alertat întregul birou. Unii au plecat să verifice cine anume a cumpărat lemnul din Palatul Dicasterial, alţii să stabilească noi detalii despre cei doi tineri angajaţi de Stolnicu şi bătrînul Lulu Steinfeld. Eu cu Ştefănescu ne-am dus la familia Stolnicu, din strada Rozaliei, unde am uzat de drepturile pe care ni le conferea ordonanţa procuraturii. Ne-am legitimat, după care am intrat, însoţiţi de doi martori, vecini, direct la hangarul cu mobilier. Cei doi tineri erau în plină activitate. I-au găsit sculptînd şi pictînd. Erau, într-adevăr, meseriaşi excelenţi. Surprinşi de priceperea lor, pusă în slujba unui interes murdar, i-am întrebat imediat de ce au abandonat fabrica de mobilă.

— N-am abandonat-o de tot. Ne-am angajat numai pe un an la omul acesta care ne plăteşte bine. El are nevoie de nişte mobilă sculptată pentru o expoziţie, sau aşa ceva. A insistat mult să-l ajutăm şi am acceptat. După ce terminăm lucrarea ne întoarcem la fabrică.

— Unde se organizează expoziţia asta? m-am interesat înţelegînd că tinerii sînt păcăliţi.

— Domnul Stolnicu spune că în Vest, cred că în Franţa, interveni şi pictorul, de aceea ne străduim să fie cît mai frumoase. Nu vrem să ne facem de rîs.

— Cîte piese aţi făcut pînă în prezent? am continuat dialogul.

— Unsprezece, mă lămuri sculptorul.

— Şi cîte aveţi de făcut în total? interveni Ştefănescu.

— Douăzeci. Pentru atîtea am semnat un contract cu dînsul.

Totul era clar. La muzeu erau două, la un medic trei, la celălalt două, în total şapte. Deci, trebuiau să mai fie vîndute, prin alte părţi, patru piese dacă aveam în vedere cele 11 „capodopere" livrate pînă în prezent. Le vom găsi şi pe acestea, eram sigur.

— Ce zici de toate astea, maestre Stolnicu? m-am adresat omului aflat în culpă.

— Nimic. Nu e comanda mea. Este a unui oarecare domn Steinfeld.

— Da?! am replicat. Deci l-ai băgat pe Steifeld, ştiind că este iresponsabil. Mai mult ca sigur că el a achiziţionat şi lemnul din Palatul Justiţiei! Nu?

— Întocmai. Eu sînt doar angajatul lui.

— Nu mai spune, domnule Stolnicu? Pe dumneata te conduce un iresponsabil? Frumos conceput totul. N-am ce zice.

— Nici eu, replică cu tupeu Stolnicu.

— Şi ... totuşi, eu am ceva. Te-ai substituit acestui semidement, i-ai luat actele, ai încheiat contractele pe numele lui ...

— Ce fel de contracte? mă întrerupse Stolnicu.

— De vînzare-cumpărare. Ai cumpărat, dîndu-te drept Steinfeld, odată lemnul, apoi ai vîndut, tot în pielea lui Steinfeld, mobila la muzeu, unor medici şi altora. Ştim tot. Ai prevăzut totul, cu o meticulozitate matematică. Mai puţin, cîteva detalii aparent banale.

— Nu ştiu la ce vă referiţi! mă apostrofă făcînd pe supăratul.

— Am să-ţi explic eu. La cumpărarea lemnului ai semnat (am anticipat) de primirea grinzilor.

Acolo nu e mîna lui Steinfeld... la vînzarea mobilei la fel. Cel care a tratat cu directorul muzeului toată treaba a fost un bărbat scund, chel... deci dumneata! Dînsul te va recunoaşte, chiar dacă te-ai folosit de un nume împrumutat. Începi să înţelegi?

— Încep, capitulă omul...

Peste două ceasuri eram din nou la birou, cu procesul-verbal de constatare întocmit. În jurul prînzului posedam toate detaliile care confirmau vinovăţia lui Stolnicu Grinzile din Palatul Justiţiei fuseseră cumpărate într-adevăr pe numele lui Steinfeld Lulu, dar semnătura „Steinfeld" era executată de Stolnicu Au fost vîndute 11 piese unor persoane din localitate, care aveau venituri ilicite şi trei piese — cele găsite încă în depozitul-atelier — erau deja achiziţionate de alţi doi clienţi.

Tinerii executanţi nu ştiau nimic de marile falsuri şi învîrteli care se făceau. Lor li s-a cerut să confecţioneze mobilier din lemnul acela vechi, sub motivaţia că e foarte bine uscat. Avînd în vedere gradul avansat de alterare al acestui material lemnos ei s-au plîns de nenumărate ori că se lucrează greu, dar Stolnicu le promitea de fiecare dată un onorar mai mare numai să lucreze.

Astfel s-a destrămat enigma „bijuteriilor din lemn" şi s-a născut un nou mod de „falsificare".

Actualmente dosarul s-a soluţionat în justiţie, iar tinerii lucrează la o fabrică de mobilă pentru o expoziţie reală, nu una fictivă, două bijuterii mari, de lemn, masive, cu o multitudine de sculpturi, la terminarea cărora m-au invitat să le vizitez atelierul. Şi, vă promit, mă voi duce.

ACŢIUNEA „BIANCA"

Într-una din aceste zile mohorîte de ianuarie, cu cerul cenuşiu, ofiţerul de serviciu conduse la mine, în birou, un bătrînel înalt, cu o privire glacială, descins parcă dintr-o altă lume. Omul purta un basc pleoştit, vată în urechi, un costum de modă veche, lavalieră şi se sprijinea într-un baston cu mînerul din argint, gravat cu meticulozitate. Privindu-l mi-am dat seama că în tinereţile lui a fost un bărbat frumos, dar anii neîndurători l-au gîrbovit, i-au brăzdat faţa şi l-au blagoslovit cu o boală urîtă şi neîndurătoare, care nu te lasă nici să mori, dar nici să trăieşti ca oamenii: maladia lui Parkinsohn, care îi punea, într-o violentă mişcare, membrele şi capul, la cea mai mică emoţie. Bătrînul, cu o puzderie de formule de politeţe pe buze şi nenumărate scuze, aplecări aproape bolnăvicioase, mi se adresă:

— Mă numesc Avachian Romeo...

— Şi are să vă reclame ceva, îl întrerupse ofiţerul de serviciu, însoţindu-şi cuvintele cu un gest comic, dîndu-mi de înţeles că omul, din faţa mea, nu este tocmai în toate facultăţile sale mintale.

I-am mulţumit ofiţerului de serviciu pentru însoţirea domnului Avachian şi, după plecarea lui, l-am întrebat pe bătrîn:

— Ce aveţi de reclamat?

A urmat un torent de scuze, în finalul cărora îmi spuse, ceva mai răspicat, dar profund emoţionat:

— Mi s-a furat BIANCA!
— Da? am întrebat involuntar.
— Da, domnule comisar.
— Pisica ...? Sau ...? am încercat să anticipez.
— Nu, nu, nu domnule comisar. Capodopera!!
— În primul rînd, domnule Avachian, dacă v-am reţinut bine numele, nu sînt comisar, ci ofiţer de miliţie, căpitan, iar în al doilea rînd, vă rog să fiţi mai explicit. Despre ce capodoperă este vorba?
— Scuzaţi domnule căpitan, e vorba de un tablou, de o pînză celebră.
— Ce tablou?
— O pictură de Botticelli.
— Sandro Botticelli? mi-am exprimat neîncrederea.
— Da. Fiul lui Mariano di Vanni Filipepi.
Surprins de vorbele bătrînului am căutat, fără voia mea, să fac o legătură între cele susţinute de el şi gestul ofiţerului de serviciu, care mi-l caracteriza ca fiind nu tocmai teafăr la mine. Cu această suspiciune am continuat dialogul:
— Ce reprezintă tabloul şi de unde l-aţi achiziţionat?
— Ştiţi, tabloul are o întreagă poveste ... Pe vremuri experţii de la Curte afirmau că ar fi „LA BELLA SIMONETTA", iubita lui Giuliano de Medici, fratele lui Lorenzo. Au cîntat-o poeţii, au pictat-o pictori celebri ...
— Cum arăta tabloul, domnule Avachian?
— Grandios. Reda o tînără, nu prea înaltă, cu o coafură sofisticată, un colier masiv, din aur, la gît ...

— Deci numele i se datorește...

— Da, palorii carnației mă întrerupse bătrînul.

— Dar nu mi-ați răspuns la întrebare?!

— Exact, scuzați. Am omis să vă spun de unde o am.

— Întocmai. Bătrînul făcea dovada unei memorii bune. Atunci cum rămîne cu scleroza? Sau scrinteala?

— Probabil ați auzit de contesa Montrana, care a trăit la Timișoara.

— Da. Cîte ceva, vag.

— Toată istorisirea mea se leagă de această femeie. În anul 1915, cînd aveam numai douăzeci de ani, printr-un concurs de împrejurări, am ajuns în casa dînsei, ca valet. După un an, contesa, care era foarte ambițioasă, m-a trimis la Paris ca să mă specializez în eticheta epocii. Mai precis, să învăț bunele maniere, să știu să aranjez o masă princiară, să îmbin meniurile, toaletele, jocurile de societate, sau de salon. Am stat doi ani în Franța, într-o casă a unui marchiz scăpătat, care era rudă prin alianță cu contesa Montrana. În toamna lui 1918, cînd Europa fierbea ca un cazan cu smoală topită, am primit o scrisoare prin care eram rechemat acasă. Firește, tot în casa contesei m-am stabilit. Cînd mă văzu contele, îmbrăcat à la Paris, chipeș, manierat, se impacientă, fără ca să știu de ce anume. Mai tîrziu am aflat, de la o cameristă, care era favorita bătrînului, că arătam prea bine și acest lucru îl îngrijora. Între conte și contesă era o diferență de circa douăzeci și cinci de

ani, iar prezenţa unui tînăr, chiar dacă era pe post de valet, nu-i convenea.

După război contele se îmbolnăvi. Zăcu la pat, cu o hemipareză, aproape zece ani. În această perioadă contesa puse ochii pe mine. Aşa am ajuns să primesc în dar BIANCA.

— Ce v-a spus contesa despre tablou?

— Ea, nimic deosebit. Dar am aflat de la fostul intendent că BIANCA are o provenienţă dubioasă...

— La ce se referea ...?

— La faptul că tabloul fusese achiziţionat ocazional, în timpul războiului, de la un aventurier care cutreierase Italia, Austria, Ungaria.

— Un aventurier?!

— Da. Domnul Ignaţio. Fusese mare comerciant de cereale. Avea două vase pe Dunăre şi unul pe mare, dar se ocupa cu de toate ...

— Pînă aci totul este clar. Dar cum e cu furtul? Cine a furat-o pe BIANCA?

— Băiatul portarului. L-am recunoscut, deşi era deghizat.

— Deghizat?

— Exact. Vineri seara, pe la nouă şi ceva, mi-a sunat cineva la uşă. Eu locuiesc în vecinătatea clădirii Operei de Stat, în blocul cu jaluzele, la numărul şase.

— Şi? Am insistat văzînd că omul se opreşte.

— Nici nu-mi vine să continui ... O să mă socotiţi nebun ...

— Vedeţi-vă de treabă. De unde această concluzie? Doar dumneavoastră aţi venit la mine ...

— Aveţi dreptate. Eu am venit ca să reclam ceva ... Deci, vă spuneam că a sunat cineva la

mine. Am deschis ușa și, spre stupoarea mea, a năvălit în apartament un tînăr, într-o ținută fisti-chie, îmbrăcat cu niște șalvari roșii ca sîngele, o cămașă din mătasă verde, un turban pe cap, vopsit pe față și pe mîini cu negru, care purta o lance într-o mînă. Pătrunse ca o vijelie și mă trînti brutal în pat, cu un răcnet de luptător aztec. Apoi sări pe masă, de acolo pe dulap, strigă de cîteva ori „cucurigu", ca un cocoș furios...

— Pe dulap? am întrebat descumpănit.

— Da.

— Nu cumva ați visat?

— Nici vorbă de vis.

— Bine. Continuați, m-am resemnat, realmente dezumflat, gîndindu-mă, din nou, la gestul ofițerului de serviciu. Poate concluzia lui avea la bază tocmai acest episod, ornat cu cîțiva „cucurigu", pe care i-l povestise Avachian.

— Apoi a coborît de pe dulap, s-a prins cu ambele mîini de candelabru și printr-un balans a fost pe masă, iar de pe masă, printr-un salt, lîngă mine...

— Și? m-am iritat auzind atîtea neghiobii.

— S-a răstit la mine, zicînd: Faraoane, îți iau tabloul!

— Iar dumneavoastră? am întrebat resemnat, gîndindu-mă cum să scurtez dialogul.

— Am gemut. M-am văitat. I-am spus că nu-i dau BIANCA fiindcă este o amintire.

— În final?

— Mi-a legat mîinile cu un batic violet și a plecat cu tabloul.

— Dar, picioarele?

— Picioarele? Nu ştiu...

— E clară situaţia.

— De loc. Nu v-am spus că l-am recunoscut după voce.

— Bine, bine. Sînt edificat în totalitate.

— Şi mă credeţi nebun!

— Da de unde, m-am desvinovăţit. Deşi realitatea era că toată povestea lui Avachian, cu urcatul pe dulap, balansatul, acel „cucurigu" şi celelalte nerozii, debitate, mă făceau să cred că am în faţă un paranoic sadea, a cărui imaginaţie bolnăvicioasă a inventat un tablou de Botticelli şi furtul său, într-o manieră senzaţională.

— Atunci veţi cerceta...? mă privi cu nişte ochi bănuitori.

— Da, fireşte.

— Trebuie să vă mai spun că băiatul e cam puşlama, nu lucrează, face parte din fauna nocturnă a hotelurilor.

După ce plecă Avachian am rămas pe gînduri. Cei doi ani de ucenicie, petrecuţi la Paris, l-au despersonalizat într-aşa măsură încît se scuza mereu, părea veşnic complexat. Analizînd cele relatate de el mi-am dat seama că nu venise să reclame imediat furtul imaginar. De ce oare? Îmi vorbise de un fapt consumat vineri seara. Iar la mine se prezentase marţi dimineaţa! Apoi, nu declarase capodopera la muzeu. Chiar dacă era dement, obsedat de valoarea tabloului, era normal să-l declare în virtutea legii ocrotirii patrimoniului naţional. Apoi, mi s-a părut, pe undeva, isteţ bătrînul. Îmi vorbise, cu destulă dezinvoltură, de LA BELLA SIMONETTA, mi-a descris tabloul ca un critic de artă, furnizase detalii interesante despre perioada

petrecută la Paris, se dovedi a fi coerent în cele relatate... Toate aceste elemente m-au pus pe gînduri. Sînt omul care, uneori, accept şi absurdul într-o situaţie, sau nonsensul, paradoxalul. Aşa că m-am decis să mă deplasez la clădirea cu jaluzele, de lîngă Opera de Stat şi să-l caut pe Avachian.

Omul surprins mă pofti în casă şi cu o dexteritate uimitoare mă aşeză pe un scaun, îmi puse în faţă o scrumieră, mă servi cu ţigări şi jenat rămase în picioare...

— Ocupaţi loc, domnule Avachian, simţiţi-vă ca la dumneavoastră acasă, l-am apostrofat.

— Vă mulţumesc, sînteţi amabil.

— Eu trebuie să vă mulţumesc...

— Da de unde, mă întrerupse. Doar eu v-am pus pe drumuri...

— Lăsaţi formulele. Mai bine arătaţi-mi unde s-a urcat hoţul pe dulap?

— Pe aici, în lateral.

— Atunci e bine. A fost obligat să pună mîna pe marginea dulapului.

Am început investigaţiile. Unul din pereţii locuinţei bătrînului, cel din stînga, îmi furnizase un detaliu care confirma un adevăr: faptul că un cercetător trebuie să fie veşnic curios şi obligat să accepte unele împrejurări bizare la nevoie... Pe acel perete era un dreptunghi, cu o coloraţie diferită faţă de restul zugrăvelii, ca şi cum o porţiune dreptunghiulară ar fi fost zeci de ani acoperită de un... tablou destul de mare. Înainte de a continua dialogul, cu ajutorul unei pensule fine, am răspîndit un praf alb, pe partea marginală, superioară, a dulapului. Spre satisfacţia mea s-au relevat cîteva

amprente digitale. Ele puteau fi ale lui Avachian, sau...

— De ce nu aţi declarat tabloul la muzeu? l-am întrebat frontal.

— N-am vrut să dezvălui nimănui legătura aceea cu... contesa. Muzeograful m-ar fi întrebat de unde o am pe BIANCA.

— Nici furtul nu l-aţi reclamat imediat. Doar după patru zile.

— Nu vă scapă nimic...

— Acesta nu-i un răspuns.

— Fireşte, scuzaţi-mă. Am oscilat cîteva zile între a vă reclama şi a nu reclama furtul. Ştiam că la dumneavoastră, mai mult ca oriunde, va trebui să spun adevărul. Pînă a vă vizita am avut patru nopţi de nesomn...

— V-am înţeles. Probabil că şi hoţul a mizat pe tăcerea dumneavoastră.

— Vă mulţumesc. Acesta trebuie să fie adevărul.

— De cînd vă cunoaşte băiatul portarului?

— Cam de mult. Aş putea afirma că de douăzeci de ani, de la naştere.

— Cum arată tînărul?

— Este înalt, brunet, fistichiu îmbrăcat, are o barbă a la Napoleon al III-lea. Ce v-aş mai putea spune? Vorbeşte cursiv italiana şi franceza.

— Numele lui?

— Corneanu Bebe. Locuieşte la apartamentul unu, completă Avachian.

Am transpus cele cinci amprente, găsite pe dulapul bătrînului, pe folium, i-am întocmit o fişă dactiloscopică decadactilară, folosindu-mă de tuşiera chimică şi m-am întors la birou mulţumit. În

laboratorul de criminalistică, la lumina puternică a două reflectoare, am luat în studiu imaginea degetelor găsite pe dulap şi le-am comparat cu acele labirinte de creste ale fişei. În final aveam certitudinea că degetele, care au palpat dulapul, nu erau ale reclamantului! Deci, nu era vorba de o înscenare, cu nuanţe bolnăvicioase, ci fusese o persoană străină urcată pe dulapul bătrînului!

Ziua următoare mi-a furnizat o nouă surpriză. De dimineaţă ofiţerul de serviciu mă anunţă că un tînăr vrea să-mi vorbească ceva, confidenţial... Ajuns la mine, în birou, se prezentă, întinzîndu-mi mîna:

— Sînt Bebe Corneanu.

— Încîntat de cunoştinţă, i-am răspuns cu acelaşi elan.

— Am venit să vă reclam, continuă foarte repede, că la noi în casă locuieşte un nebun periculos, care mă acuză că i-am furat GIOCONDA, sau aşa ceva. După un prieten de-al meu strigă, în stradă, că i-a sustras armura lui Achile. E nebun sadea. Ieri a fost la miliţie, aşa spun vecinii, ca să ne şicaneze, să ne facă zile fripte.

— Cum îl cheamă?...

— Romeo Avachian, mă întrerupse tînărul.

— Ce mai ştiţi despre el?

— Multe. Zice că a fost amantul unei ducese, sau contese, a umblat prin străinătate... baliverne.

— Îi cunoşti apartamentul?

— De unde? Lasă el pe cineva în casă? Nu-l cunoaşteţi!? E un prăpăstios...

— Are rude? Îl vizitează cineva?

— Aşi. E singur cuc. Vă declar eu tot... dau în scris...

L-am aşezat pe tînărul Corneanu la un birou, în grija căpitanului Ştefănescu, cu consemnul ca să nu-i dea drumul pînă cînd nu mă întorc şi am fugit, cu maşina, pînă acasă la Avachian. Bătrînul îmi deschise uşa uimit:

— Ce s-a întîmplat, domnule căpitan?

— Doresc să vă adresez cîteva întrebări fulger.

— Vă stau la dispoziţie.

— Junele Corneanu vă cunoaşte casa?

— Da.

— Cu ce ocazie a fost la dumneavoastră?

— Toate desenele, pentru şcoală, eu i le-am făcut. L-am meditat şi la matematică în toată perioada liceului.

— Cine mai ştie de povestea asta?

— Părinţii lui, vecinii...

— Ştiţi ceva despre armura lui Achile?

— Armura...? rămase stupefiat bătrînul.

— Bebe are vreun prieten?

— Da. Un străin.

— De unde ştiţi?

— L-am văzut de mai multe ori într-o maşină străină, în timp ce mă plimbam prin oraş.

L-am abandonat pe Avachian, am stat de vorbă, în aceeaşi manieră rapidă, cu doi vecini şi m-am întors grăbit la serviciu. În prezenţa lui Ştefănescu am citit declaraţia lui Corneanu, în care tînărul aducea o multitudine de argumente în favoarea demenţei lui Avachian. A subliniat povestea cu Gioconda şi armura lui Achile, fără a indica numele prietenului martor, l-a descris pe bătrîn în cele mai sumbre culori cerînd, în final, internarea lui într-un spital de boli nervoase, întru-

cît este periculos. Cuvîntul „periculos" era scris cu majuscule. La terminarea lecturii i-am făcut un semn discret lui Ştefănescu, care înţelese ce anume doresc şi-şi mînji două degete, aşa, accidental, cu cerneală. Apoi îl invită pe tînărul Corneanu să-i toarne în palmă cîteva picături dintr-o soluţie, aflată într-o sticluţă deasupra chiuvetei, pe un stativ de faianţă. Tînărul execută cele cerute, fără să bănuiască adevăratul scop al doleanţei, faptul că toate degetele mîinii sale drepte au rămas pe sticluţa cu pricina, iar după plecarea lui ele vor fi relevate, cu mare atenţie, şi comparate cu amprentele culese de pe dulapul lui Avachian.

L-am asigurat pe junele Corneanu că vom lua cele mai drastice măsuri spre a-l ocroti de periculosul Avachian, dementul agresiv de la apartamentul şase... Şi l-am lăsat să plece, dar nu tocmai singur, ci însoţit de trei colegi „foarte curioşi", care doreau să ştie unde se duce, ce face...

Rămas cu Ştefănescu, în timp ce relevam de pe sticluţa cu soluţie de „pic" degetele lui Corneanu Bebe, i-am adresat întrebarea:

— Ce zici de povestea asta?

— Este interesantă. Tu cunoşti mai bine detaliile.

— Da. Eu cred că Bebe a regizat un furt de zile mari. A recurs la o întreagă mascaradă ca să ne deruteze. S-a deghizat, a strigat „cucurigu" urcat pe dulap, s-a balansat cu candelabrul...

— Al naibii puşti.

— A raţionat bine. S-a gîndit că Avachian nu va reclama furtul. Iar în cazul în care va anunţa autorităţile, categoric va fi socotit dement. Că doar cine poate lua în serios un bătrîn de optzeci de

ani, sclerozat, care susține că are un Botticelli și a fost prădat de un ienicer sau spahiu, cu șalvari roșii, bluzon verde și fes cafeniu... Apoi, că hoțul s-a comportat ca un cascador, sărind pe dulap, dîndu-se huța cu candelabrul... Ca-n filme...

— Ai perfectă dreptate. Ca să nu mai amintim faptul că junele, ușor alarmat, a venit să-l reclame pe Avachian, spre a întări supoziția că e nebun.

— Frumos lucrată „murdăria" asta, am tras concluzii.

Între timp, conform așteptărilor, am stabilit că cele cinci degete, găsite pe dulapul lui Avachian, sînt ale lui Bebe Corneanu. Era dovada incontestabilă că el este autorul furtului! Tînărul însă nu putea fi încă arestat, din mai multe motive: nu știam unde ascunsese tabloul, de unde a împrumutat hainele acelea fistichii, ce vrea să facă cu tabloul furat, ce rol joacă străinul acela, în mașina căruia fusese văzut de Avachian și mai mulți vecini, în toată această afacere ingenios concepută.. De aceea am dispus urmărirea lui discretă.

Băieții care au plecat în urma lui Corneanu ne-au comunicat, prin radio, că sînt la restaurantul CINA, unde Bebe se pare că este de-al casei. De cum a fost văzut, doi ospătari s-au învrednicit să-l servească iar debarasatoarea, o fetișcană cu picioare groase și o fustiță de trei degete, îi strecură în buzunar un pachet de țigări străine. Fata îi zîmbi și-i spuse ceva, aproape în șoaptă. După părerea băieților noștri nu a fost vorba de prețul

ţigărilor. Apoi fata arătă, printr-un gest al capului, spre scările care permiteau accesul în hotel.

Pînă la ora 22 Bebe stătu la masă, într-o espectativă leneşă, golind două pahare de coniac, privind plictisit în jur, ascultînd muzica tranzistorului de la bar. După această oră apăru în local, venind din direcţia indicată ceva mai devreme de fata cu ţigările, un bărbat de o vîrstă greu de definit, bine îmbrăcat, care, într-o franceză perfectă, îl salută pe Bebe. Băieţii mei erau numai ochi şi urechi. Unul îmi dădu un telefon, invitîndu-mă la CINA. În mai puţin de 20 de minute m-am instalat la o masă laterală, aflată în penumbră, tocmai cum îmi comvenea spre a nu fi observat.

Bebe discuta, de zor, cu străinul despre care aflasem de la ospătar că se află cazat în hotel de o săptămînă. Paharele se umpleau periodic şi se goleau, relativ repede. Orele treceau ... La închiderea localului, în jurul garderobei, ai mei au reţinut un crîmpei din dialogul lor: se tocmeau la preţ, vorbeau de o sută de mii, străinul insista să se mulţumească cu atîta ...

Cu toată ora înaintată şi frigul de afară, Bebe mai trecu odată în revistă centrul, marele bulevard, se opri în faţa Operei de Stat, să studieze îndelung afişele, apoi intră în clădirea suplă, cu jaluzele medievale ...

După ce le-am făcut semn băieţilor mei că pot pleca, pe la casele lor, m-am întors în faţa operei. Simţeam că nu degeaba se oprise Bebe în faţa afişelor. Ajuns în faţa cilindrului de beton, pe care erau lipite zeci de reclame, afişe, m-a străfulgerat un gînd. Am simţit că îmi zvîcnesc, cu putere, tîmplele şi mă cuprinde emoţia descoperirii cheii „ac-

țiunii BIANCA". Opera! Ea putea ascunde secretul! M-am apucat, cu nerv, să dezlipesc afișul programului Operei din cursul săptămînii în curs, care fusese lipit peste programul săptămînii precedente. De ce? Fiindcă sub acel afiș era spectacolul de vinerea trecută. Doream să știu, fără întîrziere, ce spectacol a fost vinerea trecută, în seara consumării furtului la Avachian. După ce mi-am folosit, cu destul succes, cele zece unghii, saliva, briceagul, am reușit să citesc titlul spectacolului: SEHERAZADA și un fragment din titlul celuilalt spectacol LACUL LEBEDELOR ...

M-am dus acasă liniștit. Avusese dreptate Avachian. Deși era trecut de ora unu, l-am sunat, la telefon, pe Ștefănescu:

— Dormi bătrîne? l-am luat cu binișorul.

— M-da, mormăi destul de greu de perceput.

— Am găsit cheia vestimentației lui Bebe.

— Nu mai spune! deveni mai vioi Deci, nu-i nebun bătrînul!

— De fel. A avut dreptate.

— În ce sens? Cum?

— Puștiul s-a dus peste el înveșmîntat, așa cum ne-a spus.

— Cum ai dedus ...?

— Am studiat un afiș.

— Afiș?

— Da.

— Ai băut ceva?

— Apă minerală. Am găsit de Buziaș.

— Altceva? Mai tare?!

— Nimic.

— Imposibil.

— Nu. Adu-ți aminte ce făceam noi, în perioada liceului?
— Cînd?
— Seara.
— Un pockeraș la Vasile sau o tablă...
— Altceva?
— Dădeam serenade Marianei Cavaropol, de care eram cu toții îndrăgostiți, iar tatăl ei arunca cu apă după noi.
— Nu ești pe fază.
— Citeam „Regele boxerilor" și alte maculaturi ieftine...
— E tot apă!
— Mergeam la Operă.
— Foc căpitane! Foc!! Ai ghicit!
— Ce vrei să spui?
— Ai uitat de AIDA, de ȘEHERAZADA, ... de spectacolele în care făceam figurație pentru un pol pe seară?
— Ha. ha, ha. N-am uitat. Îmi amintești că ne machiau ca pe dracu, ne îmbrăcau în luptători egipteni, de arătam ca doi felahi eliberați...
— Vezi, bătrîne, că n-ai uitat?! Tu mic și gras, iar eu înalt și slab, porneam în teribila campanie contra Etiopiei, sub comanda lui Radames...
— Mă, ce le știi, ce le mai știi... Și ce vremuri au fost alea...
— Și acum, cred că ai ghicit unde vreau să ajung.
— Se poate?! Am înțeles totul. Bebe al nostru a fost figurant.
— Exact. Vinerea trecută a fost ȘEHERAZADA. L-au machiat și în ținută de ienicer a trecut drumul, pentru zece minute, punîndu-și pe el un pal-

ton... şi l-a atacat pe Avachian. Apoi s-a întors la Operă. Simplu şi ingenios.

— Excepţional! O dezlegare frumoasă. Dar am o bănuială.

— Te ascult.

— Cred că ideea este de import.

— Se poate, am acceptat.

— Bănuieşti pe cineva? Ai în obiectiv vreun ...

— Am un străin, l-am întrerupt.

— Atunci mîine trecem la asalt.

— Trecem. Somn uşor.

— Stai. Nu te grăbi. Ce facem cu percheziţia?

— O facem mîine, după ce Bebe acţionează. El trăieşte cu convingerea că nu se află în atenţia noastră şi va tranşa liniştit vînzarea tabloului. Are cumpărător ...

— Aşa da. Acum poţi să-mi urezi somn uşor.

Ziua următoare am verificat, de dimineaţă, la operă tabelul figuranţilor la ŞEHERAZADA. Printre cei douăzeci de tineri figura şi Bebe Corneanu. Am împrumutat pentru o jumătate de oră costumul purtat de el la spectacol şi am trecut cu el drumul la Avachian.

— Astea-s hainele pe care le purtase agresorul? l-am întrebat pe bătrînul emoţionat.

— Da. Unde le-aţi găsit? E nemaipomenit!

— Aici, în vecini.

— Acasă la el?

— Nu. La Operă.

— La Operă?

L-am părăsit pe Avachian, fiind în criză de timp, şi m-am dus la hotelul în care era cazat străinul din compania nocturnă a lui Bebe. Femeia blondă, de la recepţie, îmi indică numele său. Şi,

sincer să fiu, nu mi-a venit să-mi cred ochilor. În registru figura sub numele de: MONTRANA JULIEN ROMEO ...

— MONTRANA? am exclamat involuntar.

— Da, tovarăşe căpitan. E un client destul de frecvent. Vine în fiecare an, de mai multe ori, la noi.

— Are legături?

— Cu Bebe, bişniţarul pe care îl găsiţi toată ziua la bar.

— Bebe!?

— Exact. Şi acum pun ceva la cale. Stau împreună, şuşotesc, se contrazic...

— Unde se află acum MONTRANA?

— Unde poate fi! La bar, cu Bebe.

Într-adevăr, Bebe şi MONTRANA erau cocoţaţi pe două scaune, tip barză, în faţa barului, iar în vecinătatea lor doi ofiţeri tinerei, care au primit misiunea să fie umbrele lor pînă cînd se va găsi tabloul furat. Jumătate din zi se scurse în aceeaşi nepăsare şi inactivitate, în compania paharelor de coniac. În jurul orei 16 MONTRANA se duse la recepţie, făcu plata şi-şi luă rămas bun promiţînd blondei că va reveni în primăvară.

— O să puteţi conduce maşina? întrebă plictisită femeia.

— De ce nu? răspunse străinul zîmbind.

— N-aţi băut prea mult?

— Nu, madam. Cu cît beau mai mult, maşina merge mai bine...

Bebe şi Montrana au ieşit din hotel şi s-au urcat la volanul unui „Alfetta", demarînd cu nerv spre parcarea din faţa muzeului unde au abando-

nat mașina. Au traversat strada și au intrat în clădirea cu jaluzele medievale. S-au urcat pînă la ultimul etaj, iar de acolo în podul tixit de mobilier vechi, lăzi ...

Peste zece minute au ieșit în stradă, purtînd un colet plat, învelit în mai multe ziare, care a fost așezat în port-bagajul mașinii. Cînd să părăsească zona muzeului, o mașină a circulației, aflată la dispoziția mea, i-a oprit și le-a cerut să sufle în fiolă ... De aci porni tot necazul! Fiola se înverzi ... Iar ei au fost conduși la miliție, unde au dat cu ochii de mine. La repezeală am invitat doi martori și le-am deschis port-bagajul, cu toate că protestau vehement. Am smuls ambalajul de ziare și, în clipa următoare, mă privi o făptură gingașă, conturată într-un univers pal ... Era ... BIANCA!!! Sau, La Bella Simonetta, iubita lui Giuliano de Medici, fratele lui Lorenzo.

Ancheta a început în același birou în care, cu o zi în urmă, își formulase Bebe plîngerea contra lui Avachian.

— Cum e, domnule Bebe? l-am apostrofat ușor ironic. Este sau nu dement Avachian? Mai reclamă furtul Giocondei și a armurii lui Achile? Sau a renunțat ...

— Nu știu, se eschivă tînărul.

— Ai uitat? Deși eu țin minte totul. Dar, să fim serioși. Ți-am găsit pînă și costumul de ienicer.

— Ce costum? Nu înțeleg ce insinuați!

— Costumul de figurant în ȘEHERAZADA, amice. Despre ce alt costum am putea vorbi?!

— Ași, astea-s invențiile dumneavoastră, deveni obraznic.

— Crezi? Dar despre amprentele pe care ţi le-am relevat de pe dulapul lui Avachian, ce ai de zis?

— Amprentele? rămase pe gînduri.

— Exact.

— Domnule căpitan, am pierdut. Dacă recunosc, beneficiez de circumstanţe atenuante. Vă rog să-mi daţi hîrtie. Vreau să scriu. Dar, nu-l iert nici pe domnul acesta Montrana. El mi-a băgat în cap povestea cu BIANCA Eu nu mă ocupam de furtişaguri. Făceam doar „bişniţ". Revindeam casetofoane, ţigări, produse cosmetice şi-mi aveam ciubucul meu. Trăiam liniştit... Dar a venit şi el şi m-a înnebunit cu banii săi, că-mi dă o sutică de mii dacă-i fur BIANCA lui Avachian.

— Ce ziceţi, domnule Montrana, de acest tablou? l-am întrebat, într-o franceză cam provincială, pe străinul care se aşezase liniştit pe un scaun.

— Ce să zic? Este al domnului Bebe. Eu nu ştiu nimic despre tablou.

— Minte, sări Bebe ca ars. Montrana ăsta e un escroc internaţional.

— Aşa-ţi trebuie, Bebe. Ai auzit ce a zis? Nu ştie nimic despre tablou. Cine seamănă vînt, culege furtună!

Comflictul a continuat pînă la venirea lui Avachian, după care am trimis o maşină. Cînd bătrînul pătrunse în camera de anchete şi văzu tabloul, exclamă fericit:

— BIANCA mea scumpă!

— Da, BIANCA dumneavoastră, m-am adresat bătrînului. Numai că aţi uitat să-mi furnizaţi un detaliu, domnule Avachian.

— Ce anume?
— Faptul că defuncta contesă Montrana are un băiat.
— Băiat!?! exclamă bătrînul. De unde ştiţi? Ce-i cu el?
— Acum eu pun întrebările De acord?
Înainte de a răspunde, bătrînul se aşeză pe un scaun, pentru prima oară neinvitat, aparent sfîrşit, extenuat şi prinzîndu-şi faţa în palme silabisi:
— Băiatul acela este al meu . . .
— Bănuiam acest lucru, i-am răspuns simplu.
— Da. Păcatele tinereţii, domnule căpitan.
— Şi, ce ştiţi despre el?
— Prea puţine. Că a ajuns rău. Cu patru ani în urmă fusese în străinătate un farmacist, la nişte rude, şi l-am rugat să se intereseze de el. La întoarcere mi-a spus că fiul contesei face parte dintr-o grupare parazitară, consumă droguri, este pierdut . . .
— Nu e chiar pierdut, domnule Avachian.
— Cum adică?
— Este aici. La noi. Mai precis, în camera alăturată.
După cîteva momente de ezitare, timp în care pe fruntea lui Avachian au apărut boabe mari de transpiraţie şi se roşi de mi-a fost teamă să nu facă un infarct, continuă dialogul:
— Formidabil! Viaţa asta!! Copiii aceştia?! Şi ce caută la noi?
— Despre căutările lui ştiţi dumneavoastră ceva mai multe.
— Nu vă înţeleg?
— Voi fi mai explicit. El declară că i-aţi scris

să vină, că-i dați un tablou, ca să-l valorifice în Vest, l-am sondat pe Avachian.

— Eu? Eu n-am scris! Dar, stați?! El a pus la cale furtul?

— Da.

— Atunci, domnule căpitan, îmi retrag plîngerea. Este copilul meu, trup din trupul meu, nu pot să-l denunț. Vă rog să mă înțelegeți.

— Vă înțeleg domnule Avachian. Și vă înțeleg și legile noastre. În cazul în care este copilul dumneavoastră, faceți dovada acestui fapt, furtul este între rude și la retragerea plîngerii se stinge acțiunea penală.

— Vă mulțumesc. Vă rămîn veșnic recunoscător. Voi preda BIANCA la muzeu, ca o donație din partea bătrînului Avachian, sînteți un om de aur, se impacientă între lacrimi interlocutorul meu.

— Nu vă mai agitați, ci pregătiți-vă să vă vedeți băiatul. Va trebui să-i spuneți adevărul.

— Întocmai. El nu știe nimic. Va fi o mare surpriză ...

I-am făcut semn lui Ștefănescu să-l aducă, din încăperea alăturată, pe Montrana, la noi. Tînărul pătrunse cu același aer de superioritate, abordat de la început.

— Domnule Montrana, m-am adresat bărbatului palid care se așezase pe scaun, sub privirile emoționate ale lui Avachian, domnul vrea să vă spună ceva.

— Moșul? Îl ascult. Ce dorești?

— Aș vrea să-ți spun, se frămîntă stingher Avachian, trebuie să-ți spun, că eu, știi, eu sînt tatăl dumitale.

— Tatăl meu? exclamă Montrana ironic. Ha, ha, ha. Știi că ai haz? Ori ești nebun!

— Nu, se apără Avachian. Eu cu mama dumitale...

— Să taci, nemernicule, și s-o lași în pace pe mama că-ți scot ochii. Ticălosule!! Cum îndrăznești!? Tatăl meu a fost contele de Montrana. Săți intre bine în cap treaba asta! Nu mă obliga să te lovesc!

— Să vă spun și eu ceva, m-am intercalat în dialogul lor.

— Ce doriți, domnule ofițer?

— Să vă atrag atenția că, în cazul în care domnul Avachian este tatăl dumneavoastră și se realizează recunoașterea paternității, ați organizat furtul în dauna unei rude de gradul întîi și, în cazul retragerii plîngerii, sînteți absolvit de pedeapsă.

— Prostii! Mai bine închisoare, decît un așa tată!

Avachian plecă spre casă, plîngînd cu sughițuri, repetînd mereu, mai mult pentru el, decît pentru cei din jur, „viața asta, copiii aceștia, viața asta, copiii aceștia"...

Rămași singuri, Ștefănescu mă privi îngîndurat și-mi zise:

— Știi povestea cu lupul! Își schimbă părul, dar...

PETRE VÂRLAN

ÎNTR-O NOAPTE CU FURTUNĂ

Privesc ploaia care lovește furios în parbriz și nu știu de ce am senzația că plutesc printr-o apă neagră, ori călătoresc pe oceanul scufundat în noapte și zbuciumat de taifun. Sau poate nu mă aflu pe un drum de noapte, prin Carpații Meridionali? Poate în geam bat lacrimile negre ale unei femei cu păr negru și ochi negri?

Zîmbetul ușor ironic al omului de la volan mă readuce la mărunta dimensiune de călător pe o șosea de munte, învăluită de noapte și involburată de furtună. Numele șoferului îmi sună în minte cu rezonanță de cristal: Lascone Vizante. N-am mai întîlnit o combinație de nume și prenume atît de ciudată și armonioasă în același timp.

— Așadar, reia colonelul, omul avea șaptezeci și doi de ani, fusese miner, acum era vînzător de luminări, la biserica ortodoxă. Cunoscuții spuneau despre el că era „om evlavios pînă la habotnicie". Locuința și-o lăsase celor trei copii, el ocupa o cameră la casa parohială.

Vizitasem toate acele locuri despre care va fi vorba în povestirea mea şi poate din cauză că pe acolo se săvîrşise o crimă, rămăsesem cu o impresie sumbră, apăsătoare ca singurătatea în noapte. O casă mare, cu vreo opt camere, acoperită de jur împrejur cu iederă. Pînă şi pe geamuri se căţărase iedera. Dealtfel, o vilă încăpătoare, solidă. Lîngă ea, lipită, o casă scundă, cu acoperişul lăsat. Casă cu două camere, cu geamuri mici, luminate doar de cîteva tufe de flori galbene, de toamnă, plecate spre pereţii scorojiţi, vineţi. Dincolo de casa parohială şi de locuinţa vînzătorului de luminări, se întindea curtea unei capele. Prin curtea aceea a fugit asasinul.

Aflasem cîte ceva despre crimă, dar cel care cunoştea cel mai bine împrejurările în care fusese comisă era colonelul Mirea.

— Patul era făcut pentru două persoane — continuă el să-mi povestească acum, cînd călătoream în noapte, spre o direcţie, deocamdată, necunoscută mie — iar faptul că una din perini avea faţa curată, călcată cu dichis, completa presupunerea că Ion Costan, acesta era numele victimei, avusese un musafir. Cine putea fi acest musafir? Cercetăm cu atenţie casa, doar, doar om găsi o urmă. Pe o măsuţă, două păhărele, pe fundul cărora se distingeau urme de sirop. În bufet, prin şifonier, zeci de sticle goale. Sticle în care fuseseră băuturi alcoolice, mai ales ţuică, rachiu alb, spirt...

În faţa uşii găsim o urmă, punem cîinele... dar... Noaptea plouase, cîinele s-a oprit la cîteva sute de metri, gemînd, parcă omeneşte, neputin-

cios, şi privind în ochii conducătorului său, aşteptînd supus cuvintele de dojană.

Întrebăm pe protopop dacă în noaptea de 22 august a auzit ceva suspect în locuinţa bătrînului. Nu, nu auzise nimic. Stăm de vorbă cu cei trei pictori care lucrau, de obicei, pînă noaptea tîrziu, la reconstituirea frescelor din capelă. Unul din ei ne spune că pe la orele douăzeci şi patru a auzit trîntindu-se neobişnuit de tare uşa de fier de la curtea bisericii. Înseamnă, ne-am zis, că pe acolo a ieşit asasinul.

Colonelul se opreşte un timp, îmi caută privirile, mi se pare că tăcerea lui ascunde ceva. Iar eu mă gîndesc că în dreapta şi în stînga viaductului pe care trecem se află acele hăuri pline de un întuneric dens şi greu, ceva asemănător cu o imensă masă de cauciuc topit. Colonelul îşi deapănă apoi firul povestirii, cu ochii închişi.

— Bănuiala noastră a căzut, cîteva clipe, şi pe oamenii aceia, pe pictori. E deajuns însă să vezi minunea ieşită de sub penelul lor şi orice gînd rău despre ei îţi dispare. Eu am văzut la ei o asemenea minune şi mi-a fost ruşine de gîndul meu.

Îl credeam şi-l îndrăgeam pe omul de lîngă mine, înalt şi subţire, cu gene şi sprîncene stufoase, aproape argintii, ca şi părul de la tîmple. Cu o zi în urmă — fusese duminică — îl remarcasem printre vizitatorii muzeului de artă din oraş. Era împreună cu doi tineri, unul semăna leit cu el, celălalt, ceva mai scund, licean, avea trăsături atît de delicate, încît, de-ar fi purtat plete, l-ai fi luat drept o tînără şi încîntătoare domnişoară. Într-un

asemenea muzeu, dacă vrei, poţi cunoaşte sufletul omului.

Aşteptam cu nerăbdare relatarea cazului, nu îndrăzneam însă să forţez desfăşurarea firului, tot aşa cum nu îndrăzneam să insist asupra scopului pe care îl avea acea misiune nocturnă la care fusesem invitat să particip şi eu. Aşteptam totul, într-o anumită încordare, presimţeam că se va întîmpla ceva în noaptea aceea, dar ce anume, concret, nu se contura în imaginaţia mea.

— Aşadar, ne-am pus întrebarea: a fost jaf? Cei doi fii şi ginerele bătrînului (fiica era internată în spital), ne relatează că din locuinţă lipsea geanta victimei, ceasul de mînă şi o lampă tip miner. A fost jaf? Nedumerire. Pentru că, într-unul din buzunarele de la haina bătrînului, găsim trei mii de lei. Şi mai găsim trei carnete C.E.C., fiecare avînd cîte trei mii şapte sute lei, pe numele celor trei copii. Nu era, deci, vorba de jaf. Şi totuşi ... Reluăm totul de la capăt, metodic, să stabilim logica faptelor.

Vorbea potolit, pe tonul omului aşezat în pat, gata să adoarmă. Îi dădeam dreptate. Cîte cazuri din acestea nu rezolvase el în douăzeci şi ceva de ani, de cînd lucra la judiciar?

— Cel mai mare din fiii bătrînului îl văzuse pe la orele opt. De ce pe la orele opt, cînd stabilise, cu fratele şi cumnatul său, de comun acord cu bătrînul, să-l viziteze pe la orele unsprezece, după manifestaţie? Şi de ce spărsese geamul Nicolae Costan, spre a pătrunde în casa tatălui său? Şi de ce luase de pe masă sticla cu rachiu şi o pusese în bufet? De ce? La aceste întrebări Costan ne explicase că el îşi dăduse seama că se întîm-

plase ceva rău, pentru că bătrînul dacă ar fi plecat de acasă, nu ar fi lăsat lumina de la intrare aprinsă. „Ceva, căuta el să ne convingă, nu știu ce anume, îmi spunea că tata murise". Poți lua în seamă asemenea argumente? se întoarse colonelul spre mine. „Nu știu", i-am răspuns și el a continuat: cercetările stabiliseră și alte lucruri interesante. Ginerele se certase de mai multe ori cu socrul său; de mai multe ori îl amenințase pe bătrîn. Se mai stabilise că bătrînul fusese jefuit o dată de un nepot de-al său. Nepotul îi furase un aparat de radio și o însemnată sumă de bani. Oare nu cumva nepotul îl vizitase pe bătrîn? am formulat noi o altă ipoteză.

— Amintiți și de mine, intervine Lascone Vizante, continuînd să valseze prin ploaie și prin serpentinele șoselei.

— Ai dreptate, îi răspunse colonelul. Apoi, către mine: el a descoperit cheia. Fusese aruncată în curtea bisericii. Aceasta însemna că, după săvîrșirea faptei, cu sînge rece, asasinul închisese ușa cu cheia, spre a lăsa impresia unei morți naturale.

— Ce naivitate! îmi dădui eu cu părerea.

— De ce... naivitate? mă întreabă colonelul.

— Asasinul trebuia să se gîndească la faptul că o ușă nu se încuie cu degetul.

— Bătrînul avea două chei, îmi intuiește colonelul gîndul. Una am găsit-o pe noptieră, la căpătîiul său. Vedeți cu ce cap diabolic a fost pus totul la cale?

Lascone Vizante zîmbea, urmărindu-ne prin oglindă. Își pusese pălăria pe cap. „Nu te băga unde nu-ți fierbe oala", părea a spune zîmbetul

său. Îmi era simpatic acest om. Ziua îmi povestise că are doi feciori, unul student, altul în clasa a douăspezecea, că numai aceşti doi „golani" îi amintesc că îmbătrîneşte, dar că lui îi plac femeile frumoase, mai mult chiar decît îi plac colonelului picturile. „Pentru că sînt vii", terminase el rîzînd zgomotos.

— Trebuia să înlăturăm tot ce era de prisos în prezumţiile noastre, se întoarse din nou colonelul spre mine. Autopsia şi alte analize medico-legale stabiliseră că victima decedase în jurul orelor douăzeci şi patru. Unde se aflau cei trei în jurul acestei ore? Am aflat că Nicolae Costan, fiul cel mai mare al bătrînului, se afla în mină. La fel şi mijlociul, la fel şi ginerele bătrînului. Dar nepotul? Nepotul era internat de vreo trei zile în spital. Şi iată cum, într-o clipită, ca să-i spunem aşa, toate cele trei prezumţii ale noastre cad. Ne gîndim că la mijloc ar fi vorba de o răzbunare. Cu cine fusese bătrînul în duşmănie? Cineva vine cu o idee. „E vorba de jaf, totuşi. Jefuitorul însă a fost beat, a luat ce i-a căzut la îndemînă. E posibil ca bătrînul să fi băut, împreună cu asasinul, undeva prin oraş. Mai apoi, bătrînul l-a invitat să doarmă la el. Probabil asasinul nu-i din oraşul nostru . . . " Ce ne rămînea de făcut? Am propus să urmărim ce anume a făcut bătrînul în ziua de 22 august. Şi am pornit la treabă. Aşa am stabilit că dimineaţa bătrînul vînduse luminări, în pronaosul bisericii ortodoxe. După-amiază, protopopul îl trimisese la o înmormîntare, de la care se întorsese treaz. Apoi? Apoi, bătrînul se întîlnise cu ginerele, îi spusese acestuia să-l viziteze a doua zi, pe la unsprezece, că va da ceva de băut. Să vină împreună cu Ni-

colae şi Ion, cei doi fii ai bătrînului, că îi va cinsti cu două sticle de rachiu. Mai departe, investigaţiile au stabilit că bătrînul fusese văzut intrînd în restaurantul „Jiul", pe la orele douăzeci şi două.

Colonelul tace cîteva clipe. Îşi adună gîndurile, zic eu, dar în clipa următoare mă trezesc la realitate. Mai bine zis, la realitate mă trezeşte frîna pusă de Vizante. În faţa noastră, în lumina farurilor, o vedere ciudată, hazlie oarecum, în felul ei. „Bătu-te-ar Dumnezeu cu maşina ta blestemată, aud vorbă de om necăjit, prins în drum de întuneric şi furtună. Cel pe care trebuia să-l bată Dumnezeu era un vlăjgan, ud şi el pînă la piele. Gonise la vale, cu autocamionul şi remorca. Poate că nu avusese viteză prea mare, dar în acea ploaie torenţială ... Remorca o luase la dreapta, şoferul frînase, tot calabalîcul acesta se învîrtejise pe şosea, speriind caii şi pe căruţaşul care blestema acum pe Dumnezeu şi pe oameni. „Care-i baiul?", îl auzeam pe Vizante. „L-a scos dracu în miezul nopţii să mă prăpădească, bolîndul, cu animale cu tot." „Ţi-a stricat ceva?" „Da' dumneata cine eşti?" „Sînt de la miliţia judeţeană." „No, ierte-l dracu, tulai Doamne!"

Căruţaşul plecă, la fel şi cel cu autocamionul. Din fericire, accidentul nu se produsese. Lascone Vizante se întoarse la volan, ud pînă la piele. Îşi scoase pălăria de pe cap, începu să rîdă. „Tulai Doamne!" reluă el vorbele căruţaşului şi maşina începu din nou să despice în două ploaia torenţială şi întunericul.

— Vă interesează cazul? mă întrebă colonelul.

— Aţi descoperit asasinul? pun eu sare pe rană.

— O să vedeţi, îmi răspunde. Mi-aţi spus doar că aţi vrea să participaţi la o acţiune de-a noastră.

Îl privesc cu coada ochiului şi pe chipul lui citesc un zîmbet enigmatic. Va să zică, asta era.

— Ajunsesem, deci, reia colonelul, ajunsesem din nou la un punct mort. De ce? Era sărbătoare, tot personalul de la restaurantul „Jiul" era repartizat la diferitele serbări cîmpeneşti de pe Valea Jiului. Să aşteptăm trecerea sărbătorilor? Nu puteam. Nu aveam răbdare. Apoi, cu cît laşi să treacă timpul, cu atît mai rău în munca noastră. Stabilim care dintre ospătari fuseseră de serviciu în seara de douăzeci şi doi. Am pornit în căutarea lor, i-am găsit, şi dăm şi de urmele victimei. Unul dintre ospătari ne spune că l-ar fi văzut pe bătrîn în compania a patru bărbaţi, că spre închidere, l-ar fi auzit spunînd: „Hai să mergem să ne culcăm!"

Cine erau cei de la masă? Alte zile de muncă, căutări, alergături. În cele din urmă, stabilim că unul din ei era paznic contractual. Îl identificăm, dar, la început, paznicul nu vrea să ne spună absolut nimic. Nu-i adevărat, el nu a intrat la „Jiul" în noaptea de douăzeci şi doi august, el a fost de serviciu în noaptea aceea, cum era să consume băuturi alcoolice? Asta era, va să zică. Paznicul se temea să nu aibă neplăceri la serviciu. I-am explicat că era vorba despre o crimă. Şi atunci a cedat. Da, stătuse cu bătrînul la masă, cu încă trei inşi, pe care nu-i cunoştea. La un moment dat, unul dintre comeseni începuse să-l insulte pe bătrîn. El, paznicul contractual, îi luase apărarea. Cel care îl insulta pe bătrîn îi spusese însă să nu se bage, că el era prieten de şapte ani cu bătrînul. La aceste

cuvinte, potolit, bătrînul ar fi răspuns: „No, hai să mergem să ne culcăm!"

După aceea paznicul plecase, îl lăsase pe bătrîn în compania celorlalţi trei.

Colonelul tăcu deodată şi, ca şi mine de uimit, ca şi Vizante, privea schimbarea bruscă în noaptea de afară. Închipuiţi-vă, din clocotul de ape şi întuneric, cu blestemele, înjurăturile căruţaşului şi necazul şoferului cu autocamionul şi remorca, din toate acestea te trezeşti dintr-o dată cu luna în cîrca unui munte, cu stele clipind vesel, chemîndu-te spre poezie. Maşina înainta acum pe un drum vrăjit.

— Pe o asemenea noapte, întrerupse tot colonelul tăcerea, e mai potrivit să vorbeşti despre altceva... Despre prima dragoste, care, cred eu, întotdeauna se asociază în mintea noastră cu nopţile inundate de lună, cu acel somn de jar trăit în scurtul timp al întîlnirii cu prima iubire. Sau despre poeziile lui Eminescu sau Esenin. Ce ziceţi?

— Nu regretaţi profesia pe care v-aţi ales-o? îi spun, în loc să-i răspund la întrebare.

Se gîndeşte cîteva clipe, priveşte luna care acum stă chiar pe vîrful muntelui.

— Nu regret, îmi mărturiseşte. La urma urmei, munca noastră-i iscusinţă şi bărbăţie, puse în slujba adevărului şi dreptăţii. Şi dacă regret, totuşi, recunoaşte el cu nostalgie în glas, nu-i nimic, am doi feciori, vor face ei alte lucruri în viaţă. Eu nu am avut timp pentru altceva. Nici timp şi nici posibilităţi. Nu, nu regret că mi-am ales această profesie.

Tace cîteva clipe, apoi, către şofer:

— Tu ai pistolul la tine, Vizante?

— Îl am.

Vorbele acestea plutesc un timp în maşină. Plutesc ca o ameninţare grea, nedefinită. Dar unde mergem, mă rog, de-i nevoie de pistoale?

Colonelul aprinde o ţigară şi reia calm:

— Paznicul contractual ne-a mărturisit că cel care afirmase că îl cunoaşte pe bătrîn ar fi fost şi el cîndva paznic şi s-ar fi numit Drăgănescu. Ce trebuia să facem? Să-l căutăm pe Drăgănescu, să-l audiem. Ei, bine, am verificat o sumedenie de Drăgănescu de pe Valea Jiului, dar nici unul nu era cel ce ne interesa. Ne gîndim că ar putea avea alt nume şi începem să-l căutăm pe baza semnalmentelor date de paznic. Şi îl descoperim sub numele de Dumitru Nădeanu. La percheziţia domiciliară descoperim lampa tip miner, servieta, apoi şi ceasul victimei.

„Le-am găsit în dreptul porţii mele, ne-a declarat. Am zis că m-ar interesa să văd care dintre mineri s-a îmbătat în aşa hal, încît să-şi piardă pînă şi lampa!". „N-o mai face pe nevinovatul", i-a replicat sarcastic unul dintre noi, ne interesează numele. I-am făcut semn acelui ofiţer să tacă. L-am întors pe Nădeanu în fel şi chip. A recunoscut că, într-adevăr, a băut cu bătrînul, că îl cunoştea, dar era uimit de învinuirile ce i se aduceau şi, mai ales, de faptul că acele lucruri ale vînzătorului de luminări fuseseră găsite asupra lui. Ce se va întîmpla cu el? Era posibil ca un om nevinovat să răspundă de mişelia altuia? Categoric, nu.

Şi, ca să nu mai lungesc vorba, devenise foarte important pentru cercetări cel de-al patrulea comesean de la „Jiul". Unde se afla acesta?

— Am ajuns, ne întrerupse Vizante. Stinse farurile. Înaintarăm un timp sub lumina lunii, apoi Vizante opri.

— Dumneata aşteaptă-ne aici, îmi spuse colonelul.

Prin parbriz le vedeam spatele, ca şi umbrele ce se tîrau difuze după ei. Am coborît din maşină. Aerul era rece şi curat, un aer ce-ţi dădea iluzia că din clipă în clipă vei putea să o iei în zbor spre luna de deasupra muntelui. Orăşelul în care ne oprisem era anemic luminat şi părea cufundat, cu clădiri şi pomi, în cel mai adînc somn.

Peste vreo cincisprezece minute, pe mijlocul şoselei, trei umbre negre se îndreptau spre maşină. I-am recunoscut pe colonel şi pe Vizante. Cel de la mijloc era un bărbat de statură potrivită, cam bondoc, mîinile le avea prinse în cătuşe.

— Acesta-i cel de al patrulea, spuse colonelul. El e asasinul.

Lascone Vizante întoarse: maşina o luă spre oraşul de reşedinţă al judeţului.

Asasinul stătea între mine şi colonel, pe bancheta din spate. Tăceam toţi trei. În ceea ce mă priveşte, călătoream acum, parcă în vecinătatea unei imense salamandre ori broaşte rîioase, şi mă tot feream de contactul cu ea.

— Iar aici, în acest săculeţ, îmi arată colonelul, se află aur nativ. Acesta a fost mobilul crimei.

— Nu-i adevărat, îşi şuieră veninul omul cu mîinile în cătuşe.

— Aşa sînteţi, răspunse oftînd parcă colonelul.

În restul drumului, am tăcut cu toţii tot timpul.

Abia a doua zi am aflat amănunte. Asasinul organizase totul, în cele mai mici detalii. Întîlnirea de la restaurantul „Jiul", cearta lui Nădeanu cu victima... Asasinul știa că bătrînul deținea o oarecare cantitate de aur. Dornic să schimbe parte din aur pe bani (mai făcuse acest lucru) bătrînul avea întîlnire la „Jiul" cu Boiangiu, partenerul de afaceri. De data aceasta, însă, Boiangiu avusese alt plan.

— Cel mai mult ne-a ajutat Nădeanu, a încheiat colonelul. Închipuiți-vă ce s-ar fi întîmplat dacă nu-l credeam! Ce s-ar fi întîmplat dacă i-aș fi strigat și eu „n-o mai face pe nevinovatul". Erau doar atîtea probe împotriva lui. Vedeți de ce nu regret că mi-am ales această profesie.

ION VLAICU

ÎNTRE NOI, REVIZORII!

— Acu' noaptea, aţi venit să faceţi control?
— Acu' noaptea, Nedelcule, zise maiorul.
— Şi dacă rămîne pe mîine, ce-i? Acum nici n-am cheile la mine. Sînt . . . acasă. Şi . . .
— Nu-i nimic, le-aduci. Uite, tovarăşul plutonier te conduce.
— Nu-i nevoie.
— Ba e! Şi te-aduce! Cu grijă.
Plecară amîndoi, şeful de post şi magazinerul, ultimul cam gîrbovit.
— Nu l-aţi luat prea la fix? întrebă un bărbat tînăr, îmbrăcat în civil, care tăcuse pînă atunci.
— Nu. După faţă îţi spun că-i un pungaş.
— După faţă?! Nu mi se pare prea convingător.
— Nedelcu ăsta mi-aduce aminte de-o întîmplare veche, de pe timpul cînd eram ostaş în termen.
— Şi-atunci judecaţi oamenii după faţă? făcu cam plictisit tînărul în civil.

— Nu, că atunci eram tînăr, dar de mirosit tot i-am mirosit pe unii ca alde Nedelcu ăsta al nostru.

— Cînd era asta? întrebă tînărul parcă mai mult ca să întrebe ceva, deşi întîmplarea veche nu părea să-l intereseze.

— Prin 1952. Toamna. Subunitatea noastră era dislocată lîngă un obiectiv care ni se spusese că e important, nu ştiu exact ce-o fi fost, într-un loc mai izolat. Într-una din zile, eram pe-atunci soldat, am fost trimis în localitatea cea mai apropiată, o comună, să predau poşta şi să ridic scrisorile sosite. Am preferat ca de obicei în locul şoselei, care făcea un ocol, un drum „de picior" care o lua de-a dreptul şi, după ce tăia o pădure de stejar, ieşea drept în marginea comunei. Cînd am pornit pe drum înapoi, spre subunitate, deja se înserase bine. Cam ăsta era „cadrul natural", ca să spun aşa.

Şi cînd trec prin pădure, deslușesc aşa, un murmur de voci aduse de vînt. Or fi niscai săteni care vin de la lucru, mă gîndesc şi-mi văd de drum. Scot totuşi pistolul-mitralieră de pe umăr să-l am la îndemînă. După vreo cincizeci de metri, într-o mică vîlcea, văd trei indivizi şezînd, parcă mă aşteptau. Nu mai vorbeau acum, se uitau la mine. Unul dintre ei, un tip mătăhălos, se ridică, iese în potecă, aţinîndu-mi calea.

— Bună seara, tovarăşe soldat! zice. Nu te superi dacă îţi facem o întrebare?

— Despre ce e vorba? spun şi mă opresc la oarecare distanţă.

— Uite, noi sîntem revizori contabili la Cen-

trocoop, în control. Nu știu dacă dumneata ai cunoștință, dar în meseria noastră folosim și noi anumite... metode, spune mătăhălosul, adăugînd cu oarecare discreție: Tocmai de-aia n-am vrut să intrăm în comună pe lumină. Înțelegi? Pisica cu clopoței nu prinde șoareci!

— Înțeleg, zic eu, dar parcă vroiați să mă întrebați ceva.

— Da... întocmai... Am fi vrut să te rugăm să ne dai unele informații despre gestionarul cooperativei din comună. Presupunem că-l cunoști bine... Ne-ar interesa dacă e cinstit și, în general, ce atitudine are față de cetățeni...

Făceam deplasări dese în comună, îl cunoșteam într-adevăr pe gestionarul cooperativei, un băiat tînăr, terminase armata de curînd.

— Păi, ce-aș putea să vă spun? Eu nu locuiesc în comună și...

— ...Atît cît cunoști ne poate fi de mare folos, mă întrerupe revizorul. Dar stai să-i chem și pe colegii mei. Strigă: „Gică, Iordache, veniți măncoace!". Apoi scoate un pachet de țigări din buzunar și dă să mă servească.

— Nu, mulțumesc! Nu fumez!

Sosesc și ceilalți. Erau doi bărbați, mai scunzi decît primul, dar la fel de îndesați, echipați, ca și primul de altfel, ca pentru o călătorie în munți, cu bocanci, pantaloni pană și scurte din foaie de cort. Cum mă aflam singur, pe înserate, în plină pădure, între cei trei necunoscuți, nu prea mă simțeam bine. Instinctiv, mă dau încă un pas înapoi, strîgînd cu palma patul armei.

Aș fi putut să termin repede întrevederea, spu-

nîndu-le că nu le pot da nici un fel de relații despre gestionarul respectiv. O bănuială însă că indivizii urmăreau altceva decît spuneau mă țintui locului... Mă mai întrebară de una, de alta, în legătură cu gestionarul, și bănuiala mea se accentuă, cînd am văzut că indivizii nu prea erau atenți, cel puțin nu atît pe cît interes manifestaseră la început pentru omul din comună. Fumau toți trei nervoși și schimbau între ei priviri întrebătoare, parcă îndemnîndu-se să înceapă... Ce?

La urmă, totuși, nu uitară să-mi mulțumească „pentru sprijin". Mă gîndeam că m-am înșelat în privința lor, cînd unul dintre cei trei, cel care răspundea la numele de Iordache, mă întreabă degajat:

— Și cît zici că mai ai pînă te lasă la vatră?

— Cîteva luni, spun eu, surprins de întorsătura discuției.

— Dup-aia, spune Iordache, o să trebuiască să te angajezi pe undeva, să cîștigi parale, să-ți faci un rost, să te-nsori, c-așa e viața...

— Da, cam așa... zic eu moale.

— Spune drept, ar strica să ai cîteva miare, o sumă acolo, pusă de-o parte, pentru cînd pleci acasă, să te-nțolești colea, cum scrie la carte? Hai? Ce zici?

— Zic și eu că n-ar strica, dar dacă nu e... spun eu, presimțind acum cam încotro bătea vîntul.

Convorbirea mai dură, așa ocolită, cîteva minute, urmă un moment lung de tăcere, după care Iordache îmi spune aproape grav:

— Ascultă tinere! Noi vrem să-ți propunem o afacere.

Inima, care şi-aşa bătea să-mi spargă pieptul, îşi acceleră şi mai tare bătăile. Dar de zis, am zis aşa, ca prostul:

— Afacere? Cum adică?

— Adică... vrei să cîştigi o sumă frumoasă de bani?

M-am prefăcut şi mai nedumerit şi în acelaşi timp neîncrezător:

— De! Aş vrea eu. Dar... ce trebuie să fac pentru asta?

— O nimica toată, zice Iordache, vădit satisfăcut că discuţia ajunsese atît de repede la acest punct. Ne dai nişte cartuşe şi noi ţi le plătim bine!

— Cartuşe?! m-am mirat sincer surprins. Şi-mi venea parcă aşa să mă dau înapoi şi să le dau cîteva cartuşe prin ţeava automatului. M-am stăpînit totuşi, acum nici inima nu-mi mai bătea aşa repede, ştiam ce vor. Nu pot, am zis. Cum le-aş justifica pe urmă? He, he, e pă justificate, ce credeţi!

— Ei, lasă că te descurci tu, că eşti băiat isteţ, n-avem noi grija asta! zice unul din ceilalţi doi.

— Spui că te-ai speriat de ceva în pădure şi... ai tras în neştire, adaugă Iordache. De frică. Oricui i se poate întîmpla... Ce-o să-ţi facă pentru asta? O să-ţi ia boii de la bicicletă?

— O să-mi ceară tuburile trase sau o să mă pună să le caut. Ce mă fac atunci? m-am tînguit eu posomorît.

— N-avea grijă, ne-am gîndit noi şi la asta. O să-ţi dăm nu numai bani, ci şi tuburi trase în loc... Ei, ce zici, leat? Facem tîrgul?

M-am făcut că mă gîndesc.

— Mda, „afacerea", cum îi ziceţi, nu e rea, dar fără cîteva zile de arest tot nu scap. Şi asta chiar că nu-mi place, am zis, cred chiar cu sinceritate în glas.

— Ei lasă, că pentru cît o să-ţi dăm, merită! zice al treilea dintre „revizori" cu convingere.

— Merită? Nu zău, cît vreţi să-mi daţi? am întrebat prefăcîndu-mă interesat.

— Cinci mii pe cît ai într-un încărcător, sosi sec răspunsul.

— Cinci mii!? Mamăăăă, ce de-a bănet! am spus eu, apoi am tăcut cîteva clipe, părînd că mă gîndesc, după care: Da' banii cînd mi-i daţi?

— Chiar acum... Nu-ţi fie teamă, că n-o să te tragem pe sfoară. Uite! ... Iordache vîrî mîna în buzunarele pantalonilor, scoase de acolo un teanc de bancnote mototolite şi, înaintînd, mi le întinse. Fix cinci mii!

În secunda următoare am făcut un pas înapoi şi-am armat pistolul-mitralieră:

— Sus mîinile!

Cei trei rămaseră ca trăzniţi. Nu le venea să creadă. Văzînd totuşi ţeava îndreptată ameninţător asupra lor, îşi dădură seama că au fost traşi pe sfoară şi că trataseră cu prea multă uşurinţă „naivitatea" mea. Ridicară încet mîinile.

— ... Ce-i gluma asta, leat? îndrăzni totuşi Iordache. Hai, fii şi tu ...

— Gluma s-a terminat! Acum începe partea serioasă. La cea mai mică împotrivire, trag!

— Ideea ta, Iordache, că m-am luat după capul tău, bombăni unul din cei trei.

— Să nu mai aud o vorbă! am strigat eu, că iarăşi eram speriat. Cu tot automatul meu, mă aflam

la mare ananghie. Cum să plec singur cu indivizii prin pădure? Pe întunericul care devenea tot mai dens, mă gîndeam, ei vor încerca, ştiind fără îndoială ce-i aşteaptă, să scape, vor risca precis un atac! ... De legat nu aveam cu ce-i lega, şi chiar de-aş fi avut, e puţin probabil că aş fi reuşit operaţia de unul singur, în condiţiile date. Ce era de făcut? Îm, ce crezi?

Tînărul în civil care ascultase povestea maiorului ridică din umeri.

— Ideea salvatoare, zîmbi maiorul, aia de mi-a adus apoi un fel de „faimă", plină de haz, mi-a venit pe neaşteptate: — Jos pantalonii, pe rînd! le-am ordonat. Întîi tu, cel din dreapta, pe urmă Iordache. Executarea!

Ăla pe care-l numisem nu pricepuse sau se prefăcea că nu pricepe.

— Cum? ... Să ... ? bîigui el.

N-aveam vreme de explicaţii. Am tras o rafală scurtă de automat care a spulberat ameninţător ţărîna aproape la picioarele lor. În mai puţin de zece secunde toţi trei se aflau cu pantalonii lăsaţi peste bocanci!

Procedeul s-a dovedit bun, rîse maiorul, din cel puţin două puncte de vedere: acum banditii nu mai aveau libertate deplină de mişcare, dar, aşa împiedecaţi cum se aflau, se putea totuşi deplasa; lenjeria albă de corp era un punct de reper clar în întunericul nopţii, aşa că le-am ordonat, ca la cazarmă, mi-aduc aminte şi-acum:

— Alinierea! ... Mîinile la ceafă! ... Vă reamintesc: la cea mai mică încercare de fugă, trag în plin! La stînga! ... Înainte marş! ... Un-doi, un-doi ...

Şi uite aşa i-am dus pînă la subunitate pe cei trei. Am avut de furcă cu santinela care, cînd i-a văzut venind ca nişte stafii, nu mi-a dat voie să intru cu ei, pînă n-a venit caporalul de schimb. Ei, dar astea sînt fapte vechi, încheie maiorul, uite că vine păcătosul de Nedelcu cu plutonierul.

— De unde ştiţi că e păcătos?

— I-am dat de urmă cu greu; condamnarea care-o avuse nu-i da dreptul la gestiune, a falsificat un buletin. Să-i vedem şi registrele, pot să jur că nu-s curate, îmi cunosc omul.

Nedelcu se tot apropia.

— Nu înţeleg de ce acum, noaptea, spuse el iar. Şi de ce aşa grabă? Să-mi fi spus şi mie, să mă pregătesc, oameni sîntem, zău...

— Fie vorba-ntre noi, revizorii, nea Iordache, zise maiorul, nu ştii matale: „Pisica cu clopoţei nu prinde şoareci!"

Nedelcu înlemni deodată, cu ochii la maior. Se aşeză apoi jos încet, pe o laviţă din faţa magaziei şi întinse cheile cu un gest obosit.

CONSTANTIN VOIVOZEANU

O LICITAȚIE CIUDATĂ

Tăind în două dealul ce sprijină orașul, șoseaua, ca o linie decolorată de căldura din timpul zilei, se zbate într-o lumină arămie de dimineață, lumină desfăcută de șirurile roșiatice pe care răsăritul le întîlnește așternute pe umerii gîrboviți ai pămîntului. Această imagine, rar întîlnită, ar fi putut fi într-adevăr cauza accidentului întîmplat cu cîteva ceasuri mai devreme.

— Contempla razele dimineții, spuse un tînăr cu ochi de poet și vocea gîtuită de emoție, privind la bolidul care, ieșind din șosea, se oprise într-un stîlp de beton.

— Formidabil! se auzi un altul din grupul de oameni veniți la locul accidentului, atrași de curiozitate. Să iei în plin un stîlp, fără ca accidentul să-ți fie fatal, asta înseamnă adevărat noroc!

— Nu a avut viteză, continuă altcineva. Un agent de circulație a încercat motorul adineauri și funcționa. Caroseria doar s-a „șifonat" puțin.

— Nu a fost deloc așa, îmi venea să strig,

din toate puterile, să mă audă toţi. Nu contempla deloc peisajul! Îl preocupa ceva prozaic. I s-a părut că o maşină din spate îl urmărea şi atunci a vrut s-o „piardă" ţîşnind cu toată viteza imediat ce luase curba, presînd pedala acceleratorului pînă la refuz.

Oamenii se răspîndiră unul cîte unul, convinşi că acum cunoşteau cele întîmplate. Pornisem în urma lor, avînd în minte încă imaginea bolidului „agăţat" de stîlpul de beton.

Apropiindu-se din faţă, o altă maşină frînă brusc alături de mine. Din ea coborî Filip cu chipul congestionat.

— Ce-i nou? l-am întrebat eu, fără să mă opresc din mers. Simţeam nevoia să merg pe jos, apăsînd asfaltul cu fiecare pas, ca să înlătur tulburarea care mă cuprinsese.

— Scapă, răspunse Filip repezit, ştergîndu-şi fruntea cu o batistă. Doctorul mi-a spus că scapă. Va rămîne în spital cel mult două săptămîni. După ce şi-a revenit a întrebat ce s-a întîmplat cu maşina. Au rîs toţi şi i-au răspuns că, oricum, arată mai bine decît el.

— Bine, altceva? l-am întrebat eu, cuprinzîndu-l de braţ.

— I-a spus doctorului că nu va mai conduce în viaţa lui, că doreşte să dea cuiva o procură pentru vînzarea imediată a maşinii la licitaţie.

— Eşti sigur că e maşina care ne interesează?

— Sînt. L-am văzut discutînd despre vînzarea maşinii. Vrea ca licitaţia să aibă loc neapărat în oraşul din care tocmai ieşea cînd s-a produs accidentul. Ştiţi... e c-un picior în groapă, dar nu-l

interesează decît condițiile în care se va face vînzarea mașinii.

— În cazul ăsta, se va obține un preț bun pe mașina asta, ai să vezi, surîd eu.

— Credeți? Îi lăsăm s-o pună la licitație?

— De ce nu? Îmi place mașina. Cred că am să licitez și eu.

Întreaga dimineață, oameni de tot felul se învîrtiseră, în jurul mașinii. Fiind duminică, se adunase multă lume, dornică să urmărească mica dispută ce urma să înceapă. Era probabil și prima licitație de acest fel din orașul lor.

Printre cei strînși, îl zăresc pe Toni Bereș. La brațul lui, agățată cu amîndouă mîinile, o tînără frumoasă, blondă, seducătoare.

Îi priveam părul auriu, rostogolit în valuri amăgitoare, gîndindu-mă că orice femeie se simte bine cînd are alături de ea un bărbat. Iar atunci cînd bărbatul de alături este unul puternic, atunci femeia are toate motivele să devină fericită, visele ei sînt tulburate doar de gîndul că l-ar putea pierde.

Privirea blondei seducătoare spunea că îl însoțește pe Toni în mod neinteresat la această licitație. Probabil că nici nu înțelegea dorința lui să cumpere o mașină „la mîna a doua" și încă una „șifonată". Dar lucrul ăsta avea prea puțină importanță pentru ea. Esențial era să fie cu el. Ce urma după aceea rămînea de văzut.

Toni Bereș e un bărbat de 43 ani, celibatar, posesorul unei vile proprietate personală și a unui

cont personal exprimat în valută și lei. În urmă cu trei ani își regăsise în străinătate o rudă care făcuse avere și care îi transferase bani cu regularitate. Avea, așa cum obișnuia el să spună, „o mică rentă viageră".

Cei doi se opriseră în fața unei vitrine. Toni era îmbrăcat cu o haină dintr-o blană veritabilă, exagerat de lungă. Tînăra îi arăta într-o vitrină o iie pe care mîinile harnice ale unei fete visătoare brodase flori, poate după modelul celor sculptate pe ferestre de dălțile gerului în nopțile lungi de iarnă.

Nu era o problemă pentru Toni Bereș să-i ofere o mică atenție celei ce-l însoțea. Intrară în magazin, ea surîzînd cu o vădită plăcere.

Zgomotul celor adunați se înteți, împrăștiindu-mi gîndurile, semn că licitația urma să înceapă. M-am îndreptat spre Filip care se așezase undeva, în dreapta.

Cel ce urma să conducă licitația se învîrti puțin, discutînd agitat cu alte cîteva persoane, se urcă apoi pe o mică tribună improvizată.

— Treizeci de mii de lei, începu el, pentru un „Mercedes-Benz" automatic, model...

— Patruzeci de mii, aruncă Toni Bereș, întrerupîndu-l, fapt întîlnit destul de rar la o licitație.

— Patruzeci și una, strigă cineva din spate.

— Patruzeci și două, exclamă altcineva chiar lîngă el.

— Cincizeci de mii! plasă Toni Bereș, producînd murmure de uimire printre cei de față. Îl cunoșteau toți pe Toni Bereș. Îl știau un om pentru care timpul înseamnă mult. Și eu îl cunoșteam, sau, mai bine zis, știam ceva despre el. Înainte de

a-şi regăsi rudele din străinătate, cunoscuse un turist care venea în fiecare an la noi în ţară.

— Cincizeci şi una de mii...

— Cincizeci şi două...

— Cincizeci şi cinci de mii, aruncă din nou Toni. Voia să încheie repede tîrgul. Acesta era genul lui. Dar astăzi se grăbea parcă mai mult ca oricînd.

— Cincizeci şi şase de mii...

— Cincizeci şi şapte...

— Şaizeci de mii, îi auzii iarăşi vocea.

— Fantastic este omul ăsta! zise cineva lîngă mine.

Da, Toni Bereş părea astăzi într-adevăr fantastic. Nu aveam de ce să-i port pică celui ce vorbise lîngă mine.

— Şaizeci şi cinci de mii... am spus eu ridicînd braţul drept, în timp ce în jurul meu izbucniseră exclamaţii de surpriză.

Se găsise, în sfîrşit, cineva care să se bată cu Toni Bereş. Nu eram cunoscut în oraş, dar simţeam privirile încurajatoare ale celor de faţă. Voiau să le ofer satisfacţia de a-l învinge pe Toni Bereş.

— Şaptezeci de mii, răspunse Toni prompt.

— Optzeci! am strigat sarcastic, după care m-am întors imediat, simţindu-mă tras de mînecă.

— Domnule, ce naiba, daţi o avere pe „buşitura" asta?!

— Şi ce aveţi cu mine? răspunsei printr-o întrebare, iritat de ceva ce exista în glasul celui ce voia să-mi dea un sfat prietenesc. Avusese glasul încărcat de mînie, nu avea un ton dezinteresat, aşa cum dorise să fie. I-am făcut un semn aproape

imperceptibil lui Filip. Filip mi-a răspuns tot aşa. Nu-l cunoştea nici el.

— Optzeci şi cinci de mii! strigă Toni, în timp ce Filip se strecura uşor după „binevoitorul" meu. Cei prezenţi îmi aşteptau replica. Blonda de lîngă Toni mă privea admirativ. Devenisem interesant.

— Nouăzeci şi cinci de mii! am spus eu liniştit, afişînd un zîmbet în colţul gurii. Mă gîndeam ce-ar spune tata dacă ar auzi că am oferit 95 000 de lei la o licitaţie pentru cumpărarea unei maşini accidentate. Atîţia bani, după ce îi explicasem în cîteva scrisori că vom repara gardul curţii numai anul viitor, pentru că „va fi ceva cheltuială".

— O sută de mii de lei! strigă Toni congestionat.

Îl privesc cu ochii întredeschişi, purtat de gîndurile mele.

— O sută zece mii, domnule Bereş, îi strecor eu un nou fior.

Filip se întorsese lîngă mine. Puteam să închei.

— Nu-i nimic, răspunsese Toni, îmi sînteţi simpatic. Şi strigă spre surprinderea tuturor: O sută unsprezece mii . . .

— S-o stăpîniţi sănătos! i-am spus eu, în timp ce asistenţa rămăsese nedumerită de felul în care se încheia această dispută interesantă.

— Am o singură rugăminte, domnule Bereş, am strigat în timp ce mă îndreptam spre el, pentru a-i strînge mîna. Daţi-mi voie să şofez şi eu cîteva minute.

— Cu multă plăcere . . . face Toni cu un zîmbet larg, mi-am dat seama cît de mult aţi dorit-o . . .

Am pornit uşor, demarînd cu atenţie printre oamenii care circulau în toate părţile, urmărindu-

ne încă cu priviri nedumerite. Filip ocupase locul din spatele meu, avînd alături pe tînăra cu părul frumos, iar Toni se aşeză comod, cu braţul scos afară, salutîndu-şi prietenii. Cîştigase din nou! Imagine curioasă să vezi un om bucurîndu-se atîta pentru că a cumpărat o maşină accidentată, cu parbrizul spart.

— Bun motor! spun eu, aşa, ca pentru mine şi părăsesc artera principală cu viteză. Toni mă priveşte cu superioritate. Intrăm pe o alee liniştită şi opresc în faţa unei porţi închise. Claxonez insistent.

— Ce faceţi? mă întrebă blonda nedumerită.

Toni mă priveşte iarăşi, dar acum surprins, aşa că îi explic:

— Ştiam de informaţiile pe care domnul John Sven le-a ascuns undeva în această maşină. Dintre toţi cunoscuţii săi nu eram siguri însă dacă dumneavoastră sînteţi cel ce i le-a procurat. Ne-aţi oferit o dovadă, domnule Bereş, vă mulţumim.

— Ce dovadă? Ce informaţii? se agita blonda. Bela!

— Aveţi răbdare! îi spuse Filip, în timp ce intrăm prin porţile deschise de subofiţerul din post.

— Avem tot timpul să discutăm, continui eu, gîndindu-mă cum va reacţiona această femeie care zîmbise aproape întreaga zi, cînd va fi întrebată la ce adrese obişnuia să ducă „micile cadouri" ale lui Bereş după întîlnirile sale cu John Sven.

CORNEL VRĂBEȚ

UN ELEMENT ESENȚIAL . . .

Era ora 4 dimineața cînd la sediul miliției din Timișoara se prezentase o femeie cam de vreo cincizeci de ani. Ochii, mari și negri, contrastau cu părul acum blond roșcat.

— Domnule ofițer, se adresă ea ofițerului de serviciu, sînt disperată. Soțul meu a fost ucis și eu atacată de tîlhari!

După ce spusese dintr-o răsuflare toate acestea, femeia se prăbuși într-un fotoliu, fără ca ofițerul să mai aibe timp s-o invite. După fața ei se părea că trecuse printr-o spaimă cumplită.

Ofițerul de serviciu încercă să o liniștească și-i ceru cîteva explicații, după care formă un număr de telefon și comunică săvîrșirea crimei. Femeia părea în sfîrșit că s-a mai liniștit, așa că începu deodată, fără să mai aștepte întrebările:

— Mă numesc Veronica Stănculescu și locuiesc pe strada Stejarului la numărul 132. Aseară, eu și soțul meu ne-am culcat foarte devreme; da, foarte devreme! Imediat după ce orologiul din tur-

nul bisericii bătea ora opt. Eram şi obosiţi, dar parcă nu ne simţeam tocmai bine. În toiul nopţii m-au trezit nişte zgomote ciudate. La început, am crezut că soţul se mişcă în pat, dar pe urmă mi-am dat repede seama că se petrec nişte lucruri îngrozitoare. Am deschis ochii încercînd să-mi dau seama ce se întîmplă. Nu puteam însă distinge nimic, era întuneric. Cînd am vrut să cobor din pat, am simţit o mînă ce mă apăsa de umeri, iar cealaltă îmi căuta gîtul. M-a cuprins atunci aşa ... o spaimă cumplită, am căzut pur şi simplu în nesimţire. Vroiam să strig, dar nu puteam. Nu mai puteam să mă mişc. După aia, îmi revenisem puţin, am reuşit să ajung la geam, să-l deschid şi să strig ajutor ...

— Mă scuzaţi că vă întrerup, spuse ofiţerul, întorcîndu-se spre trei civili ce intraseră în birou. În strada Stejarului, la numărul 132, s-a comis o crimă. Veţi face primele cercetări. Luaţi şi cîinele ...

— A început să plouă, zise semnificativ unul din cei trei. Şi se înteţeşte.

— Fir-ar să fie, tocmai acum şi-a găsit să plouă! Mergeţi imediat şi căutaţi cu multă atenţie urmele în apartament.

După ce uşa se închise, femeia continuă să povestească:

— Imediat după ce am strigat, am fost trîntită în pat şi acoperită complet cu plapuma. De frică, aproape nici nu mai răsuflam. Nu ştiu cît am stat acolo nemişcată, să fi fost două minute, să fi fost mai mult, nu-mi pot da seama, cînd deodată am simţit că strînsoarea slăbeşte. N-am îndrăznit să mă mişc, decît după ce mă convinse-

sem că într-adevăr nu mai era nimeni lîngă mine. Încet de tot am ridicat plapuma și am observat o dîră de lumină. Soțul meu zăcea în mijlocul camerei, pe covor. Era mort, lumina aprinsă. În cameră nu mai era nimeni. Nu știam ce să fac. Pînă la urmă, cu multă greutate am reușit să-l așez în pat. Mi se părea că îi mai bate inima. Am încercat să-i opresc pierderea sîngelui, dar...

— La ce oră s-au întîmplat toate acestea? o întrerupse ofițerul.

— Cum vă spusesem la început, nu pot preciza exact, fiindcă era întuneric și nu am văzut cadranul ceasului din perete.

— Totuși, cam la cît apreciați timpul scurs de la prima sesizare a dumneavoastră, că e cineva în cameră, pînă cînd v-ați uitat la ceas?

— Poate o jumătate de oră, poate trei sferturi... Dar, încă o dată vă zic, nu sînt sigură...

— Cine a strigat ajutor?

— Eu. Soțul n-a scos o vorbă nici în timpul cît se lupta cu tîlharii, nici... după aceea. Cred că erau cel puțin doi. De asta sînt sigură, pentru că în timp ce fusesem eu atacată, auzeam cum îl loveau pe Vasile, soțul meu. Celui care mă atacase i-am provocat o zgîrietură pe mînă, cred că destul de adîncă.

— Ați putea să ne dați ceva amănunte despre tîlhari? Cît de vagi.

— Nu cred să vă pot fi de folos cu ceva. Era întuneric. Nici măcar nu le-am auzit vocea. N-au scos o vorbă.

— Dar, după părerea dumneavoastră, care să fi fost mobilul acestei tîlhării? V-au furat ceva din casă?

— Nu cred. Am căutat la puțin timp după ce plecaseră, banii erau la locul lor. La fel și cecurile. Obiecte deosebit de prețioase nu avem în casă. Cîteva cristaluri, două vase din porțelan de Saxa și un tablou al unui pictor francez. O natură moartă. Nu se atinseseră de nimic. Poate au fost întrerupți de cineva, poate le-a fost frică să mai întîrzie prin cameră nu știu.

— Cum au intrat?

— Cred că aveau chei potrivite, fiindcă de cu seara eu însămi am închis ușa. Soțul era puțin răcit și nu mai voise să iasă în curte. Dealtfel toate broaștele de la uși nu sînt prea complicate.

— Doamnă Stănculescu, deocamdată atît. Am să trimit pe cineva cu dumneavoastră să vă însoțească pînă acasă.

Afară ploaia se întețise și mai mult. La răstimpuri aproape regulate se auzeau ropotele picăturilor de ploaie ce se izbeau de ferestre, împinse cu putere de vînt. După ce se închise ușa în urma femeii, maiorul Cîndea se așeză în fotoliu și murmură abia auzit:

— Ciudat! Tare ciudat.

În aceeași zi, cam pe la orele 10, maiorul convocă în biroul său pe cei trei ofițeri care făcuseră primele cercetări la fața locului.

— Să începem, spuse maiorul Cîndea. Tovarășe locotenent Pascu, ați găsit ceva?

— Tovarășe maior, nu am găsit nici o urmă, în afară de cele ale victimei și soției sale. E posi-

bil să se fi lucrat cu mănuşi. N-am găsit nici obiectul cu care a fost lovită victima. După părerea medicului, e vorba de un cuţit, dar am căutat peste tot şi . . . nimic.

— Aţi fotografiat tot? întrebă Cîndea, în timp ce-şi nota ceva într-un carneţel.

— Da, răspunse Pascu. Şi fără să mai aştepte, îşi expuse în continuare punctul de vedere. Ca să ajungă în stradă, tîlharii trebuiau să iasă din antreu în curte, dar nici aici nu s-au găsit urme de nici un fel.

— Imposibil! exclamă Cîndea.

— Vă asigur că am căutat cu cea mai mare atenţie, dar nu am găsit nimic. Nici măcar un fir de păr. Tîlharii ăştia sînt foarte ciudaţi.

— Ciudaţi?

— Da. După ce nu lasă nici un fel de urme, nici măcar nu întreabă unde sînt banii. Victima avea în casă aproape 45 000 lei, dar n-au întrebat unde sînt, nu s-au atins de ei. Din cîte am constatat, nu au mişcat nici un lucru din casă. Atunci?

— Deocamdată să mai adunăm fapte, spuse maiorul Cîndea. Martori aţi audiat?

— Cîţiva vecini, răspunse locotenentul Georgescu. Dar declaraţiile lor sînt contradictorii şi nu dau indicii despre tîlhari. În primul rînd, nici unul dintre vecini nu a văzut pe cineva intrînd în casa victimei şi nici nu bănuiesc pe cineva. Unul, Stavarache, care locuieşte la numărul 128, deci a treia casă mai spre centru, spune că auzise cam pe la orele unu şi jumătate un strigăt de ajutor, după care s-a îmbrăcat în fugă şi a alergat la Stănculeşti. Nu poate explica cum de tocmai la Stănculeşti, pentru că tot atît de bine putea să vină stri-

gătul de la vecinul lui imediat. Acest vecin, pe nume Franțescu, susține însă că nu a auzit nici un strigăt, deși ar părea mai verosimil ca tocmai el să audă, se află mai aproape de locul de unde a pornit strigătul.

— Altcineva?

— Vecina din spatele casei, Elena Spînu, declară că nu a auzit nici ea un strigăt de ajutor. În noaptea crimei nu adormise decît foarte tîrziu, avea insomnie. La ora două noaptea s-a uitat pe geam și a văzut că la Stănculești ardea lumina.

— Ce a făcut Stavarache, ajuns la locul crimei? întrebă maiorul Cîndea.

— Declară că a intrat în casă, ușile erau deschise, a întrebat-o pe Veronica ce se întîmplase, aceasta nu putea scoate o vorbă din cauza spaimei. Victima era deja în pat. Decedase. Apoi vecinul s-a dus acasă. N-a stat la locul faptei mai mult de cîteva minute.

— De ce n-a venit imediat la miliție să anunțe crima?

— Stavrache afirmă că tot timpul avusese impresia că Veronica ne anunțase deja și aștepta să venim. E drept că nu o întrebase, zice că lui așa i se păruse.

Pentru cîteva momente în birou se făcu liniște.

— Va trebui să acționăm foarte rapid, spuse mai mult pentru sine maiorul Cîndea. Altfel... Dumneata, tovarășe Pascu, trebuie să cercetezi în continuare locul crimei și împrejurimile. Trebuie să găsești ceva, măcar un fir de păr. Crimă perfectă nu există. Și nici criminal care să nu greșească cu ceva. Dumneata, tovarășe Georgescu, an-

chetezi toate persoanele care crezi că ne pot ajuta. Iar dumneata, tovarăşe Eremia, ştii ce ai de făcut.

— Da, tovarăşe maior.

— Ei, atunci toată lumea la treabă. Ne întîlnim la ora 14, să vedem rezultatele.

Pe la ora 13, telefonul de pe masa maiorului începu să sune foarte insistent. Cu un gest cam repezit, Cîndea ridică receptorul. Se auzi o voce foarte precipitată, pe care maiorul o recunoscuse imediat. Era a locotenentului Georgescu.

— Tovarăşe maior, am dat de un fir... De mătase, nu alta! Vorbesc de la un telefon public, de pe strada Stejarului.

— Vin îndată acolo.

Cu haina în mînă, cu cravata nestrînsă la gît, maiorul Cîndea se urcă la volanul Daciei 1300. În trei minute ajunsese în strada Stejarului. Aici, într-o cameră a imobilului de la nr. 132, îl aşteptau locotenentul Georgescu şi un cetăţean.

— Persoana de faţă, raportă Georgescu, declară că în noaptea crimei a venit de la Timişoara cu trenul de 21. Cînd a ajuns la intersecţia dintre strada Stejarului şi Ion Vidu, a observat un cetăţean care se strecura pe lîngă case, de parcă voia să nu fie văzut.

— L-aţi recunoscut? întrebă Cîndea.

— Nu, pentru că strada în porţiunea aceea e foarte slab luminată. Aveam însă o lanternă la mine. Am aprins-o şi am îndreptat-o spre individ. Acesta s-a întors brusc cu spatele. Era îmbrăcat într-o haină în carouri, purta pe cap o şapcă gri

închis şi pantaloni maro. Nu părea prea înalt, să fi avut circa un metru şaizeci şi cinci.

— Şi ce vi s-a părut suspect la individ?

— Două lucruri, preciză omul. În primul rînd, faptul că venea din direcţia casei victimei. În al doilea rînd că, în mod vădit, nu voia să fie văzut.

— Bine, vă mulţumesc, spuse maiorul şi apoi se adresă locotenentului Georgescu: Consemnaţi totul într-o declaraţie. Să vină la mine locotenentul Eremia.

— Dragul meu, începu foarte familiar Cîndea, cînd Eremia apăru, ai o jumătate de oră să identifici o persoană. Datele de identificare sînt la Georgescu, într-o declaraţie.

Fără să mai întrebe ceva, locotenentul se întoarse pe cilcîie şi dispăru. După exact 20 de minute se reîntoarse şi raportă:

— L-am identificat.

— Chiar? scăpă Cîndea, nevenindu-i să creadă.

— Este un cetăţean ce pare de la prima vedere suspect. Kendi Francisc, beţiv, scandalagiu, duce o viaţă dezordonată şi mai mult nu lucrează decît lucrează.

— Să mergem imediat la el acasă. Ştii unde locuieşte?

— Sigur, tovarăşe maior.

Amîndoi se urcară în grabă în maşină. Eremia opri în faţa unei case mici, cam dărăpănate, cu o curte mare. Uşa era deschisă. Intrară. În fundul curţii, o femeie aduna de pe frînghie nişte rufe spălate de curînd.

— Bună ziua, salută maiorul. Sîntem de la

miliţie şi am dori să discutăm puţin cu tovarăşul Kendi.

— Poftiţi în casă, îi invită femeia şi lăsă rufele adunate pe un scaun în antreu. Soţul meu este în cameră, intraţi.

— Tovarăşe Kendi, vă deranjăm doar pentru cîteva clipe. Ştiţi de bună seamă, îl luă direct maiorul, că pe strada Stejarul s-a petrecut ieri noapte o crimă. Vasile Stănculescu de la numărul 132 a fost asasinat.

— Mda, auzisem despre asta. Eu, deşi locuiesc la a doua stradă de el, îl cunosc de mai mulţi ani. Mergeam uneori şi la el acasă.

— În ce scop?

— Cum să vă explic, tovarăşe ... ?

— Cîndea. Maior Cîndea.

— Tovarăşe maior, uneori aveam strictă nevoie de bani. Ştiţi, se mai întîmplă să fii strîmtorat şi ... alergam la Stănculescu, care-mi împrumuta cîte ceva. Bineînţeles, sume mai mici şi ... cu dobîndă. El era pensionar, îşi mai rotunjea pensia, prin dobînzile de la cei cărora le împrumuta bani.

— Cînd aţi fost ultima dată la el?

— Să tot fie vre-o lună, dacă nu mai bine. De atunci nu-l mai văzusem. Ca de obicei, îi restituisem la scadenţă cei 1 200 lei împrumutaţi.

— Sînteţi sigur că nu l-aţi mai văzut de-atunci?

— Absolut sigur.

— Vă rog să-mi povestiţi amănunţit ce-aţi făcut în cursul zilei de ieri.

— Desigur. Dimineaţa am fost la serviciu şi

nu am ieşit din fabrică, lucru ce-l dovedeşte condica de prezenţă. După masă am petrecut cam vreo jumătate de ceas, poate un ceas, pe la bufetul „Trei cocoşi". Am băut două coniacuri mari. Cam pe la orele 20, plecasem pînă la socri, care locuiesc în apropiere, iar de la aceştia am plecat exact peste 15 minute, aşa că la ora opt şi jumătate mă pregăteam de culcare.

— Tovarăşe Eremia, verificaţi imediat dacă cele spuse sînt exacte.

— Am înţeles, tovarăşe maior, zise Eremia care apăruse în pragul uşii deschise. Uitaţi însă... Am găsit aceste obiecte printre rufele spălate.

Arătă un sacou în pătrăţele, o cămaşă şi o pereche de pantaloni, pe care se vedeau încă urme de sînge. Maiorul Cîndea le arătă la rîndul său lui Kendi.

— Cum explicaţi petele acestea de sînge pe hainele dumneavoastră?

Kendi îngălbeni. Buzele începură să-i tremure. Stătu aşa cîteva clipe, apoi, cu o voce tremurîndă, începe să explice:

— Să ştiţi că nu eu l-am omorît pe Stănculescu. Dacă faceţi analiza sîngelui, vă veţi convinge. Sîngele... e al meu. Cu trei săptămîni în urmă, făcusem un chef de pomină. Cînd m-am întors acasă, probabil fiind şi puţin... cam agresiv, soţia m-a lovit cu un lemn în cap şi mi-a spart capul. Sîngele a curs pe haine.

— Bine, dar de ce le-aţi spălat numai acum?

— ?!

— Vă rog să veniţi la sediu, să semnaţi o declaraţie.

Cam pe la orele 20, în biroul maiorului Cîndea fumul de ţigară putea fi literalmente tăiat cu cuţitul. Deschise geamul larg, mormăind:

— Numai de n-ar trece pe-aici un pompier; ar crede în mod sigur că a luat foc ceva.

— Ce facem cu Kendi, tovarăşe maior? întrebă Eremia.

— Lui Kendi trebuie să-i dăm drumul. Nu este el criminalul. Deşi analiza sîngelui a precizat că cel de pe haină este tot din grupa O, ca şi cel al victimei. Asta însă nu-i o dovadă, fiindcă şi grupa sanguină a lui Kendi este tot O. S-ar putea să fie o simplă coincidenţă. S-ar mai putea ca acest Kendi să ne fi fost oferit drept momeală. Dacă lucrurile se vor desfăşura cum presupun, atunci vom mai avea unele surprize. Deocamdată, Kendi să fie trimis acasă, să vedem cum reacţionează criminalul în continuare. Şi acum e tîrziu, mergeţi şi vă odihniţi. Mîine vom avea multă treabă.

Cînd a doua zi dimineaţa maiorul se îndrepta spre serviciu, fu oprit de o bătrînă care-i făcu semn. Avea să-i spună ceva.

— Bună, coana Aristiţo, ce mai faci matale? încercă să vorbească familiar Cîndea.

— Da matale, şefule? se auzi vocea femeii.

— Ghine, bre, ghine, dar am cam multişoare treburi. Ai auzit, cred, de omorul ăla din strada Stejarului. Da', parcă aveai să-mi spui ceva?

— Ştiu eu, ce să-ţi spun, domnu'maior? Ştiu eu dacă să-ţi spun?... Omul aista cum îi zice, Kendi, îi cam beţivan el, dar nu-l duce inima să

ia sufletul cuiva. Îl știu, dă-l focului de lehliu! Bine-ai făcut că i-ai dat drumul. N-aș vrea să zic vorbă mare, dar... Coana Aristița se opri.

— De ce te-ai oprit, coană, zi-i înainte, dacă tot ai început!

— Știi, ce, las-o așa pînă mîine.

— Dar de ce pînă mîine? Nu știi matale vorba moldoveanului, nu lăsa pe mîine ce poți face azi?

— Apăi, de! Lumea vorbește multe. Și vrute și nevrute. Am auzit mai de mult la băcănie pe o femeie care făcea curățenie la Stănculești cu ani în urmă că aveau pe pereți multe tablouri. Și cucoanei Veronica îi plăcea să se laude că-s foarte scumpe. Le avea moștenire de la bunicul ei, unul, proprietar al mai multor moșii. Toate au rămas în casă, că și Vasile — răposatul ei soț — era mare iubitor de artă, venise și el cu tablourile lui. Cînd se îmbăta, zicea în gura mare că pentru tablouri a și luat-o pe Veronica, așa, cu un copil bastard, că altfel nu se-ncurca cu una ca ea...

— Cum „cu una ca ea"?

— Apăi de, Veronica la vremea ei a fost cam...

— Dar unde-i acest copil?

— Prin București, am auzit. Nu știu ce învîrte acolo. Vinea foarte rar pe la ei, fiindcă nu se înțelegea de loc cu Vasile.

— L-ai văzut în ultima vreme pe-aici?

— Nu. Nu l-am mai văzut de nici nu mai știu cînd.

— Bine, coană Aristița. Mulțumesc și s-auzim de bine, zise maiorul și porni spre inspectorat.

— Ce putea fi toată povestea asta? Ceva ade-

vărat sau o nouă pistă falsă? Criminalul făcea o nouă încercare?...

Ajuns în sediul miliţiei, ofiţerul de serviciu îi raportă că un cetăţean, puţin cam afumat, vrea neapărat să-i vorbească. Ceva „foarte important şi urgent".

— Conduceţi-l în biroul meu, zise Cîndea.

După ce-l introduse în birou, individul se aşeză în fotoliu, fără să-l poftească cineva. Cîndea îl sună la telefon pe locotenentul Georgescu şi-i ordonă să vină pe la el.

Ei, omule, cine eşti şi care-i necazul?

Se vedea cît colo că cel venit era mai mult decît „cam afumat".

— Sînt un cetăţean care vreau să vă dovedesc că sînt corect, începu necunoscutul, poticnindu-se la fiecare al doilea cuvînt.

— Ei, ia să vedem, spuse Cîndea. Ascult.

— Mă cheamă Spuză Simion şi vreau să vă declar că... eu l-am omorît pe Stănculescu. Ei, înţelegeţi 'mneavoastră?

O clipă, Cîndea se uită la Georgescu care abia intrase în birou.

— Şi cum ai făcut?

— Simplu. Eram cam beat. Ştiţi, sînt vicios, ce mai calea-valea. Toată lumea o ştie. Am avut nevoie de nişte bani, să beau, îi cerusem cu împrumut lui Stănculescu, dar el nu şi nu. Atunci m-am înfuriat şi cu un cuţit l-am tăiat. Am dat în el pînă ce am obosit şi am plecat.

— De unde ai luat cuţitul?

— Îl găsisem la ei în cameră, era pe masă.

— Ce fel de cuţit era?

— Cuţit de vînătoare, mare de tot.

— Şi unde e acuma?

— Nu ştiu, nu mai ţin minte dacă l-am luat cu mine, ori l-am lăsat acolo. Habar n-am ce-am făcut cu el.

— Bine, dar chiar aşa, dintr-o nimica toată, să omori un om?

— Păi dacă nu vroia să-mi dea bani...

— Şi erai singur?

— Singur, singur. N-am nevoie de nimeni pentru aşa ceva.

— Şi unde era soţia lui Stănculescu?

— Nu ştiu pe unde-o fi fost. Mi-aduc aminte că parcă era şi ea pe acolo, dar cred că de frică se ascunsese. Cu ea însă nu aveam nimic, aşa că, oricum, nu trebuia să-i fie teamă...

Din ce în ce, individul vorbea mai greu şi mai incorect. Aproape că nu se mai putea desluşi ce spune.

— Introdu-l în camera de rezervă, ordonă Cîndea. Îl aşezaţi pe un pat, să se trezească. Vom mai discuta cu el după aceea.

La orele 16 fix, în cimitirul central al oraşelului, răsunară primele acorduri ale marşului funebru.

Cu un glas baritonal, preotul cînta „veşnica pomenire", plimbînd în sus şi în jos cădelniţa învăluită într-un nor gros şi înecăcios de tămîie.

În faţă se aflau rudele mai apropiate. Veronica Stănculescu, înveşmîntată toată în negru, cu un voal des ce-i acoperea faţa, era sprijinită de două femei îmbrăcate tot în negru. Ceva mai în spate

erau vreo trei—patru bărbaţi. Maiorul Cîndea, împreună cu colaboratorii săi, stătea ceva mai departe, mascaţi în parte de o piatră funerară, în parte de un brad. Observau atent pe fiecare participant la cortegiul funerar, de parcă ar fi urmărit ceva.

Cîndea o sfredeala cu privirea pe Veronica Stănculescu.

— Oare ce se ascunde după voalul gros al acestei femei? Ce gînduri îi trec prin minte?

— Curios lucru, spuse în şoaptă Cîndea, nu au venit la înmormîntare toate rudele. De ce oare? Tovarăşe Georgescu, eu plec pînă la birou, aştept un telefon foarte important de la Bucureşti. După ce se termină ceremonia, ne întîlnim în colţul străzii Semenic, de unde vom merge la casa victimei.

— Doar nu ne-or fi invitat „la pomană"?

— Nu, nu ne-au invitat, dar mergem să prezentăm condoleanţe.

În biroul maiorului Cîndea erau adunaţi toţi colaboratorii săi. Se aşezaseră care unde găsiseră un scaun liber şi discutau pe şoptite. Îl aşteptau pe maior care era convocat la colonel pentru un scurt raport. La ora 9 fix, intră maiorul Cîndea şi se aşeză pe scaunul din spatele biroului. Pe masă se afla un dosar destul de voluminos. Cu un gest aproape ceremonios îl închise. Apoi începu, adresîndu-se celor de faţă:

— Cu aceasta am întors şi ultima filă a dosarului, spre lauda tuturor celor de faţă. Toţi v-aţi îndeplinit bine sarcinile. Vă mulţumesc.

Discursul li se păru foarte ceremonios, dar... cam ironic. Mulţumiri?! Pentru ce? Criminalul fusese prins? Şi ei nu ştiau?!! Atunci pentru ce mulţumiri?!!

Georgescu, singurul care părea să ştie ceva, tăcea.

Maiorul intui reacţia ce o produse scurtul său discurs, tuşi puţin în palmă şi continuă:

— Criminalul este fiul Veronicăi, a fost prins tocmai cînd încerca să iasă din ţară. Toate pistele false au fost pregătite de mama sa, pentru a-i lăsa timp să dispară. Le-am verificat operativ, le-am înlăturat, pentru asta vă mulţumeam. Am cîştigat un element esenţial: timp!

Locotenentul Pascu Virgil, îndrăzni totuşi să întrebe:

— Tovarăşe maior, dar cînd aţi bănuit că în această crimă este amestecat fiul Veronicăi?

— N-aş putea preciza, zîmbi Cîndea. Un fapt însă mi-a atras atenţia. Cînd a venit să semnaleze crima, am întrebat-o pe Veronica Stănculescu dacă i se furase ceva din casă. Mi-a răspuns că nu. Mi-a spus că toate, *dar absolut toate* obiectele de valoare erau la locul lor. Mi s-a părut ciudat în primul rînd că, după emoţia pe care o trăise, avusese timp să verifice. Apoi... am observat pe un perete din casa lor un loc mai umbrit. L-am cercetat. Se vedea limpede că acolo fusese un tablou. În alte camere alte locuri asemănătoare. De ce ascundea Veronica aceste dispariţii? Apoi a a apărut o bătrînă, care mi-a spus că între victimă şi fiul ei vitreg fuseseră întotdeauna neînţelegeri.

— Ce fel de neînţelegeri?

— De ordin material. Stănculescu era un mare

amator de tablouri, dar în ultimul timp îşi găsise o femeie care... îl cam curăţa de bani. Începuse să vîndă tablourile. Veronica l-a înştiinţat pe fi-su, în noaptea crimei tînărul a venit în oraş. E un individ cunoscut de miliţia din Capitală, ca infractor recidivist. A fugit din casa părintească de la 15 ani, mă rog, o figură de asta... El a fost de vină atunci, că a fugit, familia a fost...? Asta nu ştiu... Acum spera ca taică-su vitreg să moară şi el să ducă tablourile în străinătate. A avut loc o ceartă violentă şi...

— A mărturisit chiar el toate astea?

— La ora asta, cred că da. Eu le ştiu de la Veronica. Toate maşinaţiunile ei, cu Kendi, cu beţivul, inclusiv teatrul pe care l-a jucat cu mine, cînd mi-a povestit cum „paralizase de spaimă" în noaptea crimei, au fost menite să-i dea timp lui fi-su să fugă din ţară. Acum a mărturisit, credea că băiatul este departe...

CUPRINS

ION BĂLAN:
Audienţa 5
Domnul Mak se simte jignit . . . 12
CONSTANTIN BORCAN:
Cererea în căsătorie 28
IOSIF CADAR:
Suspectul numărul unu 41
Jocul culiselor şi riscurile lui . . . 56
MIHU NEAGU:
Ferner nu mai pleacă joi 69
ANDREI INDREI:
Ultima scrisoare 84
Regăsire 93

VICTOR JERCA:
Balada omului cu părul cărunt . . 105
Amnezia 115
VASILE MIRCEA MÎNZĂŢANU:
Examenul 126
I. MOCANU:
Tabloul 139
NICHIFOR PIETRIŞ:
Agenta blondă 154
OLIMPIAN UNGHEREA:
Dincolo de apele limpezi 169
RADU VAIDA:
Taina noului sezonier 179
ROLAND VASILIEVICI:
Enigma bijuteriilor de lemn . . . 186
Acţiunea „Bianca" 200
PETRE VÂRLAN:
Într-o noapte cu furtună 222
ION VLAICU:
Între noi, revizorii! 234
CONSTANTIN VOIVOZEANU:
O licitaţie ciudată 242
CORNEL VRĂBEŢ:
Un element esenţial 249

Lector: AL. JEBELEANU
Tehnoredactor: IOAN I. IANCU

Bun de tipar: 19. X. 1977. Apărut: 1977.
Coli de tipar: 8,375. Tiraj: 100 000+70.

Tiparul executat sub comanda nr. 319,
la Întreprinderea Poligrafică „Crişana"
Oradea, str. Moscovei nr. 5.
Republica Socialistă România

Autori:

ION BĂLAN
CONSTANTIN BORCAN
IOSIF CADAR
MIHU NEAGU
ANDREI INDREI
VICTOR JERCA
VASILE MIRCEA MÎNZĂȚANU
I. MOCANU
NICHIFOR PIETRIȘ
OLIMPIAN UNGHEREA
RADU VAIDA
ROLAND VASILIEVICI
PETRE VĂRLAN
ION VLAICU
CONSTANTIN VOIVOZEANU
CORNEL VRĂBEȚ

Lei 7